MU-ICASTIS 2026

III. Uluslararası Akademik Çeviribilim Çalışmaları Kongresi

3rd International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies

30 Eylül – 2 Ekim 2026 | 30 September – 2 October 2026

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

BOOK OF ABSTRACTS

İnsan Çevirmen: Yeni Roller ve Bağlamlar

The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts

MU-ICASTIS 2026

III. Uluslararası Akademik Çeviribilim Çalışmaları Kongresi

3rd International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies

EDITÖRLER · EDITORS

Hülya BOY AKYOL, Serra İlgi KARAKAŞ, Begüm KAÇAR, Aysu USLU KORKMAZ

DESTEKLEYENLER · SUPPORTERS

Table of Contents

Foreword x
Sunuş xii
Committees xiv
Congress Programme xvii

PANELS

Türkiye'de Çeviribilim Projesi Yapmak / Executing Translation Studies Projects in Türkiye 2
Turgay Kurultay · Ayşe Işık Akdağ, Zeynep Başer, Mehtap Aral Duvan, Neslihan Demez

Yeni Roller ve Bağlamlar Odağında İnsan Çevirmeni Nasıl Yetiştirmeliyiz? / How Should We Train the Human Translator/Interpreter with a Focus on New Roles and Contexts? 3
Nazan Müge Uysal · Volga Yılmaz Gümüş, Caner Çetiner, Cânâ Özgen Birler

WORKSHOPS

Kolay Dil Atölyesi 5
Sine Demirkıvıran, Fayıka Göktepe

Mahkeme Çevirmenliği Atölyesi 6
Bihter Esin Yücel Süar

LLM ve Yapay Zekâ Uygulamaları Atölyesi 7
Hüseyin Mergan

Çeviri Eğitiminde Teknoloji Kullanımı Atölyesi 8
Burcu Türkmen

Child Interpreting through the Looking-Glass of Non-Children: Interpreting Enactments as an Instrument to Change Perspectives 9
Şebnem Bahadır-Berzig, Rabia Odabaşı

Çevirmenlik Mesleğine Hazırlık Atölyesi 10
Senem Kobya

ABSTRACTS FOR PLENARY SPEECHES

The Human/e, All Too Human/e in Interpreting: Frail Bodies, Vulnerable Voices, Courageous Performances 12
Şebnem Bahadır-Berzig

Human Factors in Disaster Translation: What a Disaster Ergonomics Framework Reveals About Translation Demands, Human Strategies, and Technical Tools in Disasters 13
Patrick Cadwell

The Cultural Role of the Human Translator as an Agent in the Global Circulation of Works and Ideas 14
Gisèle Sapiro

Rethinking Ethics in High-Stakes Interpreted Encounters: Safeguarding as an Ethical Principle and Interactional Accomplishment 15
Rebecca Tipton

Translation as Bordering: Linguistic Belonging and Human Differentiation 16
Dilek Dizdar

ABSTRACTS FOR CONCURRENT PRESENTATIONS

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL A | COMMUNITY INTERPRETING

Terminology Work in a Public Service Translation Training Programme – Challenges with AI and Ethical Considerations 18
Ulf Norberg, Eva Taxén

Will This Doctor Speak My Language? Linguistic Accommodation Practices in Estonian Healthcare 19
Jekaterina Maadla

The Human Interpreter in Healthcare: Intercultural Mediation, Linguistic Rights and Mental Health in Superdiverse Contexts 20
Carmen Pena, Raquel Lázaro, Carmen Merino, Angel Garcia-Morales, Sofía Antequera

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL B | TRANSLATION SOCIOLOGY

"*Sociologie Générale*'in" Topoğrafyasında Bir Çevirmen Silueti: Çeviri Sürecine Fenomenolojik Bakış 21
Zuhal Emirosmanoğlu, Javid Aliyev

Yapay Zekâ Çağında Çevirmenliğin Değişen Rolleri ve Adlandırılması 22
Büşra Çelik

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü Lisans Mezunlarının Sektörde Kalabilme Mücadelesi 23
Oktay Eser, Nazan Müge Uysal, Ali Duran

İnsan Çevirmenin Yeni Kurumsal Rolleri: Yapay Zekâ Çağında Meslek Örgütleri ve Dil Hizmeti Sağlayıcıları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Söylem Çözümlemesi 24
Celal Sarıoğlu

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION

Çevirmen Adaylarının Aracılık Yeterlilikleri: Hazırlık Sınıfı Eğitiminde Hedef Dil ve Hedef Folklor 25
Aslı Fişekçioğlu

Çeviri Eğitiminde İnsan Odaklı Teknoloji Edinci: Türkiye'deki Lisans Müfredatlarının "Bilgi, Beceri ve Tutum (Knowledge, Skill, Attitude - KSA)" Ekseninde Değerlendirilmesi 26
Begüm Çağla Bulut Çimen

Teknik Metin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler: Betimsel Bir Hata Analizi 27
Bilge Metin Tekin

Çeviri Eğitimi Mezunları Proje Yöneticisi Rolünü Nasıl Tanımlar? 28
Sinem Canım

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL D | ACCESSIBLE COMMUNICATION / TECHNICAL TRANSLATION AND SPECIALIZED TRANSLATION

İletişimde Herkes İçin Erişilebilirlik 29
Deniz Çağlayan Gümüş

Kolay Dil Metin Üretimine Çeviribilimsel Bir Yaklaşım: Uygunluk Faktörleri ve Metin Dışı Faktörler 30
Fayıka Göktepe

Kolay Dil Çevirilerinde Denetçi Gruplar: Çeviribilim Açısından Erek Kitle Odaklı Kalite Güvencesi 31
Sine Demirkıvıran, Meltem Kılıç

Dijital Sağlık Hizmetlerinde İşaret Dili Çevirmenliğinin Rolü 32
Tuğçe Ören

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL E | TRANSLATION HISTORY

Karahanlıların Kültürel Planlama Sürecinde Kur'an-ı Kerim Çevirileri: Normlar, Kurumlar ve Eyleyiciler 33
Sevcan Yılmaz Kutlay

Anlamın Teninde Söz Elbisesi: Osmanlı Tercüme Söyleminde Metaforik Temsil ve Çevirmenin Konumu 34
Aişe Handan Konar

Türk Yazın Repertuvarında Popülerliğin Ötesinde: *İnsan Harası* / *Haras Humain* 35
Emine Bogenç Demirel

Kutsal Metnin Görsel Dönüşümü: Yeni Ahit Mangasına Gösterimlerarası Çeviribilimsel Bir Yaklaşım 36
Orkun Dalkılıç

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL A | TRANSLATOR IDENTITY

On Interpreter Accountability 37
Kayoko Takeda

Journey to the Self of the Interpreter: A Multi-Layer Analysis of the Interpreter's Identity 38
Gaia Bezzi

"My Child Speaks for Me": Child Language Brokering in Polish Educational Settings. Perspectives of Ukrainian Refugee Parents 39
Joanna Nachman

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL B | LITERARY TRANSLATION AND SOCIOLOGY

Çeviri Göstergebilimi Odağında Çevirmen Habitusu ve Kısıtları 40
Vedat Çerez, Alize Can Rençberler

Çevirmen-Aydın Kimliğinin Sosyolojisi: Ahmet Cemal'in Çevirmen Habitusunun Pierre Bourdieu'nün Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi 41
Kübra Çelik

Türk Edebiyatı Kült Eserlerinin Çevirmeninin Oluş Serüveni: İç İçe Geçmiş Kimlikler ve Bölünmüş Habitus Ekseninde Maureen Freely 42
Elif Beyza Örs, Gökçe Mine Olgun

Çeviri(bilim)de Epistemik Adaletsizlik: Türk Aydınlanmasının İlerici Çevirmenleri ve Duyulmayan Sesleri 43
Halise Gülmüş Sırkıntı

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL C | DIGITAL CULTURE AND TRANSLATION

Çizgi Roman Çevirisinde Çok Modluluk ve Terimbilim: *Bir Şef Gibi* Örneği 44
Deniz Kurmel

Mizahın Perde Arkası: Altyazı Çevirmenlerinin Karar Alma Dinamikleri 45
Naz Sıla Aykurt

Influencer Çevirmenlerin Sosyal Medya İçerikleri 46
Erdem Celal Gören

Bir Mizah Unsuru Olarak İnternet Meme'lerinin Yapay Zekâ Destekli Hiperçeviri Bağlamında İncelenmesi 47
Deniz Engin, İlyas Boğusoğlu

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL D | INTERPRETING

Community Interpreters' Experiences with Technology: A Hermeneutic Phenomenological Inquiry 48
Özge Çetin, Ali Duran

Mapping Community Interpreting Research: A Multilingual Review of Theses and Dissertations 49
Ali Duran

Managing Emergent Neologisms in Simultaneous Interpreting: AI-Supported Lexicographic Workflows 50
Tuğçe Elif Taşdan Doğan

The Impact of Automatic Speech Recognition on Student Interpreters' Perceived Cognitive Load and Simultaneous Interpreting Performance 51
Ayça Aşık, Mehtap Aral Duvan

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL E | TRANSLATION TECHNOLOGIES

The Convergence of Human and Machine: Practical Demonstrations of AI Agent Operations in Translation 52
Aziz Oğuzhan Çakaloğlu

From Post-Editing to Prompt Design: Mapping the GenAI Paradigm Shift in the Translation Industry 53
Deniz Cemaloğlu

From "Character" to Vector Spaces: A Genealogy of the Universal Translation Dream and the Role of the "Human Translator" 54
Barbaros Uzunköprü

Translation as *Poiesis*: The Ontological Gap Between Human Hermeneutics and Machine Processing 55
Bora Arga

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL F | TRANSLATION EDUCATION

Diplomatik Metinlerin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler 56
Gülhanım Ünsal

Türkçe'ye Çevrilmemiş Bir Yazarın İzinde: Bir Yüksek Lisans Öğrencisinin Çeviri Günlüğünden Yansıyanlar 57
Ebru Ak, Kamercan Borazan

Çeviribilimde Hazırlıktan Final Raporuna: TÜBİTAK Projelerinde Yürütücülük ve Süreç Yönetimi 58
Ayşe Işık Akdağ

Türkçeden Sırpçaya Altyazı Çevirisinde Kültürel Kalıpların Aktarımı: Öğrenci Gözünden Bir Çeviri Analizi 59
Esra Nur Acar

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL A | CRISIS INTERPRETING

The Human Translator in Risk and Crisis Communication: A Bottom-Up Approach to the 'Trust Paradox' 60
Mustafa Keshkeia

Crisis Translation: A Student-Led Crowdsourcing Initiative of a Disaster Relief Term-Base After 2023 Türkiye-Syria Earthquakes 61
Fazilet Akdoğan Özdemir, Abdullah Sadık Kuralay, Ahmet Ergün, Betül Mulbay

Interpreting (in) the Field: A Comparative Case Study of Crisis Interpreters' Self-Evaluation of Performance Across Contexts 62
Rabia Odabaşı

Cooperation Between Medical Doctors and Interpreters in Post-Disaster Settings: A Narrative Perspective on the February 6 Earthquakes' Aftermath 63
Mehmetcan Kayatürk, Alper Kumcu

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION CRITICISM

Feminist Collectives as Social Agents: A Bourdieusian Analysis of the *Flying Broom Film Festival* 64
Aslı Takanay, Özlem Gülen

A New Model to Analyze Female and Feminist Field: The "Feminist Circle" of Türkiye 65
Betül Hazal Dinçer, Sinem Sancaktaroğlu Bozkurt

From the Dismantling and Reassembly of Female Body to Feminist Deconstruction: Alasdair Gray's *Poor Things* in Turkish Translation 66
Göksenin Abdal

"Dressing in a slinky leopard-print dress, semi-transparent and dripping with sequins" – Gender Outlaws in Translating the Queer 67
Gözde Begüm Aküzüm

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL C | LITERARY TRANSLATION AND TRANSLATOR

Translator Biographies as Digital Paratexts: Institutional Framing and Authority in Turkish Publishers' Classics Series 68
Merve Sevtap Süren

Muazzez İlmiye Çığ as a Republican Multifaceted Woman Translator in the Archives 69
Serra İlgi Karakaş, Ayşe Banu Karadağ

From Class Struggle to Heroic Narrative: Paratextual Framing in the English Editions of Memed, My Hawk 70
Gözde Büklüm

Lexical Load in Jhumpa Lahiri's Novel *In Other Words* (In altre parole) 71
Hakan Dilman

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL D | LITERARY TRANSLATION

Vesikadan Kurguya: Bulgar Keşiş Mihail'in İtirafnamesinde Metinlerarasılık 72
Mehmet Sarı

Transkültürel Yazının Çevirisi 73
Sueda Özbent

Yan Metinler Odağında Betimleyici Bir İnceleme: *Moby Dick* Çevirileri 74
Ayşegül Angı

Farklı Gösterge Dizgeleri İçin Çeviri Odaklı Analitik Sorgulama Düzlemleri 75
Didem Tuna Küçük, Mesut Kuleli

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL E | TRANSLATION AND COMMUNICATION

Spor Çevirmenliğinde İnsan Faktörü: Bourdieu'nün Alan Kuramı Bağlamında Sermaye, Eylemlilik ve Makine Çevirisinin Sınırları 76
Sevinç Arı, Burak Özsöz

Spor Haberciliğinde Çeviri ve Çeviri-Düzenleme: Goal.com'un İngilizce, İspanyolca ve Türkçe Haberleri Üzerine Bir İnceleme 77
Betül Özcan Dost

Yapay Zekâ ile İnsan Çevirmen Arasında: Üç Düzey Devlet Medyasında İdeolojik Çerçeveleme İçin Bir HITL Korpus Tasarımı (Gazze Savaşı, TR-EN) 78
Evren Barut

Çeviride Yeniden Çerçeveleme Bağlamında Spor Haberleri Üzerine Bir İnceleme 79
Nahide Arslan

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL F | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

Web Erişilebilirliğinde Multimodal Anlam Aktarımı ve Çevirmenin Rolü 80
Semanur Ağca

Erişilebilirlik ve İdeoloji: Engelsiz İletişimde Seçici Kapsayıcılığın İdeolojik İnşası 81
Mustafa Şahin

İşitme Engelli Bireylerin Müziğe Erişimi İçin Çok Modluluk Yaklaşımıyla Şarkı Çevirisi 82
Burcu Yaman

Game of Thrones Evreninde Medyalararası Aktarım ve Yeniden Çerçevelenme 83
Başak Pırıl Gökayaz, Dilek Altınkaya

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL A | PROJECT MANAGEMENT IN TRANSLATION

Edebiyat Çevirilerindeki Olgusal Hataların Tespitinde Büyük Dil Modellerinin Bir Kalite Kontrol Aracı Olarak Etkililiğinin İncelenmesi 84
Nurselin Çelik, Muhammed Baydere

Çeviri Sürecinde Öz-Düzeltim: İnsan ve Büyük Dil Modeli Çevirilerinin Karşılaştırmalı Analizi 85
Derya Oğuz, Burak Özkaracahisar

Yapay Zekâ Destekli Yazılım Yerelleştirmesinde Bağlamsal Verilerin Değerlendirilmesi 86
İnönü Korkmaz, Soykan Ataman

Kitle Kaynaklı Çeviride İnsan-Makine İş Birliği: TEDx Altyazılarında Yapay Zekâ Destekli Taslakların Post-Editing Süreç Analizi 87
Rojin Koç

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Feminist Belleğin Dili: Kadın Müzelerinde Temsil Unsuru Olarak Kadın Çevirmenlerin ve Çeviri Emeğinin Görünürlüğü 88
Emine Öykü Vartürk, Gökçe Mine Olgun

"İyi Anneler Havlamaz": *Nightbitch*'in Yapay Zekâ Çevirilerinde Feminist Söylemin Dönüşümü 89
Begüm Kaçar

Büyük Dil Modellerinde Bağlamsal Yönlendirmenin Etkisi: Thomas Mann'ın Venedik'te Ölüm Eserindeki Mitolojik Pasajların Türkçeye Çevirisi Üzerine Bir İnceleme 90
Nazlı Saraç

Barbie Mutfakta: Çocuk Reklamlarının Çevirilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Çok Söylemlilik 91
Begüm Sarıboyacı

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION AND TECHNOLOGY

The Potential of No-Code AI Platforms in Translator Training: A Case Study on *Google AI Studio* 92
Sevda Pekcoşkun Güner

Translation Pedagogy in the Era of Artificial Intelligence: Revisiting Ethical Issues and Academic Honesty 93
Semih Okatan

Innovative Approaches in Technical Translation Education: An Interdisciplinary Collaboration 94
Burcu Şahin, Eren Doğukan Keleş

Boosting Self-Assessment Skills of Student Translators via AI Tools 95
Halil İbrahim Balkul

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL D | CULTURE AND LITERATURE

Can the Nonhuman Speak? Interspecies Communication in *The Animals in That Country* 96
Mahinur Gözde Kasurka

The Human Translator in the Collective Theatre Translation Traditions of Some University Theatres in Türkiye 97
Başak Ergil, Yağız Çevik

Translating the Centre: Creolization and the Migrant Voice in Sam Selvon's *The Lonely Londoners* 98
Cahit Bakır

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL E | TRANSLATION HISTORY AND TRANSLATOR

The Invisible Architects of Civilization: Rethinking the Historical Role of Translators 99
Hakan Dilman, Bekir Savaş

From Bayt al-Hikma to Artificial Intelligence: The Human Translator and the Transformation of Epistemic Circulation 100
Bekir Savaş

The Translator in Flux: Language, Incompleteness, and Creative Responsibility 101
Aslı Tarakçıoğlu, Elif Özge Koç Yel

Constructing "Legitimate Taste" through Translation Repertoire: A Paratextual Analysis of Melâhat Özgü's German-to-Turkish Translations 102
Fatma Yücel Dinç

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL F | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Algoritmik Kültür ve Dijital Himaye Kıskacında Çeviri Uzmanı: Özneyi Yeniden Konumlandırmak 103
Sanem Peker Dağlı

Makine Olmak Neye Benzer? Ya da Çevirmen Zihninin Dışarıdaki Gözü 104
Selçuk Eryatmaz

Çevirmenin Görünmezliği Tartışması Bağlamında Yapay Zekâ Görünmez Bir Çevirmen mi? 105
Azize Altunsoy

LLM Çıktılarını Kim Değerlendirir? Arapça–Türkçe Çevirilerde Otomatik Metriklerin ve İnsan Yargılarının Sınırlılıkları 106
Yasemin Yazal, Sezer Yılmaz

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL A | CULTURE AND LITERATURE

Rethinking Fictional Translators in Contemporary Literature 107
Mehmet Erguvan, Ezgi Su Sezer

Through the Lens of Intermediality and Paratexts: Viewer Responses to Netflix's *Museum of Innocence* 108
Duygu Tekgül-Akın, Aysun Kıran

Collage: A Metaphor and Conceptual Framework for Translation Analysis 109
Fazilet Akdoğan Özdemir

The Actor as Translational Agent: Demet Evgar's Habitus, Intermediality, and the Female Gaze in *Afife* 110
Naciye Sağlam

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL B | TRANSLATION TECHNOLOGIES AND COMPARATIVE LITERATURE

Yapay Üçüncü Dil Çevirisinde İnsan Çevirmen ve Yapay Zekâ: "Groilish" Örneği Üzerinden Karşılaştırmalı Bir İnceleme 111
Hülya Boy Akyol

Mizah Çevirisinde Yapay Zekâ: *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* Serisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme 112
Kıvanç Akyol, Senem Öner Bulut

Bir MTPE Çıktısında Edebî Algının İzini Sürmek: *Mavi Şato* (1926/2023) Örneği 113
Aysu Uslu Korkmaz

Edebî Çeviride Toplumsal Seslerin Aktarımı: Orhan Kemal'in *Müfettişler Müfettişi* Romanının Fransızca İnsan Çevirisi ile Yapay Zekâ Çevirisinin Karşılaştırılması 114
Ercan Demirci

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL C | TRANSLATION SOCIOLOGY

Yapay Zekâ Çağında Karar Verici Olarak İnsan Çevirmen: Çeviri Çıktılarının Kabulü, Sınırlandırılması ve Dolaşımı 115
Fırat Soysal

Yeni Çağın Çevirmeni: Oyuncu Çevirmen (Çevirmen Ludens) 116
Sabri Gürses

Sadakatin Müzakeresi: Sansür ve Çevirmenin Mesleki Konumlanışı 117
Egehan Akçay

Dijital Çeviri Ekosisteminde Çevirmen Kimliği: "İnsan Çevirmen" Kavramının Eleştirel Bir Okuması 118
Gözde Serteser Baştuğ

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL D | TRANSLATION TECHNOLOGIES

From Crowdsourcing to Contextual AI: Evaluating Customized LLMs in the Translation of Collaborative Wikis 119
Hulusi Alp Sırkıntı

The Illusion of Context? Literary Translation Across Expanding LLM Context Windows 120
Hilal Öztürk Baydere, Betül Sarı

Assessing The Quality of Machine Translation of Legal Texts from European Portuguese to Turkish 121
İmren Gökce

Reverse Babel: User Perceptions of Automated Translation on X 122
Seda Kuşçu Özbudak

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL E | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

The AI-Generated Subtitling of *Tamaghrabit*: On Quality, Agency, and Intercultural Mediation 123
Imane Benali

Rewriting Cape Helles: Multimodal Translation in Battlefield 1 and the Question of Translaboration 124
Osman Rüçhan Şeker

The Practice of Official Translation in the Era of AI: The Brazilian Scenario 125
Valeria Brisolara

The Birth, Death and Rebirth of Tango Translation in Türkiye An Ad Hoc Social Westernization Experiment 126
Beyza Havvanur Sarımehmet, Ayşe Şirin Okyayuz

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL F | COMPARATIVE LITERATURE AND TRANSLATION

Ötekiliğin Çevirisinde Çevirmen Edimi: *Koku*'nun Türkçe Çevirisine Yeniden Bir Bakış 127
Şaziye Çıkrıkcı

Arapça'da Bir Madonna: Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna* Adlı Eserinin Arapça Çevirisinin Yan Metinsel Unsurlarının İncelenmesi 128
Nur Kıroğlu

Göçmen Söylemini Çevirmek: Chimamanda Ngozi Adichie'nin Eserleri Üzerine Örnek Çalışma 129
Ayşe Bilge Topaloğlu, Nesrin Tekin Çetin

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL A | TRANSLATION HISTORY

Çeviri Tarihinde Unutulmuş Bir Kuramsal Metin: İbrahim Aşkî'nin *İngilizceden Tercüme Nümuneleri* (1914) 130
Devrim Ulaş Arslan, Deniz Karadeniz, Ayşe Ece Arslan

Tanzimat Döneminde Ermeni Harfli Türkçe Edebiyat Dizgesinde Bir Halk Hikayesinin Yeniden Yazımı: *Hikâye-i Arzu ile Kamber* 131
Osman Çeviktay

Mehmed Emin Efendi Seyahatnamesi'nin Üç Ayrı Diliçi Çevirisinin Karşılaştırmalı İncelenmesi 132
Ayşe Özkan

Yapay Zekânın Çeviri Sürecinde Kullanımında Çok Boyutlu Etik Çerçeve: Küresel ve Ulusal Yaklaşımlar 133
Ayşe Nur Işık

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL B | CHILDREN'S LITERATURE TRANSLATION

Halk Masalı Çevirilerine Yönelik Çok Katmanlı Bir Çözümleme Modeli Önerisi 134
Aslı Çelik

"Çocuğun Katılım Hakkı İlkesi"ne Göre "Çeviride Yeniden Üretim Seçenekleri" 135
Aslı Araboğlu

Çocuk Edebiyatı Çevirisinde Görsel-Metinsel Bütünlük 136
Şilan Karadağ Berber

Çocuk Tiyatrosunda Eko-Çeviri: 'Çimidi' Adlı Çocuk Oyunu Üzerine Bir İnceleme 137
Yeşim Pirpir

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL C | INTERPRETING AND INTERPRETING TECHNOLOGIES

Ardıl Çeviri Performansının Değerlendirilmesinde İnsan ve Yapay Zekâ: Karşılaştırmalı Bir İnceleme 138
Yaşar Akgün

Sözlü Çeviride İnsan Çevirmen ile Yapay Zekâ Araçları İş Birliği 139
Burak Durmuş, Osman Coşkun

Çeviri Teknolojileri Bağlamında Hitap Şekilleri ve Nezaket Kalıpları Üzerine Bir İnceleme 140
Ayça Gürdal, Gülhanım Ünsal

Fransızca Altyazı Çevirisinde Kültürel Unsurların Aktarımında Kullanılan Stratejilerin Yorumlayıcı Çeviri Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi 141
Dilek Çalışkan, Perihan Yalçın

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL D | SUSTAINABILITY, ENVIRONMENT AND TRANSLATION

Beyond the Interface: Trauma-Sensitive, Ecologically-Aware, and Human-in-the-Loop Translation as Emerging Competence Architecture for the 21st-Century 142
Nazım Işık

Displaying the Ecological Crisis: Eco-Translation and the Mediation of Ecological Knowledge in the Climate Museum in İstanbul 143
Harika Karavin Yüce

Beyond Human Exceptionalism: An Analysis of the Documentary 'Our Planet' from an Eco-Translation Perspective 144
Sinan Alyurt

Translation as Epistemic Mediation: The Human Translator's New Role in English and Turkish Coverage of the COP30 Climate Summit 145
Sara Bokaie

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL E | LITERARY TRANSLATION

How Valid Is the Term "Translation" Today? 146
Anna Rędzioch-Korkuz

Emerging Literary Translator Studies for a Sustainable and Inclusive Translation Publishing Industry 147
Burcu Kanıdinç Kılınçarslan

Sympoietic Subversions: Re-Reading the Cyborg Translator as a Feminist-Posthumanist Intervention in the AI 'Third Space' 148
Muzaffer Derya Nazlıpınar Subaşı

Translator Habitus in Action: A Comparative Study of Stylistic Variation in Turkish Translations of "All the World's a Stage" 149
Eylem Öztekin İblikci, Ayşe Selmin Söylemez

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL A | SPECIALIZED TRANSLATION AND TRANSLATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION

Training Lecturers and Higher-Education Students Towards Audiovisual Translation for Inclusion and Accessibility: The AVTIA Project (2024-2026) 150
Mariazell Eugènia Bosch Fábregas, Mariona Sabaté-Carrové

Multilingual Communication in Live and Hybrid Events: Humans, Artificial Intelligence and Accessibility 151
Ömür Özcan

Translating Food as Cultural Code: The Human Translator as Intercultural Mediator in Literary and Functional Texts 152
Katarzyna Cieplińska

Negative Emotionality in Translation: A Case Study of Kosinski's "The Painted Bird" 153
Fatemeh Parham

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL B | TRANSLATION AND CULTURAL STUDIES

Kore Edebiyatının Simgesel Temsilinde Uluslararası Edebiyat Ödülleri: Han Kang Örneği 154
Tuğçe Apaydın Azman

Rusça-Türkçe Çeviri Alanında Terminoloji Sorunu: Noter Onaylı Çeviriler 155
Nilüfer Denissova, Renaz İncesu

Rap'ten Alt Yazıya, R&B'den Sahneye: Hamilton'un İngilizceden Türkçeye Çokkipli Çeviri Çözümlemesi 156
Tarık Samet Özdemir, Zeynep Süter Görgüler

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL C | COMMUNITY INTERPRETING

Toplum Çevirmenliği Üzerine Bibliyometrik Derleme Araştırması 157
Mustafa Mahir, Oktay Eser

Yapay Zekâ Çağında Mahkeme Çevirmeninin Rolünü Disiplinlerarasılık Ekseninde Yeniden Düşünmek 158
Enise Eryılmaz

Görünmez Ama Sorumlu Mu? Türkiye'de Psikolog Perspektifinden Psikoterapide Çevirmen Rolünün Analizi 159
Filiz Şan

Ruh Sağlığı Çevirmenliğinde Uzman ve Çevirmen İş Birliğine Duyulan İhtiyaç 160
Seda Koçlu

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL D | PROFESSIONALIZATION IN TRANSLATION

Berufspolitische Interessenvertretung von Übersetzer und Dolmetschern: Is there anybody out there? 161
Elvira Iannone

Mehrfachrollen und Machtverschiebungen: Eine relationale Perspektive auf die Dolmetschdidaktik 162
Birsen Serinkoz

Quand le « Turc » de Molière revient en Turquie: le traducteur humain comme médiateur diploculturel dans Le Bourgeois gentilhomme 163
Yalçın Aydın

Translation and Interpretation in North Africa: Acute Need for CPD Example of Algeria 164
Farouk Tazerouti

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL E | LITERARY TRANSLATION AND CULTURAL STUDIES

Dracula'nın Türkçe Çevirisinde Tıbbi Söylem ve Çeviri Tercihleri 165
Mehmet Ali Çelikel

1985'ten 2026'ya Pride and Prejudice'ı Yeniden Çevirmek: İnsan Çevirmen, Yapay Zekâ ve Değişen Roller 166
Naci Serhat Başkan, Mahmut Serhan Altan

Postkolonyal Edebi Çevirilerde Dilsel, Toplumsal ve Kültürel Bağlam: Plantasyon Örneği 167
Cansu Avcı

Taklitten Virale: Yeni Bir Çeviri Eleştirisi Mecrası Olarak Sosyal Medya 168
Selin Soylu

Foreword

Dear Colleagues,

The International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies (ICASTIS) was first held in 2022, with a second edition in 2024, both hosted by Bolu Abant İzzet Baysal University. This tradition has brought different research traditions, fields of inquiry, and generations of researchers around a single table. Its third edition, **MU-ICASTIS 2026 — the Third International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies** is being held in İstanbul from 30 September to 2 October 2026. Convened under the theme **"The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts"**, the congress is hosted by the Department of Translation and Interpreting in the Faculty of Humanities and Social Sciences at Marmara University. After the opening ceremony, a comprehensive scholarly programme of keynote lectures, parallel sessions, panels, poster presentations, and workshops will bring our participants together over three days.

Today, translation and the translation profession are being reshaped not only by technology but also by social transformation, digitalisation, crises, migration and mobility, debates on accessibility, and changing modes of work. As artificial intelligence and large language models become increasingly visible in translation processes, questions about the translator's position, responsibility, expertise, and professional identity have returned to the agenda. Against this background, MU-ICASTIS 2026 proposes not to treat humans and artificial intelligence as mutually exclusive poles, but to understand the relationship between them and the new modes of working that it generates. We regard technology neither as a force that will save the profession nor as a danger that threatens it. Instead, we see it as part of a new translation ecosystem, one that calls on us to rethink human judgement, ethical responsibility, contextual knowledge, cultural mediation, and technical competence.

The congress is not limited to technology. Its programme covers a broad field, including interpreting, community interpreting, literary translation, the history and sociology of translation, translator education, translation technologies, accessible communication, and audiovisual translation. Themes such as professionalisation, crisis translation, feminist translation, children's literature, and sustainability complete this polyphonic picture. Further sessions address the responsibilities of crisis translation in high-risk settings, eco-translation and climate communication, and posthumanist and feminist approaches. Together, they aim to show that "The Human Translator/Interpreter" is a field of debate that is not only professional but also ethical and epistemic.

Five keynote lectures will steer this multilayered discussion. **Şebnem Bahadır-Berzig, Patrick Cadwell, Gisèle Sapiro, Rebecca Tipton,** and **Dilek Dizdar** will address current issues in the field from different theoretical and professional perspectives. The programme also features two panels. The first, **"Executing Translation Studies Projects in Türkiye"**, to be held on the opening day, draws on lived experience to discuss how a research idea becomes a project. The second, **"How Should We Train the Human Translator/Interpreter with a Focus on New Roles and Contexts?"**, to be held on the final day, brings the central question of the congress directly into the field of translator education.

MU-ICASTIS 2026 also seeks to be a meeting in which knowledge is not only presented but co-produced. Workshops on Easy Language, court interpreting, large language models and AI applications, the use of technology in translation education, children's experiences of language mediation, and preparation for the translation profession offer space for practice. A poster session, in which students from Marmara University's English and German Translation and Interpreting Programmes share their projects, likewise aims to bring young researchers into the scholarly environment of the congress. In this way, future generations of Translation Studies scholars also become active participants in the exchange.

As the Department of Translation and Interpreting at Marmara University, we are pleased to help sustain the scholarly legacy and culture of exchange carried forward by ICASTIS, which drew extensive participation in 2022 and 2024. We hope to take the academic interaction that began at the earlier meetings a step further in İstanbul, and to continue ICASTIS as an enduring meeting point that reflects the polyphony of Translation Studies.

The MU-ICASTIS 2026 Organizing Committee was formed with the valued participation of Translation Studies faculty members from the host institution, Marmara University, as well as from Bolu Abant İzzet Baysal University, Boğaziçi University, İstanbul University, Amasya University, and İstanbul Yeni Yüzyıl University, together with Prof. Harun Şahin, Vice President of the Turkish Language Association. The Turkish Language Association provided institutional support for the congress, Apuvia technical support, and the Dijital Enstitü training and consultancy support. The Rectorate of Marmara University and the Dean's Office of the Faculty of Humanities and Social Sciences also stood by us at every stage of the process and never withheld their support.

We believe that the discussions over the three days will offer varied answers not only to the question "Who is the human translator/interpreter?" but also to another: "How can the knowledge, responsibility, and future of the human translator/interpreter be redefined in a changing world?" We hope that the congress will bring together the past and present of Translation Studies, humans and technology, theory and practice, and academia and the profession in a reciprocal and productive dialogue.

We sincerely thank all the speakers, researchers, students, institutions, and supporters whose contributions, labour, and presence have enriched this meeting.

Assoc. Prof. Sevcan YILMAZ KUTLAY & Asst. Prof. Rana KAHRAMAN DURU
Chairs of the Organizing Committee, MU-ICASTIS 2026

Sunuş

Değerli Meslektaşlarımız,

Uluslararası Akademik Çeviribilim Çalışmaları Kongresi'nin (ICASTIS) ilki 2022, ikincisi 2024 yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin ev sahipliğinde düzenlendi. Çeviribilimin farklı araştırma geleneklerini, çalışma alanlarını ve araştırmacı kuşaklarını aynı masa etrafında buluşturan bu geleneğin üçüncüsü, **MU-ICASTIS 2026 — III. Uluslararası Akademik Çeviribilim Çalışmaları Kongresi**'ni 30 Eylül – 2 Ekim 2026 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştiriyoruz. **"İnsan Çevirmen: Yeni Roller ve Bağlamlar"** temasıyla toplanan kongreye Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü olarak ev sahipliği yapıyoruz. Açılış töreninin ardından, üç gün boyunca ana konuşmalar, paralel oturumlar, paneller, poster sunumları ve atölyelerden oluşan kapsamlı bir bilimsel program, katılımcılarımızı bir araya getiriyor.

Günümüzde çeviri ve çevirmenlik yalnızca teknolojiyle değil; toplumsal dönüşümlerle, dijitalleşmeyle, krizlerle, göç ve hareketlilikle, erişilebilirlik tartışmalarıyla ve değişen çalışma biçimleriyle birlikte yeniden şekilleniyor. Yapay zekâ ve büyük dil modelleri çeviri süreçlerinde giderek daha görünür hâle geldikçe, çevirmenin konumu, sorumluluğu, uzmanlığı ve mesleki kimliği üzerine sorular da yeniden gündeme geliyor. MU-ICASTIS 2026 ile bu tabloda insan ile yapay zekâyı birbirini dışlayan iki karşıt kutup gibi görmek yerine, aralarındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin doğurduğu yeni çalışma biçimlerini anlamayı öneriyoruz. Teknolojiyi ne mesleği kurtaracak bir güç olarak ne de onu tehdit eden bir tehlike olarak ele alıyoruz. Onu daha çok insan yargısını, etik sorumluluğu, bağlamsal bilgiyi, kültürel aracılığı ve teknik yetkinliği yeniden düşünmeye çağıran yeni bir çeviri ekosisteminin parçası olarak görüyoruz.

Kongremizin ilgi alanı teknolojiyle sınırlı kalmıyor. Programımız, toplum çevirmenliğinden sözlü çeviriye, edebiyat çevirisinden çeviri tarihine ve sosyolojisine, çeviri eğitiminden çeviri teknolojilerine, erişilebilir iletişimden görsel-işitsel çeviriye kadar geniş bir alanı kapsıyor. Meslekleşme, kriz çevirmenliği, feminist çeviri, çocuk edebiyatı ve sürdürülebilirlik gibi başlıklar da bu çok sesli tabloyu tamamlıyor. Kriz çevirmenliğinin yüksek riskli ortamlardaki sorumluluğundan eko-çeviri ve iklim iletişimine, posthümanist ve feminist yaklaşımlara uzanan oturumlar ise "İnsan Çevirmen" temasının yalnızca mesleki değil; aynı zamanda etik ve bilgi üreten bir tartışma alanı olduğunu göstermeyi amaçlıyor.

Bu çok katmanlı tartışmaya beş ana konuşma yön verecek. **Şebnem Bahadır-Berzig**, **Patrick Cadwell**, **Gisèle Sapiro**, **Rebecca Tipton** ve **Dilek Dizdar**, alanın güncel sorunlarını farklı kuramsal ve mesleki açılardan ele alacaklar. Programın öne çıkan bir başka yönü ise iki panel. İlk gün düzenlenecek **"Türkiye'de Çeviribilim Projesi Yapmak"** paneli, bir araştırma fikrinin nasıl bir projeye dönüştüğünü deneyimler üzerinden tartışmaya açıyor. Son gün gerçekleşecek **"Yeni Roller ve Bağlamlar Odağında İnsan Çevirmeni Nasıl Yetiştirmeliyiz?"** paneli, kongrenin sorusunu doğrudan çeviri eğitimi alanına taşıyor.

MU-ICASTIS 2026, yalnızca bilginin sunulduğu değil; birlikte üretildiği bir buluşma olmayı da önemsiyor. Bu nedenle Kolay Dil, mahkeme çevirmenliği, büyük dil modelleri ve yapay zekâ uygulamaları, çeviri eğitiminde teknoloji kullanımı, çocukların dilsel aracılık deneyimleri ve

çevirmenlik mesleğine hazırlık başlıklarında atölyelerle uygulama sahası açılırken, Marmara Üniversitesi İngilizce ve Almanca Mütercim ve Tercümanlık Programı öğrencilerinin projelerini paylaştığı poster oturumu da genç araştırmacıları kongrenin bilimsel ortamına katmayı amaçlıyor. Böylece çeviribilimin gelecek kuşakları da bu paylaşımın etkin bir parçası hâline geliyor.

Marmara Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü olarak, 2022 ve 2024 yıllarında yoğun katılımla gerçekleşen ICASTIS'in taşıdığı bilimsel birikimin ve paylaşım kültürünün sürdürülmesine katkıda bulunmaktan mutluluk duyuyoruz. Önceki toplantılarda doğan akademik etkileşimi İstanbul'da bir adım öteye taşımayı, ICASTIS'i çeviribilimin çok sesliliğini yansıtan kalıcı bir buluşma noktası olarak sürdürmeyi umuyoruz.

MU-ICASTIS 2026 Düzenleme Kurulu, başta ev sahibi Marmara Üniversitesi olmak üzere Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Amasya Üniversitesi ve İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi'nde görev yapan çeviribilim öğretim üyeleriyle Türk Dil Kurumu Başkan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Harun Şahin'in değerli katılımlarıyla oluştu. Kongrenin hayata geçmesinde Türk Dil Kurumu kurumsal destek, Apuvia teknik destek, Dijital Enstitü ise eğitim ve danışmanlık desteği sundu. Marmara Üniversitesi Rektörlüğü ile İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanlığı da bu sürecin her aşamasında yanımızda olup desteklerini eksik etmediler.

Üç gün boyunca sürecek tartışmaların yalnızca "İnsan çevirmen kimdir?" sorusuna değil; "Değişen dünyada insan çevirmenin bilgisi, sorumluluğu ve geleceği nasıl yeniden tanımlanır?" sorusuna da farklı yanıtlar getireceğine inanıyoruz. Kongremizin, çeviribilimin dünü ile bugününü, insan ile teknolojiyi, kuram ile uygulamayı, akademi ile mesleği karşılıklı ve verimli bir diyalog içinde buluşturmasını diliyoruz.

Katkılarıyla, emekleriyle ve varlıklarıyla bu buluşmaya değer katan tüm konuşmacılarımıza, araştırmacılarımıza, öğrencilerimize, kurumlarımıza ve destekçilerimize yürekten teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Sevcan YILMAZ KUTLAY & Dr. Öğr. Üyesi Rana KAHRAMAN DURU
MU-ICASTIS 2026 Düzenleme Kurulu Başkanları

Committees

HONORARY PRESIDENT

Prof. Sebahat DENİZ — *Marmara University*

CHAIRS OF THE ORGANIZING COMMITTEE

Assoc. Prof. Sevcan YILMAZ KUTLAY — *Marmara University*
Asst. Prof. Rana KAHRAMAN DURU — *Marmara University*

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Derya OĞUZ — *Marmara University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Didem TUNA KÜÇÜK — *İstanbul Yeni Yüzyıl University*
Prof. Gülhanım ÜNSAL — *Marmara University*
Prof. Harun ŞAHİN — *Turkish Language Association*
Prof. Mehmet Ali ÇELİKEL — *Marmara University*
Prof. Mesut KULELİ — *Bolu Abant İzzet Baysal University*
Prof. Oktay ESER — *Amasya University*
Prof. Sevinç ARI — *Marmara University*
Prof. Sueda ÖZBENT — *Marmara University*
Assoc. Prof. Aysun KIRAN — *Marmara University*
Assoc. Prof. Deniz KURMEL — *Marmara University*
Assoc. Prof. Dilber ZEYTİNKAYA — *Marmara University*
Assoc. Prof. Halise GÜLMÜŞ SIRKINTI — *Marmara University*
Assoc. Prof. Nazan Müge UYSAL — *Bolu Abant İzzet Baysal University*
Assoc. Prof. Sine DEMİRKIVIRAN — *Marmara University*
Assoc. Prof. Şule DEMİRKOL ERTÜRK — *Boğaziçi University*
Assoc. Prof. Zuhal EMİROSMANOĞLU — *İstanbul University*
Asst. Prof. Ayşegül ANGI — *Marmara University*
Asst. Prof. Aytül DURMAZ HUT — *Marmara University*
Asst. Prof. Burak ÖZSÖZ — *Marmara University*
Asst. Prof. Cahit BAKIR — *Marmara University*
Asst. Prof. Fayıka GÖKTEPE — *Marmara University*
Asst. Prof. Gözde Begüm AKÜZÜM — *Marmara University*
Asst. Prof. Hülya BOY AKYOL — *Marmara University*
Asst. Prof. Mahinur Gözde KASURKA — *Marmara University*
Asst. Prof. Nahide ARSLAN — *Marmara University*
Dr. Deniz ÇAĞLAYAN GÜMÜŞ — *Department of Accessibility, Ministry of Family and Social Services*
Lecturer Bala Nur KILINÇ — *Marmara University*
Lecturer Fatma Şebnem ÖZGÜR — *Marmara University*
Lecturer İrem Simge GENCER — *Marmara University*
Res. Asst. Dr. Mustafa Hakan ATASOY — *Marmara University*
Res. Asst. Ayça GÜRDAL — *Marmara University*
Res. Asst. Aysu USLU KORKMAZ — *Marmara University*
Res. Asst. Begüm KAÇAR — *Marmara University*
Res. Asst. Burak DURMUŞ — *Marmara University*
Res. Asst. Elif MUŞLU — *Marmara University*
Res. Asst. İrem MOLLA — *Marmara University*
Res. Asst. Meltem KILIÇ — *Marmara University*
Res. Asst. Semanur AĞCA — *Marmara University*

Res. Asst. Serra İlgi KARAKAŞ — *Marmara University*
Res. Asst. Tuğçe ÖREN — *Marmara University*

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Alev BULUT — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Anthony PYM — *The University of Melbourne*, School of Languages and Linguistics
Prof. Arsun URAS — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Aymil DOĞAN — *Hacettepe University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Ayşe Banu KARADAĞ — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Prof. Ayşe Şirin OKYAYUZ — *Hacettepe University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Birgit NEUMANN — *Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf*, English Literature / Anglophone Studies
Prof. Brigitte Johanna GLASER — *Georg-August-Universität Göttingen*, Anglophone Literature and Culture
Prof. Carlotta VITI — *Université de Lorraine*, Département d'Histoire et Cultures de l'Antiquité et du Moyen Âge
Prof. Cemal DEMİRCİOĞLU — *Okan University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Chris MAAß — *University of Hildesheim*, Institute for Translation Studies and Specialized Communication
Prof. Dilek DİZDAR — *Johannes Gutenberg University Mainz*, Translation, Linguistics and Cultural Studies
Prof. Dilek TURAN — *Marmara University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Ebru DİRİKER — *Boğaziçi University*, Department of Translation and Interpreting
Prof. Emine BOGENÇ DEMİREL — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Prof. Erdinç ASLAN — *Marmara University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Faruk YÜCEL — *Ege University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Federico M. FEDERICI — *University College London*, Translation Studies
Prof. Füsun ATASEVEN — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Prof. Guli Ergasheva ISMOIL QIZI — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation
Prof. Işın ÖNER — *İstanbul 29 Mayıs University*, Department of Translation and Interpreting
Prof. John HUMBLEY — *Université Paris Cité*, for Intercultural Studies and Applied Languages
Prof. Laurent GAUTIER — *Université Bourgogne Europe*, German and Applied Linguistics
Prof. Leyla COŞAN — *Marmara University*, German Language and Literature
Prof. Mehmet Ali AKINCI — *Université de Rouen Normandie*, Department of Language and Communication Science
Prof. Mehmet Tahir ÖNCÜ — *Ege University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Natalie KÜBLER — *Université Paris Cité*, UFR EILA, Études Interculturelles de Langues Appliquées
Prof. Necdet NEYDİM — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Nilgin TANIŞ POLAT — *Ege University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Olga TSARYK — *West Ukrainian National University*, Department of Foreign Languages and Information & Communication Technologies
Prof. Onur Kemal BAZARKAYA — *Marmara University*, German Language and Literature
Prof. Sakine ERUZ — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Samigova Xushnuda BOTIROVNA — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation
Prof. Şebnem BAHADIR-BERZİG — *Universität Graz*, Theoretical and Applied Translation Studies
Prof. Sündüz ÖZTÜRK KASAR — *Galatasaray University*, Comparative Linguistics and Applied Foreign Languages
Prof. Teodoro Manrique ANTÓN — *University of Castilla-La Mancha*, Department of Modern Philology
Prof. Turgay KURULTAY — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Prof. Yasemin BALCI — *Marmara University*, German Language and Literature
Prof. Yves GAMBIER — *University of Turku*, School of Languages and Translation Studies
Assoc. Prof. Abduganiyeva Jamila RUSTAMOVNA — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation
Assoc. Prof. Abdullayeva Shoxida NORKULOVNA — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation

Assoc. Prof. Caner ÇETİNER — *Bandırma Onyedi Eylül University*, Translation and Interpreting Studies
Assoc. Prof. Clara Inés LÓPEZ-RODRÍGUEZ — *Universidad de Granada*, Department of Translation and Interpreting
Assoc. Prof. Dilshoda Yuldasheva MUSAYEVNA — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation
Assoc. Prof. Habib TEKİN — *Marmara University*, German Language and Literature
Assoc. Prof. Jonathan ROSS — *Boğaziçi University*, Department of Translation and Interpreting
Assoc. Prof. Lale ARSLAN ÖZCAN — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Assoc. Prof. Lyudmila KRAYNYAK — *West Ukrainian National University*, Department of Foreign Languages and Information & Communication Technologies
Assoc. Prof. Natalia RYBİNA — *West Ukrainian National University*, Department of Foreign Languages and Information & Communication Technologies
Assoc. Prof. Nilüfer ALİMEN — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Assoc. Prof. Osman COŞKUN — *Marmara University*, Translation and Interpreting Studies
Assoc. Prof. Randa EL-KOLLİ — *Université Sétif 2*, Département de langue et de littérature françaises
Assoc. Prof. Senem ÖNER BULUT — *Yıldız Technical University*, Western Languages and Literatures
Assoc. Prof. Serap DEVRAN — *Marmara University*, German Language and Literature
Assoc. Prof. Svitlana RYBACHOK — *West Ukrainian National University*, Department of Foreign Languages and Information & Communication Technologies
Assoc. Prof. Ulug‘bek Yuldashev RAVSHANBEKOVICH — *Uzbekistan State World Languages University*, Department of English Translation
Assoc. Prof. Valeria BRISOLARA — *University of Vale do Rio dos Sinos*, Applied Linguistics
Assoc. Prof. Yeşim TÜKEL KANRA — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Dr. Agnieszka LOSKA — *University of Silesia*, Institute of Literary Studies
Dr. Dora RENNA — *Università per Stranieri di Siena*, Dipartimento di Studi Umanistici
Dr. Ebru AK — *Bolu Abant İzzet Baysal University*, English Translation and Interpreting
Dr. Filiz ŞAN — *Sakarya University*, German Translation and Interpreting
Dr. Joachim FRANZ — *University of Mannheim*, Department of German Philology
Dr. Katharina OSTER — *Johannes Gutenberg University*, English Linguistics and Translation Studies
Dr. Mária KOSCELNÍKOVÁ — *Constantine the Philosopher University in Nitra*, Department of Translation Studies
Dr. Neslihan DEMEZ — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Dr. Patrick CADWELL — *Dublin City University*, School of Applied Language and Intercultural Studies
Dr. Raquel PACHECO-AGUILAR — *Universität Graz*, Department of Translation Studies
Dr. Rebecca TIPTON — *University of Manchester*, Division of Languages and Intercultural Studies
Dr. Sevil ÇELİK TSONEV — *Universität Graz*, Department of Translation Studies
Dr. Sinem CANIM — *İstanbul University*, Translation and Interpreting Studies
Dr. Tatiana MUSİNOVA — *University of Haute-Alsace*, English and Translation

Congress Programme

MU-ICASTIS 2026
Marmara University International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies
3rd International Academic Congress on Translation Studies

The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts
30 September – 2 October 2026
Detailed Congress Programme

Day 1 — 30 September 2026, Wednesday

09:00–09:30	**Opening Ceremony & Registration (Main Hall / Plenary) - İbrahim Üzümcü Conference Hall**
09:30–10:15	**Keynote Speaker — KEYNOTE 1 — ŞEBNEM BAHADIR-BERZİG — İbrahim Üzümcü Conference Hall**
10:15–10:30	**Break**

10:30 – 12:00 Parallel Sessions — BLOCK 1 (Hall A–E)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E
Session	**Community Interpreting** *Moderator:* **Jonathan Ross** Language: English	**Translation Sociology** *Moderator:* **Oktay Eser** Language: Turkish	**Translation Education** *Moderator:* **Turgay Kurultay** Language: Turkish	**Accessible Communication / Technical Translation and Specialized Translation** *Moderator:* **Deniz Çağlayan Gümüş** Language: Turkish	**Translation History** *Moderator:* **Sakine Eruz** Language: Turkish
10:30	**Ulf Norberg & Eva Taxén** Terminology Work in a Public Service Translation Training Programme – Challenges with AI and Ethical Considerations	**Zuhal Emirosmanoğlu & Javid Aliyev** "*Sociologie Générale*'in" Topoğrafyasında Bir Çevirmen Silueti: Çeviri Sürecine Fenomenolojik Bakış	**Aslı Fişekçioğlu** Çevirmen Adaylarının Aracılık Yeterlilikleri: Hazırlık Sınıfı Eğitiminde Hedef Dil ve Hedef Folklor	**Deniz Çağlayan Gümüş** İletişimde Herkes İçin Erişilebilirlik	**Sevcan Yılmaz Kutlay** Karahanlıların Kültürel Planlama Sürecinde Kur'an-ı Kerim Çevirileri: Normlar, Kurumlar ve Eyleyiciler
10:50	**Jekaterina Maadla** Will This Doctor Speak My Language? Linguistic Accommodation Practices in Estonian Healthcare	**Büşra Çelik** Yapay Zekâ Çağında Çevirmenliğin Değişen Rolleri ve Adlandırılması	**Begüm Çağla Bulut Çimen** Çeviri Eğitiminde İnsan Odaklı Teknoloji Edinci: Türkiye'deki Lisans Müfredatlarının "Bilgi, Beceri ve Tutum (Knowledge, Skill, Attitude-KSA)" Ekseninde Değerlendirilmesi	**Fayıka Göktepe** Kolay Dil Metin Üretimine Çeviribilimsel Bir Yaklaşım: Uygunluk Faktörleri ve Metin Dışı Faktörler	**Aişe Handan Konar** Anlamın Teninde Söz Elbisesi: Osmanlı Tercüme Söyleminde Metaforik Temsil ve Çevirmenin Konumu
11:10		**Oktay Eser & Nazan Müge Uysal & Ali Duran** Mütercim ve Tercümanlık Bölümü Lisans Mezunlarının Sektörde Kalabilme Mücadelesi	**Bilge Metin Tekin** Teknik Metin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler: Betimsel Bir Hata Analizi	**Sine Demirkıvıran & Meltem Kılıç** Kolay Dil Çevirilerinde Denetçi Gruplar: Çeviribilim Açısından Erek Kitle Odaklı Kalite Güvencesi	**Emine Bogenç Demirel** Türk Yazın Repertuvarında Popülerliğin Ötesinde: *İnsan Harası* / *Haras Humain*
11:30	**Carmen Pena & Raquel Lázaro & Carmen Merino & Angel Garcia-Morales & Sofía Antequera** The Human Interpreter in Healthcare: Intercultural Mediation, Linguistic Rights and Mental Health in Superdiverse Contexts	**Celal Sarıoğlu** İnsan Çevirmenin Yeni Kurumsal Rolleri: Yapay Zekâ Çağında Meslek Örgütleri ve Dil Hizmeti Sağlayıcıları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Söylem Çözümlemesi	**Sinem Canım** Çeviri Eğitimi Mezunları Proje Yöneticisi Rolünü Nasıl Tanımlar?	**Tuğçe Ören** Dijital Sağlık Hizmetlerinde İşaret Dili Çevirmenliğinin Rolü	**Orkun Dalkılıç** Kutsal Metnin Görsel Dönüşümü: Yeni Ahit Mangasına Gösterimlerarası Çeviribilimsel Bir Yaklaşım

The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts
30 September – 2 October 2026
Detailed Congress Programme

Day 1 — 30 September 2026, Wednesday

12:00–13:00	**Lunch**
13:00–13:45	**Keynote Speaker — KEYNOTE 2 — PATRICK CADWELL — İbrahim Üzümcü Conference Hall**
13:45–14:00	**Break**

14:00 – 15:30 Parallel Sessions — BLOCK 2 (Hall A–F)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E	Hall F
Session	**Translator Identity** *Moderator:* **Aymil Doğan** Language: English	**Literary Translation and Sociology** *Moderator:* **Halise Gülmüş Sırkıntı** Language: Turkish	**Digital Culture and Translation** *Moderator:* **Emine Bogenç Demirel** Language: Turkish	**Interpreting** *Moderator:* **Burcu Türkmen** Language: English	**Translation Technologies** *Moderator:* **Hülya Boy Akyol** Language: English	**Translation Education** *Moderator:* **Nazan Müge Uysal** Language: Turkish
14:00	**Kayoko Takeda** On Interpreter Accountability	**Vedat Çerez & Alize Can Rençberler** Çeviri Göstergebilimi Odağında Çevirmen Habitusu ve Kısıtları	**Deniz Kurmel** Çizgi Roman Çevirisinde Çok Modluluk ve Terimbilim: *Bir Şef Gibi* Örneği	**Özge Çetin & Ali Duran** Community Interpreters' Experiences with Technology: A Hermeneutic Phenomenological Inquiry	**Aziz Oğuzhan Çakaloğlu** The Convergence of Human and Machine: Practical Demonstrations of AI Agent Operations in Translation	**Gülhanım Ünsal** Diplomatik Metinlerin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler
14:20	**Gaia Bezzi** Journey to the Self of the Interpreter: A Multi-Layer Analysis of the Interpreter's Identity	**Kübra Çelik** Çevirmen-Aydın Kimliğinin Sosyolojisi: Ahmet Cemal'in Çevirmen Habitusunun Pierre Bourdieu'nün Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi	**Naz Sıla Aykurt** Mizahın Perde Arkası: Altyazı Çevirmenlerinin Karar Alma Dinamikleri	**Ali Duran** Mapping Community Interpreting Research: A Multilingual Review of Theses and Dissertations	**Deniz Cemaloğlu** From Post-Editing to Prompt Design: Mapping the GenAI Paradigm Shift in the Translation Industry	**Ebru Ak & Kamercan Borazan** Türkçe'ye Çevrilmemiş Bir Yazarın İzinde: Bir Yüksek Lisans Öğrencisinin Çeviri Günlüğünden Yansıyanlar
14:40	**Joanna Nachman** "My Child Speaks for Me": Child Language Brokering in Polish Educational Settings. Perspectives of Ukranian Refugee Parents	**Elif Beyza Örs & Gökçe Mine Olgun** Türk Edebiyatı Kült Eserlerinin Çevirmeninin Oluş Serüveni: İç İçe Geçmiş Kimlikler ve Bölünmüş Habitus Ekseninde Maureen Freely	**Erdem Celal Gören** Influencer Çevirmenlerin Sosyal Medya İçerikleri	**Tuğçe Elif Taşdan Doğan** Managing Emergent Neologisms in Simultaneous Interpreting: AI-Supported Lexicographic Workflows	**Barbaros Uzunköprü** From "Character" to Vector Spaces: A Genealogy of the Universal Translation Dream and the Role of the "Human Translator"	**Ayşe Işık Akdağ** Çeviribilimde Hazırlıktan Final Raporuna: TÜBİTAK Projelerinde Yürütücülük ve Süreç Yönetimi
15:00		**Halise Gülmüş Sırkıntı** Çeviri(bilim)de Epistemik Adaletsizlik: Türk Aydınlanmasının İlerici Çevirmenleri ve Duyulmayan Sesleri	**Deniz Engin & İlyas Boğusoğlu** Bir Mizah Unsuru Olarak İnternet Meme'lerinin Yapay Zekâ Destekli Hiperçeviri Bağlamında İncelenmesi	**Ayça Aşık & Mehtap Aral Duvan** The Impact of Automatic Speech Recognition on Student Interpreters' Perceived Cognitive Load and Simultaneous Interpreting Performance	**Bora Arga** Translation as *Poiesis*: The Ontological Gap Between Human Hermeneutics and Machine Processing	**Esra Nur Acar** Türkçeden Sırpçaya Altyazı Çevirisinde Kültürel Kalıpların Aktarımı: Öğrenci Gözünden Bir Çeviri Analizi **(Ç)**

Day 1 — 30 September 2026, Wednesday

15:30–16:00	**Poster Session & Coffee (Foyer)**

Poster Session Details

Marmara University Division of English Translation and Interpreting Student Presentations	AulaAI Project Alper Tunca, Beren Kibar, Buket Kabak, Yusuf Can Uzun, Ecrin Bektaş, Ela Naz Doğan, Yusuf Arabacı, Yaren Korkut, Fatıma Zehra Küçükelvan	Turkish-English
	SpyAI Project Ayşe Sertoğlu, Büşra Topcu, Derin Kesentaş, Furkan Ören, Hayrunnisa Yeşiloğlu, İremnur İkra Cevahir, Kerem Buğra Şahin, Meriç Bakanoğlu, Sude Naz Yılmaz, Şehriban Aslan	
Marmara University Division of German Translation and Interpreting Student Presentations	Damla Kırıkçı - Neden Türkçeye Özel Kolay Dil İlkelerine İhtiyacımız Var?	Turkish-German
	Cemre Oral - Kolay Dilin Tarihsel Gelişimi	
	Emrehan Uzun - Kolay Dil Ekosistemi	
	Elif Sinem Kurnaz - Bilişsel Yükü Arttıran Durumlar	
	Ceren Erkılıç - Kolay Dil Çeviri Süreci	
	Ayça Yetgin - Kolay Dil Web Sitesi	

MU-ICASTIS 2026
Marmara University International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies
3rd International Academic Congress on Translation Studies

The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts
30 September – 2 October 2026
Detailed Congress Programme

Day 1 — 30 September 2026, Wednesday

16:00 – 17:30 Parallel Sessions — BLOCK 3 (Hall A–F)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E	Hall F
Session	**Crisis Interpreting** *Moderator:* **Rana Kahraman Duru** Language: English	**Feminist Translation Criticism** *Moderator:* **Aslı Tarakçıoğlu** Language: English	**Literary Translation and Translator** *Moderator:* **Sevcan Yılmaz Kutlay** Language: English	**Literary Translation** *Moderator:* **Sueda Özbent** Language: Turkish	**Translation and Communication** *Moderator:* **Gülhanım Ünsal** Language: Turkish	**Audiovisual Translation and Communication** *Moderator:* **Sine Demirkıvıran** Language: Turkish
16:00	**Mustafa Keshkeia** The Human Translator in Risk and Crisis Communication: A Bottom-Up Approach to the 'Trust Paradox'	**Aslı Takanay & Özlem Gülen** Feminist Collectives as Social Agents: A Bourdieusian Analysis of the *Flying Broom Film Festival*	**Merve Sevtap Süren** Translator Biographies as Digital Paratexts: Institutional Framing and Authority in Turkish Publishers' Classics Series	**Mehmet Sarı** Vesikadan Kurguya: Bulgar Keşiş Mihail'in İtirafnamesinde Metinlerarasılık	**Sevinç Arı & Burak Özsöz** Spor Çevirmenliğinde İnsan Faktörü: Bourdieu'nün Alan Kuramı Bağlamında Sermaye, Eylemlilik ve Makine Çevirisinin Sınırları	**Semanur Ağca** Web Erişilebilirliğinde Multimodal Anlam Aktarımı ve Çevirmenin Rolü
16:20	**Fazilet Akdoğan Özdemir & Abdullah Sadık Kuralay & Ahmet Ergün & Betül Mulbay** Crisis Translation: A Student-Led Crowdsourcing Initiative of a Disaster Relief Term-Base After 2023 Türkiye-Syria Earthquakes	**Betül Hazal Dinçer & Sinem Sancaktaroğlu Bozkurt** A New Model to Analyze Female and Feminist Field: The "Feminist Circle" of Türkiye	**Serra İlgi Karakaş & Ayşe Banu Karadağ** Muazzez İlmiye Çığ as a Republican Multifaceted Woman Translator in the Archives	**Sueda Özbent** Transkültürel Yazının Çevirisi	**Betül Özcan Dost** Spor Haberciliğinde Çeviri ve Çeviri-Düzenleme: Goal.com'un İngilizce, İspanyolca ve Türkçe Haberleri Üzerine Bir İnceleme	**Mustafa Şahin** Erişilebilirlik ve İdeoloji: Engelsiz İletişimde Seçici Kapsayıcılığın İdeolojik İnşası
16:40	**Rabia Odabaşı** Interpreting (in) the Field: A Comparative Case Study of Crisis Interpreters' Self-Evaluation of Performance Across Contexts	**Göksenin Abdal** From the Dismantling and Reassembly of Female Body to Feminist Deconstruction: Alasdair Gray's *Poor Things* in Turkish Translation	**Gözde Büklüm** From Class Struggle to Heroic Narrative: Paratextual Framing in the English Editions of Memed, My Hawk	**Ayşegül Angı** Yan Metinler Odağında Betimleyici Bir İnceleme: *Moby Dick* Çevirileri	**Evren Barut** Yapay Zekâ ile İnsan Çevirmen Arasında: Üç Düzey Devlet Medyasında İdeolojik Çerçeveleme İçin Bir HITL Korpus Tasarımı (Gazze Savaşı, TR-EN)	**Burcu Yaman** İşitme Engelli Bireylerin Müziğe Erişimi İçin Çok Modluluk Yaklaşımıyla Şarkı Çevirisi
17:00	**Mehmetcan Kayatürk & Alper Kumcu** Cooperation Between Medical Doctors and Interpreters in Post-Disaster Settings: A Narrative Perspective on the February 6 Earthquakes' Aftermath	**Gözde Begüm Aküzüm** "Dressing in a slinky leopard-print dress, semi-transparent and dripping with sequins" – Gender Outlaws in Translating the Queer	**Hakan Dilman** Lexical Load in Jhumpa Lahiri's Novel *In Other Words* (In altre parole)	**Didem Tuna Küçük & Mesut Kuleli** Farklı Gösterge Dizgeleri İçin Çeviri Odaklı Analitik Sorgulama Düzlemleri	**Nahide Arslan** Çeviride Yeniden Çerçeveleme Bağlamında Spor Haberleri Üzerine Bir İnceleme	**Başak Pırıl Gökayaz & Dilek Altınkaya** Game of Thrones Evreninde Medyalararası Aktarım ve Yeniden Çerçevelenme

17:30–18:30	**PANEL 1 - MAIN HALL - İbrahim Üzümcü Conference Hall** **Türkiye'de Çeviribilim Projesi Yapmak** **(Executing Translation Studies Projects in Türkiye)** Moderator: Turgay Kurultay Speakers: Ayşe Işık Akdağ, Zeynep Başer, Mehtap Aral Duvan, Neslihan Demez
18:30–19:30	**OPENING COCKTAIL- GENÇ OFİS**

Day 2 — 1 October 2026, Thursday

09:30–10:15	**Keynote Speaker — KEYNOTE 3 — GISÈLE SAPIRO — İbrahim Üzümcü Conference Hall**
10:15–10:30	**Break**

10:30 – 12:00 Parallel Sessions — BLOCK 4 (Hall A–F)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E	Hall F
Session	**Project Management in Translation** *Moderator:* **Muhammed Baydere** Language: Turkish	**Feminist Translation and Artificial Intelligence** *Moderator:* **Asalet Erten** Language: Turkish	**Translation Education and Technology** *Moderator:* **Ayşe Işık Akdağ** Language: English	**Culture and Literature** *Moderator:* **Mehmet Ali Çelikel** Language: English	**Translation History and Translator** *Moderator:* **Mesut Kuleli** Language: English	**Translation Technologies** *Moderator:* **Erdinç Aslan** Language: Turkish
10:30	**Nurselin Çelik & Muhammed Baydere** Edebiyat Çevirilerindeki Olgusal Hataların Tespitinde Büyük Dil Modellerinin Bir Kalite Kontrol Aracı Olarak Etkililiğinin İncelenmesi	**Emine Öykü Vartürk & Gökçe Mine Olgun** Feminist Belleğin Dili: Kadın Müzelerinde Temsil Unsuru Olarak Kadın Çevirmenlerin ve Çeviri Emeğinin Görünürlüğü	**Sevda Pekcoşkun Güner** The Potential of No-Code AI Platforms in Translator Training: A Case Study on *Google AI Studio*	**Mahinur Gözde Kasurka** Can the Nonhuman Speak? Interspecies Communication in *The Animals in That Country*	**Hakan Dilman & Bekir Savaş** The Invisible Architects of Civilization: Rethinking the Historical Role of Translators	**Sanem Peker Dağlı** Algoritmik Kültür ve Dijital Himaye Kıskacında Çeviri Uzmanı: Özneyi Yeniden Konumlandırmak
10:50	**Derya Oğuz & Burak Özkaracahisar** Çeviri Sürecinde Öz-Düzeltim: İnsan ve Büyük Dil Modeli Çevirilerinin Karşılaştırmalı Analizi	**Begüm Kaçar** "İyi Anneler Havlamaz": *Nightbitch*'in Yapay Zekâ Çevirilerinde Feminist Söylemin Dönüşümü	**Semih Okatan** Translation Pedagogy in the Era of Artificial Intelligence: Revisiting Ethical Issues and Academic Honesty	**Başak Ergil & Yağız Çevik** The Human Translator in the Collective Theatre Translation Traditions of Some University Theatres in Türkiye	**Bekir Savaş** From Bayt al-Hikma to Artificial Intelligence: The Human Translator and the Transformation of Epistemic Circulation	**Selçuk Eryatmaz** Makine Olmak Neye Benzer? Ya da Çevirmen Zihninin Dışarıdaki Gözü
11:10	**İnönü Korkmaz & Soykan Ataman** Yapay Zekâ Destekli Yazılım Yerelleştirmesinde Bağlamsal Verilerin Değerlendirilmesi	**Nazlı Saraç** Büyük Dil Modellerinde Bağlamsal Yönlendirmenin Etkisi: Thomas Mann'ın Venedik'te Ölüm Eserindeki Mitolojik Pasajların Türkçeye Çevirisi Üzerine Bir İnceleme	**Burcu Şahin & Eren Doğukan Keleş** Innovative Approaches in Technical Translation Education: An Interdisciplinary Collaboration	**Cahit Bakır** Translating the Centre: Creolization and the Migrant Voice in Sam Selvon's *The Lonely Londoners*	**Aslı Tarakçıoğlu & Elif Özge Koç Yel** The Translator in Flux: Language, Incompleteness, and Creative Responsibility	**Azize Altunsoy** "Çevirmenin Görünmezliği Tartışması Bağlamında Yapay Zekâ Görünmez Bir Çevirmen mi?"
11:30	**Rojin Koç** Kitle Kaynaklı Çeviride İnsan-Makine İş Birliği: TEDx Altyazılarında Yapay Zekâ Destekli Taslakların Post-Editing Süreç Analizi	**Begüm Sarıboyacı** Barbie Mutfakta: Çocuk Reklamlarının Çevirilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Çok Söylemlilik	**Halil İbrahim Balkul** Boosting Self-Assessment Skills of Student Translators via AI Tools		**Fatma Yücel Dinç** Constructing "Legitimate Taste" through Translation Repertoire: A Paratextual Analysis of Melâhat Özgü's German-to-Turkish Translations	**Yasemin Yazal & Sezer Yılmaz** LLM Çıktılarını Kim Değerlendirir? Arapça–Türkçe Çevirilerde Otomatik Metriklerin ve İnsan Yargılarının Sınırlılıkları

12:00–13:00	**Lunch**

Day 2 — 1 October 2026, Thursday

13:00–13:45	**Keynote Speaker — KEYNOTE 4 — REBECCA TIPTON — İbrahim Üzümcü Conference Hall**
13:45–14:00	**Break**

14:00 – 15:30 Parallel Sessions — BLOCK 5 (Hall A–F)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E	Hall F
Session	**Culture and Literature** *Moderator:* **Aysun Kıran** Language: English	**Translation Technologies and Comparative Literature** *Moderator:* **Senem Öner Bulut** Language: Turkish	**Translation Sociology** *Moderator:* **Sevinç Arı** Language: Turkish	**Translation Technologies** *Moderator:* **Ayşe Banu Karadağ** Language: English	**Audiovisual Translation and Communication** *Moderator:* **Ayşegül Angı** Language: English	**Comparative Literature and Translation** *Moderator:* **Yeşim Tükel Kanra** Language: Turkish
14:00	**Mehmet Erguvan & Ezgi Su Sezer** Rethinking Fictional Translators in Contemporary Literature	**Hülya Boy Akyol** Yapay Üçüncü Dil Çevirisinde İnsan Çevirmen ve Yapay Zekâ: "Groilish" Örneği Üzerinden Karşılaştırmalı Bir İnceleme	**Fırat Soysal** Yapay Zekâ Çağında Karar Verici Olarak İnsan Çevirmen: Çeviri Çıktılarının Kabulü, Sınırlandırılması ve Dolaşımı	**Hulusi Alp Sırkıntı** From Crowdsourcing to Contextual AI: Evaluating Customized LLMs in the Translation of Collaborative Wikis	**Imane Benali** The AI-Generated Subtitling of *Tamaghrabit*: On Quality, Agency, and Intercultural Mediation	**Şaziye Çıkrıkcı** Ötekiliğin Çevirisinde Çevirmen Edimi: *Koku*'nun Türkçe Çevirisine Yeniden Bir Bakış
14:20	**Duygu Tekgül-Akın & Aysun Kıran** Through the Lens of Intermediality and Paratexts: Viewer Responses to Netflix's *Museum of Innocence*	**Kıvanç Akyol & Senem Öner Bulut** Mizah Çevirisinde Yapay Zekâ: *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* Serisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	**Sabri Gürses** Yeni Çağın Çevirmeni: Oyuncu Çevirmen (Çevirmen Ludens)	**Hilal Öztürk Baydere & Betül Sarı** The Illusion of Context? Literary Translation Across Expanding LLM Context Windows	**Osman Rüçhan Şeker** Rewriting Cape Helles: Multimodal Translation in Battlefield 1 and the Question of Translaboration	**Nur Kıroğlu** Arapça'da Bir Madonna: Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna* Adlı Eserinin Arapça Çevirisinin Yan Metinsel Unsurlarının İncelenmesi
14:40	**Fazilet Akdoğan Özdemir** Collage: A Metaphor and Conceptual Framework for Translation Analysis	**Aysu Uslu Korkmaz** Bir MTPE Çıktısında Edebî Algının İzini Sürmek: *Mavi Şato* (1926/2023) Örneği	**Egehan Akçay** Sadakatin Müzakeresi: Sansür ve Çevirmenin Mesleki Konumlanışı	**İmren Gökce** Assessing the Quality of Machine Translation of Legal Texts from European Portuguese to Turkish	**Valeria Brisolara** The Practice of Official Translation in the Era of AI: The Brazilian Scenario	
15:00	**Naciye Sağlam** The Actor as Translational Agent: Demet Evgar's Habitus, Intermediality, and the Female Gaze in *Afife*	**Ercan Demirci** Edebî Çeviride Toplumsal Seslerin Aktarımı: Orhan Kemal'in *Müfettişler Müfettişi* Romanının Fransızca İnsan Çevirisi ile Yapay Zekâ Çevirisinin Karşılaştırılması	**Gözde Serteser Baştuğ** Dijital Çeviri Ekosisteminde Çevirmen Kimliği: "İnsan Çevirmen" Kavramının Eleştirel Bir Okuması	**Seda Kuşçu Özbudak** Reverse Babel: User Perceptions of Automated Translation on X	**Beyza Havvanur Sarımehmet & Ayşe Şirin Okyayuz** The Birth, Death and Rebirth of Tango Translation in Türkiye An Ad Hoc Social Westernization Experiment	**Ayşe Bilge Topaloğlu & Nesrin Tekin Çetin** Göçmen Söylemini Çevirmek: Chimamanda Ngozi Adichie'nin Eserleri Üzerine Örnek Çalışma

Day 2 — 1 October 2026, Thursday

15:30 – 17:00 Parallel Workshops

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E	Hall F
15:30-17:00	**Workshop: Easy Language** Sine Demirkıvıran Fayıka Göktepe (20 participants)	**Workshop: Courtroom Interpreting** Bihter Esin Yücel Süar (20 participants)	**Workshop: LLM and Artificial Intelligence Applications** Hüseyin Mergan (20 participants)	**Workshop: Technology Use in Translation Education** Burcu Türkmen (20 participants)	**Workshop: Child Interpreting through the Looking-Glass of Non-Children: Interpreting Enactments as an Instrument to Change Perspectives** Şebnem Bahadır-Berzig Rabia Odabaşı (20 participants)	**Workshop: Preparation for the Translation Profession** Senem Kobya (20 participants)

19:00	**GALA DINNER**

Day 3 — 2 October 2026, Friday

09:30–10:15	**Keynote Speaker — KEYNOTE 5 — DİLEK DİZDAR — İbrahim Üzümcü Conference Hall**
10:15–10:30	**Break**

10:30 – 12:00 Parallel Sessions — BLOCK 6 (Hall A–E)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E
Session	**Translation History** *Moderator:* **Cemal Demircioğlu** Language: Turkish	**Children's Literature Translation** *Moderator:* **Aslı Araboğlu** Language: Turkish	**Interpreting and Interpreting Technologies** *Moderator:* **Şeyda Eraslan** Language: Turkish	**Sustainability, Environment and Translation** *Moderator:* **Sara Bokaie** Language: English	**Literary Translation** *Moderator:* **Muzaffer Derya Nazlıpınar Subaşı** Language: English
10:30	**Devrim Ulaş Arslan & Deniz Karadeniz & Ayşe Ece Arslan** Çeviri Tarihinde Unutulmuş bir Kuramsal Metin: İbrahim Aşkî'nin *İngilizceden Tercüme Nümuneleri* (1914)	**Aslı Çelik** Halk Masalı Çevirilerine Yönelik Çok Katmanlı Bir Çözümleme Modeli Önerisi	**Yaşar Akgün** Ardıl Çeviri Performansının Değerlendirilmesinde İnsan ve Yapay Zekâ: Karşılaştırmalı Bir İnceleme	**Nazım Işık** Beyond the Interface: Trauma-Sensitive, Ecologically-Aware, and Human-in-the-Loop Translation as Emerging Competence Architecture for the 21st-Century	**Anna Rędzioch-Korkuz** How Valid Is the Term "Translation" Today?
10:50	**Osman Çeviktay** Tanzimat Döneminde Ermeni Harfli Türkçe Edebiyat Dizgesinde Bir Halk Hikayesinin Yeniden Yazımı: *Hikâye-i Arzu ile Kamber*	**Aslı Araboğlu** "Çocuğun Katılım Hakkı İlkesi"ne Göre "Çeviride Yeniden Üretim Seçenekleri"	**Burak Durmuş & Osman Coşkun** Sözlü Çeviride İnsan Çevirmen ile Yapay Zekâ Araçları İş Birliği	**Harika Karavin Yüce** Displaying the Ecological Crisis: Eco-Translation and the Mediation of Ecological Knowledge in the Climate Museum in İstanbul	**Burcu Kanıdinç Kılınçarslan** Emerging Literary Translator Studies for a Sustainable and Inclusive Translation Publishing Industry
11:10	**Ayşe Özkan** Mehmed Emin Efendi Seyahatnamesi'nin Üç Ayrı Diliçi Çevirisinin Karşılaştırmalı İncelenmesi	**Şilan Karadağ Berber** Çocuk Edebiyatı Çevirisinde Görsel-Metinsel Bütünlük	**Ayça Gürdal & Gülhanım Ünsal** Çeviri Teknolojileri Bağlamında Hitap Şekilleri ve Nezaket Kalıpları Üzerine Bir İnceleme	**Sinan Alyurt** Beyond Human Exceptionalism: An Analysis of the Documentary 'Our Planet' from an Eco-Translation Perspective	**Muzaffer Derya Nazlıpınar Subaşı** Sympoietic Subversions: Re-Reading the Cyborg Translator as a Feminist-Posthumanist Intervention in the AI 'Third Space'
11:30	**Ayşe Nur Işık** Yapay Zekâ'nın Çeviri Sürecinde Kullanımında Çok Boyutlu Etik Çerçeve: Küresel ve Ulusal Yaklaşımlar	**Yeşim Pirpir** Çocuk Tiyatrosunda Eko-çeviri: 'Çimidi' Adlı Çocuk Oyunu Üzerine Bir İnceleme	**Dilek Çalışkan & Perihan Yalçın** Fransızca Altyazı Çevirisinde Kültürel Unsurların Aktarımında Kullanılan Stratejilerin Yorumlayıcı Çeviri Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi	**Sara Bokaie** Translation as Epistemic Mediation: The Human Translator's New Role in English and Turkish Coverage of the COP30 Climate Summit	**Eylem Öztekin İblikci & Ayşe Selmin Söylemez** Translator Habitus in Action: A Comparative Study of Stylistic Variation in Turkish Translations of "All the World's a Stage"

12:00–13:00	**Lunch**

MU-ICASTIS 2026
Marmara University International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies
3rd International Academic Congress on Translation Studies

The Human Translator/Interpreter: New Roles and Contexts
30 September – 2 October 2026
Detailed Congress Programme

Day 3 — 2 October 2026, Friday

13:00 – 14:30 Parallel Sessions — BLOCK 7 (Hall A–E)

Time	Hall A	Hall B	Hall C	Hall D	Hall E
Session	**Specialized Translation and Translation Technologies in Education** *Moderator:* **Mehmet Sarı** Language: English	**Translation and Cultural Studies** *Moderator:* **Dilber Zeytinkaya** Language: Turkish	**Community Interpreting** *Moderator:* **Neslihan Demez** Language: Turkish	**Professionalization in Translation** *Moderator:* **Yalçın Aydın** Language: **German, French, English**	**Literary Translation and Cultural Studies** *Moderator:* **Burak Özsöz** Language: Turkish
13:00	**Mariazell Eugènia Bosch Fábregas & Mariona Sabaté-Carrové** Training Lecturers and Higher-Education Students towards Audiovisual Translation for Inclusion and Accessibility: the AVTIA Project (2024-2026)	**Tuğçe Apaydın Azman** Kore Edebiyatının Simgesel Temsilinde Uluslararası Edebiyat Ödülleri: Han Kang Örneği	**Mustafa Mahir & Oktay Eser** Toplum Çevirmenliği Üzerine Bibliyometrik Derleme Araştırması	**Elvira Iannone** Berufspolitische Interessenvertretung von Übersetzer und Dolmetschern: Is there anybody out there? *[German]*	**Mehmet Ali Çelikel** Dracula'nın Türkçe Çevirisinde Tıbbi Söylem ve Çeviri Tercihleri
13:20	**Ömür Özcan** Multilingual Communication in Live and Hybrid Events: Humans, Artificial Intelligence and Accessibility	**Nilüfer Denissova & Renaz İncesu** Rusça-Türkçe Çeviri Alanında Terminoloji Sorunu: Noter Onaylı Çeviriler	**Enise Eryılmaz** Yapay Zekâ Çağında Mahkeme Çevirmeninin Rolünü Disiplinlerarasılık Ekseninde Yeniden Düşünmek	**Birsen Serinkoz** Mehrfachrollen und Machtverschiebungen: Eine relationale Perspektive auf die Dolmetschdidaktik *[German]*	**Naci Serhat Başkan & Mahmut Serhan Altan** 1985'ten 2026'ya Pride and Prejudice'ı Yeniden Çevirmek: İnsan Çevirmen, Yapay Zekâ ve Değişen Roller
13:40	**Katarzyna Cieplińska** Translating Food as Cultural Code: The Human Translator as Intercultural Mediator in Literary and Functional Texts **(R)**	**Tarık Samet Özdemir & Zeynep Süter Görgüler** Rap'ten Alt yazıya, R&B'den Sahneye: Hamilton'un İngilizceden Türkçeye Çokkipli Çeviri Çözümlemesi	**Filiz Şan** Görünmez Ama Sorumlu mu? Türkiye'de Psikolog Perspektifinden Psikoterapide Çevirmen Rolünün Analizi	**Yalçın Aydın** Quand le « Turc » de Molière revient en Turquie: le traducteur humain comme médiateur diploculturel dans Le Bourgeois gentilhomme *[French]*	**Cansu Avcı** Postkolonyal Edebi Çevirilerde Dilsel, Toplumsal ve Kültürel Bağlam: Plantasyon Örneği
14:00	**Fatemeh Parham** Negative Emotionality in Translation: A Case Study of Kosinski's "The Painted Bird"		**Seda Koçlu** Ruh Sağlığı Çevirmenliğinde Uzman ve Çevirmen İş Birliğine Duyulan İhtiyaç	**Farouk Tazerouti** Translation and Interpretation in North Africa: Acute Need for CPD Example of Algeria *[English]*	**Selin Soylu** Taklitten Virale: Yeni Bir Çeviri Eleştirisi Mecrası Olarak Sosyal Medya

14:30–14:45	**Break**
14:45–15:45	**PANEL 2 - MAIN HALL - İbrahim Üzümcü Conference Hall** **Yeni Roller ve Bağlamlar Odağında İnsan Çevirmeni Nasıl Yetiştirmeliyiz?** **(How Should We Train the Human Translator/Interpreter with a Focus on New Roles and Contexts?)** Moderator: Nazan Müge Uysal Speakers: Volga Yılmaz Gümüş, Caner Çetiner, Cânâ Özgen Birler
16:00-17:00	**CLOSING SESSION - MAIN HALL - İbrahim Üzümcü Conference Hall**

MU-ICASTIS 2026

PANELS

PANEL 1 · MAIN HALL | DAY 1 · 30 SEPTEMBER 2026 · 17:30–18:30

Türkiye'de Çeviribilim Projesi Yapmak

Executing Translation Studies Projects in Türkiye

Moderatör / Moderator: Turgay Kurultay[1]
Konuşmacılar / Speakers: Ayşe Işık Akdağ[2], Zeynep Başer[3], Mehtap Aral Duvan[4], Neslihan Demez[5]

Panel Özeti

Çeviribilim alanında araştırma ve uygulama faaliyetleri içeren, konuları ve yapısal kurguları farklı üç projenin temsilcilerinin yer aldığı bu panelde amacımız, alanımızın bilimsel proje potansiyelini görünür kılmak. Konuşmacılar kendi örnekleri üzerinden bir projenin işlevi ile yapısal kurgusu arasındaki dengeye dikkat çekerken; ülkemizde çeviribilim alanında proje geliştirme olanaklarını ve bürokratik süreçlerdeki deneyimlerini eleştirel bir perspektiften paylaşacak. Projelerde elde edilen başarıları, destekleri, engelleri ve yapısal sorunları yansıtan bu üç farklı deneyimden hareketle geleceğe dönük yaklaşımlar ve iyileştirme önerileri tartışmaya açılacak.

Panel Abstract

In this panel, featuring representatives from three projects with distinct scopes and structural designs that encompass both research and practical applications in translation studies, our goal is to highlight the scientific project potential of our field. Drawing on their specific cases, the speakers will emphasize the interrelation between a project's function and its structural framework, while critically reflecting on project development opportunities and bureaucratic experiences within translation studies in Türkiye. Based on these three distinct experiences—reflecting project achievements, support mechanisms, obstacles, and structural challenges—prospective approaches and recommendations for improvement will be opened for discussion.

[1] Prof. Dr., Bilimsel Araştırma ve Uygulama Eğitim Kooperatifi / Prof., Scientific Research, Applied Science and Education Cooperative
[2] Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu / Assoc. Prof., İstanbul University, The School of Foreign Languages
[3] Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalı / Asst. Prof., Kırıkkale University, Department of Translation and Interpreting
[4] Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalı / Asst. Prof., Kırıkkale University, Department of Translation and Interpreting
[5] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü / Asst. Prof., İstanbul University, Department of Translation and Interpreting

PANEL 2 · MAIN HALL | DAY 3 · 2 OCTOBER 2026 · 14:45–15:45

Yeni Roller ve Bağlamlar Odağında İnsan Çevirmeni Nasıl Yetiştirmeliyiz?

How Should We Train the Human Translator/Interpreter with a Focus on New Roles and Contexts?

Moderatör / Moderator: Nazan Müge Uysal[1]
Konuşmacılar / Speakers: Volga Yılmaz Gümüş[2], Caner Çetiner[3], Cânâ Özgen Birler[4]

PANEL ÖZETİ

"Yeni Roller ve Bağlamlar Odağında İnsan Çevirmeni Nasıl Yetiştirmeliyiz?" başlıklı panelde yapay zekâ ve dijitalleşme odağında tanık olduğumuz teknolojik gelişmelerin çevirmenlik mesleğine ve çeviri eğitimine etkileri akademi ve sektör perspektifinden değerlendirilecek ve hızlı değişim ve dönüşümlere tanık olduğumuz bu çağda özellikle çevirmen yetiştiren eğitim programlarının nasıl bir yaklaşım geliştirmeleri gerektiğine ilişkin tartışmalara yer verilecektir.

PANEL ABSTRACT

The panel titled "How Should We Train the Human Translator/Interpreter with a Focus on New Roles and Contexts?" aims to discuss the impact of technological advancements, driven by artificial intelligence and digitalization to a great extent, on the translation and interpreting profession and translator and interpreter training from the scope of academia and industry. The discussion will further address the approaches translator and interpreter training programs should adopt in this era of rapid change and transformation.

[1] Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü / Assoc. Prof., Bolu Abant İzzet Baysal University, Department of Translation and Interpreting
[2] Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü / Assoc. Prof., Anadolu University, Department of Translation and Interpreting
[3] Doç. Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü / Assoc. Prof., Bandırma Onyedi Eylül University Department of Translation and Interpreting
[4] İş Geliştirme Yöneticisi - Saylon, Çeviri İşletmeleri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi / Business Development Manager - Saylon, Board Member of the Association of Translation Companies

MU-ICASTIS 2026

WORKSHOPS

WORKSHOP · HALL A | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

Kolay Dil Atölyesi

Sine Demirkıvıran[1], Fayıka Göktepe[2]

İçerik	Bir metnin sunulması, hedef kitlenin o metne erişebilmesini tek başına güvence altına alır mı? Bu atölyede Kolay Dilin temel özellikleri ile hedef kitlenin bilgiye erişimini güçleştiren iletişim bariyerleri ve bilişsel yük unsurları ele alınacaktır. Okunaklık, okunabilirlik ve anlaşılabilirlik kavramları arasındaki ayrımlar, erişilebilir iletişim açısından değerlendirilecektir. Kolay Dil çevirisinin, özellikle diliçi çeviri bağlamında, bilgiye erişim ve iletişimsel erişilebilirlik alanındaki işlevi incelenecektir. Atölye, bilginin hedef kitlenin gereksinimleri doğrultusunda anlaşılır, kullanılabilir ve erişilebilir biçimde sunulmasına yönelik bilimsel bir bakış açısı kazandıracaktır.
Amaç	Katılımcılar, atölye sonunda bilginin sunulması ile gerçekten anlaşılması arasındaki farkı deneyimleyerek kavrayacaktır. Uygulama çalışmaları aracılığıyla Kolay Dilin hedef kitlelerinin bilgiyi anlamada karşılaştıkları güçlükleri ve bilişsel yük oluşturan unsurları doğrudan fark edecektir. Okunaklık, okunabilirlik ve anlaşılabilirlik kavramlarını birbirinden ayırt ederek metinlerdeki iletişim bariyerlerini belirleme becerisi kazanacaktır. Böylece Kolay Dil çevirisinin, özellikle diliçi çeviri bağlamında, bilgiye erişim ve iletişimsel erişilebilirlik açısından taşıdığı öneme ilişkin güçlü bir farkındalık geliştirecektir.
Yöntem	Atölye, Kolay Dilin temel kavramlarının aktarılacağı kısa ve etkileşimli bir sunumla başlayacaktır. Sunum sırasında soru-cevap ve kısa alıştırmalara yer verilecek, ardından katılımcıların edindikleri bilgileri kullanabilecekleri uygulamalı çalışmalar gerçekleştirilecektir. Son olarak da geri bildirim ve değerlendirme yapılacaktır.

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

WORKSHOP · HALL B | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

Mahkeme Çevirmenliği Atölyesi

Bihter Esin Yücel Süar[1]

İçerik	Kendine has dinamikleri ve katı usul kurallarıyla duruşma salonları, çevirmenler için alışılmışın dışında ortamlardır. Bu atölyenin amacı, çevirmenlerin bu mekâna dair donanımlarını artırmak ve mahkemede karşılaşabilecekleri olası senaryolara dair farkındalık kazanmalarını sağlamaktır. Bu doğrultuda katılımcılar, ceza muhakemesi usulüne uygun kurgulanan bir senaryo üzerinden mahkeme çevirmenliğinin pratik zorluklarını bizzat deneyimleyecektir. Etkileşimli rol oynama içeren kurgusal dava yöntemiyle yürütülecek çalışmada; anlık kriz hallerinde çevirmenin yargılama sürecini usule uygun olarak nasıl yönetebileceğine odaklanılacaktır. Katılımcılar aynı zamanda yargı mensubu, taraf ve tanık rollerini de üstlenerek duruşma salonu atmosferini çok boyutlu bir biçimde tecrübe etme fırsatı bulacaktır.
Amaç	Bu atölye ile hedeflenen, çevirmenlerin duruşma salonlarının fiziksel şartlarına dair bilgi edinmelerinin yanı sıra, gerçekleştirilecek kurgusal dava üzerinden stresli çalışma şartlarını bizzat deneyimlemeleridir. Çalışma ile katılımcıların kriz anlarında duruşmayı usulüne uygun biçimde nasıl yöneteceklerine, rollerinin sınırlılıklarına, stresle başa çıkma yollarına ve otosansür uygulama baskısı hissettikleri durumlarda neler yapabileceklerine dair farkındalık kazanması amaçlanmaktadır.
Yöntem	Atölye, duruşma salonunun fiziki özellikleri ile dinamiklerini ve çevirmenin rolü ile olası müdahale biçimlerini içeren kısa bir sunumla başlayacaktır. Ardından, katılımcı sayısına göre oluşturulacak küçük gruplarda bir kurgusal dava canlandırılacaktır. Bu uygulamalı alıştırmada, anlık kriz senaryoları eşliğinde mahkeme çevirmenliği ve kriz yönetimi pratiği yapılacaktır. Atölye, deneyimlerin paylaşıldığı bir genel değerlendirmeyle tamamlanacaktır.

[1] Öğr. Gör. Dr., Boğaziçi Üniversitesi

WORKSHOP · HALL C | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

LLM ve Yapay Zekâ Uygulamaları Atölyesi

Hüseyin Mergan[1]

İçerik	LLM'ler nasıl çalışır? Bu teknolojilerin güçlü ve zayıf yönleri. Vibecoding ve çeviride LLM uygulamaları.
Amaç	Öğrenciler LLM'ler ile uygulama geliştirebilir, LLM'leri çeviri süreçlerine entegre edebilir.
Yöntem	Uygulamalı alıştırma

[1] Google Türkiye

WORKSHOP · HALL D | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

Çeviri Eğitiminde Teknoloji Kullanımı Atölyesi

Burcu Türkmen[1]

İçerik	Akademik çalışmaları ve incelemeleri ve verdiği/vermeyi planladığı dersler yazılı ve sözlü çeviri teknolojileri odağında olan kişiler için faydalı olacaktır. Çeviri teknolojilerine yönelik teknik ve kuramsal bilginin yanı sıra yazılı çeviri ve son biçimleme (post-edit) ve mobil sözlü çeviri teknolojilerinin sınıf içi uygulamalarda kullanımlarıyla ilgili olarak yürütülecek bir atölye çalışmasıdır.
Amaç	Bu atölyenin sonunda katılımcılar yazılı ve sözlü çeviri teknolojileri, yapay zekâ araçları ve mobil uygulamaların çeviri eğitimindeki yeri ve kullanımı hakkında bilgi sahibi olacak ve bu teknolojilerle pratik yapma imkanı bularak kendi sınıf içi eğitimlerinde kullanmak üzere fikir sahibi olacaklardır. Ayrıca çeviri eğitimi ve teknoloji, yapay zekâ bağlamında araştırmalar için de fikir verecektir.
Yöntem	Atölye 2 ana başlık altında yürütülecektir. 1. Yazılı Çeviri Teknolojileri ve Uygulamaları, 2. Sözlü Çeviri Teknolojileri ve Uygulamaları. Her iki başlık için birbirinden bağımsız 20 dk. arasında sürecek kısa sunum ve bilgilendirme yapılacak, ardından her iki başlık için 10-15er dk. sürecek uygulamalar yapılacaktır. Atölye sonunda soru- cevap alınacaktır.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

WORKSHOP · HALL E | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

Child Interpreting through the Looking-Glass of Non-Children: Interpreting Enactments as an Instrument to Change Perspectives

Şebnem Bahadır-Berzig[1], Rabia Odabaşı[2]

Content	This workshop invites participants down the rabbit hole, where they experience child interpreting as a form of non-professional interpreting through the method of "interpreting enactments" (Bahadır 2007, 2008, 2010, 2011). In this workshop adult participants will be encouraged to try to challenge their own professional(ised) perceptions and evaluations of child interpreting and to identify with the positions and perspectives of children interpreters. This shift in perspectives will be experienced by working with interpreting scenarios or vignettes in which children act as interpreters. Using the method of "interpreting enactments" a multilayered stage will be created for participants to dive for short time into child interpreters' world as they act, question and discuss in the shoes of these children.
Aim	At the end of this workshop, the participants will experience different dynamics of child interpreting practices as a very special and wide-spread form of non-professional interpreting. They will question their (un)conscious biases and expectations and challenge their perspectives as well as their imaginations. The participants also will have the opportunity to experience a tiny slice of interpreting enactments as a participative and body-centred method of teaching and consciousness-raising as well as an instrument of collaborative research, largely inspired by the Forum Theatre of Augusto Boal (1979)
Method	This workshop embraces interpreting enactments as instrument, which is a collaborative and participative Forum theatre- based method. The participants are expected to actively participate in developing rough framing scenarios and enacting as well as observing and directing other participants, who are described as spect-actors inspired by Boal, during the enactments in the workshop. The workshop also includes exercises for body and spatial awareness as an icebreaker and a group reflection session at the end.

[1] Prof., Universität Graz
[2] Res. Asst., Fatih Sultan Mehmet Vakıf University

WORKSHOP · HALL F | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026 · 15:30–17:00

Çevirmenlik Mesleğine Hazırlık Atölyesi

Senem Kobya[1]

İçerik	Çevirmenlik artık yalnızca iyi çeviri yapabilmekten ibaret değil; değişen sektörde doğru konumlanmak, görünür olmak, profesyonel ilişkiler kurmak ve yeni çalışma alanlarını okuyabilmek de mesleki yetkinliğin bir parçası. Bu uygulamalı atölyede katılımcılar, yapay zekâ ve dijitalleşmeyle dönüşen dil sektöründe insan çevirmene açılan yeni rolleri keşfederken; profesyonel temsil, iletişim, networking, iş başvurusu ve kariyer konumlandırması üzerine gerçek yaşam örnekleriyle çalışacak. Amaç, "Çevirmenlik nereye gidiyor?" sorusundan bir adım öteye geçerek "Ben bu yeni tabloda nerede ve nasıl yer alacağım?" sorusuna somut cevaplar üretebilmek.
Amaç	Atölye sonunda katılımcılar; dönüşen dil sektöründeki yeni mesleki rolleri ve çalışma alanlarını tanıyabilecek, kendi yetkinliklerini bu yeni rollerle eşleştirebilecek ve kariyerlerini daha bilinçli biçimde konumlandırabileceklerdir. İş başvurusu, profesyonel görünürlük, networking, temsil ve iletişim süreçlerinde uygulanabilir yöntemler öğrenecek; CV ve dijital profillerini daha stratejik değerlendirme becerisi kazanacaklardır. Ayrıca yapay zekâ ve dijital araçların dönüştürdüğü sektörde, insan çevirmene özgü yetkinlikleri nasıl katma değere dönüştürebileceklerini somut örnekler üzerinden değerlendirebileceklerdir.
Yöntem	Atölye, kısa teorik anlatımlar ile yoğun uygulamayı bir araya getiren etkileşimli bir yöntemle yürütülecektir. Katılımcılar; bireysel ve grup çalışmaları, gerçek sektör örnekleri, rol yapma ve simülasyonlar aracılığıyla iş başvurusu, networking, profesyonel iletişim, temsil ve kariyer konumlandırması üzerine çalışacaktır. Her uygulamanın ardından kısa değerlendirme ve geri bildirimlerle öğrenilenlerin gerçek meslek yaşamına aktarılması desteklenecektir.

[1] DT Enstitü

MU-ICASTIS 2026

ABSTRACTS FOR PLENARY SPEECHES

KEYNOTE SPEECH 1 | DAY 1 · 30 SEPTEMBER 2026

The Human/e, All Too Human/e in Interpreting: Frail Bodies, Vulnerable Voices, Courageous Performances

Şebnem Bahadır-Berzig[1]

ABSTRACT

In this presentation, I explore the distinctive qualities of human interpreter performances, deliberately setting aside debates on the dis/advantages of technologization, digitalization, and artificial intelligence in interpreting. Instead, I offer a narrative account of the (im)possibilities inscribed in interpreter performances, considering them as social, ethical and political (en)act(ment)s within specific scenarios. Drawing on vignettes developed from data collected in various research and teaching projects in the field of public service and health care interpreting, I examine the notion of "the human/e, all too human/e" in interpreting. My presentation seeks to read against the grain characteristics of human interpreting practices such as frailty, vulnerability, fallibility, emotional involvement, perspectivity, and subjectivity. These are triangulated with the concepts performativity, agency, commitment, and courage. The aim of my presentation is to illuminate the aporias embedded in the competitive and idealized expectations placed upon the shoulders of interpreters, particularly in a posthuman context where juxtaposing the human against the machine proves futile. By doing so, I hope to foster a nuanced understanding of the interpreters' contribution through their corporeality, positionality, and performativity as both ethically, socially and politically charged, shaped by the very human/e qualities that are often contested in professional discourses.

Keywords: the human/e in interpreting, performativity, vulnerability, corporeality, positionality

[1] Prof., Universität Graz

KEYNOTE SPEECH 2 | DAY 1 · 30 SEPTEMBER 2026

Human Factors in Disaster Translation: What a Disaster Ergonomics Framework Reveals About Translation Demands, Human Strategies, and Technical Tools in Disasters

Patrick Cadwell[1]

ABSTRACT

This presentation will consider the demands on and for translation that a disaster setting can create, the strategies that humans use to satisfy these demands, and the technical tools with which they manage interactions between these demands and strategies. In short, it will explore interactions among humans and the systems that characterise translation in disaster settings. The presentation will begin with theoretical context. First, it will outline ways in which the terms disaster, crisis, and emergency can interrelate and how they will be used in this presentation. Then, it will introduce key concepts from the field of ergonomics, a field that is concerned with understanding human capabilities and limitations in the context of system design, with a special focus on human well-being within systems. After that, it will illustrate how disasters are typically modelled and describe core pillars of disaster risk reduction and disaster management. In particular, it will focus on Son's (2023) model of disaster ergonomics as an approach to understanding the human roles that are played in disasters and explain how a central place for information and communication in this model helps us understand translation in disasters. Here, theoretical propositions about the demands, strategies, and tools of translation in disasters derived from the model will be illustrated with empirical observations taken from the research area of crisis translation. The presentation will go on to take a critical turn. It will argue that the view of disaster ergonomics presented in Son's (2023) model is grounded in one, main perspective on disaster: a top-down, command-and-control view in which affected communities are somewhat passive beneficiaries of aid. The presentation will argue for an increasing shift towards more community-based understandings of disaster and whole-of-society approaches to risk reduction and will examine what such a perspective shift can further reveal about human factors when translating in disasters.

Keywords: crisis translation, ergonomics, human factors, disaster risk reduction, disaster management

[1] Dr., Dublin City University

KEYNOTE SPEECH 3 | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026

The Cultural Role of the Human Translator as an Agent in the Global Circulation of Works and Ideas

Gisèle Sapiro[1]

ABSTRACT

Beyond the translator's task of conveying meaning across culture, translators have historically undertaken several tasks in cross-cultural exchanges. They have acted as scouts, literary agents, editors (of books and of series), commentators of the work, and they have participated in its public presentation and promotion. Established translators may also transfer symbolic capital to unknown authors in the host field. This presentation will address these different roles undertaken by translators through historical examples, and will show that, despite the division of labor and professionalization of some of these tasks, in the publishing industry, they still act, formally or informally, in these various capacities, at least in the fields of literature and social and human sciences. The theoretical approach combines Pierre Bourdieu's field theory, Andrew Abbott's historical sociology of the division of expert labor, and neo-institutional theory.

Keywords: literary translation, publishing, academic translation, sociology of translation, symbolic capital, translators

[1] Professor of Sociology at the EHESS and Research Professor at the CNRS

KEYNOTE SPEECH 4 | DAY 2 · 1 OCTOBER 2026

Rethinking Ethics in High-Stakes Interpreted Encounters: Safeguarding as an Ethical Principle and Interactional Accomplishment

Rebecca Tipton[1]

ABSTRACT

Much of the scholarship on applied ethics in interpreting studies in recent decades has supported the development of frameworks which enable interpreters to more systematically evaluate, articulate and develop appropriate practice responses to ethical challenges in public services and community settings. Although many of these frameworks serve an important practical purpose, they are arguably oriented to strengthening the interpreter's internal monologue for enhanced ethical deliberation, potentially entrenching reactive approaches and undermining transparency - and even the contestability - of their decision-making *in situ*. This presentation is anchored around the concept of safeguarding, as both a mechanism for keeping people safe and an ethical principle, in order to open up a relational and interactional perspective on ethics in interpreter-mediated public service encounters. It draws on the recent multi-institutional Interpreter-mediated Mental Health Act Assessments (INForMHAA) study (2021-2024), which explored spoken and signed language interpreting in situations where a person needs to be assessed under the Mental Health Act in England. A person may need to be assessed, for instance, if there has been a rapid and serious deterioration in their mental health or a gradual decline over a longer period which has reached a critical point, and the person or those around them are at significant risk of harm as a result of their current mental health condition. Assessments under the Mental Health Act are a critical safeguarding process. The safeguarding of adults and children is built into various pieces of legislation, statutory duties and guidance in the United Kingdom, but is considered everyone's responsibility. As an ethical principle, it concerns a commitment to protecting individuals' human rights, health, and well-being while actively preventing harm, abuse and neglect. In this presentation, I examine the significance of adult safeguarding for current thinking about ethics and interpreter role perception in interpreting studies, and the practice-related implications for effective interprofessional working in Mental Health Act Assessments and beyond.

Keywords: ethics, interprofessional working, Mental Health Act Assessments, safeguarding

[1] Dr., The University of Manchester

KEYNOTE SPEECH 5 | DAY 3 · 2 OCTOBER 2026

Translation as Bordering: Linguistic Belonging and Human Differentiation

Dilek Dizdar[1]

ABSTRACT

Translation does not merely operate across boundaries but participates in producing, stabilizing, shifting, and contesting them. This keynote conceptualizes bordering as an ongoing social, epistemic, and institutional process through which linguistic difference and belonging are constructed. Rather than treating languages as clearly demarcated entities that precede translation, it asks how translational practices themselves contribute to making linguistic distinctions socially and institutionally consequential. To explore this process, the keynote introduces the concept of language-related human differentiation. The concept foregrounds the ways in which people are assigned - and assign themselves - to linguistic categories that intersect with nationality, ethnicity, religion, gender, and vulnerability. From this perspective, translation does not simply begin once languages and their speakers have been identified. The perceived need for translation can itself initiate acts of classification through which languages are distinguished, speakers are categorized, and individuals are rendered institutionally translatable. Ethnographic research conducted in asylum reception centres serves as an illustrative case. In these settings, complex multilingual repertoires are frequently reduced to standardized language labels or a single "mother tongue" in order to organize communication and interpreting. Such apparently pragmatic decisions constitute consequential bordering practices, as linguistic categorization may shape access to services, assessments of credibility, and asylum procedures. At the same time, institutional classifications are neither uncontested nor definitive: speakers may adopt, resist, negotiate, or strategically reshape the linguistic assignments imposed upon them. By conceptualizing translation as bordering, the keynote challenges the assumption that clearly defined languages and linguistic affiliations precede translation. It argues instead that translation is one of the practices through which linguistic difference and belonging become socially and institutionally meaningful. This perspective advances a process-oriented understanding of translation that foregrounds power, categorization, multilingual complexity, and speakers' agency.

Keywords: translation, bordering, linguistic belonging, human differentiation, multilingualism, institutional translation

[1] Prof., Johannes Gutenberg University Mainz

MU-ICASTIS 2026

ABSTRACTS FOR CONCURRENT PRESENTATIONS

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL A | COMMUNITY INTERPRETING

Terminology Work in a Public Service Translation Training Programme – Challenges with AI and Ethical Considerations

Ulf Norberg[1], Eva Taxén[2]

ABSTRACT

In Public Service Translation (PST; also known as 'community translation') training programmes, terminology modules including Machine Translation (MT) often have a foregrounded position. So, since PST concerns societal areas where the search for terminological equivalents can be difficult due to significant differences between cultures, collaborative discussions and research is of utmost importance. In the PST programme at Stockholm University, students translate public service texts from Swedish into their LI, for example Arabic, Persian, Somali, Dari, Tigrinya, Russian or Ukrainian. Students get to practice multilingual management of term bases, where construction, maintenance and effective use are important components. Moreover, training in taking terminology responsibility is central, as regarding ethical aspects. How current AI technology can be tackled in this form of terminology teaching, is also reflected upon.

Keywords: public service translation (PST), terminology training, AI technology, multilingual management of term bases

[1] Assoc. Prof., Stockholm University
[2] Lecturer, Stockholm University

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL A | COMMUNITY INTERPRETING

Will This Doctor Speak My Language? Linguistic Accommodation Practices in Estonian Healthcare

Jekaterina Maadla[1]

ABSTRACT

In Estonia linguistic landscape has always been diverse, and dominant languages changed within periods of foreign occupations. In the context of distrust towards official healthcare information among non-Estonian communities (Escudero & Maadla, 2023), healthcare interpreting has never been recognised as a professional practice. There are no training programmes nor certification for healthcare interpreters. That means that provision of public healthcare services in languages other than Estonian relies on the assistance of translation software, other staff members or literally anyone who expresses readiness for language mediation. I argue that linguistic accommodation practices can be guided by the level of translation awareness, as the recognition of the nature, role, and effects of translation at both institutional (policy) and interactional (practice) levels. In this paper I explore the different linguistic accommodation practices used by various actors to overcome language barriers along with assumptions about these practices. The study follows a four-step approach: (1) document analysis (n=62); (2) interviews with senior healthcare officials across Estonia (n=5); (3) interviews with multilingual healthcare providers engaged in paraprofessional translation (n=5); (4) online questionnaires for healthcare professionals (n=198); (5) focus groups identifying barriers for non-Estonian speakers (n=7). The findings reveal significant gaps in translation awareness on both the levels of policy and practice. For example, many healthcare workers reported uncertainty about when and how to use publicly available AI and MT tools, underscoring the urgent need for structured training and standardized procedures to safeguard patient comprehension and care quality in multilingual healthcare contexts.

Keywords: healthcare communication, healthcare interpreting, multilingual healthcare, paraprofessional translation, translation awareness

[1] Junior Researcher, Tallinn University

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL A | COMMUNITY INTERPRETING

The Human Interpreter in Healthcare: Intercultural Mediation, Linguistic Rights and Mental Health in Superdiverse Contexts

Carmen Pena[1], Raquel Lázaro[2], Carmen Merino[3], Angel Garcia-Morales[4], Sofía Antequera[5]

ABSTRACT

In healthcare, communication is never a minor issue. When patients and professionals do not share a language or cultural background, the consequences can affect access to information, informed consent, trust, diagnosis, treatment adherence and, ultimately, quality of care. In Spain, communication with migrant and refugee patients is still often resolved through informal or insufficient means, such as relatives, friends, bilingual staff, pivot languages, telephone interpreting or digital tools. Although these strategies may offer an immediate solution, they often lead to misunderstandings, ethical difficulties and unequal access to healthcare. This paper examines the role of the human interpreter in healthcare not merely as a linguistic intermediary, but as a professional whose work is closely connected to intercultural understanding, patient safety and the protection of linguistic and healthcare rights. It presents a practice-based comparative discussion of experience and findings generated through three applied research projects: INTERCOMSALUD, PRAGMACOR and MentalHealth4All. The analysis draws on project findings, field-based experience and the communication challenges identified in healthcare and mental health settings involving migrant and refugee populations. The paper examines recurring issues across the three projects, including the use of informal language-support strategies, culturally shaped understandings of illness and care, differences in health literacy, institutional barriers to professional interpreting, and communication in situations involving emotional distress, vulnerability or trauma. These findings are discussed comparatively in order to identify common challenges and context-specific needs. The analysis shows that clinical and mental health communication requires considerably more than the transfer of words. It involves managing interaction, recognising culturally embedded meanings, supporting trust, responding to vulnerability and making ethically informed decisions. Hands-on evidence from the three projects therefore demonstrates the continued importance of human interpreters and intercultural mediators at a time when healthcare communication is increasingly discussed in relation to automated translation and artificial intelligence. The paper concludes by highlighting the need for stronger professionalisation in Spain, specialised training in healthcare interpreting and intercultural communication, clearer language-access policies, and greater institutional recognition of interpreters and intercultural mediators.

Keywords: healthcare interpreting, intercultural mediation, linguistic rights, mental health, migrant and refugee patients

[1] Prof., University of Alcalá
[2] Assoc. Prof., University of Alcalá
[3] PhD Student, University of Alcalá
[4] PhD Student, University of Alcalá
[5] PhD Student, University of Alcalá

"*Sociologie Générale*'in" Topoğrafyasında Bir Çevirmen Silueti: Çeviri Sürecine Fenomenolojik Bakış

Zuhal Emirosmanoğlu[1], Javid Aliyev[2]

ÖZET

Çeviribilimde sosyolojik yaklaşımların yükselişiyle birlikte, çevirmenin rolü ve görünürlüğü giderek daha merkezi bir hale gelmiştir. Buna rağmen yaşayan, hisseden, tereddüt eden ve çeviriyi bedensel ve zamana yayılan bir deneyim olarak yaşayan bir özne olarak insan çevirmen daha az görünürdür. Klaus Kaindl, Andrew Chesterman'ın "Çevirmen Çalışmaları [Translator Studies]" olarak açtığı alanı yazın çevirmenine odaklayarak onu edebi üretim, öznel deneyim ve kültürel aracılık açısından araştırılabilir bir figür haline getirmiştir. Bu perspektiften hareketle bu çalışma, Zuhal Emirosmanoğlu'nun Pierre Bourdieu'nün *Sociologie générale* başlıklı eserinin Türkçe çeviri sürecine ait "çevirmen dosyası" üzerinden insan çevirmene odaklanmaktadır. Tüm maddeselliğiyle kaynak metin üzerindeki el yazısı notlar, karalamalar, çizimler ve diğer tanıklıkları içeren "çevirmen dosyası", deneyimlenen zamanın çevirmenin içinde nasıl ağırlaştığını ve nasıl yoğunlaştığını göstermektedir. Çünkü çeviri eylemi hayatın "dışında" steril bir alanda değil, metnin kesintisiz akışını yırtan ritimlerle ve çevirmenin bedeninin metne sızdığı kopuş anlarında yaşanmaktadır. Böylece teorik ve kavramsal yükünün ağırlığıyla "*Sociologie générale*" çevirmenin, üzerinde bıraktığı izlerle maddi ve zihinsel yürüyüşünün topoğrafik haritası haline gelmektedir. Çalışma aynı zamanda bu tür materyallerin yayımlanmış metinde görünmeyen çevirmen öznelliğinin boyutlarını açığa çıkarabileceğini ileri sürerek, Zuhal Emirosmanoğlu'nun insan çevirmen olarak yalnızca Bourdieu'yü çeviren bir aracı olarak değil; zamanı deneyimleyen, duyguları, çığlığı ve suretleriyle çeviri sürecinin organik bir parçası olduğunu savunmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, daha bütüncül bir çevirmen kavrayışı önermekte ve insan özneyi yeniden çeviri araştırmalarının merkezine yerleştirmektedir.

Anahtar sözcükler: insan çevirmen, çevirmen dosyası, çeviri fenomenolojisi, çevirmen çalışmaları, *Genel Sosyoloji*, Pierre Bourdieu

[1] Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
[2] Doç. Dr., İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL B | TRANSLATION SOCIOLOGY

Yapay Zekâ Çağında Çevirmenliğin Değişen Rolleri ve Adlandırılması

Büşra Çelik[1]

ÖZET

Yapay zekâ teknolojisinde yaşanan gelişmeler, çeviribilim alanını doğrudan etkilemektedir. Çeviri, tarih boyunca dönemsel koşullara ve gelişmelere bağlı olarak farklı uygulamalarla ortaya konulan bir ürün olmuştur. Bu uygulamalar, kâğıt üzerinde üretilen çevirilerden bilgisayar destekli çevirilere, günümüzde ise yapay zekâ destekli çevirilere kadar çeşitli dönüşümlerden geçmiştir. Dönüşümlerin her biri, bir çevirmenin sahip olması gereken becerilere ve üstlenmesi gereken görevlere ilişkin olarak çeviribilimde yeni araştırma konularının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Hans J. Vermeer, Skopos Kuramı'nda çevirmeni, çeviri amacını gerçekleştirmeye yönelik sorumluluk alan ve kararları veren bir uzman olarak vurgulamıştır. Bu uzmanlık, zamanla profesyonel sahada bir meslek olarak kabul görmeye başlamıştır. Türkiye'de çevirmenlik mesleği, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) mevzuatı ve gözetimi çerçevesinde 2011 yılında Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi'ne (UMYS) dâhil edilmiştir. Bu gelişmenin ardından akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve profesyonel çevirmenlerin katılımıyla hazırlanan Çevirmen (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı (ÇUMS) 2013 yılında yürürlüğe girerek mesleğin tanımlanması ve standartlaştırılması açısından önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. Günümüzde dijital dönüşümün etkisiyle Bilgisayar Destekli Çeviri Araçları (BDÇ), makine çevirisi ve yapay zekâ destekli sohbet robotlarının çeviri uygulamalarında sağladıkları kolaylık ve hız, çevirmenlik mesleğinin geleceğine yönelik endişelerin artmasına yol açmıştır. "Makineler çevirmenlerin yerini alır mı?" endişesi zamanla makinelerle bir arada işlevsel çalışma gerekliliğine ilişkin tartışmalarla birlikte ele alınmaya başlamıştır. Bu durum, çevirmenin yalnızca çeviri yapan değil, çeviri sürecini yöneten yeni rollerinin ön plana çıkmasını gerekli kılmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı çevirmenlik mesleğinde değişen rolleri, görev tanımlarını ve yeni meslek adlandırmalarını tespit etmektir. Bu kapsamda, 30 Kasım 2022 tarihinde ChatGPT'nin piyasaya sürülmesinin ardından yapay zekâ destekli sohbet robotlarının çeviri alanında kullanımının artmasıyla birlikte çeviribilim çalışmalarında çevirmenin değişen rollerine, görev tanımlarına ve meslek adlandırmalarına yönelik yaklaşımlar ele alınacaktır. Bu doğrultuda çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak 2022-2025 yılları arasında TR Dizin veri tabanında taranan "yapay zekâ", "yapay zekâ çevirisi" ve "çevirmenlik mesleği" gibi anahtar sözcükleri içeren akademik makaleler incelenecektir. İnceleme kapsamında, Vermeer'in "uzman çevirmen" kavramı temelinde güncel çalışmalarda vurgulanan çevirmen rolleri, görev tanımları ve meslek adlandırmaları ortaya çıkarılacaktır. Elde edilen bulgular Çevirmen (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı'nda yer alan tanımlarla karşılaştırılarak akademik çalışmaların mesleki standartlardan ayrıştığı noktalar ve literatürde yer almaya başlayan yeni meslek adlandırmaları değerlendirilecektir.

Anahtar sözcükler: yapay zekâ çevirisi, dijital dönüşüm, çevirmenlik mesleği, çevirmen rolleri, çevirmenlik meslek standartları

[1] Arş. Gör., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü Lisans Mezunlarının Sektörde Kalabilme Mücadelesi

Oktay Eser[1], Nazan Müge Uysal[2], Ali Duran[3]

ÖZET

Mütercim ve Tercümanlık (MT) eğitiminin öncelikli hedeflerinden biri, öğrencileri çeviri hizmetleri sektörüne bir profesyonel olarak yetiştirmektir. Ancak ilgili alanyazın incelendiğinde mezunların bu sektörde tutunup tutunamadıkları konusunun yeterince araştırılmamış bir araştırma boşluğu olduğu görülmektedir. Mezunların bir kısmı sektörde tutunmayı başarırken bir bölümü farklı alanlara yönelmek durumunda kalabilmektedir. Bu nitel araştırma, MT lisans programı mezunlarının mezuniyet sonrası iş deneyimlerini, sektörde karşılaştıkları güçlükleri ve bu güçlüklerle başa çıkma stratejilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, mezunların kariyer beklentileri ile sektördeki gerçekler arasındaki ilişkiyi derinlemesine anlamaya odaklanmaktadır. Veriler, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak MT mezunlarıyla gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmelerde mezuniyetten önceki ve sonraki kariyer beklentileri, sektörde işe girme deneyimleri ile karşılaşılan sektörel, kişisel ve sosyal güçlükler ele alınmıştır. Ayrıca, araştırma, mezunların bu engellerle nasıl başa çıktıklarını ve sektörde kalmalarını ya da sektörden ayrılmalarını etkileyen faktörleri de incelemektedir. Elde edilen bulgular, sektördeki meslekleşme sorunlarının, finansal istikrarsızlığın, yetersiz mesleki ağın ve müfredat ile sektör arasındaki uyumsuzlukların başlıca engeller olduğuna işaret etmektedir. Bu araştırma, akademisyenlere ve sektör paydaşlarına yönelik pratik çıkarımlar sunabilir ve mezun istihdamını desteklemeye yönelik politika önerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar sözcükler: mütercim ve tercümanlık mezunları, istihdam edilebilirlik, kariyer güçlükleri, çeviri sektörü ve çeviri eğitimi

[1] Prof. Dr., Amasya Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
[3] Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi

İnsan Çevirmenin Yeni Kurumsal Rolleri: Yapay Zekâ Çağında Meslek Örgütleri ve Dil Hizmeti Sağlayıcıları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Söylem Çözümlemesi

Celal Sarıoğlu[1]

ÖZET

Bu çalışma, 2020-2025 döneminde çevirmen meslek örgütleri ve dil hizmeti sağlayan kurumların yapay zekâ destekli makine çevirisi bağlamında insan çevirmeni hangi roller, yetkinlikler ve mesleki sınırlar içinde yeniden tanımladıklarını incelemektedir. Çeviribilim araştırmalarında yapay zekâ tartışmaları çoğunlukla bireysel tutumlar ve teknoloji algıları üzerinden yürütülürken, mesleğin kolektif kurumsal sesi görece sınırlı biçimde ele alınmıştır. Bu boşluktan hareketle çalışmada FIT ve CEATL gibi uluslararası yapılar ile ÇEVBİR, TKTD ve ÇİD gibi Türkiye merkezli kurumların 2020-2025 arasında yayımladığı pozisyon belgeleri, açıklamalar ve kamuya açık metinlerden oluşan yaklaşık 50.000 sözcüklük bir derlem eleştirel söylem çözümlemesi çerçevesinde incelenmiştir. Çözümleme; rol kurgusu, sınır stratejileri, yapay zekâ çerçevelemesi, emek ve değer söylemi ile kurumsal eylem repertuarı eksenlerinde yürütülmüştür. Bulgular, kurumsal söylemin insan çevirmeni üç baskın rol etrafında yeniden konumlandırdığını göstermektedir: kültürel ve etik koruyucu, sorumluluk üstlenen uzman doğrulayıcı ve yapay zekâ araçlarını yöneten artırılmış profesyonel. Bununla birlikte kurumlar arasında belirgin ayrışmalar mevcuttur: bazı örgütler makine çıktısını çevirinin sınırları dışında konumlandırırken, diğerleri ise post-editing, kalite güvencesi ve dil hizmeti danışmanlığını mesleğin yeni çekirdek alanları olarak kurmaktadır. Türkiye'deki kurumların emek hakları, sömürü ve dilsel egemenlik vurgusu ise uluslararası yapılardan ayrışmaktadır. Çalışma, insan çevirmenin yapay zekâ çağında ortadan kalkmasından çok yeni sorumluluklar, görünürlük biçimleri ve temsil konumları içinde yeniden işlevselleştirildiğini göstermekte; bu yönüyle çeviri sosyolojisi, meslekleşme, yönetişim ve çeviri teknolojileri tartışmalarına katkı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: insan çevirmen, çeviri sosyolojisi, meslekleşme, yapay zekâ, söylem çözümlemesi

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi

Çevirmen Adaylarının Aracılık Yeterlilikleri: Hazırlık Sınıfı Eğitiminde Hedef Dil ve Hedef Folklor

Aslı Fişekçioğlu[1]

ÖZET

Bir topluma ait düşüncelerin, duyguların, tavır ve davranışların, kısacası bir topluma ait kültürün tanınmasının, algılanmasının ve anlaşılmasının en önemli yolunun çeviri olduğu söylenebilir. Bir çevirmen adayında, diller arası düşünebilme, hedef dili öğrenme aşamasında en düşük dil düzeylerinde başlaması gereken, bağımsız ve yetkin dil kullanıcısı olduğunda bir yeterlilik alanına dönüşmesi beklenen önemli bir süreci ifade etmektedir. Dil ve kültürün birbirini etkileyen ve şekillendiren karmaşık yapıları göz önüne alındığında diller arası düşünebilmek ve gerekli içeriği aktarabilmek için çevirmen adayının aynı zamanda kültürler arası düşünebilme yeterliliğini de sağlaması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, kültürler arası düşünebilme yeterliliğinin tıpkı diller arası düşünebilme yeterliliğinde olduğu gibi en düşük dil düzeyinde başlaması gereken, daha sonraki dil düzeylerinde derinleşmesi beklenen bir yeterlilik olarak ele alınması oldukça önemlidir. Geleneksel yabancı dil öğretimi yöntemlerinde, hedef dile ait kültürel yeterliliklerin dil yeterliliklerinden ayrılması ve sadece ileri dil düzeylerinde ele alınması gerektiğine dair görüş, 2020 yılında Avrupa Diller Komisyonu tarafından yayımlanan Diller için Avrupa Ortak Çerçeve Metni Tamamlayıcı Cildin yayımlanmasıyla yerini daha farklı bakış açılarına bırakmıştır. Bu bakış açıları incelendiğinde hedef dile ait kültürün, genel kültür bilgisi, toplumsal bilgi ve kültürlerarasılık bilgisi olarak ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca özellikle aracılık becerileri kapsamında, öğrencilere en düşük dil düzeylerinden itibaren hedef dile ait genel kültür bilgisinin aktarılması yine hedef dile ait toplumsal bilginin de paylaşılmasının öngörüldüğü tanımlayıcıların bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, çevirmen adayının, hazırlık sınıfı sürecinde diller arası ve kültürlerarası düşünmeye adım atabilmesi için hedef dile ait folklor içeriğinin uluslararası ölçütler çerçevesinde eğitim programlarına hangi stratejilerle dahil edilmesi gerektiğini tartışmaya açmaktır.

Anahtar sözcükler: folklor, çeviri, kültür, çevirmen adayı, aracılık

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION

Çeviri Eğitiminde İnsan Odaklı Teknoloji Edinci: Türkiye'deki Lisans Müfredatlarının "Bilgi, Beceri ve Tutum (Knowledge, Skill, Attitude - KSA)" Ekseninde Değerlendirilmesi

Begüm Çağla Bulut Çimen[1]

ÖZET

Dijitalleşen iletişim ortamları ve yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı dönüşüm, çevirmenin rollerini ve sahip olması gereken donanımları yeniden tanımlamaktadır. Bu dönüşüm sürecinde teknolojiyi yalnızca araçsal bir düzeyde kullanabilme bilgi ve becerisi yeterli olmamakta; çevirmen adaylarının bu araçların olanaklarını ve sınırlılıklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilen, teknolojiyi etik farkındalıkla ve sorumluluk bilinciyle kullanabilen tutumlara sahip bireyler olarak yetişmesi gerekmektedir. Bu değişim sürecinde teknoloji edinci, akademik çeviri programlarının vazgeçilmez bir bileşeni haline gelmiş olsa da bu derslerin müfredatlardaki kapsamı ve işlevi üzerine tartışmalar sürmektedir. Bu çalışma, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin çeviri lisans programlarında teknoloji edincinin nasıl konumlandığını bütüncül bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, seçilen üniversitelerin ders izlenceleri nitel içerik analizi yöntemiyle taranmış ve değerlendirmede "Bilgi, Beceri ve Tutum (Knowledge, Skill, Attitude - KSA)" modeli kavramsal dayanak olarak kullanılmıştır. Müfredat analizi bulguları, programların öğrencileri temel teknoloji bilgisi ve araç kullanım becerisiyle donatmakta genellikle başarılı olduğunu göstermektedir. Ancak etik farkındalık, sorumluluk bilinci, sorgulayıcı yaklaşım ve eleştirel değerlendirme gibi "tutum" boyutunun ders izlencelerinde büyük ölçüde yansıtılmadığı saptanmıştır. Sonuç olarak çalışma, mevcut müfredat tasarılarının araçsal odaklılıktan sıyrılarak teknolojiyi bilinçli, etik ve eleştirel bir bakış açısıyla yönetebilen nitelikli çevirmenler yetiştirecek şekilde güncellenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bulgular, çeviri eğitiminde teknoloji edincinin kümülatif olarak nasıl inşa edilebileceğine dair öneriler sunarak müfredat geliştirme süreçlerine ışık tutmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'deki çeviri lisans programlarında teknoloji edincinin konumunu ilk kez "Bilgi, Beceri ve Tutum (KSA)" modeliyle ele almakta ve sunduğu özgün veri setiyle alan yazına katkı sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Bilgi-Beceri-Tutum (KSA), çeviri eğitimi, insan çevirmen, müfredat analizi, teknoloji edinci

[1] Arş. Gör., Doğuş Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION

Teknik Metin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler: Betimsel Bir Hata Analizi

Bilge Metin Tekin[1]

ÖZET

Teknik çeviri, yalnızca dilsel doğruluk değil, aynı zamanda metnin işlevine uygunluk, açıklık ve hedef kitleye uygunluk gerektiren bir çeviri türüdür. Çeviri eğitimi sürecinde öğrenciler, teknik metinlerin kendine özgü yapısını kavramaya yönelik teorik bilgi edinmelerine rağmen, bu bilgiyi uygulamaya aktarma aşamasında çeşitli güçlüklerle karşılaşabilmektedir. Öğrenciler, uygulamalı çeviri çalışmalarına başlamadan önce teknik çeviriye özgü stil özellikleri konusunda bilgilendirilmiş; özellikle açıklık (clarity), özlülük (conciseness) ve doğruluk (correctness) ilkeleri ele alınmıştır. Bunun yanı sıra, çeviri odaklı metin türleri sınıflandırması çerçevesinde bilgi aktaran (transfactual) ve davranış aktaran (transbehavioral) metin türleri tanıtılmış; ayrıca teknik çeviride terminoloji yönetimi üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bu kuramsal altyapı doğrultusunda, öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler üç ana kategori altında değerlendirilmiştir: terminolojiye ilişkin güçlükler, teknik metin diline ilişkin güçlükler ve anlam aktarımına ilişkin güçlükler. Bu çalışma, öğrencilerin teknik çeviri sürecinde karşılaştıkları güçlükleri ve bu güçlüklerin dağılımını belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, teknik çeviri dersi alan 20 öğrenciye İngilizceden Türkçeye üç farklı teknik metin verilmiş ve çevirilerinde hedef kitleyi dikkate almaları istenmiştir. Metinler: kullanım kılavuzu, tıbbi teknik metin ve mühendislik alanına ait teknik metinlerden oluşmaktadır. Öğrenci çevirilerinde belirlenen hatalar üç ana kategori altında sınıflandırılmış; hata türlerinin dağılımını ortaya koymak amacıyla frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Bulgular, öğrencilerin en fazla terminoloji kullanımında güçlük yaşadıklarını, bunu teknik metin diline uygun hedef metin üretmeyle ilgili sorunların izlediğini göstermektedir. Anlam aktarımına ilişkin sorunların ise diğer hata kategorilerine kıyasla daha sınırlı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: teknik çeviri, çeviri eğitimi, terminoloji, teknik metin dili, hata analizi

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Çeviri Eğitimi Mezunları Proje Yöneticisi Rolünü Nasıl Tanımlar?

Sinem Canım[1]

ÖZET

Yapay zekâ destekli teknolojilerin hızla dönüştürdüğü iş dünyasında, çeviri sektörü de dâhil olmak üzere pek çok meslek alanında roller yeniden tanımlanmaktadır. Bu dönüşüm, çeviri eğitimi mezunlarını yalnızca çevirmenlik rolüyle sınırlı kalmayıp alternatif kariyer rotaları üzerine düşünmeye yöneltmektedir. Eğitim süreçlerinde farklı rollerle tanışan ya da sektördeki çevirmenlik uygulamalarının beklentileriyle örtüşmediğini gözlemleyen öğrenciler, bu doğrultuda yeni mesleki konumlanmalar aramaktadır. Bu bağlamda, çeviri eğitimi mezunlarının çevirmenlik dışında üstlenebileceği mesleki rollerden biri çeviri ve yerelleştirme proje yöneticiliğidir. Proje tabanlı çalışmanın hâkim olduğu çeviri sektöründe, belirli bir hedef, süre ve bütçe çerçevesinde ekipler tarafından yürütülen çeviri ve yerelleştirme projelerinin yönetiminde çeviri eğitimi mezunlarının giderek daha fazla yer aldığı görülmektedir. Bu çalışma, çeviri eğitimi almış çeviri/yerelleştirme projesi yöneticilerinin görev tanımlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, LinkedIn platformunda yer alan profesyonel öz-bildirimlere dayalı olarak nitel bir analiz tasarlanmıştır. Doküman incelemesi yoluyla toplanacak veriler, yönlendirilmiş içerik analizi yaklaşımıyla iki aşamada incelenecektir. İlk aşamada, Daniel Gouadec (2007) ve Irene Fuentes Pérez (2023) tarafından önerilen görev ad ve sınıflamalarından hareketle kodlama yapılacak; gerekli durumlarda veri doğrultusunda yeni kodlar oluşturulacaktır. İkinci aşamada ise elde edilen görev kategorileri, işlevsel çeviri kuramlarından Skopos ile Çeviriye İlişkin Eylem kuramları ve iktisat alanında geliştirilmiş Vekalet Kuramı çerçevesinde yorumlanacaktır. Çalışma, çeviri eğitimi mezunlarının proje yöneticisi rolü altında tanımladıkları görevlerin belirlenmesini, bu görevlerin literatürdeki sınıflamalar doğrultusunda kategorize edilmesini ve kuramsal çerçeve ile ilişkilendirilmesini hedeflemektedir. Bu doğrultuda, çeviri eğitimi programlarında proje yönetimi becerilerinin kuramsal perspektiflerle birlikte ele alınmasına yönelik tartışmalara katkı sunulması amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışma, Türkiye bağlamında çeviri eğitimi mezunlarının proje yöneticisi olarak üstlendikleri rollerin incelenmesine yönelik sınırlı literatüre ampirik bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: çeviri eğitimi, çeviri ve yerelleştirme endüstrisi, öz-bildirim, proje yöneticiliği, yönlendirilmiş içerik analizi

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi

İletişimde Herkes İçin Erişilebilirlik

Deniz Çağlayan Gümüş[1]

ÖZET

Erişilebilirlik "herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesidir". Erişilebilirliğin sağlanması gereken alanlar, hem ayrı ayrı hem de bir bütün olarak ele alınmalıdır. Yaşam alanlarını oluşturan mekânların; kamusal ve kentsel hizmetlerin varlığı kadar bunlardan faydalanılabilmesi için uygun koşulların bulunması da elzemdir. Bu alanlardaki tüm bilgilendirme hizmetleri ancak erişilebilirlik standartlarını karşıladığında engelli ve yaşlılar başta olmak üzere farklı özelliklere sahip bireyler için kullanılabilir olur. Günlük yaşam içinde sunulan hizmetlerde yer alan bilgilendirmenin yanı sıra, karşılıklı bilgi, duygu ve düşünce alış verişini amaçlayan iki yönlü iletişimin erişilebilirliği de öncelikli olarak üzerinde durulması önem taşıyan başlıklardan biridir. Son yıllarda sıklıkla vurgulanan "bilgiye erişim", hem iki yönlü iletişimdeki, hem de farklı bilgi kaynakları aracılığıyla kamuya ve belirli kullanıcılara sunulan bilginin erişilebilir olmasını kapsar. Bilginin edinilebilmesi ve anlaşılabilir olması, aktarım yönteminin erişilebilir olmasıyla mümkündür. Diğer yandan engellilerin toplumsal yaşama tam ve eşit katılımından bahsedebilmemiz için dijital ortam dâhil yazılı ve sözlü tüm kaynaklardaki bilginin erişilebilir formatta veya erişilebilir versiyonu ile servis edilmesi gerekmektedir. Bu, erişilebilirlik tanımı içinde yer alan "herkes" için "her hizmet"in ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını sağlayacak yegâne kuraldır. Bilgiye erişimin sağlanması ulusal ve uluslararası mevzuatta zorunlu tutulmuştur. Bilginin erişilebilir formatı içinde "kolay dil", bilişsel sorunu bulunan zihinsel engelliler ve yaşlılar; özgül öğrenme güçlüğü olanlar, otizm spektrum bozukluğu olanlar ve işitme engelliler gibi farklı kullanıcıların ihtiyacını karşılayan bir özelliktir. Kolay dil, aktarımı yapılan bilginin anlaşılır olmasını sağlayarak ve iki yönlü iletişimi destekleyerek, önemli bir nüfus kesiminin eğitim ve sağlık hizmetleri başta olmak üzere tüm kamu hizmetleri ile sosyal ve kültürel faaliyetlerden yararlanabilmesi için olmazsa olmaz bir çözümdür. Bu çerçevede "kolay dil"in uygulanması, bilgiye erişim bağlamında erişilebilirliğin ayrılmaz bir bileşeni olarak kabul görmeli ve bu doğrultuda gerekli adımlar atılmalıdır.

Anahtar sözcükler: erişilebilirlik, bilgiye erişim, iletişim, engellilik, erişilebilir bilgi

[1] Dr., Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Kolay Dil Metin Üretimine Çeviribilimsel Bir Yaklaşım: Uygunluk Faktörleri ve Metin Dışı Faktörler

Fayıka Göktepe[1]

ÖZET

Kolay Dil metinlerinin üretimi, akademik çevrelerde ve uygulamada çoğunlukla dilsel bir sadeleştirme işlemi olarak görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu dar kapsamlı kabulü çeviribilimsel verilerle geçersiz kılarak Bettina Bock'un Kolay Dil özelinde geliştirdiği dilbilimsel uygunluk faktörlerini, Christiane Nord'un çeviribilimsel metin dışı faktörleri bütünleştirmektedir. Temel amaç, Kolay Dil metni üretiminin arka planındaki stratejik kararları görünür kılmak ve bu süreci gerçek bir çeviri eylemi olarak kuramsallaştırmaktır. İncelemenin çıkış noktasını Bock'un beş uygunluk faktörü oluşturmaktadır. Bu faktörler, bir metnin alıcı, metin işlevi, içerik, durum ve gönderici parametreleri bakımından tutarlı bir biçimde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Bu faktörler doğrultusunda, özellikle alıcıların ön bilgisi, metnin amacının açıkça anlaşılması ve metnin sunulduğu medya aracı ile okunduğu ya da dinlendiği koşullara uygun olması önem taşımaktadır. Bock ile Nord'un yaklaşımları arasındaki sentez, Kolay Dil çevirisinin bilgi sunumunun kapsamlı biçimde yeniden yapılandırılmasını gerektirmesinden kaynaklanmaktadır. Metin yapısına yönelik bu tür köklü müdahaleler, salt dilsel kuralların ötesine geçmekte ve güçlü bir çeviribilimsel temellendirmeyi gerekli kılmaktadır. Nord'un yaklaşımıyla kurulan bu kuramsal bağ, Kolay Dil'in işlevsel bir çeviri ürünü olarak meşruiyet kazanmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma, söz konusu dilbilimsel ve çeviribilimsel modellerden hareketle beş temel korelasyon ve bunların çeviribilimsel yansımalarını ortaya koymaktadır; ilk olarak alıcıya uygunluk ölçütü Nord'un alıcı pragmatiğiyle örtüşerek erek metnin hedef kitlenin bilgi düzeyi doğrultusunda yeniden kurulmasını gerektirir. Metin işlevi odağında birleşen yaklaşımlar sayesinde Kolay Dil metni kaynak metni yinelemek yerine erek kültürde belirli bir amacı gerçekleştiren işlevsel bir çeviri metin olarak konumlanır. İçeriğin seçimi ve sunumu metin dışı faktörlerce belirlenerek içerik aktarılmakla kalmaz erek bağlama göre yeniden yapılandırılır. Bock'un durum faktörü Nord'un medya aracı, yer ve zaman kategorileriyle ilişkilendirilerek çevirinin dilsel düzeyin yanı sıra kullanım koşullarına göre düzenlendiği kanıtlanır. Son olarak gönderici anlayışları arasındaki bağ çeviri edimini iş verenin amacı ve alıcı gereksinimleri doğrultusunda şekillenen sadakat ilkesine dayalı profesyonel bir süreç olarak temellendirir. Sonuç itibariyle Kolay Dil çalışmaları Bock ve Nord modellerinin senteziyle dilbilimsel bir uygulama olmanın ötesine geçerek çeviribilimsel bir zemin kazanmaktadır. Söz konusu modeller arasındaki korelasyonlar Kolay Dil metinlerinin üretimini çevirmen kararlarıyla şekillenen stratejik bir eylem olarak tanımlamaktadır. Bu kuramsal çerçevede kaynak metin üzerinde gerçekleştirilen kapsamlı değişimler erek kitleye karşı duyulan sorumluluğun bir gereği ve uzmanlık gerektiren bir çeviri işlemi olarak kabul edilmelidir. Uygunluk faktörlerinin sürece dahil edilmesi Kolay Dilin kuramsallaşmasına katkı sunarak engelsiz iletişime yön verecektir.

Anahtar sözcükler: kolay dil, çeviribilim, uygunluk faktörleri, metin dışı faktörler, işlevsel çeviri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL D | ACCESSIBLE COMMUNICATION / TECHNICAL TRANSLATION AND SPECIALIZED TRANSLATION

Kolay Dil Çevirilerinde Denetçi Gruplar: Çeviribilim Açısından Erek Kitle Odaklı Kalite Güvencesi

Sine Demirkıvıran[1], Meltem Kılıç[2]

ÖZET

Kolay Dil metinlerinde kalite güvencesi, denetçi gruplar aracılığıyla sağlanan ve çeviribilimsel açıdan ele alınması gereken bir süreçtir. Kolay Dil araştırmalarında metinlerin denetlenmesi, başlı başına bir yöntemsel problem alanı olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda denetim yöntemlerinin sistematikleştirilmesi, denetim uygulamalarına yönelik eğitimlerin geliştirilmesi ve denetimde kullanılacak araçların tasarlanması ön plana çıkmaktadır. Türkçe Kolay Dilin İlkeleri başta olmak üzere Avrupa'daki Kolay Dil kılavuzları, denetçi gruplar aracılığıyla yürütülen denetimi kalite güvencesinin temel bir unsuru olarak konumlandırmaktadır. Bu nedenle denetim süreci, rastlantısal bir okur kontrolünden çok, bilimsel temellere dayanan yöntemsel bir kalite değerlendirmesi olarak görülmektedir. Kolay Dil, diliçi çeviri kapsamında ele alındığı için kalite ölçütlerinin yeniden tanımlanmasını gerektirmektedir. Belirleyici olan, erek metnin hedef kitle tarafından algılanabilir, anlaşılabilir, kabul edilebilir ve eyleme dönük olarak işlevsel olup olmadığıdır. Bu doğrultuda kalite güvencesi, erek kitle odaklı, işlevsel ve katılımcı bir çeviri pratiğinin temel bileşeni olarak ortaya çıkmaktadır. Bu perspektiften bakıldığında, denetçi gruplar çeviri sürecinde merkezi bir rol üstlenmektedir. Çeviri kalitesinin Skopos'a, hedef kitleye ve kullanım bağlamına bağlı olduğu kabul edildiğinde, hedef kitleyi temsil eden bireyler kalite doğrulamasının asli aktörleri hâline gelmektedir. Bu gruplar, işlevselci çeviri kuramının odağında yer alan temel soruyu test etmektedir: Erek metin, gerçek alımlama koşulları altında amacını yerine getirebilmekte midir? Kolay Dil söz konusu olduğunda bu amaca yönelim daha da belirgindir, zira metinler doğrudan bilişsel ve dilsel engellerle karşılaşan bireyler için üretilmektedir. Sahip oldukları deneyimsel bilgi, çevirmen ve editörlerin sağlayamayacağı bir perspektif sunmakta, böylece profesyonel dilsel ve içeriksel düzenlemeyi doğrudan kullanıcı deneyimiyle tamamlamaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, Kolay Dil metinlerinde denetçi gruplar aracılığıyla yürütülen kalite güvencesini, çeviribilimsel açıdan diliçi çeviri süreçleri içinde konumlanan, erek kitle odaklı ve katılımcı bir revizyon biçimi olarak ele almaktadır. Bu yaklaşımın temel amacı, erek metnin anlaşılabilirlik, algılanabilirlik, kabul edilebilirlik ve işlevsellik açısından gerçek alımlama koşulları altında geçerliliğinin sağlanmasıdır.

Anahtar sözcükler: Kolay Dil, kalite güvencesi, denetçi gruplar, diliçi çeviri, İşlevsel Çeviri Kuramları

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
[2] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL D | ACCESSIBLE COMMUNICATION / TECHNICAL TRANSLATION AND SPECIALIZED TRANSLATION

Dijital Sağlık Hizmetlerinde İşaret Dili Çevirmenliğinin Rolü

Tuğçe Ören[1]

ÖZET

İçinde bulunduğumuz dijitalleşme süreci, diğer tüm alanlarda olduğu gibi işaret dili çevirmenliğinde de dönüşüme yol açmıştır. Bu dönüşüm işaret dili çevirmenliğini salt bir çeviri faaliyeti olarak görmekten ziyade; mesleğin kurumsal, etik ve iletişimsel boyutlarını yeniden şekillendirmiştir. Bu bağlamda çalışma, son yıllarda sağlık hizmetlerinde sunulmaya başlanan uzaktan görüntülü işaret dili çeviri uygulamaları üzerinden insan çevirmenin dijital ortamlardaki konumunu tartışmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda T.C. Sağlık Bakanlığı bünyesinde sunulan Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM), T.C İçişleri Bakanlığı kapsamında geliştirilen Engelsiz 112 ve T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler bünyesinde faaliyet gösteren AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi mobil uygulamaları ele alınacaktır. ESİM, Engelsiz 112 ve AİLEM Engelsiz uygulamaları S/sağır ve işitme engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmakta, hayati ve acil durumlarda sağlık alanında önemli bir işlev görmektedir. Bununla birlikte söz konusu uygulamalar işaret dili çevirmenlerinin yerini almamakta, aksine çevirmenleri teknoloji ortamında yeniden konumlandırmaktadır. Bir başka deyişle, işaret dili çevirmenlerini ekran ve arayüz temelli bir çalışma ortamındaki profesyonel haline getirmekte ve böylece çevirmenler bu tür dijital platformlar aracılığıyla yalnızca dilsel aktarım gerçekleştiren aracılar değil, aynı zamanda görüntülü çeviri hizmeti sunmanın yanında sağlıkla ilgili konularda yönlendirme ve danışmanlık hizmeti sunan, iletişim süreçlerini düzenleyen ve etik sorumluluk taşıyan bir profesyonel meslek uygulayıcısı niteliğini kazanmaktadırlar. Sonuç olarak bu çalışma dijitalleşmenin işaret dili çevirmenliği bağlamında insan ve teknoloji ilişkisini nasıl şekillendirdiğini ele almaktadır.

Anahtar sözcükler: dijitalleşme, erişilebilirlik, ESİM, AİLEM, Engelsiz 112

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL E | TRANSLATION HISTORY

Karahanlıların Kültürel Planlama Sürecinde Kur'an-ı Kerim Çevirileri: Normlar, Kurumlar ve Eyleyiciler

Sevcan Yılmaz Kutlay[1]

ÖZET

Türk devlet tarihinde kültür inşası ve aktarımının yoğunluk kazandığı üç temel paradigmadan söz edilebilir: ilki yerleşik hayata geçen eski Uygurların Budizm'i kabul ederek çevrelerine bu dini yayması, ikincisi Karahanlıların İslamiyet'i kabul ederek Türk-Arap kültürel etkileşimini hızlandırması ve İslamiyet'in yayılmasında Türklerin rol oynaması ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve Türk devrimiyle Batı kültürleriyle iletişimin yoğunlaşması ve laik devlet anlayışının çevre ülkelere örnek olması. Bu üç dönemin ortak özellikleri, kültürel planlama gerektiren siyasi ve toplumsal değişim süreçleri, konjonktürel olarak güçlü ve merkezde olan bir kültürle etkileşim sonucunda eski ve yeni kültürel unsurların sentezlenmesi, çeviri etkinliklerin değişim ve dönüşüm aracı olarak nicelik ve nitelik olarak öne çıkması ve benzer durumlardaki toplumlara model olunması olarak sıralanabilir. Bu bildiri, Türk tarihinin sözü edilen kültürel planlama paradigmalarından ikincisine odaklanmaktadır. Karahanlı Devleti hükümdarı Satuk Buğra Han'ın 932 yılında İslamiyet'i kabulü, Türk tarihinde sadece dinî değil toplumsal ve kültürel olarak da yeni bir paradigma başlatmıştır. İslamiyet'i devlet dini olarak resmen kabul eden ilk Türk devleti Karahanlıların Arap kültürü ile etkileşime girme süreci Türk tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. İslamiyet'in kabulünün ardından Kur'an-ı Kerim'in yapılan ilk çevirilerinde dinî terminoloji olarak daha çok Türkçe karşılıklar içeren yerlileştirici çeviri stratejisi kullanılması ancak daha sonraki çevirilerde Arapça terimlerin tercih edildiği yabancılaştırıcı çeviri stratejisi kullanılması çeviri normları ve dizgesi açısından dikkate değer bir veridir. Ayrıca, kültürel planlamanın ve çeviri süreçlerinin yürütülmesinde medreselerin ve toplumsal eyleyicilerin etkin sosyolojik rolü bulunmaktadır. Bu bildiri, ilk Müslüman Türk devleti olan Karahanlılar dönemindeki Kur'an-ı Kerim çevirilerini, çeviri normları ve çeviri dizgesini şekillendiren kurumlar ve çeviri eyleyicileri üzerinden inceleyerek söz konusu dönemdeki kültürel etkileşim ve dönüşümde çevirinin rolüne dair bir Türk çeviri tarihi çalışması yürütmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Karahanlılar, Kur'an-ı Kerim çevirileri, çeviri tarihi, çeviri sosyolojisi, kültürel planlama

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Anlamın Teninde Söz Elbisesi: Osmanlı Tercüme Söyleminde Metaforik Temsil ve Çevirmenin Konumu

Aişe Handan Konar[1]

ÖZET

Düz anlamıyla bir şeyi öteye taşımak demek olan metafor, sözcüğün kendisinden daha eski bir edim olan çevirinin tarihi boyunca insan zihnindeki çeviri algısının temel taşıyıcılarından biri olmuştur. Çeviriyi anıştırmak üzere dönemlere göre farklılaşan çok sayıda metaforun varlığından söz etmek mümkündür. Bugünden geçmişe bakıldığında, farklı çağlara ait bu metaforların anlamları ve çağrışımları her zaman doğrudan kavranabilir olmayabilir; ancak yazıldıkları dönemde özellikle dil ve edebiyat bağlamında ortak bir kavrayışın parçası oldukları söylenebilir. Bu nedenle metaforlar, yalnızca üslup çeşnisi ya da dolgu unsuru olarak değil, anlam üretiminin kurucu öğeleri olarak değerlendirilmelidir. Nitekim belirli bir metaforun tercih edilmesi, yazarın/şairin/çevirmenin hem çeviriye hem de daha genel olarak edebiyata ve yazınsal yaratıma yönelik algı ve tutumunu, dolayısıyla kendini çeviri eylemi içinde nasıl konumlandırdığını ele verir. Batıda Plato ve Yunan felsefesi, Doğuda ise tasavvufi düşünceyle biçimlenen sanatsal temsil anlayışının bir yansıması olan ve "güzel" olarak nitelendirilen bir bedenin yeniden giydirilmesini ifade eden beden-elbise (body-clothes / güzel-libas) metaforu, hem Batı hem de Doğu çeviri geleneklerinde yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. Bu çalışma, çeviriyi anlamlandırmak için kullanılan çeşitli metaforlar arasından özellikle beden-elbise metaforuna odaklanarak, söz konusu metaforun Batı ve Doğu'daki düşünsel arka planını kısaca ele almakta ve ardından Osmanlı dönemi (özellikle klasik çağ) çeviri/tercüme literatüründe mütercim şair ve yazarlar tarafından nasıl ele alındığını söylem analizi çerçevesinde incelemektedir. Bu bağlamda çalışma, söz konusu metaforu yalnızca betimleyici bir dilsel araç olarak değil; çeviri normlarını, ideolojilerini ve çevirmenin kendini çeviri eylemi içinde nasıl konumlandırdığını, metni biçen, diken ve giydiren bir özne olarak nasıl tahayyül ettiğini görünür kılan bilişsel ve kültürel yapılardan biri olarak ele almaktadır. Bu çerçevede çalışma, tarihsel bir inceleme olarak konumlanmakla birlikte, çeviri sürecini kavranabilir bir eylem olarak tasavvur eden geleneksel metaforik düşünce ile günümüzde yapay zekâ bağlamında öne çıkan "kara kutu" metaforunun temsil ettiği opaklık arasında örtük bir karşıtlık bulunduğunu da ima etmektedir.

Anahtar sözcükler: çeviri, tercüme, metafor, Osmanlı, yaratım

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL E | TRANSLATION HISTORY

Türk Yazın Repertuvarında Popülerliğin Ötesinde: *İnsan Harası* / *Haras Humain*

Emine Bogenç Demirel[1]

ÖZET

İnsan ve insanlık, dünya ile ilişkiselliğin çok boyutlu ve disiplinlerarası başat konularıdır. Her zaman güncelliğini koruyan, çeviri çalışmalarında da öne çıkan bu kavramlar, sıra dışı başlıklarla yaratıcılığı da tetikleyen güçlü kaynaklardır. Popüler çeviri ürünlerinin Türk yazın dünyasına girmesiyle birlikte, insana ilişkin anlatılar çeviri alanında yerleşik kavramları yerinden oynatmış ve özellikle dijital ortamlarda algıya yönelik önemli değişim dönüşümler sessizce yerleşmiştir. Çeviri ürünlerin kaynak ve erek coğrafyalarda dolaşımları popüler kavramının başka anlamlara evrilmesine de yol açmıştır. 20. yüzyıl Fransız yazarlarından Louis-Charles Royer'nin *Haras humain* romanının çevirileri popüler bir tür olarak Türk yazın repertuvarında yer alan örneklerin başında gelmektedir. Öncelikle 1950'lerde Çağlayan Yayınevi sayesinde tanıdığımız *İnsan Harası*, daha sonra farklı zaman dilimlerinde farklı yayınevleri tarafından birçok kez yayımlanmıştır. Burada amacımız, *İnsan Harası*'nın çeviri sürecinde etken olan koşullarını/dolaşımını çeviri sosyolojisi odağında mercek altına almak ve gerçekleşen çeviriler üzerinden, değişen eyleyenler aracılığıyla kaynak/erek ilişkisindeki dinamik sürecini irdelemeye yöneliktir. Çağdaş Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün vurguladığı gibi, çeviri ürünün kültürlerarası dolaşımı, görünmeyen yapıların aralanmasıyla birlikte görünür kılınmaktadır. 1950'lerde 'Seks Romanları' ya da 'Plastik Yayınlar' olarak piyasaya sürülen söz konusu *pemberotik* romanlar, aslında dönemin sosyo-politik ve ekonomik koşullarının sonuçlarıdır. O dönem Türkiye'nin politik duruşuyla, insana ait kültürel açılımlar yerini serileştirilmiş, basmakalıp ithal ürünlere bırakmıştır. Türk yazın alanını saran özel formattaki bu çeviri ürünler, toplumsal alanı çeviri aracılığıyla alışılagelmişin dışına taşımış ve çok yönlü roller üstlenerek dil/kültür/düşünce boyutunda başka kavramların dolaşımlarına da olanak sağlamıştır. *İnsan Harası*'nın Türkiye'ye taşınması, değişik çeviri stratejilerinin dolaşıma girmesine ve ilk kez gazete bayilerinde satılmaya başlanmasıyla, ürünün hedef kitlesinin değişmesine ve yeniden konumlanmasına neden olmuştur. Bu çalışmada, kaynaktan ereğe uzanan ve Bourdieu'nün 'katılımcı nesneleştirme' (objectivation participante) olarak değerlendirdiği süreç, tarafımca çevirisi yapılan *İnsan Harası Hitler'in Kızları* başlığıyla yayımlanan yapıt üzerinden ele alınacaktır. Ayrıca, bu yapıt çevresinde farklı mecralarda yapılan/yapılanan içeriklere; Hollandalı bir sosyal antropolog ve müzeolog Bert Sliggers'ın *İnsan Harası* üzerine gerçekleştirdiği çalışmalara, başka bir dil ve kültürdeki dolaşım ürünlerine de yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: çeviri sosyolojisi, popüler çeviri ürünlerin dolaşımı, *İnsan Harası*, Türk yazın repertuvarı, Pierre Bourdieu

[1] Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi (Emekli Öğretim Üyesi)

DAY 1 · BLOCK 1 · HALL E | TRANSLATION HISTORY

Kutsal Metnin Görsel Dönüşümü: Yeni Ahit Mangasına Gösterimlerarası Çeviribilimsel Bir Yaklaşım

Orkun Dalkılıç[1]

ÖZET

Söz konusu çalışma, Hristiyan geleneğinin teolojik ve edebi açıdan kanonik metni olan Yeni Ahit'in, Türkçe manga formatına aktarılma sürecini çeviribilimsel bir perspektiften incelemektedir. Kutsal bir niteliğe sahip söz konusu bu metnin uyarlanması, sözel bir dizgeden görsel-sözel bir dizgeye geçişi ifade eden gösterimlerarası çeviri açısından özgün bir örnek oluşturmaktadır. Çalışmanın kuramsal çerçevesi iki katmanlı düzleme dayandırılacaktır. Linda Hutcheon'ın uyarlama kuramından türetilen katılım modları ve palimpsest kavramları üst kuramsal zemin olarak işlev görürken, Katerina Perdikaki'nin gösterimlerarası çeviri modeli olay örgüsü, anlatı teknikleri, karakterizasyon ve mekân-zaman kategorileri açısından incelenecektir. Çalışma, kutsal metnin "dokunulmazlığının" Hutcheon'ın palimpsest kavramını olağandışı bir gerilimle yüklediğini öne sürmektedir. Çünkü uyarlamanın Japonca ara dilden Türkçeye çevrilerek yayımlanması ve çevrimiçi olarak ücretsiz erişilebilir olması, hedef kitlenin büyük ölçüde İncil'e metinsel düzeyde aşina olmayan okuyuculardan oluştuğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda, palimpsest ilişkisini tersine çeviren özgün bir alımlama durumu yaratmakta; manga, kaynak metnin altında okunduğu bir yeniden üretim olmaktan çıkıp okuyucu için birincil deneyim haline gelmektedir. Perdikaki'nin yorumlayıcı bileşeni çerçevesinde ise manganın kendine özgü görsel kodlarının - panel dizilimi, hız çizgileri, karakter arketipleri - teolojik kavramları ve arkaik dil yapılarının yeniden anlamlandırma biçimi, ideolojik ve misyoner motivasyonlar ekseninde sorgulanması amaçlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, kutsal metinlerin mangaya dönüşümünün nasıl yansıtıldığı çeviri kuramsal bir yaklaşımla tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: gösterimlerarası çeviri, uyarlama, kutsal metin, manga, kültürel dönüşüm

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ege Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL A | TRANSLATOR IDENTITY

On Interpreter Accountability

Kayoko Takeda[1]

ABSTRACT

One critical responsibility of interpreters is taking accountability for their renditions. As a case in point, I will present how interpreters work in depositions involving Japanese witnesses in high-stakes litigation such as patent infringement and products liability cases in US jurisdictions. Although out-of-court, these witnesses give sworn testimony, and the interpreters are sworn in as well. Typically, there is another interpreter, also sworn in, who checks the accuracy of renditions by the official interpreter and points out any problematic renditions concurrently. Sometimes, this leads to lengthy exchanges between the interpreters on how certain words should be interpreted. And these exchanges will be maintained in the records. The accountability of interpreters in this context is paramount and constantly tested. Unlike in some settings nowadays, the interpreters here do not resort to AI translation tools for security reasons. As a contrasting case, I will also present the Japanese government's indifference to the issue of accountability when promoting the use of speech MT systems and "AI simultaneous interpreting systems", which were developed by government-funded programs over the past decade. A government brochure encouraging local municipalities to utilize speech MT systems for communicating with foreign residents claims that some foreigners prefer machine interpreting over human interpreters when seeking consultation in sensitive matters such as domestic violence and welfare due to the fear and discomfort that the available interpreters may come from their own community. Another document the government issued to support the development of "AI simultaneous interpreting systems" describes a goal of developing a system that can handle even "tough negotiations" with no consideration as to who would be held accountable for any inaccuracies in renditions and their consequences. I will discuss possible factors behind this misguided belief held by the Japanese government.

Keywords: accountability, responsibility, deposition interpreting, AI-based speech translation, inaccuracies

[1] Prof., Rikkyo University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL A | TRANSLATOR IDENTITY

Journey to the Self of the Interpreter: A Multi-Layer Analysis of the Interpreter's Identity

Gaia Bezzi[1]

ABSTRACT

Interpreters working in crisis contexts (humanitarian missions, refugee camps, natural hazard sites) navigate encounters where urgency compounds the already complex task of managing both speakers' voices and their own presence. While professional role and ethics have received attention in Interpreting Studies, the *personal* dimension of identity - how interpreters perceive themselves across the multiple, often conflicting positions they occupy - remains largely unexplored. This paper reports on an ongoing doctoral study that places this gap at the centre of inquiry, asking how interpreters make sense of identity negotiation in crisis settings and how these insights can inform training. Grounded in the Communication Theory of Identity (CTI), the research adopts an interpretivist paradigm in which identity is communicatively constructed across four layers: personal, enacted, relational, and communal. Because these layers are rarely aligned, 'identity gaps' arise that demand sustained identity work. In crisis contexts, where interactions are hasteful, emotionally charged, and oftentimes high-stakes, these gaps intensify: the interpreter's personal sense of self may conflict with the detached neutrality expected of them, with the needs of distressed speakers, or with the norms of humanitarian settings. The study employs a qualitative, exploratory sequential design across three phases: (1) semi-structured interviews with 10–15 experienced interpreters, analysed through Interpretative Phenomenological Analysis; (2) a pilot training module for student interpreters using a playful learning framework that operationalises 'identity play' (Ibarra and Petriglieri, 2010); (3) validation with experienced practitioners. By connecting interpreters' real-life experiences directly to a theoretically grounded curriculum, the study advances both CTI - testing its applicability to high-stakes, cross-cultural professional contexts - and interpreter education, offering a replicable pedagogical model for self-awareness, identity management, and emotional resilience. The paper presents preliminary findings from Phase 1, discusses the theoretical and methodological architecture of the research, and outlines the practical implications for training programmes.

Keywords: interpreting, crisis contexts, identity, emotionally charged, interpreter training

[1] PhD Researcher, Dublin City University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL A | TRANSLATOR IDENTITY

"My Child Speaks for Me": Child Language Brokering in Polish Educational Settings. Perspectives of Ukrainian Refugee Parents

Joanna Nachman[1]

ABSTRACT

The theoretical framework of this study draws on research on child language brokering (CLB), understood as situations in which children mediate communication between family members and institutions because they acquire the host-country language more quickly than their parents (Tse 1995; Orellana et al. 2003). In migration and refugee contexts, children frequently act as informal interpreters in schools, healthcare institutions, and administrative settings. Research conducted in the United Kingdom demonstrates that CLB is particularly common in educational environments, where children translate school letters, interpret during parent–teacher meetings, and mediate communication concerning academic progress or behavioural issues. Studies by Cline et al. (2014) show that child language brokering in schools often extends beyond linguistic translation to include cultural mediation, emotional support, and advocacy for family members. The authors note that parents may prefer relying on their children rather than professional interpreters because children understand both the family context and the school environment. At the same time, teachers and researchers express concerns regarding role reversal, emotional burden, confidentiality, and the possibility that children may filter or modify information during translation. Further research (Cline et al., 2010, 2014) demonstrates that CLB frequently occurs during formal and informal parent–teacher meetings, the interpretation of school correspondence, discussions with school administration, and support for newly arrived students. Former child language brokers interviewed in these studies reported translating not only during routine school communication but also in emotionally sensitive situations involving bullying, behavioural problems, school transfers, or safeguarding concerns. These findings are particularly relevant in the context of refugee families, whose children often become linguistic and cultural mediators shortly after arrival in the host country. Tryuk (2023) emphasizes that bilingual children frequently mediate communication between schools and refugee parents despite the emotional and psychological vulnerability associated with forced migration and war trauma. According to her, these practices raise important ethical questions concerning institutional responsibility, children's well-being, and equal access to education and public services. Against this background, the present questionnaire study conducted among Ukrainian parents in Poland seeks to examine the extent to which refugee parents rely on their children as language brokers in school-related contexts. The survey investigates the situations in which children mediate communication, parental attitudes toward this practice, and parents' perceptions of the emotional and practical consequences of relying on children for translation and interpreting.

Keywords: child language brokering, Ukrainian refugee families, parental perspectives, educational settings, community interpreting

[1] PhD Student, Jagiellonian University

Çeviri Göstergebilimi Odağında Çevirmen Habitusu ve Kısıtları

Vedat Çerez[1], Alize Can Rençberler[2]

ÖZET

Seyahatnameler, öznenin yolculuk deneyimlerini ve izlenimlerini öznel bir bakış açısıyla metinleştirdiği, aynı zamanda farklı kültürler arasındaki etkileşimi görünür kılan anlatı türleridir. Bu metinler, yalnızca bireysel gözlemleri aktarmakla kalmaz; aynı zamanda kültürel kodların, toplumsal göstergelerin ve anlamlandırma biçimlerinin aktarımını da mümkün kılmaktadır. Türk edebiyatının önemli isimlerinden Ahmet Haşim, Almanya'ya ilişkin gözlemlerini *Frankfurt Seyahatnamesi* (1933) adlı eserinde dile getirerek bu türün dikkat çekici örneklerinden birini ortaya koymuş ve eseri Türk edebiyat dizgesine kazandırmıştır. Olayların gerçekleştiği dil ve kültürel bağlam ile kaleme alındığı dil ve kültürel bağlam arasındaki farklılık, metnin özgün bir Türkçe eser olarak sunulmasına rağmen, Alman kültürüne ait göstergelerin Türk bir yazar tarafından alımlanıp yeniden anlamlandırılması sürecini açığa çıkarmaktadır. Bu durum, metinde gerçekleşen bir tür zihinsel çeviri sürecine işaret etmektedir. Bu bağlamda eser, Sündüz Öztürk Kasar'ın ortaya koyduğu "özde çeviri" kavramı çerçevesinde değerlendirilmektedir. Öte yandan, eserin Beatrix Caner tarafından Almancaya *Frankfurter Reisebericht* (2008) başlığıyla yapılan çevirisi ise, Öztürk Kasar'ın "aslına çeviri" kavramı odağında ele alınmaktadır. Bu çalışmanın amacı, özde ve aslına çevirilerde, çeviri sürecinin merkezine çevirmeni ve çevirmenin karar mekanizmalarını yerleştirerek incelemektir. Bu doğrultuda çalışma, çevirmeni yalnızca dilsel bir aktarım aracısı olarak değil, kültürel göstergeleri seçen, dönüştüren ve yeniden üreten aktif bir özne olarak konumlandırmaktadır. Belirlenen amaç doğrultusunda, çevirmen olarak konumlandırılan Ahmet Haşim ve Beatrix Caner, Pierre Bourdieu (1990)'nün "habitus" kavramı ile Gisèle Sapiro (2016)'nun ortaya koyduğu "kısıt" kategorileri ekseninde mercek altına alınacak, öte yandan özde ve aslına çeviri süreçlerinde politik, ekonomik, kültürel ve sosyal bağlamlarda ortaya çıkan anlam evrilmeleri, Öztürk Kasar (2021) tarafından geliştirilen "Anlam Evrilmesi Dizgeselliği" çerçevesinde çözümlenecektir. Bu yönüyle çalışma, çeviri sosyolojisi ve çeviri göstergebilimi ışığında çevirmeni edilgen bir aktarım aracı olmaktan çıkararak onun karar verme süreçlerini, habitusunu ve karşı karşıya kaldığı kısıtları görünür kılmaktadır.

Anahtar sözcükler: çeviri göstergebilimi, habitus, kısıt, özde çeviri, aslına çeviri

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Trakya Üniversitesi

Çevirmen-Aydın Kimliğinin Sosyolojisi: Ahmet Cemal'in Çevirmen Habitusunun Pierre Bourdieu'nün Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi

Kübra Çelik[1]

ÖZET

Çeviribilimde son yıllarda öne çıkan çevirmen odaklı yaklaşımlar, çevirmenlerin yalnızca metinler arasında aktarım yapan aktörler değil, aynı zamanda belirli kültürel alanlarda konumlanan toplumsal ve entelektüel özneler olduğuna dikkat çekmektedir. Bu çalışma, Türk çeviri ve düşünce dünyasının önemli isimlerinden Ahmet Cemal'in çevirmen kimliğini Pierre Bourdieu'nün habitus, alan ve sermaye kavramları çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Ahmet Cemal'in çeviri faaliyetleri, kültürel yönelimleri ve kamusal entelektüel kimliği arasındaki ilişki ele alınarak onun Türkiye'deki kültür alanında nasıl bir çevirmen-aydın pozisyonu kurduğu tartışılmaktadır. Araştırmanın veri kaynaklarını Ahmet Cemal'in önsözleri, söyleşileri, denemeleri, çeviri üzerine görüşleri, öğrencilerinin onun hakkındaki anlatıları ve çevirilerine ilişkin eleştirel çalışmalar oluşturmaktadır. Çalışmada özellikle Ahmet Cemal'in Batı edebiyatına yönelimi, çeviriyi "yeniden yaratım" olarak tanımlaması, çevirmenin kültürel donanımına yaptığı vurgu ve çevirdiği yazarlarla kurduğu düşünsel yakınlık, onun çevirmen habitusunun temel bileşenleri olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerinin anlatılarında öne çıkan "entelektüel rehber", "yaratıcı öğretmen" ve "kültürel otorite" imgeleri, Ahmet Cemal'in kültür alanındaki simgesel sermayesinin göstergeleri olarak ele alınmaktadır. Çalışmanın bulguları, Ahmet Cemal'in çeviriyi yalnızca dilsel bir aktarım alanı olarak değil, kültürel ve estetik bir müdahale alanı olarak konumlandırdığını göstermektedir. Ayrıca Ahmet Cemal'in çevirdiği yazarlar, çeviri üzerine görüşleri ve kamusal söylemleri arasında güçlü bir süreklilik bulunduğu; çevirmen, öğretmen ve aydın kimliklerinin birbirini besleyen çok katmanlı bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Çalışma, Ahmet Cemal'in Türkiye'deki kültür alanında aydınlanmacı düşünce ekseninde bir çevirmen-aydın habitusu geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu tür çevirmen odaklı çalışmaların, çeviriyi yalnızca metinler arası bir aktarım süreci olarak değil, insan deneyimi, kültürel birikim ve entelektüel yönelimlerle şekillenen çok katmanlı bir üretim alanı olarak değerlendirmeye katkı sağlayacağı; özellikle yapay zekâ çağında insan çevirmenin kültürel ve yaratıcı özne olarak taşıdığı değerin daha görünür hâle gelmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: habitus, çeviri sosyolojisi, çevirmen kimliği, çevirmen araştırmaları, Ahmet Cemal

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Türk Edebiyatı Kült Eserlerinin Çevirmeninin Oluş Serüveni: İç İçe Geçmiş Kimlikler ve Bölünmüş Habitus Ekseninde Maureen Freely

Elif Beyza Örs[1], Gökçe Mine Olgun[2]

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* (1954/2013), *Kürk Mantolu Madonna* (1943/2016), *Kara Kitap* (1990/2006) ve *Masumiyet Müzesi* (2008/2010) gibi kült eserlerin İngilizce çevirmeni olan Maureen Freely'nin Türk edebiyatının sesi olan çevirmen özneye dönüşümünü incelemektir. Şehnaz Tahir Gürçağlar'ın (2019) belirttiği üzere, mikro-tarih yazımı ile çevirmenlerin öz yaşam öykülerine odaklanmak, onların oluş serüvenini anlamlandırmak açısından önemlidir. Çalışma, Freely'nin *Sailing Through Byzantium* (2013) ve çevirisi *Bizans'a Yolculuk* (2015) adlı otobiyografik eseri ile *Angry in Piraeus* (2015) adlı hatırat metni üzerinden çevirmen kimliğinin inşasını konu almaktadır. Eserler, Çevirmen Araştırmaları (Translator Studies) alanındaki otobiyografik yönelim bağlamında Klaus Kaindl'in (2024) "iç içe geçmiş kimlikler" teorisi (nested identities theory) çerçevesinde ele alınmaktadır. Araştırmada, Kaindl'in (2024) edebiyat kuramcıları Sidonie Smith ve Julia Watson'ın yaşam öyküsü anlatılarını yorumlamak üzere ortaya koyduğu 24 kategoriyi Çevirmen Araştırmaları alanına uyarlayarak oluşturduğu beş aşamalı analiz modeli uygulanmıştır. Çözümleme şu şekilde gerçekleştirilmiştir: (1) Bağlamın İncelenmesi aşamasında, metinlerin yazıldığı dönemin sosyo-kültürel ve politik çeviri algısı irdelenmiş; (2) Sınıflandırma aşamasında, metinlerin türü, işlevi ve içerdiği yapısal unsurlar belirlenmiş; (3) Tespit aşamasında, metnin yazıldığı yaşam evresi ve çevirmenliğe dair ana vurgular saptanmış; (4) Seçim aşamasında, çevirmenin dillerle, mekânlarla ve yazarlarla olan ilişkisi gibi kimliği şekillendiren dinamiklere odaklanılmış ve (5) Analiz aşamasında, çevirmenin bireysel anlatısı ile toplumsal konumu arasındaki bağı kurmak üzere Pierre Bourdieu'nün "habitus clivé" (bölünmüş habitus) kavramına başvurulmuştur. Bulgulara göre Freely'nin çevirmen kimliği; çocukluk deneyimleri, Robert Kolej dönemi İstanbul anıları, çevirmenliğe başlama süreci ve Orhan Pamuk ile kurduğu mesleki ortaklık doğrultusunda şekillenmiştir. Ayrıca bu kavramsal çerçevede, çevirmenin Doğu ve Batı arasında bölünmüş fakat üretken bir habitus üzerinden hareket ettiği ve söz konusu durumun çeviri pratiklerine doğrudan yansıdığı görülmektedir. Sonuç olarak çalışma, çevirmenin tarih ve sosyal koşullarla harmanlanmış bir toplumsal aktör olduğunu ortaya koymaktadır. Freely'nin "çevirmen oluş serüveni", bireysel deneyim, kimlik ve kültürel aidiyetlerle iç içe geçmiş bir pratik olarak ele alınmakta; (oto)biyografik metinlerin Çevirmen Araştırmaları alanındaki önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Maureen Freely, çevirmen araştırmaları, iç içe geçmiş kimlikler teorisi, habitus clivé, mikro-tarih

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Çeviri(bilim)de Epistemik Adaletsizlik: Türk Aydınlanmasının İlerici Çevirmenleri ve Duyulmayan Sesleri

Halise Gülmüş Sırkıntı[1]

ÖZET

Bu çalışma, Çeviribilim alanının kuruluşuna ilişkin yaygın anlatıların Batı merkezli doğasını sorgulayarak çeviri edimi üzerine üretilen söylemlerin hangi koşullarda "kuramsal bilgi" olarak tanındığını tartışmayı amaçlamaktadır. Alanın 1970'lerde Batı'da kurumsallaştığı yönündeki kabulün çeviri üzerine daha erken dönemlerde ve farklı coğrafyalarda ortaya konulmuş söylemlerin küresel dolaşımın dışında kalmasına yol açtığı söylenebilir. Bu kapsamda bu çalışmada, Türkiye'de erken Cumhuriyet dönemi çeviri hareketine odaklanılarak bu görünmezlik sorunsallaştırılmaktadır. Türk Aydınlanmasının önemli isimlerinden Halide Edib Adıvar, Nurullah Ataç ve Orhan Burian çalışmanın odağını oluşturmaktadır. Söz konusu isimlerin çeviri edimi üzerine kaleme aldıkları söylemler, çeviriyi yalnızca bir dil aktarımı olarak değil, kültürel yönelimleri belirleyen bilinçli ve dönüştürücü bir pratik olarak kavradıklarını göstermektedir. Aynı zamanda bu ilerici söylemlerin, 1980'lerden itibaren Çeviribilim alanında geliştirilen kuramsal çerçevelerle çeşitli açılardan örtüştüğü görülmektedir. Bu durum, erken Cumhuriyet döneminde üretilen çeviri düşüncesinin kendi içinde kuramsal bir derinlik taşıdığını göstermektedir. Ancak, bu ilerici söylemler uluslararası akademik dolaşıma sınırlı ölçüde katılabildiği için çeviribilim tarihinin kurucu anlatılarında yer bulamamıştır. Bu durum, "epistemik adaletsizlik" (Fricker, 2007) kavramı çerçevesinde, belirli bilgi üretim biçimlerinin sistematik olarak marjinalleştirilmesi ve kuramsal bilgi olarak tanınmaması bağlamında ele alınmaktadır. Çalışma, Türkiye örneği üzerinden, çeviribilimin tarihini yeniden düşünmenin yalnızca kronolojik bir genişleme değil, aynı zamanda bilginin dolaşım ve tanınma koşullarını sorgulayan eleştirel bir yeniden çerçeveleme gerektirdiğini ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: Halide Edib Adıvar, Nurullah Ataç, Orhan Burian, Tercüme Bürosu, epistemik adaletsizlik

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Çizgi Roman Çevirisinde Çok Modluluk ve Terimbilim: *Bir Şef Gibi* Örneği

Deniz Kurmel[1]

ÖZET

Gastronomi alanı, kültürel bellek, toplumsal kimlik, yaşam biçimi ve gündelik pratiklerle ilişkili çok katmanlı bir alan olarak değerlendirilebilir. Yemekler, pişirme teknikleri, mutfak ritüelleri ve sofra kültürü, toplumların tarihsel ve kültürel birikimlerini yansıtmaktadır. Bu nedenle gastronomi alanındaki metinlerin çevirisi, kültürel göstergelerin, uzmanlık bilgisinin ve mutfak kültürüne özgü anlam dünyasının yeniden yazılmasını gerektirmektedir. Özellikle gastronomi temalı çizgi romanlar, yazılı metin ile görsel anlatının birlikte işlediği çok modlu yapıları sayesinde kültürel aktarım açısından önemli bir inceleme alanı sunmaktadır. Bu çalışmada, *Comme un chef* adlı Fransızca çizgi romanın Türkçe çevirisi *Bir Şef Gibi*, çizgi romanda çok modlu çeviri yaklaşımı (Kaindl, 2004) ve kültürel terimbilim yaklaşımından (Diki-Kidiri, 2008) hareketle incelenecektir. Fransızca çizgi romanda yer alan kültürel öğelerin ve gastronomi terimlerinin Türkçeye nasıl aktarıldığı ve görsel bağlamın bu aktarım sürecini nasıl etkilediği kaynak ve erek metin karşılaştırması yoluyla ele alınacaktır. Bu bağlamda çalışmada şu sorulara yanıt aranacaktır: Gastronomi terimlerinin çevirisinde hangi stratejiler benimsenmektedir? Görsel ve sözel göstergeler arasındaki ilişki çeviri kararlarını nasıl etkilemektedir? Çok modlu yapı, gastronomiye özgü kültürel öğelerin erek dilde yeniden yapılandırılmasında nasıl bir rol oynamaktadır? Bu doğrultuda, gastronomi alanına ilişkin kültürel unsurların ve terimlerin çizgi roman çevirisinde görsel ve sözel göstergeler aracılığıyla nasıl yeniden yazıldığının incelenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: çizgi roman çevirisi, çok modlu çeviri yaklaşımı, terimbilim, özel alan çevirisi, gastronomi

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Mizahın Perde Arkası: Altyazı Çevirmenlerinin Karar Alma Dinamikleri

Naz Sıla Aykurt[1]

ÖZET

Bu çalışma, altyazı çevirmenlerinin mizahı aktarırken karşılaştıkları kültürel ve teknik sınırlamalar altında aldıkları kararları etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, çalışmada altyazı çevirmenlerinin mizahi unsurları aktarırken karşılaştıkları kısıtları nasıl yönettikleri, çeviri süreci ve çeviri ürünü ele alınarak incelenmiştir. Çalışmanın birinci veri seti, kaynak metinler ile çeviri ürünlerini kapsamaktadır. Kaynak metin seçiminde Martinez-Sierra'nın görsel-işitsel metinlere özgü şaka sınıflandırması (2018) esas alınmıştır. İkinci veri seti ise süreç verilerinden oluşmaktadır. Bir grup çevirmenden *The Office* dizisinden seçilmiş sahneleri çevirmeleri istenmiş, sesli düşünme protokolü (Bernardini, 2002) yöntemiyle karar anındaki sözlü dışavurumlar, ses, video ve ekran kaydıyla belgelenmiştir. Çalışmada çevirmenlerin kararlarını etkileyen faktörler saptanarak Levy'nin (1967, 2000), eleyici talimatlar kavramı altında değerlendirilerek bulguların norm olma potansiyeli Toury'nin (1976, 2000) norm kavramı çerçevesinde tartışılmıştır. Bulguların, Türkiye'de altyazıda mizah çevirisine dair eğilimleri anlamaya ve bu alanda çalışan çevirmenlerin kararlarını daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye katkı sağlaması, gelecekteki gerek çeviri eğitimi uygulamalarında gerekse sektörel çeviri uygulamalarında yol gösterici olması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: altyazı çevirisi, görsel-işitsel çeviri, kültür, mizah çevirisi, sesli düşünme protokolü

[1] Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi / Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL C | DIGITAL CULTURE AND TRANSLATION

Influencer Çevirmenlerin Sosyal Medya İçerikleri

Erdem Celal Gören[1]

ÖZET

Geleneksel çeviribilim paradigmalarında düşünürler, çevirinin çeviri olduğunu hissettirmemesi gerektiğini önererek çevirmeni görünmez kılmışlardır. Günümüzde ise sosyal medya platformlarının yükselişiyle birlikte yaptığı işten bağımsız birçok kişi bir görünürlük ve hatta popülerlik yarışına girmiştir. Çevirmen kimliği de bu akımdan nasibini almış, metin üretiminin ötesine geçerek dijital bir temsil alanına evrilmiştir. Bu çalışmada, sosyal medyada içerik üreterek kendine bir takipçi kitlesi edinen ve influencer olarak tanımlanabilecek yeni nesil profesyonellerin, çevirmenlik mesleğinin algılanışı üzerindeki etkileri incelenmektedir. Farklı ve zengin bakış açısı edinme amacıyla farklı platformlarda içerik üretip (Instagram, TikTok, X, LinkedIn) farklı türleri (edebiyat, manga, video oyunu) çeviren çevirmenler (Duygu Akın, Beril Beşağıl ve Zeynep Nazlı Kolkıran) seçilmiştir. Influencer çevirmenlerin ürettiği sosyal medya içerikleri bu çalışmada iki kategoriye ayrılmıştır: (1) çevirmen kimliğinin öne çıkarılmadığı genel paylaşımlar, (2) çevirmene, çevirilerine ve çeviriye dair paylaşımlar. Bu çalışmada ikinci kategorideki paylaşımlara odaklanılacaktır. Çalışmanın amacı dijital öte metinsel görünürlük sayılabilecek içeriklerde çevirmenlerin mesleki değerleri ve normları dijital kitlelere aktarma biçimleri ile bu durumun eylem, süreç ve ürün olarak çeviriye nasıl etki ettiğini tartışmaktır. Bu doğrultuda içeriklerin çeviri algısı ve alımlaması üzerindeki yansımaları tümevarımsal tematik analiz yöntemiyle ele alınmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, influencer çevirmenlik mesleği daha erişilebilir, sevilebilir ve görünür kılmaktadır. Dijital temsilin ayrıca, protesto olarak nitelenebilecek toplumsal hareketlere aşinalık oluşturup katılımı artırma fırsatı yarattığı, çeviri çıktılarını salt birer metin olmaktan çıkarıp, çevirmenin kişisel markasıyla özdeşleşen ürünlere dönüştürdüğü gözlemlenmiştir. Öte yandan, algoritma daha çok öne çıkardığı için tercih edilen kısa içerik veya platformun koyduğu süre/harf kısıtlamasıyla sığlaşabilen içeriklerin yorumlarında, mesleğin zorluk ve sorumluluklarının yeterince kavranamadığı, kolay bir iş gibi görüldüğü tespit edilmiştir. Bu çalışma, medya ve iletişim ile çeviribilim kesişiminde disiplinlerarası yeni tartışma alanları açmayı ve çevirmen görünürlüğü çalışmalarına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: çevirmen görünürlüğü, dijital öte metinsel görünürlük, influencer çevirmen, sosyal medya içerikleri, tümevarımsal tematik analiz

[1] Arş. Gör., Samsun Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL C | DIGITAL CULTURE AND TRANSLATION

Bir Mizah Unsuru Olarak İnternet Meme'lerinin Yapay Zekâ Destekli Hiperçeviri Bağlamında İncelenmesi

Deniz Engin[1], İlyas Boğusoğlu[2]

ÖZET

Bu çalışma, dijitalleşen dünyada çevirinin değişen özelliklerini, Ma Carmen África Vidal Claramonte ve Tong King Lee (2025) tarafından önerilen "hiperçeviri" (hypertranslation) kavramı ve internet meme'lerinin çevirisi bağlamında incelemektedir. Araştırma, geleneksel çeviri anlayışındaki kaynak ve erek metin hiyerarşisini aşan hiperçeviri yaklaşımının, üretken yapay zekâ tarafından üretilen çeviri çıktıları üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, Amerikan menşeli iki internet meme'i, üretken yapay zekâ modeli olan Gemini'a iki farklı koşulda sunulmuştur: İlk aşamada herhangi bir kuramsal yönlendirme yapılmamış; ikinci aşamada ise model, hiperçevirinin akışkansı, rizomatik ve ergodik gibi temel parametreleriyle tanıştırılarak çeviri yapması istenmiştir. İnceleme sonucunda, kuramsal yönlendirme yapılmayan çıktıların metin merkezli ve yüzeysel kaldığı, buna karşın hiperçeviri ilkeleriyle yönlendirilen yapay zekânın görsel öğeleri ve kültürel kodları (yerel jargon, güncel sosyal medya kültürü) kapsayan yaratıcı bir yeniden yazım sürecine girdiği tespit edilmiştir. Bulgular, internet meme'lerinin çevirisinde temel birimin sözcük değil, metinlerarası ve göstergelerarası bir aktarım olduğunu doğrulamaktadır. Çalışma, yapay zekânın kuramsal çerçevelerle desteklendiğinde, kaynak metinden özerkleşen metinler üretebilen bir "hiper-yazar" olarak konumlanabileceğini ve çeviri eyleminin post-human bir bağlamda yeniden tanımlanması gerektiğini savunmaktadır.

Anahtar sözcükler: hiperçeviri, internet meme'leri, yapay zekâ, Gemini, post-human

[1] Arş. Gör., İstanbul Arel Üniversitesi
[2] Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL D | INTERPRETING

Community Interpreters' Experiences with Technology: A Hermeneutic Phenomenological Inquiry

Özge Çetin[1], Ali Duran[2]

ABSTRACT

Community interpreting is a multifaceted field that helps people access public services by mediating communication in several fields like healthcare, law, and education. The field is not confined to interlingual transfer alone; rather, it constitutes a complex configuration in which ethical responsibilities, institutional expectations, technological tools, and interpersonal relations are intricately interwoven. The rapid integration of translation technologies into both interpreting and translation practices has substantially reshaped the everyday working conditions of community interpreters operating in public service settings. Community interpreters, especially those who work professionally and/or voluntarily in low-resource languages, are understudied despite advances in machine translation, video remote interpreting, automatic speech recognition, and large language models. From this research gap, this study analyzes how community interpreters use translation technologies in healthcare, legal, and educational settings. It examines interpreter-mediated human–technology relations from bodily, temporal, geographical, relational, and ethical perspectives, not just technology use. A qualitative hermeneutic phenomenological research design was used. The study recruited 20 community interpreters from professional or volunteer backgrounds who worked in high- and low-resource language pairings. Interviews and reflective accounts were used for gathering data. The key analytical lifeworld notions were lived space, time, body, and human interaction, following van Manen's research. The data show that community interpreters' translation technology utilization varies by institutional environment, language pair, technical instrument, and professional standing. Embodiment, trust, and ethical responsibility emerged as the central concerns shaping these technology-mediated relations. The study contributes to ongoing scholarly debates in community interpreting and translation technologies, and offers implications for interpreter education, institutional policy, and the design and development of technological tools.

Keywords: community interpreting, translation technologies, hermeneutic phenomenology, lived experience, low-resource languages

[1] Asst. Prof., Amasya University
[2] Asst. Prof., Amasya University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL D | INTERPRETING

Mapping Community Interpreting Research: A Multilingual Review of Theses and Dissertations

Ali Duran[1]

ABSTRACT

Community interpreting has grown since the 1990s into a research field in its own right, with established research traditions in healthcare, legal, asylum, educational, and other public-service settings serving culturally and linguistically diverse (CALD) communities. Despite growing scholarly attention, its postgraduate research base remains fragmented across linguistic and regional boundaries, with much of it remaining invisible beyond its language of publication. This study undertakes a systematic mapping review of MA theses and PhD dissertations on community interpreting produced worldwide, irrespective of the language in which they were defended. Drawing on bibliographic databases (ProQuest, DART-Europe, CNKI, and national thesis repositories), university catalogues, and supplementary multilingual searches, the review identifies, categorises, and analyses postgraduate theses in the field. A coding framework captures country of defence, host institution, language pair(s), theoretical orientation, methodological approach, research setting, and thematic focus. Bibliometric techniques are combined with qualitative thematic synthesis to address five guiding questions: which countries and institutions produce this research; which working languages and methodologies predominate; which sub-topics recur across traditions; where the most pronounced gaps persist; and how artificial intelligence is engaged with across this corpus. Emerging patterns point to marked geographic and linguistic asymmetries in research output, alongside concentrations around particular settings and methodological paradigms. Comparative analyses across regional traditions are currently being finalised and will yield a comprehensive cartography of the postgraduate research base, including the visibility of underrepresented language communities and the place of artificial intelligence within the field's evolving research agenda. By integrating scholarship dispersed across languages and academic cultures, the study aims to render an otherwise fragmented field newly legible, foster methodological and theoretical dialogue between traditions, and identify priority directions for future research.

Keywords: community interpreting, systematic mapping review, public service interpreting, artificial intelligence, CALD communities

[1] Asst. Prof., Amasya University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL D | INTERPRETING

Managing Emergent Neologisms in Simultaneous Interpreting: AI-Supported Lexicographic Workflows

Tuğçe Elif Taşdan Doğan[1]

ABSTRACT

The accelerated circulation of neologisms has been intensified by the growing influence of artificial intelligence and digitally mediated communication. This development presents a particular challenge for simultaneous interpreting, where interpreters need to make immediate lexical decisions in the absence of established dictionary entries. This study aims to explore the potential role of AI-supported term suggestion systems in assisting interpreters. It adopts a conceptual and critical perspective by examining how recent AI-driven language technologies may affect existing lexicographic workflows and to what extent they can support, rather than replace, human lexical decision-making in time-sensitive settings. The discussion conceptualizes simultaneous interpreting as an extreme form of lexical negotiation. Drawing on developments in ASR and large language models, the paper outlines how AI-based systems could potentially identify emergent lexical items, infer provisional meanings from contextual cues, and generate real-time suggestions. In order to explore translational tendencies in AI-mediated real-time lexical processing, an exploratory analysis was conducted using 20 neologisms selected from the *Cambridge Dictionary* as a reference point. These items were converted into audio files via Vertex AI Studio in Google Cloud (text-to-speech platform) to ensure consistency in language usage, voice, intonation, and neutrality. They were subsequently transcribed and translated into Turkish using Vertex AI Studio (chat platform). This proxy environment is employed to examine challenges relevant to simultaneous interpreting, rather than to evaluate AI interpreting performance. The analysis suggests that neologisms are often semantically unstable, highly context-dependent, and embedded in specific discursive or ideological frameworks. The study argues that examining the limits of current lexicographic models can offer valuable insights into the development of the interpreting profession. The paper concludes by suggesting that future research should further investigate how AI-assisted lexicographic tools can be designed and assessed in ways that acknowledge both technological developments and the responsibility of human language professionals.

Keywords: neology, artificial intelligence, simultaneous interpreting, lexical innovation, interpreter agency

[1] Assoc. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL D | INTERPRETING

The Impact of Automatic Speech Recognition on Student Interpreters' Perceived Cognitive Load and Simultaneous Interpreting Performance

Ayça Aşık[1], Mehtap Aral Duvan[2]

ABSTRACT

This study investigates the potential impact of employing automatic speech recognition (ASR) in simultaneous interpreting (SI) through a computer-assisted interpreting (CAI) tool, examining how ASR affects the student interpreters' performance and perceived cognitive load. The methodology adopted in this study involves an experimental design, assessing participants' output in scenarios with and without ASR. Eighteen participants were recruited for the experiment and asked to interpret two separate English speeches into Turkish, in the first task without ASR and in the second task using InterpretBank, an ASR-supported CAI tool. Each participant completed both tasks, following a within-subjects design. Speeches were designed to include similar lengths of sentences, and numbers of terms, numerical items, and proper names, and were recorded by a native English speaker at a rate of 100 words per minute. The subject of the first speech is climate change in Europe, and the second is climate change in Türkiye. The difficulty levels of two speeches were assessed through the Flesch Reading Ease Formula, the Flesch-Kincaid Grade Level formula, and by an expert opinion. The interpreting performance is assessed based on Barik's accuracy (1971) and Clark and Wasow's disfluency (1998) parameters. On the other hand, perceived cognitive load is measured through NASA-TLX, which evaluates mental demand, temporal pressure, effort, and frustration, and the Paas scale, which captures perceived mental effort. Ear-Voice Span (EVS), the delay between the beginning of the speaker's utterance and the interpreter's production, is also included as it has often been an indicator of a perceived cognitive load. This study is expected to shed light on the role of multimodal coordination in interpreting performance and perceived cognitive load, and to highlight the importance of optimizing interpreter training according to cognitively demanding conditions.

Keywords: automatic speech recognition, simultaneous interpreting, perceived cognitive load, interpreting performance, ear-voice span

[1] MA Student, Kırıkkale University
[2] Asst. Prof., Kırıkkale University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL E | TRANSLATION TECHNOLOGIES

The Convergence of Human and Machine: Practical Demonstrations of AI Agent Operations in Translation

Aziz Oğuzhan Çakaloğlu[1]

ABSTRACT

The landscape of language services is undergoing a major paradigm shift, with artificial intelligence (AI) transforming from passive tools to autonomous agents. AI Agents drive this advancement as systems capable of accomplishing complex tasks with a level of autonomy previously limited to human specialists. Accordingly this paper provides a critical analysis of agentic systems in translation, illustrating their operational integration into contemporary workflows. Furthermore, it examines the functional shift in the translator's role, moving from conventional linguistic mediation toward the strategic orchestration of autonomous socio-technical systems. By analyzing current agentic trends, this study discusses the implications for the future of the profession and translator training, ultimately proposing a theoretical framework for the convergence of human expertise and cognitive automation.

Keywords: artificial intelligence, AI agents, data training, translator training

[1] MA Student, Trakya University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL E | TRANSLATION TECHNOLOGIES

From Post-Editing to Prompt Design: Mapping the GenAI Paradigm Shift in the Translation Industry

Deniz Cemaloğlu[1]

ABSTRACT

While Generative AI (GenAI) is rapidly disrupting Neural Machine Translation (NMT) workflows, the structural and operational implications for the translation industry remain heavily fragmented. This paper outlines a PRISMA-compliant systematic review of over 100 studies (2021–2026), utilizing bibliometric mapping (VOSviewer) and thematic analysis (ATLAS.ti) to investigate the industry's paradigm shift from traditional post-editing to prompt engineering. The findings highlight a critical upstream migration in human intervention: industry professionals are transitioning from post-generation syntax correction to pre-generation prompt design. Furthermore, although GenAI significantly reduces literalness in translations, our analysis identifies hallucination and factual inconsistency as primary operational barriers. This effectively shifts the linguist's cognitive load from mechanical text editing to rigorous factual verification. To address these industry challenges, we will introduce a comparative workflow model contrasting Post-Editing Machine Translation (PEMT) with emerging GenAI pipelines, demonstrating how apparent fluency gains can frequently mask underlying semantic vulnerabilities. Ultimately, this session will discuss the urgent need for Language Service Providers to redesign their quality assurance protocols, and for translation pedagogy to evolve its competence frameworks from standard linguistic mediation toward AI-augmented critical evaluation.

Keywords: Generative AI, Neural Machine Translation, post-editing, prompt engineering, translation workflows

[1] Universiti Sains Malaysia

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL E | TRANSLATION TECHNOLOGIES

From "Character" to Vector Spaces: A Genealogy of the Universal Translation Dream and the Role of the "Human Translator"

Barbaros Uzunköprü[1]

ABSTRACT

The rapid integration of Large Language Models (LLMs) and artificial intelligence into the global translation industry poses a threat of reducing the role of the human translator to that of a mere "machine output editor." AI translation is often presented as an objective, impartial, and universal tool that completely eliminates barriers between languages. However, this ideal of universal translation is not so much a radical innovation brought about by the digital age as it is the latest installment in a centuries-old rationalist fantasy that seeks to reduce translation to a mechanical process. This study aims to trace the philosophical and technological lineage of the concept of universal translation. The paper discusses: Gottfried Wilhelm Leibniz's 17th-century "universal characteristic" (*characteristica universalis*), Warren Weaver's famous 1949 cryptographic translation memorandum, and the semantic mappings of contemporary artificial intelligence models in high-dimensional vector spaces. Building on this theoretical framework, the study will use translator practices during historical periods of transformation such as the late Ottoman translation history as a basis for comparison. Historical translation practices demonstrate that linguistic transmission is not merely a "decoding" process, but a subjective and political act shaped by censorship, ideological filters, conceptual production, and cultural negotiations. In conclusion, this paper argues that the new role of the "human translator" in the age of artificial intelligence is not to compete with machines in terms of speed or statistical accuracy. On the contrary, in the face of artificial intelligence's epistemological limitations, the human translator's primary role is to reintroduce historical consciousness, ethical responsibility, and creative subjectivity, which are elements that mathematical models are structurally designed to erase, into the act of translation.

Keywords: human translator, translation history, artificial intelligence, vector spaces, rationalism

[1] Asst. Prof., İstanbul Beykent University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL E | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Translation as *Poiesis*: The Ontological Gap Between Human Hermeneutics and Machine Processing

Bora Arga[1]

ABSTRACT

The rapid integration of Neural Machine Translation (NMT) and Large Language Models (LLMs) has arguably led to a paradigm shift in the field of translation and Translation Studies. The more machines become capable and achieve near-flawless syntactic accuracy, the more the role of human translator is reduced down to that of a 'post-editor'. Acknowledging the changing roles of the human translator/interpreter and new contexts, this study investigates the irreducible necessity of the agency of human translator through the lens of phenomenological hermeneutics. Building upon Martin Heidegger's ontology and Hans-Georg Gadamer's concept of the 'fusion of horizons', this study argues that translation is at heart an act of *poiesis*—a bringing forth of meaning— rather than a mechanical transfer of equivalents. Artificial Intelligence (AI) systems on the other hand, devoid of *Dasein* (being-in-the-world) and historical situatedness, operate solely within the boundaries of statistical probability. Although they can process syntax rather well, they fundamentally lack the 'worldhood' required to grasp lived human experience. Consequently, machine-generated outputs risk a flattening of cultural ontology, reducing the profound act of language down to a mere calculation of algorithms (*Gestell*). In contrast, the human translator engages in what Paul Ricoeur terms 'linguistic hospitality', easing the ethical and hermeneutic tension off between the source and target cultures. Thus, by contrasting the mechanistic nature of AI with the 'hermeneutic motion' detailed by George Steiner, this paper seeks to redefine the 'new role' of the modern human translator. No longer a mere 'linguistic converter', the human translator in the digital age takes up the role of an essential hermeneutic bridge, transforming 'calculated' AI outputs back into embodied, historical and culturally resonant language. On the basis of these philosophical readings, this paper concludes that while AI can replicate the mechanics of text, only the human translator possesses the epistemic and ontological authority to genuinely understand and reflect/convey a 'world'.

Keywords: hermeneutics, machine translation, Martin Heidegger, ontology of translation, post-editing

[1] Asst. Prof., Maltepe University

DAY 1 · BLOCK 2 · HALL F | TRANSLATION EDUCATION

Diplomatik Metinlerin Çevirisinde Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlükler

Gülhanım Ünsal[1]

ÖZET

Belirsiz, muğlak, karmaşık ve genel ifade biçimiyle bilinen diplomasi dili nezaket ve karşılılık üzerine kurulu, kaçınma, gizleme, renk vermeme, nükte ve söz sanatlarıyla dolu bir dildir. Sözlü ve yazılı pek çok metin türü bulunur. Diplomasi kullandığı dilin inceliğinden dolayı çevirisi de bir o kadar incelik ve beceri gerektirir. Diplomatik metinlerin çevirisi her iki dili ve kültürü en üst düzeyde iyi bilmeyi gerektirir. Sözcük seçimi son derece önem arz eder. Diplomatik metinlerin çevirisi dilsel doğruluk, işlevsel uygunluk, yerindelik vb. özellikler içerir. Bu noktadan hareketle, çalışmada diplomatik metinlerinin çevirisinde öğrencilerin karşılaştığı çeviri güçlükleri ele alınacaktır. Çalışmanın örneklemini Marmara Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında 2025-2026 eğitim öğretim yılında öğrenim gören –seçmeli- FMT3127/FMT3128 Ardıl Çeviri dersi alan 3. sınıf öğrencilerinden 12 öğrenci oluşturmaktadır. Ardıl Çeviri dersi kapsamında öğrencilere diplomasi türleri, diplomatik dilin özellikleri, diplomatik metin türleri, 5n1k iletişim kuramıyla çözümleme yapma ve not alma teknikleri hakkında bilgi verilmiş olup bu bilgiler ışığında kaynak dil Fransızcadan erek dil Türkçeye yaklaşık 250 adet diplomatik basın bildirisi çevirisi yaptırılmıştır. Böylece, sözlü çeviri becerilerini geliştirmeye yönelik yapılan Ardıl Çeviri dersinde özellikle diplomatik metinlerin çevirisinde öğrencilerin en çok zorlandıkları alan belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sözlü çeviri sürecinde öğrencilerin 5n1k iletişim kuramıyla çözümleme yapamama, not alma tekniğini kullanma yerine dikte etme gibi dersin gerektirdiği temel becerileri geliştirmekte güçlük çekmelerinin yanı sıra, özel kişi ve yer adı, kurum adı, tarih, unvan, terim, sözcük seçimi, nezaket kalıpları, hitap şekilleri vb. alanlarda da güçlük çektikleri gözlemlenmiştir. Saptanan bu güçlükler genel olarak diplomatik metin diline ilişkin güçlükler; terminolojiye ilişkin güçlükler; kullanılabilirliğe ilişkin güçlükler ve anlam aktarımına ilişkin güçlükler vb. olarak ayrı ulamlar altında gruplandırılacaktır. Çalışmanın yöntemi nitel araştırma modellerinden betimsel bir nitelik taşımakta olup veriler gözlem ve içerik çözümlemesi yoluyla sağlanmıştır. Çeviri Eğitimi alanına küçük bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: ardıl çeviri, diplomasi dili, diplomatik metinler, çeviri güçlükleri

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

Türkçe'ye Çevrilmemiş Bir Yazarın İzinde: Bir Yüksek Lisans Öğrencisinin Çeviri Günlüğünden Yansıyanlar

Ebru Ak[1], Kamercan Borazan[2]

ÖZET

Bu bildiri, İngiliz edebiyatının önemli ancak Türkçeye daha önce çevrilmemiş yazarlarından Malachi Whitaker'ın *The Journey Home and Other Stories* adlı kitabında yer alan *Salem Street* adlı öyküsünün, bir yüksek lisans öğrencisi tarafından Türkçeye çevrilme sürecini incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, çeviri sürecinde, özellikle sözcük seçimi ve karşılık bulma aşamalarında ortaya çıkan bilişsel ve üstbilişsel süreçleri, öğrencinin tuttuğu çeviri günlükleri aracılığıyla analiz etmektir. Nitel bir vaka çalışması olarak tasarlanan bu araştırmada, öğrencinin çeviri süreci boyunca karşılaştığı zorluklar, aldığı kararlar, alternatif sözcük arayışları ve arada kalma ve zorlanma halleri, düzenli olarak tuttuğu günlük kayıtları üzerinden belgelenmiştir. Elde edilen veriler, çevirmenin sözcük seçimi sırasındaki karar verme mekanizmalarını, kültürel aktarım stratejilerini ve öz-yansıtma becerilerini derinlemesine anlamamızı sağlamıştır. Bulgular, çeviri günlüklerinin sadece bir öğrenme aracı olmakla kalmayıp, aynı zamanda çeviri sürecini anlamaya yönelik değerli bir araştırma yöntemi olarak potansiyelini ortaya koymaktadır. Çalışma Andrew Chesterman'ın odağa çeviriyi değil de çevirmeni koyduğu görüşlerine ve Donald Schön'ün "eylem üzerine Yansıtma (reflection –on-action) kavramına dayandırılmıştır. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular göstermiştir ki kültürel unsurlar ve yazarın üstü örtük bir anlatımı yansıtabilmek için tercih ettiği biçemsel özelliklerin çevirisi öğrencinin en çok zorlandığı alanlar olmuştur. Çeviri günlükleri çeviri farkındalığı kaynak ve erek arasında gidip gelme zorunluluğundan kaynaklanan süreci görünür hale getirmiştir. Bu çalışma, çeviri eğitiminde yansıtıcı pratiğin önemini vurgularken, çevirmen adaylarının kendi süreçleri üzerine düşünmelerinin mesleki gelişimlerine katkısını da göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Malachi Whitaker, çeviri günlükleri, yansıtma, kısa hikâye, çevirmen tercihleri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Çeviribilimde Hazırlıktan Final Raporuna: TÜBİTAK Projelerinde Yürütücülük ve Süreç Yönetimi

Ayşe Işık Akdağ[1]

ÖZET

Bu çalışma, çeviribilim alanında proje başvuru ve yürütme süreçlerini, özellikle TÜBİTAK projeleri bağlamında, proje yürütücüsünün üstlendiği roller ve sorumluluklar üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, deneyim temelli ve yansıtıcı bir yaklaşım benimsemektedir. Bu kapsamda, araştırmacının çeviribilim alanındaki TÜBİTAK proje süreçlerinde ilk elden edindiği deneyimlerden hareketle, uygulamaya dönük ve örtük bilgiler sistematik olarak ele alınmaktadır. Akademik üretimin giderek proje temelli bir yapıya yöneldiği günümüzde, proje yürütücülüğü yalnızca bilimsel içerik üretimini planlamakla sınırlı kalmayıp, proje içi ve dışı süreçlerin stratejik yönetimini de kapsamaktadır. Bu süreç ekip koordinasyonu, çalışma motivasyonunun sürekliliği, iş paketlerine uyum ve çıktıların planlanması gibi iç boyutların yanı sıra üniversite, TÜBİTAK ve diğer paydaşlarla yürütülen etkileşim ve iş birliğini de içermektedir. Çalışma, proje sürecini başvuru öncesi hazırlık, başvuru, değerlendirme, kabul sonrası yürütme ve raporlama gibi farklı aşamalar üzerinden ele alarak bu çok boyutlu rolün uygulamada nasıl deneyimlendiğini tartışmaktadır. Bu aşamaları temsil eden örnekler, proje sürecinde karşılaşılan temel sorunları ve uygulamaya dönük kritik noktaları görünür kılmaları bakımından seçilmiştir. Özellikle yazılı kılavuzlarda açık biçimde yer almayan uygulamaya dönük bilgi ve stratejilere odaklanan çalışma, çeviribilim özelinde proje yürütme süreçlerini görünür kılmayı hedeflemektedir. Bu yönüyle araştırma, proje yürütücülüğüne hazırlanan araştırmacılar için deneyim temelli ve yansıtıcı bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: proje yürütücülüğü, proje yönetimi, TÜBİTAK projeleri, çeviribilim, yansıtıcı uygulama

[1] Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi

Türkçeden Sırpçaya Altyazı Çevirisinde Kültürel Kalıpların Aktarımı: Öğrenci Gözünden Bir Çeviri Analizi

Esra Nur Acar[1]

ÖZET

Türk televizyon dizilerinin Sırbistan'da son on yılda kazandığı geniş izleyici kitlesi, Türkçeden Sırpçaya altyazı çevirisini çeviribilim açısından incelemeye değer özgün bir alan hâline getirmiştir. Bu çalışma, söz konusu alandaki araştırma boşluğundan hareketle, altyazı çevirmeninin kültürel aktarım sürecindeki kararlarını odak noktası olarak ele almaktadır. *Muhteşem Yüzyıl* ve *Yaprak Dökümü* dizilerinin Sırpça altyazılarında deyimlerin, atasözlerinin ve kültüre özgü ögelerin nasıl uyarlandığı; çevirmenin teknik kısıtlamalar karşısında hangi stratejik tercihleri benimsediği bu bağlamda incelenecektir. Araştırmanın odağını, altyazı çevirisinin yapısal kısıtlamaları — karakter sınırı, okuma hızı ve görüntüyle eşzamanlılık — ile kültürel aktarım zorunluluğu arasındaki gerilim oluşturmaktadır. Osmanlı döneminin arkaik söylemini yansıtan *Muhteşem Yüzyıl* ile çağdaş günlük konuşma diline dayalı kültürel kalıplar açısından zengin bir kaynak sunan *Yaprak Dökümü*, dil katmanı ve kültürel yoğunluk bakımından birbirini dengeleyen bir çift oluşturmaktadır. İncelenen altyazılar Sırbistan'daki yayın platformlarından ve dijital dağıtım kanallarından derlenmiş olup çeviriler arasındaki strateji farklılıkları analizin kapsamına dahil edilecektir. Çalışmada, Belgrad Üniversitesi Türk Dili, Edebiyatı ve Kültürü Bölümü son sınıf öğrencilerine yapılandırılmış bir anket uygulanacaktır. Hem Türkçeye hem Sırp kültürüne hâkim yarı-uzman okuyucular olarak özgün bir konumda bulunan katılımcılardan, anlam doğruluğu, kültürel eşdeğerlik ve erek kitle anlaşılırlığı kriterlerini esas alarak altyazı örneklerini değerlendirmeleri istenecektir. Çerçeveyi sınırlandırmak amacıyla değerlendirmeler yalnızca altyazı metni üzerinden yürütülecektir. Elde edilen veriler, Pedersen'in altyazı çevirisi strateji sınıflandırması ve Venuti'nin yabancılaştırma/yerlileştirme kuramı çerçevesinde yorumlanacaktır. Türkçe-Sırpça dil çiftinin kendine özgü kültürel yakınlığı ve tarihsel temas birikimi, Pedersen'in ağırlıklı olarak Batı merkezli bağlamlarda geliştirdiği strateji kategorilerinin bu dil çiftinde nasıl işlediğini ya da kırıldığını sorgulamaya imkân tanımaktadır. Çalışmanın alanyazındaki bu boşluğu doldurmaya ve özgün bir değerlendirme materyali oluşturmaya katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: altyazı çevirisi, kültüre özgü ögeler, yerlileştirme, yabancılaştırma, öğrenci değerlendirmesi

[1] Arş. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL A | CRISIS INTERPRETING

The Human Translator in Risk and Crisis Communication: A Bottom-Up Approach to the 'Trust Paradox'

Mustafa Keshkeia[1]

ABSTRACT

In the field of risk and crisis communication, the provision of timely, accurate, and comprehensible information is a life-saving necessity. For culturally and linguistically diverse (CALD) communities, effective translation and interpreting are the primary vehicles for preparedness (i.e. risk communication) and emergency response (i.e. crisis communication). However, as AI-supported translation tools become more performant and accessible, research has focused heavily on technical optimization, often overlooking the sociological dimension of the end-user experience. This presentation addresses this gap by investigating the "trust paradox"—the disconnect between the increasing use of translation technology and the perceived reliability of its output in high-stakes contexts. Adopting a bottom-up approach, the study draws on qualitative data from Arabic-speaking migrants in Ireland to explore their lived experiences of translation during crises. The findings reveal a significant dichotomy: while participants report high rates of tool utilisation for immediate information gathering, they maintain low levels of trust in the tools' outputs. Instead, the results underscore a persistent and sophisticated demand for the human actor. Participants identified three critical competencies required of the human translator/interpreter in crisis contexts: (1) formal professional accreditation and pedagogical qualification; (2) specialised subject-matter expertise in risk and crisis communication principles; and (3) the "linguistic dexterity" to navigate the continuum between Modern Standard Arabic (MSA) and diverse regional dialects. By highlighting these expectations, this study argues that in the context of crisis, the "new role" of the human translator is defined by their ability to provide the cultural authority and ethical assurance that technology currently lacks.

Keywords: risk and crisis communication, translation and interpreting, human translator/interpreter, translation technology

[1] PhD Student, Dublin City University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL A | CRISIS INTERPRETING

Crisis Translation: A Student-Led Crowdsourcing Initiative of a Disaster Relief Term-Base After 2023 Türkiye-Syria Earthquakes

Fazilet Akdoğan Özdemir[1], Abdullah Sadık Kuralay[2], Ahmet Ergün[3], Betül Mulbay[4]

ABSTRACT

This paper examines the essential role of translation and interpreting in disaster relief through a student-led crowdsourcing initiative, TermQuake, developed at Boğaziçi University in response to the February 2023 Türkiye–Syria earthquakes. TermQuake was launched on February 7, 2023, by three undergraduate students from the Department of Translation and Interpreting Studies, with faculty support that accelerated its operational and organizational momentum. Beginning with three languages, the project rapidly expanded to 30 languages through voluntary contributions from more than 100 individuals worldwide. The study unfolds in three layers. First, it situates current research on crisis translation with a brief appraisal of translation technologies—including machine translation and artificial intelligence—in crisis settings, highlighting both practical capacities and prevailing constraints. Second, it presents a detailed account of the project's evolution—from an initial disaster-relief term base to a mature platform that integrates terminology creation and verification, crowdsourced governance, mobile-app development, and sustained community- building. Third, it reports empirical observations from the TermQuake case. Despite the rapid translation potential of AI and large language models, crisis contexts require human expertise, offline technologies, and robust terminological foundations to ensure semantic accuracy, cultural sensitivity, and institutional legitimacy. TermQuake exemplifies how real-world disasters recalibrate the role of translators and interpreters in vital operations and reveals gaps in crisis management where language needs are often overlooked. The Termquake initiative underscores the operational necessity of multilingual language support in disasters and argues for its integration into preparedness and resilience strategies, highlighting its potential for scalable application to other crisis contexts.

Keywords: crisis translation, disaster relief terminology, disaster relief interpreting, 2023 Türkiye-Syria earthquakes, TermQuake

[1] Asst. Prof., Boğaziçi University
[2] Boğaziçi University
[3] Boğaziçi University
[4] Boğaziçi University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL A | CRISIS INTERPRETING

Interpreting (in) the Field: A Comparative Case Study of Crisis Interpreters' Self-Evaluation of Performance Across Contexts

Rabia Odabaşı[1]

ABSTRACT

Interpreters in crisis contexts face complex challenges, requiring them to manage ambiguity and develop adaptive strategies that integrate linguistic, cultural, and situational demands (Şan & Kahraman Duru, 2024). This qualitative study investigates such strategies and interpreters'self evaluations during the reclassification tests of Turkish Search and Rescue (SAR) teams by International Search and Rescue Advisory Group (INSARAG), aiming to enhance understanding of interdisciplinary and different dynamics of crisis communication. Using a comparative case study design, semi-structured interviews were conducted with four professional interpreters who participated in INSARAG classification tests in two different contexts. Each interpreter engaged in two contrasting scenarios: an initial assignment with no prior field experience, and a second assignment following two years of collaboration with SAR teams through training exercises and field-specific knowledge development Comparative analysis reveals how experiential knowledge, contextual familiarity, and systemic understanding shape perceived effectiveness and adaptation strategies. Findings provide insights on how adaptation strategies varied with exposure to the hierarchical structure, team dynamics, culture and communication protocols with greater familiarity and its implication for the performance and self-evaluation of the interpreters. The study underscores the critical yet underexplored role of interpreters in disaster response and offers implications for interpreter training, SAR preparation protocols.

Keywords: crisis interpreting, adaptive strategies, multilingual crisis communication, interdisciplinary collaboration

[1] Res. Asst., Fatih Sultan Mehmet Vakıf University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL A | CRISIS INTERPRETING

Cooperation Between Medical Doctors and Interpreters in Post-Disaster Settings: A Narrative Perspective on the February 6 Earthquakes' Aftermath

Mehmetcan Kayatürk[1], Alper Kumcu[2]

ABSTRACT

Community interpreting enables those who require assistance to receive it and disaster and post-disaster contexts constitute newer expansions to this practice. The field of emergency and disaster interpreting provides a specialised framework for the instances of interpreted communication in disaster contexts. Being a current example for this, the February 6 earthquakes have created extraordinary conditions for many fields, one of which is interpreting. Numerous foreign Emergency Medical Teams (EMT) arrived at Southeastern Türkiye to provide humanitarian assistance, bringing along a language barrier. To remove this barrier and enable communication, countless numbers of interpreters arrived in the field. In this regard, the study touches on specific cases of interpreter-mediated interactions in EMT field hospitals. The researcher's own account of working with EMT's in such a context will be provided as a starting point for this work. We aim to reveal the post-disaster experiences through semi-structured interviews with interpreters and medical doctors. The interview questions cover a wide array of topics while focusing on personal accounts of doctors and interpreters regarding their experiences. These personal accounts will be coded thematically and a keyword analysis will be conducted to discover narrative patterns within the interpreter-mediated interactions in EMT field hospitals. The findings will be discussed within the framework of Baker's (2019) narrative approach. As a result, we aim to provide recommendations for future practices of doctors and interpreters.

Keywords: community interpreting, emergency and disaster interpreting, narrative, semi-structured interview, cooperation

[1] Hacettepe University
[2] Assoc. Prof., Hacettepe University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION CRITICISM

Feminist Collectives as Social Agents: A Bourdieusian Analysis of the *Flying Broom Film Festival*

Aslı Takanay[1], Özlem Gülen[2]

ABSTRACT

Feminist activism has expanded across various specialized fields of translation, including the audiovisual domain. This study approaches feminist audiovisual translation (AVT) not as a linguistic process, but as a social practice and a site of collective action. Drawing on Pierre Bourdieu's Field Theory, the research analyzes the film festivals organized by the Flying Broom Foundation (*Uçan Süpürge Vakfi*), a women's civil society organization, to explore the sociological dynamics of feminist translation in Turkey. It conceptualizes feminist collectives as social agents who navigate the tensions between the heteronomous, market-driven demands of the audiovisual sector and their own autonomous activist agendas. The study focuses on the 'logic of practice' within this sub-field, examining how actors prioritize symbolic and ideological capital over economic gain. By investigating the social profiles of translators, the criteria for film selection, and the visibility of translation as a political tool, the research scrutinizes the formation of a 'feminist translator's habitus.' Ultimately, the study demonstrates how these collectives challenge the patriarchal structures of the broader translation field, redefining the boundaries of the professional space through solidarity and counter-hegemonic social positioning.

Keywords: audio-visual translation, feminist activism, feminist collectives, field theory, translation sociology

[1] Asst. Prof., Doğuş University
[2] Asst. Prof., Haliç University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION CRITICISM

A New Model to Analyze Female and Feminist Field: The "Feminist Circle" of Türkiye

Betül Hazal Dinçer[1], Sinem Sancaktaroğlu Bozkurt[2]

ABSTRACT

This paper takes a sociological approach to feminist translation in Türkiye, aiming to rethink how translation contributes to the production and circulation of feminist knowledge. Drawing on Pierre Bourdieu's field theory and Françoise Massardier-Kenney's framework of feminist translation strategies, it argues that feminist translation should be understood as an active site of knowledge-making rather than a secondary activity. The study is based on a broad mapping of feminist and gender-related publications identified across 28 universities and the archive of the Women's Library and Information Centre Foundation. Rather than offering a detailed descriptive analysis, the focus here is on positioning translation within the wider circulation of feminist knowledge in Türkiye. The findings suggest that translation has historically played a key role in introducing feminist discourse, particularly through Anglo-American sources. Since the 2000s, however, locally produced works and academic engagement have increased significantly, pointing to a gradual institutionalization of the field. This shift also reflects a growing recognition of translation as a creative and active practice. In response to these findings, the paper proposes the "feminist circle" as a three-layered analytical model. This model brings together corpus-based analysis, paratextual analysis, and questionnaire-based data on field agents, treating these components as interrelated rather than separate. Conceptualized as a dynamic loop, it highlights the ongoing interaction between textual production, contextual framing, and the perspectives of key agents, including translators, publishers, authors, and academics. Overall, the model provides a way to trace the evolving and sometimes fragmented structure of feminist translation in Türkiye, while emphasizing the active role of translation in shaping feminist discourse.

Keywords: feminist circle model, feminist translation, translation and gender, field theory, sociology and translation

[1] Asst. Prof., İstanbul Okan University
[2] Assoc. Prof., Hacettepe University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION CRITICISM

From the Dismantling and Reassembly of Female Body to Feminist Deconstruction: Alasdair Gray's *Poor Things* in Turkish Translation

Göksenin Abdal[1]

ABSTRACT

Scottish writer and artist Alasdair Gray, as an unyielding critic of the peculiarities in real world, weaves together a patchwork from fragments that initially seem unrelated and intervowen with associations and incorporates these into his works. His novel, *Poor Things*, is the very product of these efforts; in it, he chronicles the life of Bella Baxter, created by Archibald McCandless, a doctor obsessed with splicing together different body parts, from her creation until she is finally complete as a "real" human being. Bella's life is a series of encounters with masculinity: embracing the father figure, coming of age, exploring the mysteries of her female body, working as a sex worker by choice, and building her identity as an independent woman. This study aims to question to what extent judgments about the female body can be free from human interpretation and machine translation, drawing on Jacques Derrida's (1988) notion of double reading. It comprises of three parts. The first part focuses on the interrelations between feminist deconstruction and translation studies and their implications in literary translation processes. The second part explores the main themes in Gray's *Poor Things* from the perspective of feminist deconstruction. The third part investigates the reflections of feminist deconstruction in the Turkish translations of *Poor Things*, extending from the print version translated by Süha Sertabiboğlu to the extractions from the machine translation tools such as Google Translate, DeepL and Yandex Translate. This study will address the question of whether machine translation and human translation are biased to the dismantling and reassembly of the female body with reflections on the concepts of male gaze, bodily autonomy and pleasure. In that, it offers a nuanced perspective on the intra-textual manifestations of gender-based judgments within the evolving landscape of translation, as well as on the possibilities for future change and innovation.

Keywords: Alasdair Gray, *Poor Things*, literary translation, feminist deconstruction, human-machine translation

[1] Asst. Prof., Muğla Sıtkı Koçman University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION CRITICISM

"Dressing in a slinky leopard-print dress, semi-transparent and dripping with sequins" – Gender Outlaws in Translating the Queer

Gözde Begüm Aküzüm[1]

ABSTRACT

Translation Studies is one of the disciplines affected by the technological advancements in recent years. Translators' traditional roles have started to change and be questioned during the translation process, namely, their post-editing and newly emerged prompt-engineering roles have been gaining attention. Since GenAI tools are designed to better adapt themselves to produce novel outputs which resemble their data thanks to deep learning and neural networks, their humanoid and creative roles in literature are also discussed. Therefore, discussions as to what degree human involvement will be on translations have arisen. This study problematizes whether the role of human translators will be relegated in translating feminist and queer works in terms of creativeness and reinterpretation, since these genres are considered deviant and their translations require transcreation and creative rewriting, which result in visibility of the translators. The study discusses the reflections of "gender outlaws" with examples from the English translations of Mehmet Murat Somer's three Turkish queer detective stories of *Hop Çiki Ya-Ya Series*; namely, *Buse Cinayeti, Jigolo Cinayeti,* and *Huzur Cinayetleri,* the main protagonist of which is an amateur transvestite detective. It resorts to the notion that trans people's "mere presence is often enough to make people sick" (Bornstein, 1994, p. 72). The examples which aim to question, challenge and deconstruct the traditional norms of the source culture – as is the core of feminist and queer theories – will be presented along with their published English translations and their GenAI alternatives. Therefore, the discussion will be formed around the degree of creativeness of GenAI tools, and deductions will be made on the positioning of GenAI tools and human translators in terms of their roles during the feminist and queer translation projects.

Keywords: translation, queer translation, transcreation, detective stories, *Hop Çiki Ya-Ya Series*, artificial intelligence

[1] Asst. Prof., Marmara University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL C | LITERARY TRANSLATION AND TRANSLATOR

Translator Biographies as Digital Paratexts: Institutional Framing and Authority in Turkish Publishers' Classics Series

Merve Sevtap Süren[1]

ABSTRACT

Publishers' websites increasingly function not only as promotional spaces but as cultural interfaces that shape circulation, trust, and value around translated literature. This paper conceptualizes "translator bio" pages in Turkish publishing as a digital paratextual micro-genre: a recurring, semi-standardized text type that frames the translator and, by extension, the translation as legitimate and trustworthy. Focusing on selected "classics" series from three major Turkish publishers, the study asks: How is translator authority produced at the intersection of bio-text and platform design? Methodologically, the paper avoids unverifiable assumptions about who authored the bios (translator vs. publisher). Instead, it treats the bio as a published and curated interface object whose institutional circulation is analytically decisive. The analysis combines qualitative content analysis with platform taxonomy reading. The code scheme tracks (i) authorization markers (education, institutional affiliation, titles), (ii) professional role-combinations (translator-editor-writer-academic), (iii) cultural capital signals (awards, prestige references, canonical associations), and (iv) interface-layer cues such as badges/icons, tagging, URL hierarchies, and the classification of translators under "authors" indexes. By foregrounding how paratextual meaning is co-produced by written bio-text and interface elements, the paper contributes to translator studies and translation sociology in two ways: it reframes translator bios as technologies of legitimation rather than neutral CV blurbs, and it offers a transferable framework for analyzing platformized paratexts in contemporary publishing. The findings are discussed in relation to the conference theme "the human translator" and the shifting contexts in which translator visibility and authority are negotiated.

Keywords: digital paratext, translator biography, platform taxonomy, legitimation, classics publishing

[1] Lecturer Dr., İstanbul Technical University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL C | LITERARY TRANSLATION AND TRANSLATOR

Muazzez İlmiye Çığ as a Republican Multifaceted Woman Translator in the Archives*

Serra İlgi Karakaş[1], Ayşe Banu Karadağ[2]

ABSTRACT

Both as an academic notion and profession, the concept of 'translation' has been shaped through human factors and advancements. With that being said, carrying out studies on translators has begun to make more sense. Because translators are not isolated from their own individualities and the conditions surrounding them, even a minuscule detail that finds a reflection in their translation journey or product becomes noteworthy as research material. In some cases, forgotten details or neglected pieces of information can be unearthed from archives with the guidance of microhistory, and translators can be studied in depth (Atefmehr & Farahzad, 2022). In the course of time, Translation Studies expanded in a way to accommodate more space for translators and made it possible to approach translators and their positions with translation history and sociology in mind (Delisle & Woodsworth, 1995; Pym, 1998). Subsequently, Chesterman's (2009) 'Translator Studies' and Kaindl's (2021, 2025) works on 'translator identities and auto/biographies' and interactions with other disciplines (e.g., gender studies and feminism) have indicated and strengthened the role played by the translator and also enabled women translators to be examined with various methodologies and in different contexts and time frames. For instance, Fatma Aliye, Halide Edip, Sabiha Sertel, Seniha Sami Moralı, Suat Derviş, Maureen Freely, and Amy Spangler are some prominent women translators who have been thoroughly studied in the Turkish context with their contributions (Karadağ 2013a, 2013b; Alimen, 2015; Avcı Solmaz, 2024; Avcı Solmaz & Karadağ, 2024a, 2024b; Erkazanci Durmus, 2024, 2026). Additionally, biographies of sixteen women translators were introduced in the form of a compilation in order to concretise their identities and enhance their visibility (Tahir Gürçağlar, 2019). In light of these studies, there is still a need for research about women translators who particularly embody multiple identities and come to existence as translators within the cultural, historical, and social circumstances of their time. Since a translator's own archive can present valuable resources on several counts, this study aims to conduct an analysis based on archival documents in Muazzez İlmiye Çığ's personal digital archive so as to find clues about her stance as a woman translator. Although Çığ is known for her Sumerologist identity, she translated the book "History Begins at Sumer" by Samuel Noah Kramer into Turkish with her expertise. Having borne witness to World War I as a child and the Turkish Revolution as a young woman, Muazzez İlmiye Çığ educated herself, left a profound account of herself as a writer, an expert, and an active member of society throughout her exceptionally long life. Taking into account her role as a woman translator and reflections of her multiple identities in her own archive, the study attempts to reveal Muazzez İlmiye Çığ's position as a woman translator and assesses the significance of archival research in studying women translators.

Keywords: Muazzez İlmiye Çığ, woman translator, microhistory, translator's archive, multiple identities

* This study is based on the first author's ongoing PhD dissertation, which is being conducted under the supervision of the second author in Yıldız Technical University, İstanbul, Türkiye.

[1] Res. Asst., Marmara University / PhD Candidate, Yıldız Technical University
[2] Prof., Yıldız Technical University

From Class Struggle to Heroic Narrative: Paratextual Framing in the English Editions of Memed, My Hawk

Gözde Büklüm[1]

ABSTRACT

This study will compare and analyze paratextual elements in different editions of Yaşar Kemal's English translation of Ince Memed (1955) by Edouard Roditi entitled Memed, My Hawk (1961). The different editions of the book from Collings and Harvilll Publishing (1961), Pantheon (1961), Flamingo (1970) Pocket Books (1978), Writers and Readers (1981), NYRB Classics (2005) will be evaluated with a specific emphasis on their cover pages, introductions and editorial notes alongside the source and target text. By looking at these paratextual elements, this study will examine the recontextualization of a singular translation in its different editions. The study employs a Marxist reading of the text, its translations and paratexts to show how the class struggle and socio-economic realities depicted in the source text are recontextualized in the English translation and its different editions for Anglo-Saxon readers. The question that I will try to find is an answer to the question that in what ways paratextual elements in the different editions of the translation Memed, My Hawk (1961) influence the reception of the book in Anglo-Saxon literature in terms of its representation of class struggle and resistance. Preliminary findings suggest that paratexts function as a tool to reconfigure the socio-economic context towards individual heroism to turn the protagonist Memed into an epic hero. Since these different editions use the same translation, this is achieved through paratextual elements or editorial interventions. These paratextual elements will be investigated with a Marxist reading to discover the book's socio-economic context and its translations in comparison to see how it is situated in Anglo-Saxon literature with the help of paratextual elements.

Keywords: paratext, Marxist criticism, Memed, My Hawk, recontextualization, Anglo-Saxon literature

[1] Lecturer, Üsküdar University

Lexical Load in Jhumpa Lahiri's Novel *In Other Words* (In altre parole)

Hakan Dilman[1]

ABSTRACT

Traditionally a literary text is written first in a "national" language and then translated into a "foreign" language. Scholars (Appiah,1993; Kellman (2000); Parks (2010); Walkowitz (2015) collectively describe a shift from literature that is "born" in a specific culture and then translated to literature that is pre-configured for a global audience. Born translated novels have been formed for multilingual and multinational circulation. Toury (1995) identified "translation universals" such as standardization and explicitation. Born-translated novel authors often adopt these universals in their original draft. They tend to choose the more "standard" word over a "dialect" word to ensure clarity across borders. Appiah (1993) and Kellman (2000) talk about the mechanics of accessibility by focusing on how the language of the source text is pruned to ensure it survives the journey across borders. Parks (2010) and Walkowitz (2015) accentuate the global aesthetic looking at the broader structural implications of writing for a worldwide market. Jhumpa Lahiri's *In Other Words* (In altre parole) keeps a unique space in the "born-translated" literature. This study aims to explore the lexical strategies *In Other Words* employed by Lahiri to reduce the lexical load of a global reader reading the translated work in their own language. Lexical load of *In Other Words* is intentionally light but functionally heavy. Lahiri employing a technique where the lexical item is introduced and then immediately defined or interrogated within the narrative flow reduces the processing load for a global reader. From the born-translated perspective, the lexical load in Lahiri's work *In Other Words* is performative in a Butlerian (1997) sense as Lahiri constructs a new literary identity through writing in an adopted language.

Keywords: *In Other Words*, Jhumpa Lahiri, lexical load, born-translated, global reader

[1] Asst. Prof., Maltepe University

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL D | LITERARY TRANSLATION

Vesikadan Kurguya: Bulgar Keşiş Mihail'in İtirafnamesinde Metinlerarasılık

Mehmet Sarı[1]

ÖZET

Bu bildiri, 1861 yılında Osmanlı bürokrasisi içerisinde kayıt altına alınan ve 1961 yılında Reşat Ekrem Koçu tarafından "Cumhuriyet" gazetesinde neşredilen Gabruvalı İstoykooğlu Mihail'e ait itirafnamenin, tam bir asır sonra popüler bir anlatıya dönüşüm sürecini metinlerarasılık ve çeviri tarihi perspektifinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Koçu'nun "cihan edebiyatına mühim bir vesika" olarak sunduğu bu metin, klasik otobiyografi türünün sınırlarını zorlayan, modern edebiyat eğilimleriyle örtüşen ve manastır hayatının karanlık dehlizlerine ışık tutan niteliktedir. Çalışmanın temel sorunsallarından biri, bu itirafnamenin dünya edebiyatı için taşıdığı önemin, Panait Istrati'nin eserlerindeki başkahraman "Mihail" ile gösterdiği çarpıcı biyografik benzerliklerden ve metnin barındırdığı popüler edebiyat dinamiklerinden kaynaklandığıdır. Bu doğrultuda çalışma, orijinali Osmanlı Türkçesi olduğu öngörülen resmi bir itiraf metnin Koçu'nun kalemiyle modern bir otobiyografi formunda yeniden inşasını ele alırken; itirafname sahibi Mihail'i Panait Istrati'nin roman kahramanı ile eşleştirerek metni salt bir belge olmaktan çıkarıp cihan edebiyatının bir parçası haline getiren kurgusal köprüleri sorgulamaktadır. Yaklaşık yüz yıllık bir zaman dilimi içerisinde yeniden üretilerek Türkçeye kazandırılan metin ise, Bulgar edebiyatını Türk edebiyat dizgesine yakınlaştıran bir aracı işlevi üstlenmekte; bu yönüyle çeviri tarihi, sabit bir aktarım modeli yerine sürekli dönüşen bir yeniden yazım alanı olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Reşat Ekrem Koçu, Panait Istrati, İtirafname, diliçi çeviri, popüler edebiyat

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Transkültürel Yazının Çevirisi

Sueda Özbent[1]

ÖZET

Günümüz dünyasında kültürler eskisinden daha fazla birbirleriyle iletişim ve temas halindedirler. Ekonomik şartlar ve ülkeler arası göç kültürlerarası etkileşimin de ötesine transkültürel boyutta kültürel değişimlere yol açmaktadır. Yeni dünyada yazarlar dünya yazarı olarak eserleriyle boy göstermektedirler. Transkültürel yazarlar olarak Haruki Murakami, Yoko Tawada, Emine Sevgi Özdamar, Feridun Zaimoğlu, Ilija Trojanow, Herta Müller gibi isimleri sayabiliriz. Almanca yazında transkültürel edebiyat kanonu, yalnızca "göçmen kökenli yazarlar" değildir. Kültürün ve dilin sabitliğini kıran, çokdilliği estetik bir stratejiye dönüştüren ve okuru anlam üretiminde kültürel boşluklarla yüzleştiren bir yazın alanı olarak tanımlamak mümkündür. Özdamar Almancanın yapısını, mantığını bozar ve adeta Türkçeleştirir. Almanca okuyan okur, metindeki Türkçe kodları bilmediği için sürekli "boşlukları" algılar. İşte bu boşluklar transkültürel okuma deneyimini şekillendirir. Türk okur bu boşlukları Türkçe ve kültürel bilgisiyle doldurur. Metni okuyan her iki okur farklı bir yaklaşım ve deneyim içerisindedir. Çevirmen için zorluklar da tam olarak bu noktada kendini gösterir. Metnin anlamı içerikte değil, dilin kullanım biçimindedir. Çevirmen burada neyin nasıl söylendiğine dikkat etmek ve bunu zor da olsa aktarmaya çalışmak zorundadır. Çevirmen için diller arasında eşdeğerlilik bulmak ve klasik manada "eşdeğerlik" kavramıyla çalışmak oldukça zordur. Bu çalışmada bu zorluğun nedenleri üzerinde durulacak ve "Sahneler ve Çerçeveler Teorisi (scenes and frames)" kullanılarak transkültürlülüğün yarattığı anlamın zihinde nasıl şekillendiği ve etkinleştirildiği açıklanmaya çalışılacaktır. Transkültürel sahne ve çerçevelerin erek dile ne şekilde yansıtılabildiği veya yansıtılamadığı üzerinde durulacaktır. Yoko Tawada ve Emine Sevgi Özdamar anadilleri dışında Almanca yazan iki yazardır. Korpus olarak Tawada'nın "Etüden im Schnee" (Bir Kutup Ayısının Anıları) ve Özdamar'ın "Das Leben ist eine Karawanserei - hat zwei Türen - aus einer kam ich rein - aus der anderen ging ich heraus" (Hayat Bir Kervansaray) romanları ve bu romanların Türkçeye çevirileri seçilmiştir. Bu çalışmada Almanca-Türkçe metinler ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: transkültürellik, transkültürel yazın, çeviri, Emine Sevgi Özdamar, Yoko Tawada

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

Yan Metinler Odağında Betimleyici Bir İnceleme: *Moby Dick* Çevirileri

Ayşegül Angı[1]

ÖZET

Genette, yan metinleri kitabın başlığı, alt başlığı, ithaf, önsöz, sonsöz, teşekkür yazıları, dipnotlar, çizimler vb. ögeler olarak tanımlamaktadır. Çevrilmiş metinleri de tamamlayan yan metinler, çevirmen ve çevirmen kararları hakkında bilgi vererek çevirmenlerin yan metin düzeylerindeki görünürlüklerinin incelenmesine de imkân sunmaktadır. Bu çalışmada Herman Melville'in *Moby Dick or the Whale* isimli romanının çevirileri, yan metinler odağında ele alınarak çevirmen kararlarının ve görünürlüklerinin ve metinler arası ilişkilerin betimlenmesi amaçlanmıştır. 1851 yılında ilk olarak İngiltere'de sonra A.B.D.' de basılan eser, birçok çevirmen tarafından Türkçeye çevrilmiş ve çok çeşitli mecralarda uyarlanmıştır. Romanı Sabahattin Eyuboğlu ile birlikte Türkçeye aktaran Mîna Urgan, kitabın "Önsöz"ünde *Moby Dick*'in gerçekçi bir serüven romanı, (*Elektra* ya da *Hamlet* gibi) bir (öç alma) tragedya(sı), yer yer bir şiir, balinagiller üstüne bir bilimsel inceleme, balina avıyla ilgili teknik bir yapıt olduğunu ve aslında eserin yüce bir deniz destanı olduğunu düşündüklerini söylemektedir. Eserin bu özellikleri, çeşitli boyutlarda araştırma yapılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu doğrultuda, eserin Türkçeye çevirisini yayınlayan üç farklı yayınevinin [Yapı Kredi Yayınları (2001 ve 2024 baskıları, çevirmenler: Sabahattin Eyuboğlu ve Mîna Urgan), Can Sanat Yayınları (2024 baskısı, çevirmen: Can Ömer Kalaycı) ve Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları (2024 baskısı, çevirmen: Suzan Aral Akçora)] baskıları inceleme nesnesi olarak seçilmiştir. Bu çeviri eserlerde yer alan kitap başlıkları; arka kapak ve kapak içi katlantısındaki kitabın tanıtım yazıları ve yazar ve çevirmen özgeçmişleri; önsöz, ekler (harita ve çizimler de dahil olmak üzere); dipnotlar gibi yan metinler kıyaslanarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak çevirmelerin yan metinlerde birer duruşlarının ve görünürlüklerinin olduğu ve eklerin sunumunda farklı yaklaşımların benimsenerek metinler arası ilişkilere katkı sunulduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: yan metinler, metin çevresindeki ögeler, kitap çevresindeki ögeler, yan metin düzeyinde görünürlük, metinler arası ilişkiler

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

Farklı Gösterge Dizgeleri İçin Çeviri Odaklı Analitik Sorgulama Düzlemleri

Didem Tuna Küçük[1], Mesut Kuleli[2]

ÖZET

Her tür görsel, işitsel, yazılı ya da karma nitelikli metni çözümlemek amacıyla çeşitli başlık ya da soruların oluşturulması, bu metinlere yönelik eleştirel okuma, söylem çözümlemesi ve göstergebilimsel çözümleme gibi pratiklerde başvurulan yöntemler arasında yer alır. Aynı doğrultuda, farklı eleştiri ekolleri çerçevesinde çözümleme yapmak üzere yazınsal metinlere yöneltilebilecek farklı soru örnekleri çeşitli araştırmacılarca her bir perspektif özelinde ayrı ayrı önerilmiştir. Bu tür özgül sorular çıkış noktası açısından her ne kadar yazınsal temelde üretilmiş olsa da farklı toplumsal yapıların, kültürel pratiklerin ve çeşitli ifade, üretim ya da temsil alanlarının çözümlenme ve çevrilme süreçlerine de uyarlanabilecek nitelikler taşıyabilmektedir. Bu çalışma kapsamında edebiyat kuramının sunduğu farklı eleştirel perspektiflerin ortak paydalarından yola çıkılarak, farklı gösterge dizgelerini çözümlemeye elverişli ortak bir analitik sorgulama modeli sunulmaktadır. Çeviri odaklı kullanımlara da açık olacak şekilde tasarlanan bu modelin, gerek kaynak metnin açık ve örtük evrenlerine nokta atışlarıyla ulaşılması gerekse yapılan saptamaların erek metinde karşılık bulması bağlamında etkin sonuçlar vermesi amaçlanmaktadır. Seçili alanlara odaklanmayı ve böylelikle mikro ölçekte çözümleme yapmayı mümkün kılan bu model, dillerarası çevirinin yanı sıra diliçi çeviri ve göstergelerarası çeviri bağlamlarında da işlevselliğini koruyacak şekilde yapılandırılmıştır. Çevirinin yaygın olarak yapay zekâ platformları üzerinden üretilip dolaşıma sokulmakta olduğu günümüzde insan çevirmenin sorumluluğu yapay zekâ çıktılarının erek metne dönüştürülmesi noktasında düzelti eksenine doğru evrilmektedir. Bu işlevin etkinliği, kaynak metnin sistematik çözümlemelerden geçirilmesine ve elde edilen anlamsal sonuçların erek metne yansıtılma derecelerine bağlıdır. Bu doğrultuda çalışma kapsamında sunulan çeviri odaklı analitik sorgulama modelinin ya da geliştirilecek farklı çözümleme araçlarının yapay zekâ destekli yeni çeviri süreçleriyle ilişkilendirilebileceği öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: edebiyat kuramı, eleştirel okuma, göstergebilimsel çözümleme, gösterge dizgeleri, çeviri odaklı sorgulama

[1] Prof. Dr., İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
[2] Prof. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL E | TRANSLATION AND COMMUNICATION

Spor Çevirmenliğinde İnsan Faktörü: Bourdieu'nün Alan Kuramı Bağlamında Sermaye, Eylemlilik ve Makine Çevirisinin Sınırları

Sevinç Arı[1], Burak Özsöz[2]

ÖZET

Hızlı teknolojik gelişmelerin yaşandığı günümüzde, Makine Çevirisinin (MÇ) profesyonel çeviri dünyasını yeniden şekillendirildiği söylenebilir. Ancak, spor söyleminin son derece devingen ve spontane yapısı, etkin bir eyleyen olarak insan faktörünün merkezde yer aldığı benzersiz bir ekosistem yaratmaktadır. Pierre Bourdieu'nün Alan Kuramı'nı temel alan bu çalışma, insan çevirmenlerin belirli sermaye türlerini kullanarak spor ortamlarında otomatik çeviri gereçlerine karşı kendilerini nasıl konumlandırdıklarını incelemektedir. Nitel bir durum çalışması olan bu araştırmanın derlemini, spor çevirmenliği bağlamındaki kamuya açık görsel-işitsel kayıtlar oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, dil bariyerini aşmak için makine çevirisini kullanan spor muhabirleri ile profesyonel sporcu veya teknik kadronun arasındaki sözceleme durumları Bourdieu'nün alan, habitus ve sermaye kavramları üzerinden ele alınmıştır. Çalışmanın bulguları; makinenin başarısızlığının, spor söyleminde ortak bir zemin kurmak için temel oluşturan sosyal sermaye (güven ve empati) ile sembolik sermayeden yoksun olmasından kaynaklandığına işaret etmektedir. Buna karşılık insan çevirmenin, bağlamsal esneklik ve aktif fiziksel varlık yoluyla kültürel ve dilsel sermayeye sahip olduğu söylenebilir. Sonuç olarak çalışma, sporun yerleşik habitatında, insan çevirmenin vazgeçilmez bir sosyal eyleyen olduğunu ve insan çevirmenlerin çok katmanlı sermayesinin küresel sporda sarsılmaz bir değer taşımaya devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: spor söylemi, spor çevirisi, makine çevirisi, habitus, sermaye

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

Spor Haberciliğinde Çeviri ve Çeviri-Düzenleme: Goal.com'un İngilizce, İspanyolca ve Türkçe Haberleri Üzerine Bir İnceleme

Betül Özcan Dost[1]

ÖZET

Küresel iletişimin temel unsurlarından olan haber metinlerinin farklı dillere aktarılması, bilginin yerel sınırların ötesine geçerek küresel dolaşıma girmesinde hayati öneme sahiptir. Bu doğrultuda, spor haberlerinin farklı dillere aktarımında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Spor haberlerinin birebir çevirisi görece daha az uygulanan bir yöntemdir. Daha sık karşılaşılan yöntem ise, haberlerin erek dil, kültür ve hedef kitlesine göre birtakım düzenlemeler yapılarak aktarılmasıdır. Çeviri ve düzenleme arasında olan bu hibrit yaklaşım Karen Stetting tarafından *çeviri-düzenleme* (transediting) olarak adlandırılmıştır. Stetting'in çerçevesinden yola çıkarak, bu çalışma spor haberlerinin çevirilerinde hangi yaklaşımların tercih edildiğini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Stetting'in sunduğu *dilsel düzenleme* (kaynak metindeki yazım hatalarının, ifade bozukluklarının ve mantık hatalarının düzeltilerek metnin daha akıcı bir hale getirilmesi), *durumsal düzenleme* (metnin yapısal ve işlevsel özelliklerinin, erek dildeki yeni iletişim ortamına ve teknik kısıtlamalara göre yeniden düzenlenmesi) ve *kültürel düzenleme* (kaynak metne özgü yerel göndermelerin, deyimsel kullanımların ve jargona dayalı ifadelerin erek kültüre göre yeniden çerçevelenmesi) içeren erek metinler çeviri-düzenleme (transedited) metinler olarak ele alınmaktadır. Çalışma kapsamında, birçok dile çevrilen Goal.com internet sitesinde İngilizce, İspanyolca ve Türkçe versiyonları yer alan 10 ayrı haber metni (toplam 30 metin) karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu metinler transfer haberleri, maç analizleri, yorumlar gibi farklı konularda yayınlanan haberler arasından amaçlı örnekleme yoluyla ve derinlemesine ve sistematik bir karşılaştırmalı inceleme yapmaya uygun şekilde belirlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma spor medyasındaki çeviri ve çeviri-düzenleme uygulamalarını inceleyerek, küresel spor söyleminin diller arası aktarımında ortaya çıkan sonuçlara dair bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Çalışma, küresel spor söyleminin diller arasında nasıl yeniden çerçevelendiğine ışık tutarak Çeviribilim alanına katkıda bulunmayı ve çağdaş, çok dilli medya uygulamalarını anlamada çeviri-düzenleme yaklaşımının rolünü ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: çeviri, çeviri-düzenleme, haber çevirisi, Karen Stetting, spor haberleri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Yapay Zekâ ile İnsan Çevirmen Arasında: Üç Düzey Devlet Medyasında İdeolojik Çerçeveleme İçin Bir HITL Korpus Tasarımı (Gazze Savaşı, TR-EN)

Evren Barut[1]

ÖZET

Haber çevirisi yalnızca dilbilimsel bir aktarım değil, transediting içeren ideolojik bir editoryal üretim sürecidir. Yapay zekâ tabanlı çok dilli çeviri teknolojileri, paralel haber metinlerinin otomatik olarak tespitinde önemli araçlar hâline gelmiştir. Ancak alana özgü transediting yaygınlığı, kaynak ideolojisi ve çapraz dilli varlık asimetrisi, bu süreçlerin tek başına yeterli olmadığını göstermektedir. Bu bildiri, "İnsan Çevirmen"in yorumcu, doğrulayıcı ve eleştirel çözümleyici olarak yeniden konumlandığı insan katılımlı (Human-in-the-Loop, HITL) bir korpus inşası ve doğrulaması tasarımını sunmaktadır. Korpus, Gazze savaşının ilk altı ayında (Ekim 2023 – Nisan 2024) üç düzeyde devlet ve üst-devlet medyasına ait İngilizce ve Türkçe haber metinlerinden derlenmiştir: Anadolu Ajansı (Türkiye), Sputnik (Rusya) ve Euronews (Avrupa Birliği). Havuz 421 metin çiftinden oluşmaktadır. Sputnik'in İngilizce içeriğine erişim, RTÜK kararı sonrası uygulanan uyarlanabilir derin paket denetimi (DPI) engellemeleri nedeniyle Internet Archive üzerinden sağlanmış; bu yöntemsel zorunluluk korpus şeffaflığı açısından raporlanmıştır. Hibrit bir mimari geliştirilmiştir: çok dilli cümle gömüleme tabanlı otomatik eşleştirme, 158 sıkı paralel ve 263 karşılaştırılabilir çiftten oluşan iki katman üretmekte; bu çıktı, çeviribilim literatürüne dayandırılmış beş kategorili bir rubrik üzerinden insan kararıyla birleştirilmektedir. Rubrik hâlen 75 çiftlik bir pilot alt-örneklemde sınanmaktadır. Havuzdan seçilen 247 çiftlik örneklemde ise her çiftin en az iki bağımsız kodlayıcıya atanması ve kodlayıcılar arası uyumun "Cohen κ" ile "Krippendorff α" birlikte kullanılarak raporlanması öngörülmektedir. Pilot çözümleme, AA'nın Türkçe redaksiyonunda sistematik bileşik belge yapısı, Sputnik'in İngilizce-Türkçe ikili yayınında ise karşı-hegemonik editoryal ayrışma örüntüleri ortaya koymaktadır. Karşılaştırılabilir katmanda otomatik eşleştirmenin, aynı olayı konu almayan metin çiftlerini yinelenen biçimde paralel saydığı gözlenmiştir. Bu yanlış-pozitif örüntüsü, çapraz dilli varlık tanıma teknolojilerinin bilinen sınırlılıklarıyla birlikte, otomatik süreçlerde insan yargısının vazgeçilmezliğini göstermektedir. Bildiri, çevirmenin yapay zekâ destekli korpus çalışmalarındaki "kritik doğrulayıcı" rolünü öne çıkararak HITL'in metodolojik temellerine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: human-in-the-loop, paralel korpus, haber çevirisi, transediting, ideolojik çerçeveleme

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Çeviride Yeniden Çerçeveleme Bağlamında Spor Haberleri Üzerine Bir İnceleme

Nahide Arslan[1]

ÖZET

Haber çevirisi, erek kitlenin ideolojisi, beklentileri ve kültürel yapısına göre yeniden çerçevelenen bir yeniden yazma olarak kabul edilir. Çeviri sürecindeki kararlar doğrultusunda yapılan değişiklikler birer çatışma alanı olarak görülür ve bu ilişki, anlatı kuramı temelinde geliştirilen çerçeveleme yöntemleri üzerinden incelenir. Bu kurama göre çevirmenler edilgen birer aracı değil; aksine gerçekliği yeniden kurgulayan ve toplumsal anlatıları şekillendiren etkin katılımcılardır. Kaynak metni dönüştürürken belirli unsurları vurgulamak ya da zayıflatmak amacıyla, metin içi ögelerin yanı sıra metin dışı çerçeveleme yöntemlerine de başvururlar. Türk basınındaki spor haberlerinin (kaynak metin) Fransız basınındaki yansımaları, Fransızca metinlerde (erek metin) başvurulan çerçeveleme stratejileri üzerinden incelendiğinden, mevcut çalışmada betimsel tarama yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye gündeminde öne çıkan ve Fransız basınında yer bulan futbol haberleri; örneklemini ise 2024-2026 yıllarında yayımlanan üç Türkçe ve üç Fransızca yazılı haber metni oluşturmaktadır. İlgili metinler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilmiş; bu kapsamda Türk basınından *Hürriyet* ve *Fanatik*, Fransız basınından ise *Le Parisien* ve *L'Équipe* gazetelerinin çevrimiçi sitelerindeki haber metinleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda, metin içi çerçeveleme bağlamında seçici tahsisat, etiketleme (örtmece, rakip isimlendirme, başlıklar) ve katılımcıları tekrar konuşlandırma; metin dışı bağlamda ise görsel ögelerle çerçevele yöntemlerine başvurulduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar, Türk basınında yayımlanan spor haberlerinin, Fransız basınının toplumsal ve siyasal gerçeklik algısına uyarlanarak yeniden çerçevelendiğini ortaya koymaktadır. Spor metinleri doğası gereği güçlü bir aidiyet, rekabet ve çıkar çatışması içerdiğinden, bu alanın, metin içi ve metin dışı çerçeveleme yöntemlerinin belirgin biçimde izlenebileceği zengin bir zemin sunduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: anlatı kuramı, çerçeveleme, çeviri stratejileri, çevirmen, spor metinleri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

DAY 1 · BLOCK 3 · HALL F | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

Web Erişilebilirliğinde Multimodal Anlam Aktarımı ve Çevirmenin Rolü

Semanur Ağca[1]

ÖZET

Dijital iletişim ortamlarının gelişmesiyle birlikte web siteleri yalnızca metin temelli yapılar olmaktan çıkmış, görsel, işitsel ve etkileşimli öğelerin bir arada bulunduğu multimodal iletişim alanlarına dönüşmüştür. Bu dönüşüm, web erişilebilirliğini teknik standartlarla sınırlı bir uygulamanın ötesine taşıyarak anlam üretimi, kullanıcı deneyimi ve kapsayıcı iletişim bağlamında değerlendirilmesi gereken disiplinlerarası bir alan haline getirmiştir. Özellikle görme, işitme, bilişsel veya dilsel yetersizliğe sahip bireylerin dijital içeriklere eşit biçimde erişebilmesi için altyazılar, sesli betimlemeler, kolay dil uygulamaları ve işaret dili çevirileri, alternatif metinler gibi erişilebilirlik unsurları büyük önem taşımaktadır. Bu bildiri, web erişilebilirliği bağlamında multimodal anlam aktarımını çeviribilim perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, erişilebilirlik uygulamalarının farklı gösterge sistemleri arasında gerçekleştirilen bir anlam aktarımı süreci olduğu savunulmaktadır. Bu doğrultuda, Roman Jakobson'un diliçi ve göstergelerarası çeviri yaklaşımı, işlevsel çeviri kuramları ve erişilebilirlik çalışmaları temel alınarak altyazı, sesli betimleme ve Kolay Dil gibi erişilebilirlik uygulamaları çeviribilimsel bir perspektif çerçevesinde ele alınacaktır. Bu bağlamda, erişilebilir dijital içeriklerde gerçekleştirilen anlam aktarım süreçleri somut örnekler üzerinden değerlendirilecektir. Bildiri kapsamında WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) ilkeleri doğrultusunda hazırlanmış erişilebilir web içeriklerinden örnekler incelenecek, görsel içeriğin metne dönüştürülmesi, işitsel bilginin yazılı biçimde aktarılması ve karmaşık içeriklerin Kolay Dil aracılığıyla yeniden yapılandırılması gibi süreçler multimodal anlam aktarımı çerçevesinde tartışılacaktır. Ayrıca bu süreçlerde çevirmenin rolünün geleneksel dillerarası aktarımın ötesine geçerek erişilebilir içerik üreticisi, kullanıcı odaklı düzenleyici ve kültürlerarası arabulucuya dönüştüğü vurgulanacaktır. Çalışmanın, web erişilebilirliği ile çeviribilim arasındaki ilişkiye disiplinlerarası bir bakış sunması, WCAG ilkeleri doğrultusunda geliştirilen erişilebilirlik uygulamalarını çeviribilimsel bir perspektifle değerlendirmesi ve erişilebilir dijital içerik üretiminde çeviribilimsel yaklaşımların önemini ortaya koyması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, çevirmenin rolünün dilsel aktarımın ötesinde, anlamın farklı kullanıcı grupları için erişilebilir biçimde yeniden yapılandırılması sürecinde aktif bir arabulucu, düzenleyici ve erişilebilir içerik üreticisi olarak yeniden düşünülmesi gerektiği vurgulanacaktır.

Anahtar sözcükler: web erişilebilirliği, erişilebilir iletişim, multimodal anlam aktarımı, göstergelerarası çeviri, kolay dil

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi

Erişilebilirlik ve İdeoloji: Engelsiz İletişimde Seçici Kapsayıcılığın İdeolojik İnşası

Mustafa Şahin[1]

ÖZET

Engelsiz iletişim ve erişilebilirlik pratikleri, ana akım literatürde genellikle hak temelli, nötr ve teknik birer kolaylaştırıcılık faaliyeti olarak ele alınmıştır. Bu çalışma ise söz konusu uygulamaların mutlak bir toplumsal kapsayıcılık üretmekten uzak olduğunu; aksine kurumsal yönelimler ve sosyo-ekonomik öncelikler doğrultusunda şekillenen bir seçici kapsayıcılık mekanizması olarak işlev gördüğünü ileri sürmektedir. Araştırmanın temel sorusu; Türkiye'de 2021–2026 yılları arasında yayımlanan engellilik odaklı kamu spotları ile engelsiz temalı dijital reklam kampanyalarının, erişilebilirlik dilinde engelliliği nasıl temsil ettiği, bu temsillerin hangi ideolojik çıktıları ürettiği ve seçici kapsayıcılık mekanizmasının bu pratiklerde nasıl işlediğidir. Çalışmanın derlemini; TRT, A Haber gibi ulusal kanallar ile devlet kurumlarının sosyal medya hesaplarında yayımlanan 10 kamu spotu ve YouTube, Instagram gibi platformlarda yürütülen 10 kurumsal dijital reklam kampanyası oluşturmaktadır. Çözümleme nesnesi olarak görsel-metinsel kodlar, içeriksel seçimler, sesli betimleme metinleri ve işaret dili çeviri senaryoları incelenmiştir. Yöntemsel çerçevede ise Norman Fairclough'un Üç Boyutlu Eleştirel Söylem Analizi modeli benimsenmiştir. Bu çerçevede mikro düzeyde dilsel/görsel kodlar; mezo düzeyde devletin ve sermayenin kurumsal filtreleri ile çeviri stratejileri; makro düzeyde ise üretilen ideolojik çıktılar çözümlenmiştir. Araştırmanın ilk bulguları, kamu spotlarının engelliliği yardım, lütuf ve acıma eksenli bir devlet korumasıyla çerçevelediğini, kurumsal reklamların ise engelli bireyi potansiyel bir tüketici kimliğiyle inşa ettiğini göstermektedir. Bu söylemsel ayrışma; kamusal alanda merhamet odaklı söylemleri besleyen içeriklerin, özel sektörde ise pazarlanabilir engellilik temsillerinin erişilebilir kılınmasına öncelik verildiğini açığa vurmaktadır. Tam bu noktada sesli betimleme yazarları ve işaret dili tercümanları, teknik birer aktarıcı olmanın ötesinde kurumsal filtreleri metne işleyen aktif özneler olarak belirmektedir. Sürecin doğurduğu dijital dışlanma ise ücretli platformlardaki erişilebilirlik ayarlarının eksikliği, karmaşık arayüz tasarımları ve düşük maliyetli cihazlarda sesli betimleme/işaret dili desteğinin bulunmaması gibi faktörlerle, alt sosyo-ekonomik sınıflara mensup engelli bireylerin bu içeriklerden sistematik olarak mahrum kalmasıyla somutlaşmaktadır. Çalışma, erişilebilirlik pratiklerinin arkasındaki bu ideolojik ayrımı tespit ederek literatürdeki yöntemsel ve ampirik boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: erişilebilirlik, eleştirel söylem analizi, seçici kapsayıcılık, dijital dışlanma, neoliberal engellilik

[1] Dr., Consultfix Consultancy Solutions

İşitme Engelli Bireylerin Müziğe Erişimi İçin Çok Modluluk Yaklaşımıyla Şarkı Çevirisi

Burcu Yaman[1]

ÖZET

Bir söylem türü olarak şarkı bir dil ve kültür aktarımı aracı olmakla birlikte aynı zamanda bir duygu aktarım aracıdır. Günümüzde şarkılar artık yalnızca radyo veya müzik kanallarında değil YouTube ve benzeri platformlarda video klipleri ile birlikte yayınlanmaktadır. İşitme engelli bireylerin de işitme engeli olmayan bireyler gibi müzikle bağları olduğu ritim ve duygu aracılığıyla müziği hissettikleri, müzik çalışmaları ve projelerinde yer aldıkları birçok araştırmada gösterilmiştir. Youtube kanalında yer alan çoğu müzik videolarının işitme engeli olmayan bireyler düşünülerek hazırlandığı, işitme engelliler için hazırlanmış olanların ise bir proje veya bireysel gönüllülük kapsamında yapıldığı, görsel, işitsel ve dilsel olmak üzere birden fazla mod/katman içermesi gereken bu çeviri metinlerinin bu özellikleri yeteri kadar yansıtmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmada şarkı çevirileri teorik olarak Gunther Kress ve Theo van Leeuwen (2001; Kress, 2010)'in Çok Modluluk kuramsal çerçevesinden ele alınacaktır. Kress ve van Leeuwen'in calışmaları, sosyal göstergebilime ve işlevsel dilbilim yaklaşımlarına dayanmaktadır. Bu yaklaşımda anlamlandırmayı güçlendiren beş gösterge sistemi bulunmaktadır: Dilsel mod, görsel mod, hareket modu, uzamsal mod ve işitsel mod. Günümüzde de sınırlı sayıda da olsa bu yaklaşıma dayalı araştırmalar yapılmaktadır. Bunlardan birisi de Anabel Maler'in Seeing Voices: Analyzing Sign Language Music (2024) başlıklı çalışmasıdır. Eserde jest, mimik ve dudak hareketlerinin doğru ve aktif kullanımı, titreşim sitemi ile ritmin verilmesi, işaret dilinin doğru ve doğal biçimde kullanımı, altyazı ve renklendirmenin etkin ve doğru kullanımı, beden dili ve tekrarın doğru kullanımı gibi yöntemler içermektedir. Çalışmada bu yöntemleri içeren örnek şarkı videoları ve gösterge olarak sadece işaret dilinin kullanıldığı çok modluluk özellikleri içermeyen video örnekleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda tespit edilen eksiklikler bu alanda daha fazla çalışma yapılması ve farkındalık oluşturulması gereğini ortaya koymuştur. Bu kapsamda yapılan bu çalışmanın bu eksikliği gidereceği ve alana katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar sözcükler: işaret dili müziği, engelsiz çeviri, çok modlu yaklaşım, sosyal göstergebilim, şarkı çevirisi

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Game of Thrones Evreninde Medyalararası Aktarım ve Yeniden Çerçevelenme

Başak Pırıl Gökayaz[1], Dilek Altınkaya[2]

ÖZET

Bildiri, *Game of Thrones* anlatısının farklı medya düzlemlerinde yeniden üretimini medyalarası bir bakışla incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, roman ile dizi ve çizgi roman arasındaki ilişkinin yeniden nasıl kurulduğunu, aynı anlatı biriminin farklı mecralarda hangi anlatısal, görsel ve duygusal dönüşümlerden geçtiğini ele almaktadır. Bildiri, bir sahnenin aktarım biçimini ele alırken farklı mecraların anlatım olanaklarının sahnenin anlamını nasıl dönüştürdüğünü de incelemektedir. Çalışmanın kuramsal çerçevesini Skopos kuramı, adaptasyon teorisi, medyalararasılık ve transmedya yaklaşımı oluşturmaktadır. Skopos kuramı, anlatının farklı mecralarda hangi amaç doğrultusunda yeniden düzenlendiğini değerlendirmeye imkan tanırken; adaptasyon teorisi ve medyalararasılık ise anlatının, farklı mecraların kendine özgü anlatım biçimleri içinde nasıl dönüştüğünü incelemeye olanak sağlamaktadır. Çalışmanın veri analizi aşamasında ise Katherina Perdikaki'nin uyarlama modeli temel alınmaktadır. Yöntem olarak nitel karşılaştırmalı analiz benimsenmiştir. Bildiride örnek olay olarak Bran Stark, Rob Stark ile Tyrion Lannister'ın Winterfell'deki görüşmesi ele alınmaktadır. Analiz, roman ve çizgi romanda yer alan fakat dizide çıkarılan kurt saldırısı sahnesinin, karakterler arasındaki gerilim düzeyini ve ardından verilen tepkileri değiştirdiğini göstermektedir. Çizgi romanda ise romana bağlılık genel olarak korunmuştur ancak bazı konuşmaların çıkarılması, sahnenin daha yoğun ve görsel odaklı bir yapıya dönüşmesine yol açmaktadır. Sonuç olarak bildiri, aynı anlatısal çekirdeğin farklı mecralarda birebir aktarılmadığını; her mecrada kendi anlatım mantığı, hedef kitlesi ve ifade araçları doğrultusunda yeniden çerçevelendiğini savunmaktadır. *Game of Thrones* örneğinde medyalararası aktarım biçimsel bir değişiklik ve anlamın yeniden kurulması olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: *Game of Thrones*, medyalararası aktarım, Katherina Perdikaki

[1] Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Ege Üniversitesi

Edebiyat Çevirilerindeki Olgusal Hataların Tespitinde Büyük Dil Modellerinin Bir Kalite Kontrol Aracı Olarak Etkililiğinin İncelenmesi

Nurselin Çelik[1], Muhammed Baydere[2]

ÖZET

Bu çalışma, büyük dil modellerinin edebiyat çevirilerindeki olgusal hataların tespitinde bir kalite kontrol ve doğrulama aracı olarak kullanılabilirliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çıkış noktasını; yayıncılık sektöründe giderek belirginleşen hız odaklı üretim süreçleri ve artan çeviri hacmi karşısında, edebiyat çevirisi iş akışlarına sistematiklik ve verimlilik kazandıracak kalite kontrol mekanizmalarına duyulan ihtiyaç oluşturmaktadır. Edebî eserlerin çevirisinde anlatısal bütünlüğün korunması çoğu zaman temel bir gereklilik olsa da edebiyat çevirisi araştırmalarında çoğunlukla biçem, yaratıcılık ve kültürel aktarım konuları ön plana çıkmış; metnin mantıksal bütünlüğünü sağlayan olgusal doğruluk konusu görece sınırlı biçimde ele alınmıştır. Literatürdeki bu boşluktan hareketle araştırmada, büyük dil modellerinin çeviri metinlerdeki olgusal sapmaları tespit etme kapasitesi incelenmektedir. Bu doğrultuda, somut bilgi yoğunluğunun ve olgusal detayların olay örgüsü açısından kritik önem taşıdığı polisiye edebiyat, olgusal doğruluk açısından yapılacak değerlendirme için ideal bir inceleme alanı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın inceleme nesnesini, Portakal Kitap tarafından yayımlanan *Sherlock Holmes 3 – Yaralı Yüz* (Doyle, 2019, çev. Saffet Günersel) adlı eserde yer alan altı çeviri Sherlock Holmes hikâyesi oluşturmaktadır. Çalışmada, MQM (Multidimensional Quality Metrics [Çok Boyutlu Kalite Metrikleri]) çerçevesinin "doğruluk" (*accuracy*) boyutu temel alınmış ve türe özgü olgusal doğruluk unsurlarını hedefleyen özel bir istem stratejisi geliştirilmiştir. Süreç kapsamında kullanılan büyük dil modeli olan Gemini 3.1 Pro; kaynak ve erek metinleri karşılaştırmalı olarak analiz ederek metin içi olgusal sapmaları tespit etmek üzere yapılandırılmıştır. Elde edilen bulgular, büyük dil modellerinin sistematik bir kavramsal çerçeveyle yönlendirildiğinde farklı düzeylerdeki olgusal kaymaları belirlemede etkili sonuçlar verebildiğini göstermektedir. Bununla birlikte bu çalışma, yapay zekâyı tam otomatik bir değerlendirme sistemi olarak değil; insan uzman denetimini destekleyen yardımcı bir doğrulama aracı olarak konumlandırmakta ve nihai değerlendirmenin insan editörler ile çeviri uzmanları tarafından yapılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Sonuç olarak araştırmanın, yapay zekâ destekli kalite kontrol araçlarının insan merkezli çeviri iş akışlarına entegrasyonu bağlamında çeviribilim literatürüne katkı sağlaması ve yayıncılık sektöründeki kalite kontrol ihtiyacına uygulanabilir bir model sunması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: edebiyat çevirisi, olgusal doğruluk, büyük dil modelleri, kalite kontrol, polisiye edebiyat

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL A | PROJECT MANAGEMENT IN TRANSLATION

Çeviri Sürecinde Öz-Düzeltim: İnsan ve Büyük Dil Modeli Çevirilerinin Karşılaştırmalı Analizi

Derya Oğuz[1], Burak Özkaracahisar[2]

ÖZET

Bu çalışma, makine çevirisi çıktılarını hem hedef okur algısı hem de çeviribilimsel değerlendirme ölçütleri doğrultusunda çok boyutlu ve karşılaştırmalı bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda nöral öğrenim temelli büyük dil modellerinin gelişimi, makine çevirisinin akıcılık, dilbilgisel doğruluk ve bağlam takibi açısından kayda değer ilerlemeler göstermesini sağlamıştır. Bu nedenle çağın gerisinde kalmamak için, bu sistemlerin çıktılarının nasıl değerlendirileceği sorgulanmalıdır. Özellikle işlevsel uygunluk, kültürel aktarım, söylem tutarlılığı ve yeterlilik gibi unsurlar dikkate alındığında, makine çevirisinin performansının yalnızca yüzeysel doğruluk üzerinden ölçülmesi yeterli görünmemektedir. Bu nedenle çalışma, makine çevirisini hem nicel hem de nitel veriler ışığında kapsamlı bir değerlendirme çerçevesi içinde ele almaktadır. Çalışmanın araştırmasında karma bir yaklaşım kullanılmıştır. İlk aşamada farklı LLM'lerin öz-düzeltim yöntemi ile çevirdikleri metinler ile insan çevirisi katılımcılara sunulmuştur. Katılımcılar, Likert ölçeğine dayalı yapılandırılmış bir değerlendirme formu aracılığıyla çeviri çıktılarını akıcılık, anlaşılabilirlik, anlamsal doğruluk, metinsel tutarlılık, üslup uygunluğu, doğallık ve genel kalite gibi ölçütler bakımından puanlanmıştır. Elde edilen nicel veriler istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Sonrasında bu veriler üzerinden ortalama puanlar, standart sapmalar ve anlamlılık düzeyleri karşılaştırılmıştır. Böylece farklı sistemlerin hedef okur üzerindeki algısal etkileri somut verilerle ortaya konmuştur. İkinci aşamada araştırmacılar tarafından gerçekleştirilecek nitel analiz sürecinde çeviri çıktıları ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Bu inceleme kapsamında çeviri stratejileri, kültürel ögelerin aktarımı, anlamsal kaymalar, eksiltme ve eklemeler ve terminolojik tutarlılık değerlendirilmiştir. Ayrıca metnin işlevi, hedef kitle özellikleri ve erek kültürdeki konumlanışı dikkate alınarak çevirilerin işlevsel yeterliliği tartışılmıştır. Çalışmanın temel amacı, okur değerlendirmesi ile uzman analizi arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak, LLM'lerin güçlü ve zayıf yönlerini bütüncül bir bakış açısıyla belirlemek ve insan çevirmenin teknolojinin sürekli geliştiği bu dünyadaki yerini göstermektir. Bulgular doğrultusunda makine çevirisinin insan çevirisi karşısındaki konumu tartışılmış, çeviri pratiği ve çeviri eğitimi bağlamındaki olası etkileri değerlendirilmiş ve gelecekte yapılacak araştırmalar için yöntemsel öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: insan çevirmen, yapay zekâ destekli çeviri, çeviri değerlendirme ölçütleri, öz-düzeltim, büyük dil modelleri

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi
[2] Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi

Yapay Zekâ Destekli Yazılım Yerelleştirmesinde Bağlamsal Verilerin Değerlendirilmesi

İnönü Korkmaz[1], Soykan Ataman[2]

ÖZET

Kullanıcı arayüzü kısıtlamaları, dizgi bölünmesi ve yoğun teknik terminoloji gibi faktörlere sahip olan yazılım yerelleştirmesi, yapay zekâ (YZ) modelleri için oldukça zorlu alanlardan biridir. Geçmişte kullanılan makine çevirisi sistemlerinin aksine güncel Büyük Dil Modelleri (LLM), çeviri sürecinde bağlamsal veri kullanımına olanak sağlamaktadır. Bu çalışma yazılım yerelleştirmesinde YZ araçlarına sağlanan bağlamsal verilerin çeviri kalitesi üzerindeki etkisini sorgulamayı amaçlamaktadır. Araştırma, Crowdin platformunda bulunan yazılım projelerinden seçilen verilerin farklı YZ mimarilerine aktarılmasına dayanmaktadır. Deney aşamasında veriler, herhangi bir ek bilgi içermeyen "bağlamsız" (zero-shot) ve zenginleştirilmiş meta-veriler içeren "bağlam destekli" komutlarla işlenecektir. Bu işlemin sonucunda elde edilen çıktılar, Çok Boyutlu Kalite Ölçütleri (MQM) çerçevesinde terminoloji, biçem, dilbilgisi gibi kategoriler üzerinden karşılaştırmalı analize tabi tutulacaktır. Çalışmanın yerelleştirme süreçlerinde verimlilik ve kalite standardizasyonu konularında yeni bir perspektif sunması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: yazılım yerelleştirmesi, yapay zekâ, bağlamsal veri, MQM, LLM

[1] Doç. Dr., Trakya Üniversitesi
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL A | PROJECT MANAGEMENT IN TRANSLATION

Kitle Kaynaklı Çeviride İnsan-Makine İş Birliği: TEDx Altyazılarında Yapay Zekâ Destekli Taslakların Post-Editing Süreç Analizi

Rojin Koç[1]

ÖZET

Gelişen yapay zekâ teknolojileri, çeviri süreçlerini hızlandırmak amacıyla "Makine Çevirisi Sonrası Düzelti" (MTPE) yöntemini profesyonel ve gönüllü çeviri ekosisteminin merkezine taşımıştır. Bu çalışma, dünyanın en büyük gönüllü çeviri topluluklarından biri olan TEDxTranslators bünyesinde, yapay zekâ tarafından oluşturulan otomatik altyazı taslaklarının insan çevirmenler tarafından denetlenmesi ve iyileştirilmesi sürecini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, TEDx platformunda gönüllü olarak çevrilmiş, farklı tematik alanlardan seçilen ve yapay zekâ tabanlı taslaklar üzerinden ilerleyen konuşmalar örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılarak; yapay zekânın teknik terimler, kültürel referanslar, konuşma diline özgü nüanslar ve "ilham verici" retorik unsurlar üzerindeki başarımı ile insan çevirmenin bu unsurlara müdahale biçimleri karşılaştırılmaktadır. İlk bulgular, yapay zekânın sözcük düzeyinde yüksek doğruluk sağlasa da, konuşmacının üslubunu yansıtan vurgu, ironi ve bağlama dayalı anlam aktarımında yetersiz kaldığını göstermektedir. İnsan çevirmen, sadece bir "düzeltmen" değil, aynı zamanda metni hedef kültürün beklentilerine göre yeniden kurgulayan bir "kültürel arabulucu" rolü üstlenmektedir. Sonuç olarak bu bildiri, çevirmenin değişen rolünü "sıfırdan çeviri yapan" kişiden, "yapay zekâ çıktısını stratejik olarak yöneten uzman" kimliğine evrilişini TEDx deneyimi üzerinden tartışmaya açmaktadır.

Anahtar sözcükler: TEDx, gönüllü çeviri, yapay zekâ, post-editing, altyazı çevirisi

[1] Mütercim-Tercümanlık Öğrencisi, İstanbul Beykent Üniversitesi

Feminist Belleğin Dili: Kadın Müzelerinde Temsil Unsuru Olarak Kadın Çevirmenlerin ve Çeviri Emeğinin Görünürlüğü

Emine Öykü Vartürk[1], Gökçe Mine Olgun[2]

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki kadın müzelerinde kurumsal bir dil politikası ve etik duruş olarak çevirmen emeğinin görünürlüğüne ne kadar yer verildiğini araştırmak ve çeviri eyleminin nasıl anonimleştirilerek görünmez kılındığını ortaya koymaktır. Çevirinin feminist bellek üretimi, temsiliyet ve ulusötesi görünürlük inşasında politik bir edim olduğu varsayımından hareketle, bu alanın kurumsal düzeyde sorunsallaştırılması önem arz etmektedir. Betimleyici çeviribilimsel yöntem çerçevesinde nitel araştırma deseniyle kurgulanan çalışmada, İstanbul, İzmir, Antalya ve Mersin'deki kadın müzelerinin (mevcut oldukları durumlarda) fiziksel mekânları ile dijital temsilleri belge analizi ve görsel-mekânsal analiz teknikleriyle incelenmiş; ayrıca müze yetkilileriyle yapılan görüşmeler aracılığıyla birincil verilere ulaşılmıştır. Elde edilen veriler, Uluslararası Kadın Müzeleri Birliği (IAWM) uygulamalarıyla karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir. Bulgulara göre, Antalya örneğinde tarihi kadın çevirmenlerin temsil unsuru olarak onurlandırıldığı görülmüştür. Çevirmen emeğinin görünürlüğü bağlamında ise incelenen tüm müzelerde, kurumun kendi çevirmenlerinin emeğinin isimsizleştirildiği tespit edilmiştir: Sergi etiketleri, panolar veya dijital künyeler gibi hiçbir yan metinsel (*paratextual*) alanda çevirmen adı belirtilmemiştir. Ayrıca Türkiye'deki kadın müzelerinde çevirinin sistematik bir kurumsal yönetişimden yoksun olduğu, dijital temsilde parçalı ve süreksiz bir yapı sergilediği görülmüştür. Bu bağlamda Lawrence Venuti (2017) tarafından kuramsallaştırılan çevirmenin görünmezliği (*translator's invisibility*) kavramı, varlık amacı kadın emeğini görünür kılmak olan müzelerdeki bu yönetsel çelişkiyi açıklamak üzere kuramsal altyapı sunmaktadır. Çevirmenin aktif bir fail olarak silinmesi, feminist çeviri kuramının temelini oluşturan çevirmen öznelliğinin (*translator subjectivity*) de açık bir ihlali anlamına gelmektedir. IAWM'nin çevirmeni bir temsil öznesi yapan stratejik yönetimiyle kıyaslandığında Türkiye'deki kadın müzelerinin, yerel anlatıları küresel feminist ağlara eklemleme noktasında henüz dönüştürücü dil politikası geliştiremediği açığa çıkmaktadır. Bulgular, Sun'ın (2023) önerdiği "kurumsal ihmal alanı" (*neglect of translation*) kavramıyla yorumlanmıştır. Sonuç olarak çeviribilim, feminist eleştiri ve müze araştırmaları alanlarının kesişimindeki bu çalışma, araştırma nesnesi, yöntem ve yaklaşım açısından alanyazına disiplinler ötesi katkı sunmaktadır. Bu katkı, feminist belleğin oluşumunda kadın çevirmenlerin ve emeklerinin etkin birer hafıza aktarım öznesi olarak yeniden tanımlanmaları için çağrı niteliği taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: feminist çeviri çalışmaları, kadın müzeleri, kadın çevirmenlerin görünmezliği, çeviri emeği, kültürel bellek

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

"İyi Anneler Havlamaz": *Nightbitch*'in Yapay Zekâ Çevirilerinde Feminist Söylemin Dönüşümü

Begüm Kaçar[1]

ÖZET

Yapay zekâ alanında son yıllarda yaşanan gelişmeler, özellikle ChatGPT ve Gemini gibi büyük dil modellerinin edebi metinlerin çeviri süreçlerinde giderek daha yaygın kullanılmaya başlanmasıyla birlikte çeviri pratiklerinde önemli dönüşümlere yol açmıştır. Yapay zekâ destekli çeviri sistemleri, hız, erişilebilirlik ve dilsel akıcılık açısından dikkat çekici avantajlar sunsa da ideolojik açıdan katmanlı ve toplumsal açıdan hassas olan edebi metinlerin çevirisindeki başarısı Çeviribilim açısından önemli bir tartışma konusudur. Özellikle kadın öfkesi, annelik deneyimi, görünmez ev içi emek, kadın bedeni üzerine söylemler ve patriyarkal baskı gibi feminist söylemin merkezinde yer alan temaları işleyen metinler, yapay zekâ çeviri sistemleri açısından önemli zorluklar ortaya koymaktadır. Bunun temel nedenlerinden biri, bu tür metinlerin çeviri süreçlerinde toplumsal normlara bağlı olarak dilsel standartlaştırma, anlamı nötrleştirme-normalleştirme ve kültürel olarak kabul edilebilir söylemleri yeniden üretme eğiliminin görülebilmesidir. Bu durum, toplumsal cinsiyet odaklı ve feminist metinlerdeki ironik, rahatsız edici, öfkeli ya da norm karşıtı söylemlerin hedef dilde yumuşatılmasına, görünmezleştirilmesine veya ideolojik olarak yeniden şekillendirilmesine yol açabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Rachel Yoder'ın *Nightbitch* adlı romanından seçilen bölümlerin ChatGPT ve Gemini aracılığıyla İngilizce'den Türkçe'ye çevirilerini inceleyerek feminist söylemin hedef metinde nasıl yeniden kurulduğunu, feminist çeviri kuramı bağlamında karşılaştırmalı söylem çözümlemesi yöntemiyle ele almaktır. Çalışmada kadın öfkesi, annelik, beden metaforları ve patriyarkal baskıya ilişkin ifadelerin çeviriye nasıl aktarıldığı incelenerek, sözcük tercihleri, metafor aktarımı, duygusal ton ve söylemsel dönüşümler irdelenmektedir. Eserin henüz Türkçe bir çevirisinin bulunmaması, yapay zekâ tarafından üretilen çevirilerin bağımsız biçimde incelenmesine olanak vermektedir.

Anahtar sözcükler: yapay zekâ destekli çeviri, feminist çeviri, edebi çeviri, toplumsal cinsiyet

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi

Büyük Dil Modellerinde Bağlamsal Yönlendirmenin Etkisi: Thomas Mann'ın Venedik'te Ölüm Eserindeki Mitolojik Pasajların Türkçeye Çevirisi Üzerine Bir İnceleme

Nazlı Saraç[1]

ÖZET

Yapay zekâ destekli çeviri yönteminin edebî metinlere uygulanması, çeviribilim açısından yeni sorular doğurmaktadır: Bu modeller kültürel ve mitolojik açıdan yoğun metinleri nasıl işlemektedir ve kullanıcının modele ilettiği *istem* (prompt) bu süreci ne ölçüde biçimlendirmektedir? Bu çalışma söz konusu soruyu Gérard Genette'nin *paratextuality* kuramını baz alarak ele almakta ve istem sürecini, üretici bir *epitext* olarak konumlandırmaktadır. Genette, bir metni çevreleyen ve okuyucunun alımlamasını önceden biçimlendiren söylemleri *paratext* olarak tanımlar; bunları *peritext* ve *epitext* olarak ayırır. Bu çalışma, büyük dil modellerine iletilen yönergenin geleneksel epitextin yorumlayıcı işlevini aşarak çeviri üretimini doğrudan yönlendiren bir üretici *epitext* işlevi görüp görmediği sorusuna odaklanmaktadır. Çeviri çıktısını önceden belirleyen bu müdahalenin, Genette kuramının yapay zekâ üretim süreçlerine uyarlanması bakımından özgün bir kuramsal katkı sunması amaçlanmaktadır. Araştırma, Thomas Mann'ın Venedik'te Ölüm adlı yapıtından seçilen, açık ve örtük mitolojik göndermeler içeren dört pasaj üzerinde yürütülecektir. Söz konusu pasajlar Claude, ChatGPT, Gemini ve DeepSeek modellerine, bağlam verilmeyen ve mitolojik içerik açısından yönlendirme yapılan olmak üzere iki farklı koşulda uygulanacaktır. Üretilen 32 Türkçe çeviri metni, eseri daha önce okumamış ve Almanca bilmeyen 20 değerlendirici tarafından, kör koşulda, beş boyutlu Likert ölçeği aracılığıyla puanlanmıştır. Çalışma, çeviribilim kuramını dijital çeviri ortamlarıyla buluşturan keşifsel bir pilot araştırma niteliği taşımaktadır. Bulgular, BDM'nin mitolojik açıdan yoğun edebi metinleri işleme biçimini, istem tasarımının çeviri stratejisi üzerindeki etkisini ve Genette'in *paratext* kavramının yapay zekâ bağlamında yeniden üretilebilirliğini tartışmaya açmaktadır. Çalışmanın, yapay zekâ destekli edebi çeviri pratiğine ve çevirmen-araç ilişkisinin yeniden tanımlanmasına katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: paratextuality, epitext, büyük dil modelleri, edebi çeviri, yapay zekâ destekli çeviri, Thomas Mann

[1] Öğr. Gör., Manisa Celal Bayar Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL B | FEMINIST TRANSLATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Barbie Mutfakta: Çocuk Reklamlarının Çevirilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Çok Söylemlilik

Begüm Sarıboyacı[1]

ÖZET

Post-yapısalcı feminist yaklaşımlar, kadınlığı sabit bir kategori olarak değil, farklı bağlamlarda değişebilen, akışkan ve sürekli yeniden üretilen bir olgu olarak ele almaktadır. Judith Baxter'ın Feminist Post-Yapısalcı Söylem Çözümlemesi (FPDA) yaklaşımı da çok söylemlilik (heteroglossia) kavramından yararlanarak değişken kadınlık söylemlerine ve aralarındaki ilişkilere odaklanmaktadır. Çeviri, farklı kültürel bağlamlarda dolaşımda olan kadınlık söylemlerini aynı metinsel alanda buluşturarak çok söylemliliği yeniden biçimlendirebilir. Bu yönüyle çeviri, toplumsal cinsiyet söylemlerini kültürlerarası aktarmanın ötesinde, farklı söylemler arasında yeni ilişkiler ve gerilimler kurulmasına olanak sağlayan söylemsel bir alan olarak ele alınabilir. Küresel pazarlama stratejileri doğrultusunda hazırlanan reklamların çevirileri bu ilişkilerin incelenmesi için elverişli bir alan sunmaktadır. Reklam çevirisinde marka imgesiyle ilişkilendirilen kaynak metin söylemleri genellikle aynı şekilde korunurken metnin erek pazardaki ikna edici işlevini sürdürebilmesi için toplumsal ve kültürel uyarlamalar ile yeni söylemler tanıtılabilmektedir. Bu nedenle oyuncak reklamları gibi marka ve ürün imgesinin toplumsal cinsiyet temsilleriyle yakından ilişkili olduğu reklamlarda farklı kadınlık söylemleri bir araya gelmektedir. Bu çalışma farklı kadınlık imgelerini temsil eden ve küresel görünürlüğü oldukça yüksek olan Barbie ve Disney Princess oyuncaklarına ait reklamları ve Türkçe çevirilerini incelemektedir. Baxter'ın FPDA yaklaşımını uygulayan karşılaştırmalı metin çözümlemesi ile toplumsal cinsiyet söylemleri kategorize edilmiş ve çevirinin kadınlık söylemini nasıl dönüştürdüğü ortaya konmuştur. Bulgular, kaynak metinlerde kadın eyleyiciliğini öne çıkaran söylemlerin erek metinlerde kısmen korunduğunu ancak dış görünüşlerine yapılan atıflar ve geleneksel ev içi roller gibi kadınları kalıplaştıran ve objeleştiren unsurların da erek metine eklendiğini göstermektedir. Bu durum erek kültürde kadınların güçlendirilmesi ve eyleyiciliğiyle ilişkili söylemlerin daha geleneksel kadınlık söylemleriyle bir arada konumlanarak çok söylemli bir temsil oluşturduğunu ve yeni ideolojik gerilimler yarattığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma Çeviribilim araştırmalarında reklam çevirisi ile toplumsal cinsiyetin kesişimine ilişkin tartışmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: reklam çevirisi, feminist post-yapısalcı söylem çözümlemesi, çok söylemlilik, toplumsal cinsiyet

[1] Arş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi

The Potential of No-Code AI Platforms in Translator Training: A Case Study on *Google AI Studio*

Sevda Pekcoşkun Güner[1]

ABSTRACT

The rapid development of large language models has led to a paradigm shift in translation practices. While computer-assisted translation (CAT) tools and machine translation (MT) systems remain essential for translators, there is a growing interest in using interactive artificial intelligence (AI) tools, such as chatbots, for translation-related tasks. As AI continues to reshape translation practices, the importance of human–AI interaction in translator training is also increasing. While CAT tools and MT systems have been widely discussed in translation studies and are commonly incorporated into relevant curricula, the potential of no-code AI platforms for translator training has not yet been thoroughly explored. This study argues that no-code AI platforms have the potential to empower students to become active creators of AI-assisted learning tools, rather than merely passive users of AI. More specifically, it examines the potential uses of *Google AI Studio* as a no-code AI platform in translator training. The study explores how *Google AI Studio* can be used to create customised learning materials, as well as AI-assisted translation and interpreting activities, to support the development of the competencies outlined in the European Master's in Translation (EMT) framework. A two-fold perspective is adopted on the use of no-code AI platforms in translator training: Firstly, trainees are introduced to the design and development of AI-assisted learning materials through prompt-based interaction. Secondly, they are encouraged to use both self-created materials and materials developed by instructors or peers as part of translation and interpreting activities. The study discusses the creation of a variety of activities, including terminology flashcards, revision tasks, gamified translation exercises, domain-specific glossaries, and AI-assisted interpreting activities. Thus, it is suggested that no-code AI platforms may contribute to the development of not only digital competencies, but also to broader translation and interpreting competencies.

Keywords: large language models, no-code AI, prompt engineering, translator training, *Google AI Studio*

[1] Assoc. Prof., Kırklareli University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION AND TECHNOLOGY

Translation Pedagogy in the Era of Artificial Intelligence: Revisiting Ethical Issues and Academic Honesty

Semih Okatan[1]

ABSTRACT

This paper aims to discuss the role of artificial intelligence (AI) in the field of translation education. In recent years, the field of translation has been at a turning point due to the recent developments of technological innovations, particularly AI-driven tools. There is no doubt that the innovation of AI offers learners a wide range of benefits in the field of translation. However, the negative effect of this innovation on learners is unavoidable. At this point, the role of AI in the field of translation should be discussed in a wide spectrum. On this basis, this paper focuses on how and to what extent learners should use AI-driven tools in translation. In the first step, it argues the pedagogical aspects of integrating AI into the translator training process by highlighting the opportunities and challenges that this technology offers. In the second step, it handles how AI affects the improvement of language skills and translation competence. In the third step, it underlines the ethical issues that learners should consider while using AI. The last but not the least, it raises the issue of academic honesty, which students should develop not only at the end of the learning process but also in every sphere of this ever-evolving digital world. In conclusion, this paper aims to offer guidance by basing the use of AI on a pedagogical framework.

Keywords: translation education, pedagogy, AI, ethical issues, academic honesty

[1] Asst. Prof., Kafkas University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION AND TECHNOLOGY

Innovative Approaches in Technical Translation Education: An Interdisciplinary Collaboration

Burcu Şahin[1], Eren Doğukan Keleş[2]

ABSTRACT

This study aims to investigate how translation students develop their technical translation skills and professional self-efficacy perceptions when integrated into an engineering education environment through interdisciplinary collaboration. Within the framework of situated learning, the research analyzes the processes by which students acquire technical terminology in context rather than in a pure translation course setting. Furthermore, it seeks to determine the impact of communication between translation students, field experts (academics), and engineering students on translation decision-making, while identifying the individual strategies developed to overcome cognitive barriers such as speed and complexity inherent in technical language. Addressing a critical gap in translation pedagogy literature between theoretical knowledge and fieldwork, this study will demonstrate that translation education is not merely a text-oriented task but a process of interdisciplinary communication management. By measuring the contribution of collaboration with engineering candidates to translation students' professional self-confidence, the research will provide empirical data on the role of expert consultancy in enhancing translation quality. The study specifically addresses the effects of interdisciplinary stakeholder engagement on information acquisition and self-efficacy, as well as the linguistic and cognitive hardships encountered during this interaction. The research employs a survey research design, involving approximately 25 translation and interpreting students who participated in interdisciplinary observation tasks as part of a compulsory 3-hour Technical Translation course. Data will be collected using a researcher-designed survey and three open-ended questions. Quantitative data will be analyzed through descriptive statistics of mean and standard deviation, while qualitative responses will undergo thematic analysis. The findings are expected to present innovative insights into technical translation courses and the integration of interdisciplinary collaboration models into translation and interpreting curricula.

Keywords: technical translation, interdisciplinary collaboration, situated learning, translator training, survey research

[1] Res. Asst., İstanbul Health and Technology University
[2] Lecturer, İstanbul Health and Technology University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL C | TRANSLATION EDUCATION AND TECHNOLOGY

Boosting Self-Assessment Skills of Student Translators via AI Tools

Halil İbrahim Balkul[1]

ABSTRACT

The use of mainstream AI tools, such as ChatGPT and Gemini, offers many benefits for translator training, such as optimizing the translation process, assisting students with terminology, and proofreading the target text. Rather than labelling these tools as "cheating tools," the present study posits that AI tools can be regarded as "structured pedagogical partners" for student translators on the path to acquire translator competences. Since the ultimate goal of translator training is to help students gain translator competences through instruction and self-exploration, the assessment of such competences is of great importance. Traditional assessment types, such as formal and summative assessment, are teacher-based to a great extent. Conversely, self-assessment is a student-centered approach. Students can monitor their progress during the learning process through self-assessment activities. In order to guide students toward becoming life-long learners, it is fundamental to equip them with self-assessment skills. To reflect the requirements of the translation sector, translators are expected to lead and organize the translation workflow independently, especially in the case of freelance translators. To help student translators acquire professional skills, this study advocates that translator trainers need to teach self-assessment skills to their students and encourage them to practise these skills before entering the translation market. In this study, pedagogical recommendations and practical samples are provided to boost student translators' self-assessment skills via AI tools, while simultaneously preventing blind reliance on AI tools for translation solutions.

Keywords: AI tools, translator training, self-assessment, student translators, translator competences

[1] Assoc. Prof., Sakarya University

Can the Nonhuman Speak? Interspecies Communication in *The Animals in That Country*

Mahinur Gözde Kasurka[1]

ABSTRACT

By bringing literary analysis into dialogue with translation criticism, this paper interrogates the anthropocentric assumption that meaningful linguistic expression belongs solely to human subjects. From an anthropocentric perspective, nonhuman expression is situated outside the domain of intelligibility by reducing animal sounds to instinctive noise rather than communicative articulation. This paper challenges the human-centred understanding of language through a posthumanist reading of Laura Jean McKay's *The Animals in That Country* (2020) by focusing on the novel's destabilization of linguistic exceptionalism. Rather than approaching translation as the transfer of meaning from one human language to another, the paper reconceptualizes translation as an encounter with radical nonhuman alterity. Drawing on Rosi Braidotti's conceptualization of *posthuman subjectivity* and Donna Haraway's notion of *companion species*, the paper examines how the novel dismantles hierarchical distinctions between human and nonhuman forms of communication. Furthermore, Michael Cronin's discussions of eco-translation and more-than-human relationality provide a framework for reconsidering translation beyond anthropocentric models of linguistic equivalence. Through these theoretical perspectives, the paper argues that animal utterances in the novel remain affective, embodied, sensory, and materially excessive, thereby resisting incorporation into coherent human semantic structures. Instead of functioning as transparent communicative systems, nonhuman expressions expose the instability of language itself and reveal the epistemological violence underlying the human impulse to domesticate alterity through interpretation and classification. Ultimately, the paper suggests that *The Animals in That Country* redefines translation not as mastery over meaning but as an ethical negotiation with irreducible difference. By foregrounding the opacity and materiality of nonhuman expression, the novel opens a posthuman space in which coexistence becomes possible without the necessity of full comprehension.

Keywords: *The Animals in that Country*, anthropocentrism, companion species, posthuman subjectivity, eco-translation

[1] Asst. Prof., Marmara University

The Human Translator in the Collective Theatre Translation Traditions of Some University Theatres in Türkiye

Başak Ergil[1], Yağız Çevik[2]

ABSTRACT

Theatre translation stands out as a particularly performable kind of translation. The nature of theatre translation in Türkiye is distinct in terms of performability as it resonates the legacy of performative culture of traditional Anatolian theatrical forms such as *Ortaoyunu*, shadow plays, and puppetry. Such performative nature of traditional Turkish theatre creates a tension between the page and the stage, namely, the textuality and performability of the theatrical text. The tension gets even brisker in case of translated theatre which is generally based on a theatrical text and is likely to be text-oriented within an intrinsically performative Anatolian tradition. As textual translation is only one component of theatre translation which also comprises dramaturgical analysis, theatrical training, stage design, acting, as well as the ideological or political stance of the theatre company as it positions itself within a theatrical canon governed by official state ideologies. Within this backdrop, this paper aims at examining the case of university theatre traditions in Türkiye in terms of their collective –and collaborative– efforts in producing translated texts for performance. As the nature of translation in university theatres is that of symbiosis with other theatrical elements such as those stated above (i.e. dramaturgical analysis, theatrical training, stage design, acting, and ideological positioning) it requires human interaction, improvisation, and dialogue to produce a translated text. Based on Angela Tiziana Tarantini's notion of "theatre translation as research", this particular study focuses on the symbiotic task of collective theatre translation based on research, improvisation, and performance, which is and will probably remain a human act by its very nature. The paper highlights the importance of some university theatre traditions in Türkiye as they collectively produce translated texts while seeking, claiming, and achieving new theatre pedagogies and epistemologies.

Keywords: theatre translation, human translator, university theaters, collective translation, theatre translation as research

[1] Asst. Prof., Yeditepe University
[2] Undergraduate Student, Yeditepe University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL D | CULTURE AND LITERATURE

Translating the Centre: Creolization and the Migrant Voice in Sam Selvon's *The Lonely Londoners*

Cahit Bakır[1]

ABSTRACT

This paper examines Sam Selvon's *The Lonely Londoners* (1956) through cultural translation and linguistic creolization, focusing on how migration transforms not only the migrant but also the language of the host culture. Migrant experience is often expected to be expressed through the dominant language and cultural codes of the host society. Selvon complicates this process by reshaping literary English through Caribbean speech patterns, rhythms, and expressions. Creole is not limited to the characters' dialogue but also shapes the narrative voice by bringing Caribbean linguistic forms into the structure of the English novel itself. Drawing on Homi K. Bhabha's concepts of cultural translation, hybridity, and the Third Space, the paper approaches language as a site of negotiation in which both migrant and host cultures are open to change. Lawrence Venuti's concepts of domestication and foreignization further help explain Selvon's resistance to adapting Caribbean voices fully to the expectations of Standard English. The paper argues that Selvon reverses the expected assimilative direction of cultural translation. Rather than simply translating Caribbean migrant experience into the language of the metropolitan centre, Selvon allows the migrant voice to reshape literary English. Cultural translation therefore becomes a reciprocal process in which the host culture is also transformed through its encounter with migration. From this perspective, *The Lonely Londoners* reverses the usual direction of translation: instead of making the Caribbean migrant adapt to literary English, Selvon makes literary English adapt to the migrant voice.

Keywords: cultural translation, linguistic creolization, Caribbean migration, migrant voice, literary English

[1] Asst. Prof., Marmara University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL E | TRANSLATION HISTORY AND TRANSLATOR

The Invisible Architects of Civilization: Rethinking the Historical Role of Translators

Hakan Dilman[1], Bekir Savaş[2]

ABSTRACT

Translation has traditionally been conceptualized within Translation Studies primarily as a linguistic and intercultural transfer process. However, contemporary discussions concerning translator visibility, translator agency, cultural mediation, and the sociology of translation have increasingly shifted attention toward the role of translators themselves as active historical actors. Building upon these theoretical approaches, this study argues that certain translators throughout history functioned not merely as linguistic intermediaries, but as epistemic agents who significantly shaped the intellectual and cultural trajectories of civilizations. The main aim of this paper is to reconsider the historical role of translators within a broader civilizational framework and to examine how translators contributed to the transmission, transformation, institutionalization, and circulation of knowledge across different historical periods. The study particularly focuses on the following research questions: (1) How have translators influenced the circulation of knowledge between civilizations? (2) To what extent can translators be regarded as epistemic and civilizational actors rather than invisible mediators? (3) How did major translation movements contribute to scientific, religious, linguistic, and cultural transformations in world history? The theoretical framework of the study is based on recent discussions in Translation Studies concerning translator agency, visibility, intercultural mediation, and the sociology of translation. In addition, the concepts of epistemic circulation and intellectual transfer are employed in order to analyze translation as a historical mechanism of knowledge production and civilizational transformation. Methodologically, the study adopts a historical-comparative and interdisciplinary approach. Through selected historical case studies, the paper examines influential translators and translation movements from Late Antiquity to the modern era. Among the examples discussed are Saint Jerome and the Latin Vulgate in the formation of Western Christian epistemology; Hunayn ibn Ishaq and the Abbasid translation movement in the transmission of Greek science and medicine into Arabic; Gerard of Cremona and the Toledo translators in the transfer of Arabic scientific knowledge into medieval Europe; Martin Luther's Bible translation in the formation of standard German and religious reform; and Hasan Âli Yücel together with the Turkish Translation Bureau in the modernization and humanistic transformation of Republican Turkey. The study argues that these translators did not simply reproduce texts but also selected, interpreted, reorganized, legitimized, and disseminated systems of knowledge. Accordingly, translators should be reconsidered not as invisible linguistic mediators, but as invisible architects of civilization whose intellectual interventions influenced the historical flow of knowledge, culture, and social transformation.

Keywords: translator agency, translator visibility, epistemic circulation, civilization, knowledge transmission, intellectual history, cultural mediation, sociology of translation

[1] Asst. Prof., Maltepe University
[2] Prof., Kocaeli University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL E | TRANSLATION HISTORY AND TRANSLATOR

From Bayt al-Hikma to Artificial Intelligence: The Human Translator and the Transformation of Epistemic Circulation

Bekir Savaş[1]

ABSTRACT

Since James Holmes questioned the name and nature of Translation Studies, the scope, definition, and functions of translation and translators have continuously evolved through successive theoretical paradigms and disciplinary turns. Cultural, sociological, and global turns have progressively repositioned translation beyond interlingual transfer toward broader frameworks of ideological negotiation, cultural production, and knowledge circulation. Today, artificial intelligence and digitally mediated multilingual communication systems are radically transforming the scale, speed, and accessibility of epistemic exchange. Nevertheless, reducing Translation Studies solely to technological developments risks overlooking the historical and civilizational dimensions of translation. From Antiquity to the modern era, translation largely operated through individual multilingual competence, translator networks, and institutional knowledge centers such as Bayt al-Hikma, Toledo, and Renaissance scholarly circles. However, AI-assisted multilingual systems are transforming translation into a real-time epistemic infrastructure operating at a civilizational scale. For the first time in history, multilingual knowledge circulation is no longer limited by the biological linguistic capacity of individual intellectuals or translators. This transformation requires Translation Studies to reconsider translation not merely as textual transfer, but as a structural mechanism organizing global epistemic mobility across increasingly interconnected knowledge systems. This paper aims to reconceptualize the human translator not merely as a linguistic mediator, but as an epistemic agent who has historically enabled the circulation, restructuring, and institutionalization of knowledge across civilizations. The study investigates how translation functioned as a structural mechanism in major epistemic transformations from Antiquity to the present and discusses how AI-assisted multilingual environments are reshaping the role of the human translator in the twenty-first century. The central research question is: In an age of artificial intelligence and accelerated multilingual knowledge circulation, how is the epistemic role of the human translator being transformed? The theoretical framework integrates Holmes's conceptualization of Translation Studies with Even-Zohar's polysystem theory, Lefevere's rewriting theory, Venuti's visibility approach, and Cronin's perspective on translation and globalization. Methodologically, the study adopts a historical-theoretical synthesis and comparatively examines major epistemic centers and translation movements, including Bayt al-Hikma in Baghdad, the Toledo Translation Movement, Renaissance Europe, and contemporary AI-supported translation environments. The study argues that translation has historically functioned not merely as cultural transfer but as an epistemic infrastructure sustaining the continuity and transformation of civilizations. Furthermore, artificial intelligence does not eliminate the human translator; rather, it repositions translators as cognitive, ethical, and intercultural coordinators within rapidly expanding multilingual epistemic networks. In this context, the human translator increasingly emerges as an interpreter, regulator, and negotiator of global knowledge flows rather than solely a linguistic specialist.

Keywords: translation studies, human translator, artificial intelligence, epistemic circulation, multilingualism, knowledge mobility, globalization, epistemic infrastructure

[1] Prof., Kocaeli University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL E | TRANSLATION HISTORY AND TRANSLATOR

The Translator in Flux: Language, Incompleteness, and Creative Responsibility

Aslı Tarakçıoğlu[1], Elif Özge Koç Yel[2]

ABSTRACT

Literary translation is commonly recognised as a complex linguistic exchange that facilitates communication across diverse languages, cultures, and histories. Its scope, however, extends beyond mere linguistic transfer. This inherent multiplicity makes philosophical engagement not a supplementary concern but a necessary condition for understanding what translation does and what it demands of its practitioners. Despite increased scholarly attention to the relationship between philosophy and translation, particularly through studies on meaning, untranslatability, metaphor, and cultural mediation, the field remains theoretically incomplete due to its limited engagement with different philosophical traditions. Accordingly, this study offers a comparative analysis of Eastern and Western perspectives on language and constant transformation, aiming to illuminate the interplay between philosophy and translation. The first part examines the ancient Daoist thinker Zhuangzi (369–286 B.C.E.) and his concept of *goblet words*. His approach to language emphasises change and transformation over fixed definitions, laying the groundwork for the spontaneous creativity essential in translation. The second part scrutinises Martin Heidegger's strategy of *crossing-out* (*Durchstreichung*), and Jacques Derrida's reinterpretation of this concept as *under erasure* (*sous rature*), exploring their potential parallels with Zhuangzi's goblet words. While Heidegger's crossing-out and Derrida's under erasure represent philosophically distinct positions, both share a common goal: transcending the limitations of static language and embracing its plurality and diversity. This comparative analysis reinterprets translation not simply as a process or product, but as an art form grounded in the interpretation of change and the acceptance of incompleteness. Adopting this perspective may cultivate a flexible mental approach, stimulate creative responses to the complex interplay of words, and propose a new way of thinking about translation and translational responsibility.

Keywords: translation philosophy, goblet words, sous rature, crossing-out

[1] Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University
[2] Lecturer, Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University / PhD Student, Ankara Hacı Bayram Veli University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL E | TRANSLATION HISTORY AND TRANSLATOR

Constructing "Legitimate Taste" through Translation Repertoire: A Paratextual Analysis of Melâhat Özgü's German-to-Turkish Translations

Fatma Yücel Dinç[1]

ABSTRACT

This study explores how "legitimate taste" (Bourdieu, 1984) is constructed through a translator's repertoire. Focusing on the Turkish translator Melâhat Özgü (1906-2001), the paper examines her paratexts for canonical literary translations from German into Turkish. The study argues that her translations of recognized classics or prestigious works on art, aesthetics and philosophy give her a potential to cultivate a legitimate taste. It hypothesizes that sustained specialization in a particular domain contributes to the acquisition of a corresponding legitimate taste by the translator. By adopting Atefmehr and Farahzad's (2022) archival methodology, the study investigates the paratextual materials of Özgü's translations for the Translation Bureau and private publishing houses like Remzi Kitabevi and Kaknüs Yayınları. Additionally, a bibliography of her translations was compiled. From a sociological perspective within Translation Studies, the analysis reveals how Özgü's legitimate taste in translating classical works and preserving the stylistics of German classics functioned in tandem with her cultural capital in art, aesthetics and philosophy. This accumulated capital proved foundational, paving the way for high institutional recognition and enduring status she achieved within the translation field.

Keywords: Melâhat Özgü, translation sociology, legitimate taste, translation bureau, archival methodology

[1] Res. Asst., Muğla Sıtkı Koçman University

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL F | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Algoritmik Kültür ve Dijital Himaye Kıskacında Çeviri Uzmanı: Özneyi Yeniden Konumlandırmak

Sanem Peker Dağlı[1]

ÖZET

Üretken büyük dil modellerinin çeviri iş akışlarında yaygın olarak kullanılması, etkililiği yadsınamayacak avantajların yanısıra opak altyapılar ve veri akışları üzerinden işleyen yeni bir "yönetimsellik" (Foucault, 1991) biçimine işaret edebilir. Platform mimarileri ve algoritmik kısıtlar aracılığıyla çeviri eyleyicisinin eylem alanının yapılandırıldığı ve uzman kimliğinin dönüşüme maruz bırakıldığı bu yeni ekosistemde, himaye kavramının "dijital himaye" (Yu & He, 2026) perspektifinden yeniden ele alınması ve çeviri uzmanının "algoritmik kültür" (Striphas, 2015) içinde bir özne olarak yeniden konumlandırılması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, bu bildirinin amacı, yapay zekâ temelli çeviri teknolojilerinin uzmanlık bilgisinin yerini alabileceği görüşünü üç boyutta sorunsallaştırmak ve çeviri uzmanını yeniden konumlandırmayı sağlayacak bir dizi öneriyi tartışmaya açmaktır. Eğitim cephesinde, üniversitelerdeki programların klasik dil çevirisi temelli öğretimden uzaklaşıp çeviri teknolojilerine ilişkin yetkinliklerin geliştirilmesine yönelmesi (Wang, 2023) çevirmen eğitiminde bir odak kaymasına yol açmaktadır. Bilişsel çabanın algoritmik sistemlere kontrolsüz devri, eğitimin dinamosu olan öğrenme motivasyonunu zayıflatarak teorik bilgi ve beceri kaybının yanısıra çevirmenin bilişsel özerkliğinin aşınmasına yol açabilir. Akademi cephesinde, güncel çalışmaların büyük bir kısmı, yazılımcılar tarafından geliştirilen sistemleri denemek ve çıktılarını betimlemekle sınırlı kalmaktadır. Bu durum, akademisyenleri teknolojinin kurucu aktörü olmaktan çıkarıp, onu yalnızca kullanan ve sonuçlarını raporlayan pasif birer gözlemciye dönüştürmektedir. Son olarak, sektör cephesinde ise, akademi-sektör işbirliklerinin sınırlı ve piyasa taleplerine bağımlı olması, profesyonellerin karar süreçlerinden dışlanarak parçalanmış iş akışları içinde birer dişliye dönüştüğü "dijital Taylorizme" (Baumgarten & Bourgadel, 2024; Moorkens, 2020) teslim edilmesine yol açmaktadır. Bu sorunsallara yanıt olarak bildiri, kuram temelli dijtal dayanıklılık ekseninde bütüncül bir öneri getirmektedir. Öncelikle, çeviribilimcilerin kodlama bilgisi gerektirmeyen yöntemlerle nasıl kendi yapay zekâ tabanlı araçlarını tasarlayan kurucu aktörlere dönüşebilecekleri, araştırmacı tarafından yapılandırılmış bir yapay zekâ modeli üzerinden gösterilecektir. Daha sonra, eğitimde geleneksel yetkinliklerin korunmasının önemi, kuramsal altyapıya sahip öğrencilerin modelin çıktılarını çok daha derinlikli yorumlayabildikleri bir çalışma ile gösterilecektir. Sektörel boyutta ise kuram temelli olarak yapılandırılan modelin pratik faydası editör dönütleri üzerinden tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: algoritmik kültür, büyük dil modelleri, öznelik, çeviri uzmanı, dijital dayanıklılık

[1] Öğr. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL F | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Makine Olmak Neye Benzer? Ya da Çevirmen Zihninin Dışarıdaki Gözü

Selçuk Eryatmaz[1]

ÖZET

Thomas Nagel "Yarasa Olmak Neye Benzer?" isimli makalesinde bilince dair olguları ve beden-zihin sorununun ele alır. Çeviri teknolojilerindeki güncel gelişmeler, dil modelleri ve makine çeviride kat edilen yol göz önüne alındığında, çevirmenin kendisi dışında bir 'bilincin' içerisinde yer aldığı gözlemi yapılabilir. Binlerce öznel veriden de beslenen bu 'kolektif' bilinç artık 'çeviri sürecinde ve eğitiminde de bir edinç olarak ele alınmaya başlanmıştır. Yapay zekânın çeviride kullanılması, günlük pratiklerle, özellikle de mobil platformlar aracılığıyla yaygınlaşmakla birlikte yeni nesil çevirmen adaylarının karşı karşıya kalacağın çeviri uygulamalarının tam olarak neler olacağı ise kesinlik kazanmış sayılmaz. Bununla ilintili olarak ise yazılımların ve donanım araçlarının çevirmenlerin uzantıları haline geldiğini söylemek yerinde olacaktır. Nagel'in örneğinde olduğu gibi, nasıl ki insan olarak bir yarasanın yön bulma yetisini tarif edebiliyor fakat ontolojik temelde bilemiyorsak, yapay zekâ temelinde de çevirmenler olarak yapay zekâ araçlarının tam olarak çalışma prensiplerini, ya da çeviribilim literatüründeki adıyla 'kara kutusunu' tam olarak kavrayıp kavramadığımızı tartışmaya açmak gerekmektedir. Bu sunum kapsamında, insan deneyiminden ve dilsel üretimlerinden yola çıkarak çoğalan ve şekillenen büyük dil modelleri, yapay zekâ araçları ve makine çeviri pratiklerinin çeviride bilince dair sağlayacakları ipuçları çerçevesinde tartışmayı ve alanda yeni yer edinmeye başlayan bazı kavramları çeviribilim bakış açısıyla yorumlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: bilinç, çeviri teknolojileri, yapay zekâ ve çeviri, makine çeviri, çevirmen kimliği

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Çevirmenin Görünmezliği Tartışması Bağlamında Yapay Zekâ Görünmez Bir Çevirmen mi?

Azize Altunsoy[1]

ÖZET

Bu çalışmada, yapay zekâ tarafından üretilen çevirilerde "çevirmenin görünmezliği" kavramının sorunsallaştırılması ve postkolonyal bir edebî metinde yer alan kültürel ve dinî referansların yapay zekâ çevirilerinde nasıl yeniden üretildiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Günümüzde yapay zekâ çeviri sistemlerinin kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, bu sistemlerin farklı metin türleri ve çeviri alanlarındaki performansını değerlendiren çalışmaların sayısı da hızla artmaktadır. Bu çalışma, söz konusu alana edebî çeviri ve "çevirmenin görünmezliği" tartışmaları ekseninde katkı sunmayı amaçlamaktadır. Lawrence Venuti tarafından kültürel güç ilişkileri ve dilsel hegemonyanın çeviri söylemine etkisi bağlamında kavramsallaştırılan "çevirmenin görünmezliği" olgusu, metnin 'akıcı' hale getirilerek çevirmenin çeviri metindeki varlığının silinmesine işaret eder. Bu çerçevede, söz konusu olgunun yapay zekâ çevirilerindeki tezahürü, insan çevirmen tarafından üretilen çeviri metinle karşılaştırılarak analiz edilecektir. Bu bağlamda, 2021 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülen ve sömürgecilik sonrası yazınıyla tanınan Abdulrazak Gurnah'ın ilk romanı olan *Ayrılışın Hatırası* isimli eserinden kültürel ve dini referanslar içeren pasajlar seçilerek bir bütünce oluşturulacaktır. Söz konusu bütüncenin, Müge Günay tarafından 2023 yılında Türkçeye çevrilen ve İletişim Yayınları tarafından yayımlanan insan çevirisi ile ChatGPT (GPT-5, ücretsiz sürüm) ve Gemini (Gemini 2.5 Flash, ücretsiz sürüm) tarafından üretilen yapay zekâ çevirileri karşılaştırılarak incelenecektir. İncelemede Venuti'nin yerlileştirme ve yabancılaştırma kavramları bağlamında değerlendirmeler yapılacak ve yapay zekâ çevirisinin görünürlük tartışmasındaki konumu ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: yapay zekâ çevirisi, çevirmenin görünmezliği, Lawrence Venuti, Abdulrazak Gurnah, postkolonyal gönderme

[1] Arş. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 4 · HALL F | TRANSLATION TECHNOLOGIES

LLM Çıktılarını Kim Değerlendirir? Arapça–Türkçe Çevirilerde Otomatik Metriklerin ve İnsan Yargılarının Sınırlılıkları

Yasemin Yazal[1], Sezer Yılmaz[2]

ÖZET

Makine çevirisi alanında büyük dil modellerinin (LLM) hızlı yaygınlaşması, çeviri kalitesinin ölçülmesinde kullanılan otomatik metriklere olan bağımlılığı artırmıştır. BERTScore gibi modern metrikler, geleneksel n-gram tabanlı yaklaşımlara kıyasla anlamsal açıdan daha kapsamlı değerlendirmeler sunmaktadır. Ancak bu metriklerin eğitildikleri veri kümelerinin büyük ölçüde İngilizce merkezli olması, morfolojik açıdan zengin ve yapısal olarak farklılaşan dil çiftlerine özgü dilbilgisel özellikleri ne ölçüde yansıtabildikleri sorusunu gündeme getirmektedir. Bu bağlamda, Arapça–Türkçe dil çifti, belirgin yapısal ve morfolojik farklılıkları nedeniyle önemli bir inceleme alanı sunmaktadır. Bu bildiri, LLM çıktılarının değerlendirilmesinde kullanılan otomatik metriklerin güvenilirliğini eleştirel bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Arapça kaynak metinler nöral makine çevirisi (NMT) ve büyük dil modeli (LLM) tabanlı sistemler aracılığıyla Türkçeye çevrilmiş, elde edilen çeviri çıktıları BERTScore metriği ile ve LLM tabanlı bir değerlendirme yaklaşımı olan GEMBA yöntemiyle analiz edilmiştir. Farklı değerlendirme katmanları arasında ortaya çıkan farklılıklar, metriklerin Arapça–Türkçe bağlamındaki sınırlılıklarını ortaya koymak amacıyla incelenmiştir. Çalışma, metriklerin sınırlılıklarının yalnızca teknik bir değerlendirme problemi olmadığını, aynı zamanda insan çevirmenin değerlendirme sürecindeki rolünü yeniden tanımlayarak doğrudan etkilediğini öne sürmektedir. Otomatik metrik değerlendirmelerinin sınırlı kaldığı durumlarda, uzman çevirmen yargısı değerlendirme sonuçlarının doğrulanması ve yorumlanmasında belirleyici ve güvenilir bir referans noktası hâline gelmektedir. Bu bağlamda bildiri, insan çevirmeni hem teknolojik gelişmeler hem de değerlendirme sistemleri tarafından yeniden şekillenen bir aktör olarak konumlandırmakta; çevirmenin değişen rol ve yetkinliklerini metriklerin sınırlılıkları bağlamında incelemektedir.

Anahtar sözcükler: makine çevirisi değerlendirmesi, otomatik metrikler, büyük dil modelleri, Arapça-Türkçe çeviri, insan çevirmen

[1] Doktora Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL A | CULTURE AND LITERATURE

Rethinking Fictional Translators in Contemporary Literature

Mehmet Erguvan[1], Ezgi Su Sezer[2]

ABSTRACT

Earlier studies on fictional translators and interpreters have most often focused on their representation and identities, examining recurring character traits, narrative roles, and the persistence of certain tropes across literary periods (Arrojo, 2018; Erkul Yağcı and Tahir Gürçağlar, 2024). Such research has highlighted how fictional translators are frequently constructed within recurring frameworks. Building on this body of work, the present study shifts the focus toward how contemporary fictional translators conceptualize translation, the translator, approaches to translation, visibility/invisibility, the text, and authorship, through a case study of *The Extinction of Irena Rey* (2024) by Jennifer Croft, an award-winning work by a literary translator. In this narrative, authorship is framed as appropriation, while translation is imagined as an exorcistic and transformative process that purifies and regenerates meaning. The translator character's interventions disrupt authorial authority and challenge the myth of the invisible translator, repositioning translators as active agents within the narrative. Through the lens of pseudo-translation and translation fiction, this study employs MAXQDA to conduct a qualitative content analysis of the translators' discourse on key concepts such as translation, authorship, and agency, identifying the most frequently coded themes and demonstrating how a contemporary fictional work authored by a translator contributes new perspectives to existing research on fictional translator figures. Ultimately, by foregrounding the blurring of boundaries between authorship and translation, the study offers a critical rethinking of their hierarchical relationship from a translation studies perspective.

Keywords: fictional translators, transfiction, authorship, agency, translation

[1] Asst. Prof., Yeditepe University
[2] Asst. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL A | CULTURE AND LITERATURE

Through the Lens of Intermediality and Paratexts: Viewer Responses to Netflix's *Museum of Innocence*

Duygu Tekgül-Akın[1], Aysun Kıran[2]

ABSTRACT

The Netflix adaptation of Orhan Pamuk's *Museum of Innocence* (dir. Zeynep Günay, 2026), released just before the Valentine's Day, has become an immediate hit, attracting both enthusiastic engagement with and critical examination of its portrayal of romantic love and obsession. Ranging from reviews to psychological analyses on social media channels, this active participation has particularly stood out on Instagram where users have posted videos on various aspects of the show, including its points of convergence with and divergence from the novel. Many also address the Museum, housing objects featured in the novel and in the TV adaptation, which constitutes another instance of intermedial translation itself. Drawing on the conceptualisation of adaptation as intermedial translation and Instagram users' videos and comments as media paratexts, this study explores how social media content acts as a driving force in the reception and recirculation of the adapted text. In doing so, it aims to identify the orienting function of these paratexts and the role of Instagram users in raising awareness about the notions related to translation through social media. The study covers around 20 short videos and carousels marked with the hashtag #masumiyetmüzesi, selected through purposive sampling. Using a qualitative analysis of these Instagram posts (in Turkish), it discusses audience responses to the adaptation with specific reference to the visibility of intermedial translation, "fidelity," and intertextuality. The findings illustrate that viewers exhibit substantial awareness of the different aspects of intermedial transfer that forms the basis of the TV series. The study will highlight the changing role of the consumer of translations in interactive and participatory culture, along with the relevance of social media as a research method for gauging reception. It thus contributes to debates on media paratexts, social media and translation.

Keywords: social media, media paratexts, intermedial translation, *Museum of Innocence*, reception

[1] Assoc. Prof., Akdeniz University
[2] Assoc. Prof., Marmara University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL A | CULTURE AND LITERATURE

Collage: A Metaphor and Conceptual Framework for Translation Analysis

Fazilet Akdoğan Özdemir[1]

ABSTRACT

This paper proposes collage as a productive metaphor and analytic tool for studying translation, reconceptualizing an interdisciplinary notion within the context of translation. Collage, originally an artistic technique involving the assemblage of disparate parts, has been theorized across disciplines as a means of rupture, synthesis, and cultural negotiation (Banash 2013). Drawing on this lineage, the study advances a threefold, context-specific understanding of collage in Turkish translation and writing. First, collage is read as an encounter that foregrounds hybridization and disparity between underlying traditions, highlighting how translated and original texts reflect competing ethical and cultural logics. This encounter foregrounds translational choices as negotiations between source and target cultures. Second, collage is interpreted as erasure and disruption through translation. Stemming from its origins as a subversive art form, this dimension appears when translators selectively erase aspects of the source culture while incorporating elements of the target culture, thereby reshaping meaning and authority in the text. Third, collage is treated as a writing methodology grounded in translation. Turkish authors translate source texts while embedding indigenous or creative contributions, reframing translation as an expansive writing practice rather than a discrete act of transfer (Akdoğan Özdemir 2017). The paper presents case studies from translation history in Turkish to illustrate these categories, and situates collage within the Ottoman/Turkish tradition by engaging core concepts of translation history, notably "telif" and "tercüme," to illuminate how contemporary collage practices reflect the continuity of this tradition.

Keywords: collage, translation metaphors, translation history, interdisciplinary concepts of translation, Ottoman/Turkish translation tradition

[1] Asst. Prof., Boğaziçi University

The Actor as Translational Agent: Demet Evgar's Habitus, Intermediality, and the Female Gaze in *Afife*

Naciye Sağlam[1]

ABSTRACT

This paper examines the play *Afife*, directed by Serdar Biliş, as a case of habitus-driven performative translation that frames the actor as a human translator. The study positions Demet Evgar as a translational agent who mediates the narrative of Afife Jale, the first Muslim Turkish actress, from a marginalized archival past into a powerful contemporary presence. Drawing on Pierre Bourdieu's concept of habitus, the analysis investigates how Evgar's embodied dispositions, professional trajectory, and public stage persona interact with the historical figure. It argues that this performative encounter disrupts the conventional biographical narrative that frames Afife primarily through tragedy and fragility. Instead, the performance rearticulates Afife as an assertive subject, foregrounding resilience, visibility, and agency. The study analyzes the staging strategies through two interrelated dimensions. First, the production's positioning as a large-scale theatrical event is examined as a strategic redistribution of symbolic capital. By staging Afife's story as a grand production, the performance symbolically reconfigures the historical marginalization surrounding her narrative and amplifies her presence within the cultural field. Second, at the level of visual and intermedial strategy, the use of live camera feeds projecting monumental black-and-white close-ups of the actor's face onto the stage backdrop disrupts classical theatrical distance. This visual amplification translates the character's internal experience into a public, monumentalized female gaze, transforming private emotion into a collective act of witnessing and thereby intervening in dominant historiographical modes of representation. The paper argues that *Afife* operates at the intersection of body, technology, and cultural memory, demonstrating how the actor's habitus functions as a transformative translational practice through which women's history is reclaimed and rearticulated on the contemporary stage.

Keywords: cultural translation, actor habitus, feminist translation, intermediality, performance, Afife

[1] Asst. Prof., Fırat University

Yapay Üçüncü Dil Çevirisinde İnsan Çevirmen ve Yapay Zekâ: "Groilish" Örneği Üzerinden Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Hülya Boy Akyol[1]

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, *The Giants and the Joneses* (2004) başlıklı eserdeki "Groilish" adlı yapay dilin insan çevirmen ve yapay zekâ tarafından üretilmiş Türkçe çevirilerdeki aktarımı üzerine karşılaştırmalı bir inceleme yapmaktır. *The Giants and the Joneses* çocuk edebiyatı alanındaki eserleriyle tanınan İngiliz yazar Julia Donaldson tarafından kaleme alınmış olup *Devler ve Mincik Bobolar* (2010) başlığıyla Kerem Işık tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Eserde Stephen, Colette ve Poppy isimli üç kardeşin, dev kız çocuğu Jumbeelia tarafından "Groil" adlı devler diyarına götürülmesiyle başlayan maceraları anlatılmaktadır. Çalışmanın çıkış noktasını eserin yazar tarafından bu hikâye için özel olarak kurgulanmış bir dev dili içermesi, dolayısıyla çok dilli bir metin niteliği taşıması oluşturmaktadır. Montse Corrius ve Patrick Zabalbeascoa (2011) dillerarası çeviride kaynak metnin dili ("L1") ve erek metnin dili ("L2") ile birlikte sürece dâhil olabilecek doğal ve/veya yapay dilleri "üçüncü dil" ("L3") olarak ele almaktadır. *The Giants and the Joneses* bağlamında üçüncü dil konumundaki yapay dilin, İngilizceye ait telaffuz ve dil bilgisi özelliklerinden yola çıkılarak üretilmiş olması söz konusudur. Eserin sonunda İngilizceden dev diline ve dev dilinden İngilizceye sözlük sunulmuş olmakla birlikte anlatı boyunca dev diline ait ifadeler çocuk okurlar açısından sözlüğe başvurulmaksızın da hem bağlam eşliğinde anlaşılabilecek hem de devlerin varsayılan konuşma biçimleri aracılığıyla 'ötekiliği' yansıtacak biçimde kurgulanmıştır. Dolayısıyla kaynak metin bağlamında "Groilish" okurlar için hem 'tanıdık' hem 'yabancı' bir dil konumundadır. Eserin çeviri bağlamında önemli bir problem alanı olarak değerlendirilebilecek söz konusu özelliğinden hareketle bu çalışma kapsamında yürütülecek incelemede, eserdeki yapay dilin özellikleri betimlenecek; yapay dilin Türkçe çevirideki aktarımı bağlamında ise insan çevirmen ve yapay zekâ tarafından üretilen çözümler, üçüncü dil çevirisinde çevirmen tarafından gerçekleştirilebilecek işlemler (Corrius ve Zabalbeascoa, 2011) çerçevesinde değerlendirilerek işlevsellik odağında karşılaştırmalı biçimde tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: *The Giants and the Joneses*, Groilish, çok dillilik, üçüncü dil, yapay dil, çocuk edebiyatı, insan çevirmen, yapay zekâ

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi

Mizah Çevirisinde Yapay Zekâ: *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* Serisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme*

Kıvanç Akyol[1], Senem Öner Bulut[2]

ÖZET

Mizah, dilden dile aktarımı en güç olgular arasında gösterilen alanlardan biri olarak çeviribilim araştırmalarında uzun süredir ilgi odağı olmayı sürdürmektedir. Sözcük oyunları, kültürel göndermeler, ironi ve absürtlük gibi çok katmanlı unsurlar içeren mizahi metinlerin çevirisi, dilsel yeterliliğin ötesinde kültürel ortaklık, bağlamsal farkındalık ve yaratıcı yeniden üretim gerektirmektedir. Üretken yapay zekânın bir alt kümesi olan büyük dil modellerinin doğal dil işleme alanındaki hızlı gelişimi ise bu zorlu alanda yapay zekânın konumunun ve modele verilen komutun çeviri üzerindeki etkisinin sorgulanmasını beraberinde getirmiştir. Bu çalışma, İngiliz yazar Douglas Adams'ın beş kitaptan oluşan *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* serisi özelinde, istem tasarımının büyük dil modellerinin İngilizce-Türkçe mizah çevirisindeki performansını ne ölçüde belirlediğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada serinin her kitabından birer örnek olmak üzere, mizahi etkinin Salvatore Attardo ve Victor Raskin'in Sözlü Mizah Genel Kuramı'nın Dil bilgi kaynağı üzerinden kurgulandığı beş pasaj ele alınmıştır. Söz konusu pasajlar, uydurma sözcük türetimi, söylem kaydı çatışması, üslup karşıtlığı, sözdizimsel paradoks ve bilgi sıralaması gibi farklı dilsel mekanizmalara dayanmaktadır. Pasajlar, yalnızca çeviri komutundan oluşan saf istem ve mizahi mekanizmayı bağlam, görev ve kısıt blokları aracılığıyla modele bildiren yapılandırılmış istem olmak üzere iki farklı istemle aynı büyük dil modeline (GPT-5.6 Sol) çevirtilmiştir. Kaynak metinler ve elde edilen çeviriler, kuramın altı bilgi kaynağının her biri için dört basamaklı bir baskınlık ölçeği kullanılarak karşılaştırmalı biçimde çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, yapılandırılmış istemin beş örneğin dördünde Dil bilgi kaynağını saf isteme kıyasla daha güçlü biçimde koruduğunu, diğer bilgi kaynaklarında ise iki koşul arasında belirgin bir fark oluşmadığını göstermektedir. Bu bulguların, saf istemle elde edilen çevirilerin mizahi etkiyi taşıyan dilsel biçimi yeniden kurmakta sınırlı kalabildiğine ve istem tasarımının mizah çevirisinde belirleyici bir unsur olarak değerlendirilebileceğine işaret ettiği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: mizah çevirisi, üretken yapay zekâ, büyük dil modelleri, sözlü mizah genel kuramı, istem tasarımı, *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*

* Bu bildiri birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kültürler Arası Çeviribilim Doktora Programında yürütülmekte olan doktora tezinden üretilmiştir.

[1] Arş. Gör., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi / Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi

Bir MTPE Çıktısında Edebî Algının İzini Sürmek: *Mavi Şato* (1926/2023) Örneği

Aysu Uslu Korkmaz[1]

ÖZET

Edebî çeviri, uzun süre insan çevirmenin yaratıcılığı, sezgisi ve üslup kurma becerisiyle tanımlanan bir alan olarak görülmüştür. Buna karşın son yıllarda makine çevirisi çıktılarının insan müdahalesiyle düzenlendiği makine çevirisi sonrası düzeltme (MTPE) süreçleri, insan çevirmen ve teknoloji arasındaki bu yerleşik ayrımı yeniden tartışmaya açmaktadır. Özellikle telif eserlerde MTPE uygulamaları, yalnızca çeviri kalitesi açısından değil, aynı zamanda okur alımlaması, çevirmen emeğinin görünürlüğü ve yayıncılık pratikleri bağlamında da dikkat çekici sonuçlar doğurmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de Dedalus Kitap tarafından 2023 yılında yayımlanan ve dijital platformlardaki tartışmalar sonucunda makine çevirisi çıktısı olduğu anlaşılan romanlar arasından *Mavi Şato* (The Blue Castle) (1926/2023) örneğini ele almaktadır. Yayınevi, sosyal medya hesaplarından yaptığı açıklamada çevirilerin bir düzeltme sürecinden geçirilerek okurla buluşturulduğunu ifade ederken okurlar bu kitapları sıklıkla "akıcı", "doğal" ve "sürükleyici" olarak değerlendirmiştir. Dolayısıyla, Lucy M. Montgomery'nin zengin çevresel betimlemeleriyle öne çıkan ve bir MTPE çıktısı olarak Türkçeye sunulan *Mavi Şato*, makine çevirisi sonrası insan müdahalesinin edebî algıyı hangi metinsel düzeylerde şekillendirdiğini analiz etmek için uygun bir vaka sunmaktadır. Romanın pastoral betimlemelerine odaklanan bu araştırma, çevresel ve duyusal öğelerin hedef metinde korunup korunmadığını; başka bir ifadeyle erek okurun kaynak okurla benzer bir manzara deneyimi yaşayıp yaşamadığını sorgulamaktadır. Bu doğrultuda, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen ve Lake Mistawis çevresine odaklanan betimleyici kesitler, karma yöntemli bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Bulgular, romandaki çevresel ve duyusal söz varlığının büyük ölçüde korunduğunu, buna karşın yapısal düzeyde ve üslup düzeyinde uygulanan yerlileştirme stratejilerinin metni Türkçede daha akıcı ve doğal kıldığını göstermektedir. Bu durum, okurlar tarafından algılanan akıcılığın sözcüksel sadakat ile yapısal dönüşümün birleşimiyle üretildiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak çalışma, MTPE'nin belirli edebî metin türlerinde okur açısından kabul edilebilir ve akıcı ürünler yaratabildiğini, ancak bu başarının insan çevirmenin yaratıcı ve etik rolünü ortadan kaldırmadığını göstermektedir. Aksine, MTPE bağlamı, insan müdahalesini çevirinin başlangıcından çok sonrasına taşıyarak çevirmenlik, editörlük, yazarlık, şeffaflık ve sorumluluk sınırlarını yeniden tanımlamaktadır.

Anahtar sözcükler: makine çevirisi sonrası düzeltme (MTPE), edebî makine çevirisi, okur alımlaması, telif eser çevirisi, çeviri etiği

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi

Edebî Çeviride Toplumsal Seslerin Aktarımı: Orhan Kemal'in *Müfettişler Müfettişi* Romanının Fransızca İnsan Çevirisi ile Yapay Zekâ Çevirisinin Karşılaştırılması

Ercan Demirci[1]

ÖZET

Bu çalışma, Orhan Kemal'in ilk kez 1966 yılında yayımlanan *Müfettişler Müfettişi* adlı romanında yer alan sosyolektlerin Fransızcaya aktarımını karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. İncelemenin temelini, romanın Everest Yayınları tarafından yayımlanan on birinci baskısı, Jean-Louis Mattei tarafından Fransızcaya çevrilen ve 1995 yılında Kültür Bakanlığı Yayınları tarafından yayımlanan *Inspecteur des inspecteurs* başlıklı insan çevirisi ile aynı kesitlerin ChatGPT 5.5 tarafından üretilen Fransızca çevirileri oluşturmaktadır. Çalışmanın konusu, romandaki bürokratik söylem, halk dili, gündelik konuşma biçimleri, hitap ifadeleri, deyimler, argo unsurlar ve toplumsal hiyerarşiyi görünür kılan dilsel göstergelerin farklı çeviri üreticileri tarafından nasıl yeniden kurulduğudur. Araştırma, yalnızca sözcüksel eşdeğerliği değil, karakterlerin toplumsal konumlarının, söylemsel kimliklerinin ve romanın çok sesli yapısının erek dilde ne ölçüde korunabildiğini sorgulamaktadır. Bu bakımdan kuramsal çerçeve; toplumdilbilimsel varyasyon yaklaşımı, Mikhail Bakhtin'in heteroglossia kavramı ve Antoine Berman'ın biçim bozucu eğilimlerinden yararlanılarak oluşturulacaktır. Temel araştırma sorusu, insan çevirmen ile üretici yapay zekânın sosyolekt göstergelerini hangi stratejilerle aktardığı ve bu tercihlerin karakterizasyon, mizah ve bürokrasi eleştirisi üzerindeki etkilerinin nasıl farklılaştığıdır. Yöntemsel olarak kaynak metinden amaçlı örnekleme yoluyla seçilecek sosyolekt göstergesi belirgin kesitler, kaynak metin–insan çevirisi–yapay zekâ çevirisi ekseninde karşılaştırılacaktır. İncelemede koruma, standartlaştırma, açıklama, eksiltme, telafi ve dil düzeyinin dönüştürülmesi gibi işlemler kodlanacaktır. Ayrıca, yapay zekâ çıktılarında bağlam kaybı, aşırı nötrleştirme ve dil katmanlarının tekdüzeleştirilmesi gibi eğilimler özellikle izlenecektir. Çalışmanın özgün değeri, Türkçeden Fransızcaya edebî çeviri bağlamında sosyolekt aktarımını insan çevirmen ile üretici yapay zekâ arasında karşılaştırmasıdır. Böylece yapay zekânın toplumsal sesleri, sınıfsal farklılıkları, bürokratik ironiyi ve karakter inşasını yeniden üretme kapasitesi somut örnekler üzerinden değerlendirilecek; insan müdahalesinin gerekli olduğu alanlar tartışmaya açılacaktır. Çalışmanın, edebî çeviride üretici yapay zekâ kullanımının sınırlarını daha somut biçimde belirlemeye, sosyolekt aktarımına ilişkin değerlendirme ölçütleri geliştirmeye ve Türkçeden Fransızcaya çeviri araştırmalarında yeni karşılaştırmalı çalışmalar için yöntemsel bir zemin oluşturmaya katkı sunması beklenmektedir. Bu yönüyle araştırma, güncel çeviri teknolojileri tartışmalarına eleştirel ve disiplinlerarası bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: sosyolekt, edebî çeviri, toplumdilbilim, üretici yapay zekâ, Orhan Kemal

[1] Öğr. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Yapay Zekâ Çağında Karar Verici Olarak İnsan Çevirmen: Çeviri Çıktılarının Kabulü, Sınırlandırılması ve Dolaşımı

Fırat Soysal[1]

ÖZET

Yapay zekâ (YZ) ve makine çevirisi (MÇ) sistemlerinin giderek daha geniş bir metin yelpazesinde hızlı ve akıcı çıktılar üretebilmesi, teknik olarak çevrilebilir hâle gelen her metnin çevrilmesinin gerekli ve uygun olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Bu soru, üretilen çeviri çıktısının kabulü ve dolaşımıyla doğrudan bağlantılıdır: Bir metnin teknik olarak çevrilebilir olması, çevrilmesinin gerekli ve uygun olduğu ya da üretilen çıktının doğrudan dolaşıma sokulabileceği anlamına gelmeyebilir. Çalışma, yapay zekâ destekli çeviri, YZ/MÇ çıktılarının son düzenlenmesi (post-editing), makine çevirisi okuryazarlığı, çeviri etiği ve risk yönetimi literatüründen hareketle insan çevirmenin rolünü üretimin yanı sıra karar ve sorumluluk ekseninde yeniden düşünmektedir. Çalışmanın temel savı, çeviribilimdeki dönüşümün yalnızca daha hızlı ve akıcı çıktı üretiminde değil, bu çıktıların değerlendirilmesi, kabul edilmesi, sınırlandırılması ve dolaşıma sokulmasına ilişkin kararlarda da belirginleştiğidir. Bu çerçevede, gerçek YZ/MÇ kullanımlarını veya gerçek metinler üzerinde üretilmiş çıktıları belgeleyen kaynaklar nitel olarak çözümlenmiştir. Bu kaynaklarda yer alan kullanım örnekleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İnceleme kapsamına hukuk, sağlık, ruh sağlığı, edebî çeviri, veri güvenliği ve kamusal risk iletişimi alanlarından bilimsel araştırmalar, resmî kararlar, kurumsal belgeler ve kamuya açık kaynaklarda belgelenmiş olaylar alınmıştır. İncelenen örnekler, kaynakların sunduğu bilgiler ölçüsünde şöyle karşılaştırılmıştır: çeviri çıktısının amacı, kullanım bağlamı, erek kitlesi ve doğurabileceği sonuçlar bakımından kabul edilebilirliği ile üretim sürecinin araç seçimi, veri güvenliği, doğrulanabilirlik ve insan denetimi bakımından kabul edilebilirliği. Çözümleme, kabul edilebilirliğin yalnızca dilsel doğruluk ve akıcılıkla belirlenemeyeceğini; çıktı ile onu üreten sürecin ayrı fakat ilişkili karar alanları olduğunu göstermektedir. Buna göre bir çıktı kabul edilebilir, kullanımı belirli koşullarla sınırlandırılabilir ya da dolaşıma sokulmayabilir; çeviri görevi insan çevirmene devredilebilir ve gerektiğinde alan uzmanı karar sürecine dahil edilebilir. Nihayetinde bu çalışma, insan çevirmenin genişleyen rolünü "çeviri dolaşım karar vericisi" olarak kavramsallaştırmakta; insan çevirmeni, yapay zekâ çağında geri çekilen bir figür olarak değil, çeviri eyleminin etik ve epistemik sınırlarını gözeten aktif ve sorumlu bir özne olarak konumlandırmaktadır.

Anahtar sözcükler: yapay zekâ destekli çeviri, insan çevirmen, çeviri dolaşımı, çeviriyi sınırlandırma kararı, çeviri etiği

[1] Arş. Gör. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Yeni Çağın Çevirmeni: Oyuncu Çevirmen (Çevirmen Ludens)

Sabri Gürses[1]

ÖZET

Makine çevirisi, CAT/BDÇ, yapay zekâ çevirisi gibi 21. yüzyılın hızla gelişen çeviri olanakları insan çevirmene yardım ettiği gibi, onu uzun zamandır siborg çevirmene dönüştürürken, insan çevirmenin makineleşmesinin ölçüleri ve sınırları çeviribilimde kesintisiz bir tartışma konusu olmaktadır. Fakat siborg çevirmen kavramının bile hızla eskidiği görülmekte ve insanın yerini alan yapay zekâ kavramının tartışmalara hakim olduğu gözlenmektedir. İnsani yaratıcılığın alanı edebi, sanatsal çevirilerle sınırlanmaktadır. Fakat yapay zekâ çalışmalarının hızla gelişmesine katkıda bulunan video oyunları gibi multimedya ürünler yeni çevirmen kuşaklarının farklı gelişmesinde etkili oldu ve eski edebiliğin ve sanatsallığın yerine yeni yaklaşımlar getirmeyi başardı. Artık oyun kültürüyle gelişmiş oyuncu çevirmen kavramından söz edilebilir; bu çevirmen klasik metin ilişkilerinin yanına performatif, teatral ve etkileşimli metin ilişkilerinin deneyimine sahip bir çevirmen tipidir. Bu çalışmada 21. Yüzyılda çeviri teknolojisinin gelişmesine koşut olarak gelişen oyun teknolojileri ve bu türe ait çevirisel deneyimin genel olarak çevirmenliğin gelişimine etkisi ele alınacaktır. Bu çerçevede Rusya ve Türkiye'deki oyun sektörünün kıyaslanması da değerlendirmenin nesnelliğinin ölçülmesi için yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: yapay çeviri, yapay zekâ çevirisi, siborg çevirmen, oyun çevirisi, oyuncu çevirmen, çeviri teknolojileri, görsel-işitsel çeviri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi

Sadakatin Müzakeresi: Sansür ve Çevirmenin Mesleki Konumlanışı

Egehan Akçay[1]

ÖZET

Çeviride sadakat çoğunlukla kaynak ve erek metin arasındaki ilişki üzerinden ele alınırken, çeviri eyleminin gerçekleştiği toplumsal, siyasal ve ekonomik koşullar bu ilişkinin anlamını dönüştürebilmektedir. Bu çalışma, 2025 yılında Türkiye'de yayımlanan tartışmalı bir çeviri vakasını, metinsel müdahaleler ile bu müdahaleler etrafında oluşan kamusal söylemleri birlikte incelemektedir. Vakanın metinsel boyutunda, kitabın teorik ve ideolojik çerçevesini oluşturan Komünizm, 1917 devrimi ve kıyamet-Komünizm ilişkisine dair bölümlerin erek metinden sistematik biçimde çıkarıldığı; ayrıca kamuoyunda sansür olarak tartışılan başka bir müdahalenin bulunduğu görülmektedir. Bu müdahaleler sansür ve otosansür bağlamında değerlendirilmektedir. Çalışma nitel bir vaka analizi olarak tasarlanmıştır. Veri setini sınırlı sayıdaki kritik metinsel müdahalenin yanı sıra çevirmenle yapılan söyleşi, olay üzerine yayımlanan haberler, sosyal medya paylaşımları ve araştırmacının daha önce yayımladığı çeviri eleştirisi oluşturmaktadır. Vaka etrafında üretilen söylemler eleştirel söylem analiziyle incelenirken, aktörlerin ilişkisel konumları Pierre Bourdieu'nün alan, habitus ve ilişkisel yaklaşımı; çeviri ve dolaşım üzerindeki güç ilişkileri ise André Lefevere'nin patronaj ve yeniden yazım kavramları çerçevesinde değerlendirilmektedir. Christiane Nord'un *loyalty* kavramı, sadakati yalnızca erek metne bağlılılık değil, çeviri sürecindeki taraflara karşı etik sorumluluk olarak ele almak için kullanılmaktadır. Çalışmanın temel sorusu, söz konusu müdahalelerin tutarlı bir çeviri Skopos'u ile açıklanıp açıklanmayacağıdır. Bu bağlamda, çevirmenin karar alma süreçlerini açıklamak üzere "translatorial skopos" kavramı analitik bir ayrım olarak ele alınmaktadır. Çalışma, sadakatin otosansür, sorumluluk ve varlığını sürdürme arasında farklı biçimlerde müzakere edildiğini ileri sürmektedir; burada varlığını sürdürme, hem çevirmenin mesleki konumunu koruma hem de çeviri metninin yayımlanabilirliği ve dolaşımını sürdürme kaygısını ifade etmektedir.

Anahtar sözcükler: sadakat, sansür, otosansür, varlığını sürdürme, skopos, translatorial skopos, çevirmen etiği, patronaj, yeniden yazım, Bourdieu

[1] Lisans Öğrencisi, Yeditepe Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL C | TRANSLATION SOCIOLOGY

Dijital Çeviri Ekosisteminde Çevirmen Kimliği: "İnsan Çevirmen" Kavramının Eleştirel Bir Okuması

Gözde Serteser Baştuğ[1]

ÖZET

Makine çevirisindeki teknolojik dönüşümle birlikte, çevirmen kavramı insan olduğunun ayrıca belirtilmesine gerek duyulmayan bir kategori olmaktan çıkıp "insan çevirmen" (human translator/ human translation) olarak anılır hale geldi. Kavramın çıkış noktası 2018'deki "insan düzeyinde başarı" (human parity) tartışmalarına kadar geri götürülebilirse de, esas olarak üretken yapay zekânın yaygınlaşmasıyla meslek örgütlerinin bildirilerinde, kurumsal söylemde ve iş ilanlarında bu tabir yaygın bir biçimde dolaşıma girmeye başladı. Bu yeni söylem dünyası özelinde çeviri faaliyetinin artık insan ve yapay zekâ aktörlerinin etkileşim içinde olduğu dijital bir ekosistem içerisinde gerçekleştiği ileri sürülmektedir. Piyasa ilişkilerini doğallaştırma eğilimi taşıyan "ekosistem" metaforuyla nitelenen böylesi bir yapı, bilginin üretim ve dolaşım süreçlerini kökten değiştirerek çevirmenin geleneksel otoritesini ve mesleki sınırlarını tartışmaya açmaktadır. Çalışma, bu bağlamda, insan çevirmen kavramının farklı aktörler için hangi söylemsel işlevleri taşıdığını irdelemeyi hedeflemektedir. Söz konusu kavram, çevirmeni merkezi konumdan alıp istisnai bir noktaya mı taşımaktadır, mesleki bir savunma refleksi midir yoksa değişen iş tanımlarının bir yansıması mıdır? Bu sorular ışığında, yöntem olarak söylem-tarihsel yaklaşıma başvurulacak olan çalışmada iki bütünce katmanı karşılaştırılacaktır: uluslararası meslek örgütlerinin (FIT, IAPTI, CEATL, AVTE) yapay zekâ ve makine çevirisine ilişkin bildirileri ile ProZ.com'daki iş ilanları. Böylelikle, çalışma, söz konusu tarafların perspektifinden kavramın nasıl (yeniden) yazıldığını, kavramın içeriğinin nasıl doldurulduğunu ve kurumsal söylemin görünümlerini ortaya koymaya çalışacaktır.

Anahtar sözcükler: insan çevirmen, eleştirel söylem analizi, nöral makine çevirisi, çevirmen kimliği, art-düzenleme

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL D | TRANSLATION TECHNOLOGIES

From Crowdsourcing to Contextual AI: Evaluating Customized LLMs in the Translation of Collaborative Wikis

Hulusi Alp Sırkıntı[1]

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the effectiveness of a customized AI model that uses retrieval augmented generation (RAG) and prompting techniques in the translation of collaborative creative writing. For this purpose, three stories written in English are selected from the SCP Foundation website, which is a collaborative creative wiki where the users themselves publish horror stories. The titles of the selected stories for this study are SCP-087, SCP-106 and SCP-173. For this research, these stories are translated from English to Turkish using a customized AI system that retrieves contextually relevant data from existing community translations and the English source texts to ensure stylistic and terminological consistency. The outputs of this translation workflow that is actively incorporating AI are compared with the translations made by the Turkish SCP community using BERTScore. The reason why BERTScore is selected as the evaluation method for this study is because rather than just comparing words between the source text and the target text as in the case of BLEU, it measures semantic similarity by comparing numerical values between different words, meaning that it is better able to detect similarity in meaning, providing more reliable data than word-matching methods. When the results are interpreted, it is seen whether the combination of RAG and prompting can eliminate the need for traditional crowdsourced translation models by successfully replicating the collective voice and specific cold and bureaucratic tone of the stories written by the community.

Keywords: AI in translation, AI customization, RAG, prompting, BERTScore

[1] Lecturer, Yalova University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL D | TRANSLATION TECHNOLOGIES

The Illusion of Context? Literary Translation Across Expanding LLM Context Windows

Hilal Öztürk Baydere[1], Betül Sarı[2]

ABSTRACT

This study examines the performance of Large Language Models (LLMs) in creative literary translation, focusing specifically on the effects of context window scaling. Today, leading artificial intelligence developers suggest that their LLMs offer enhanced semantic comprehension and narrative consistency by utilizing expanding architectural capacities that can process extensive textual volumes simultaneously. However, it remains an area of ongoing research whether this architectural expansion effectively supports the translation of complex literary phenomena. The primary aim of this research is to examine how different levels of contextual input influence the translational behaviors of LLMs in creative literary translation. To this end, a focused qualitative analysis was conducted on a selection of 10 literary excerpts containing metaphors, wordplays, and rhetorical structures. These texts were subjected to a three-stage translation process under a neutral prompt design to observe the models' translational tendencies under varying contextual conditions. The conditions included zero context (isolated), paragraph context (meso), and a macro context encompassing a broader narrative section. A cross-reading evaluation of the target texts suggests that increasing context volume does not produce a linear improvement in the translation of literary devices. Zero-context outputs frequently tended toward surface-level lexical transfer or literalized metaphorical rendering, whereas broader contextual conditions occasionally encouraged interpretive expansion, explicitation, or paraphrastic reformulation. While paragraph-level context sometimes appeared to support a relatively balanced negotiation between semantic coherence and stylistic fluency, this tendency was not consistent across all excerpts or rhetorical structures. The findings suggest that larger context windows may alter the models' translational behavior, yet do not reliably resolve the pragmatic and stylistic complexities of literary translation. Given the exploratory and small-scale nature of the analyzed excerpts, the study cautiously argues that context-window expansion alone should not be treated as a sufficient solution for literary translation, reinforcing the continuing importance of human-centered and technology-augmented workflows.

Keywords: large language models (LLMs), literary translation, context window, illusion of context, human-centered AI

[1] Asst. Prof., Karadeniz Technical University
[2] MA Student, Karadeniz Technical University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL D | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Assessing The Quality of Machine Translation of Legal Texts from European Portuguese to Turkish

İmren Gökce[1]

ABSTRACT

Machine translation quality has been extensively researched for many language pairs, except Portuguese and Turkish. This results from the fact that they are a low-resource language pair. No academic level or specialised training opportunities exist in either country, nor are there academic studies in specialised areas. In the absence of bilingual lexical resources for the pair, machine translation and AI applications are the only options for translators. Therefore, this paper assesses the quality of translations produced by the most popular machine translation tools DeepL, Google Translate, and ChatGPT, using the Multidimensional Quality Metrics (MQM) model for categorising error types. The chosen source texts for this purpose include articles of the Portuguese Code of Criminal Procedure and the Portuguese Criminal Code, and a template document frequently annexed by Portuguese authorities to letters rogatory sent to Türkiye. The source texts were extracted from my personal corpus, which emerged from translating these legal documents from Portuguese into Turkish and vice versa over the last four years. By investigating an under-studied language pair, the study aspires to contribute to the field by showing the efficacy of these tools for translators working in the field.

Keywords: legal translation, machine translation, translation quality, Google, ChatGPT, DeepL

[1] Legal and Literary Translator

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL D | TRANSLATION TECHNOLOGIES

Reverse Babel: User Perceptions of Automated Translation on X

Seda Kuşçu Özbudak[1]

ABSTRACT

This study examines how interface design shapes users' perceptions of Grok-powered automated translation on X (formerly Twitter), which was introduced in early April 2026. Drawing on Venuti's concept of translator invisibility, the study explores a rather different context: the (in)visibility of algorithmic translation within a social media interface. While Venuti's concept is about the discursive and cultural position of the literary translators, this study employs invisibility as a starting point for describing how interface features, such as small translation labels, muted color contrast, and automatic activation of translation, may make the act of translation less noticeable to users of X. Rather than viewing literary and algorithmic invisibility as equivalent, this study frames this as a theoretical extension and combines it with Affordance Theory by Nagy and Neff to explore the relationship between interface design, perceived functionality, and user experience. The study dataset comprises 83 first-level replies to a viral X post published on 9 April 2026, spanning more than 20 source languages, including English, French, German, Japanese, Korean, Polish, Portuguese, Russian, Spanish, and Turkish. Due to current restrictions on access to X's API, the replies were manually collected through screen captures between 9 and 12 April 2026. Criterion-based purposive sampling was used to include replies that showed variation in the source language and sufficient interpretive content for qualitative analysis. An inductive, reflexive thematic analysis following Braun and Clarke revealed six recurring patterns, which were later interpreted within the framework of invisibility and affordance. The findings indicate that X's user interface may push the experience of reading automated translations into the background. Many users responded to multilingual content as if linguistic differences had temporarily disappeared, without considering translation as a mediation process at first sight. This experience later changed when users noticed the translation marker or otherwise realized that translation had taken place. At such moments, the translation became more apparent, and users tried to explain this experience through references ranging from admiration for technological progress to historical and mythological parallels, such as Pentecost and the Tower of Babel. Taking this design-perception axis into account, this study contributes to the debate on the changing role of translation in digital environments and argues that automated systems and users' perceptions jointly shape how translation is experienced.

Keywords: automated translation, translation invisibility, affordance theory, interface design, social media translation

[1] Asst. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL E | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

The AI-Generated Subtitling of *Tamaghrabit*: On Quality, Agency, and Intercultural Mediation

Imane Benali[1]

ABSTRACT

The use of artificial intelligence (AI) in subtitling is rapidly increasing, as it facilitates this notoriously constrained form of audiovisual translation (AVT) for professional translators and enhances their workflow and productivity. However, while AI guarantees efficiency and speed, complete reliance on automated subtitle generation is still problematic due to linguistic, cultural, and multimodal considerations. Against this backdrop, the present study, conducted as a part of our PhD project, examines the quality of Moroccan Arabic-to-English subtitles generated by OpenAI's the premium version of ChatGPT (the GPT-5 model) for the first episode of *Tamaghrabit*, a docuseries produced and broadcast by 2M in 2022. This documentary sheds light on the various facets of Moroccan identity, rendering it an ideal case study to evaluate the effectiveness and limitations of AI in handling content laden with cultural references and idiosyncrasies. Using Pedersen's (2017) FAR model for subtitle quality assessment, this study adopts a qualitative multimodal approach that highlights key translation errors in three categories: functional equivalence (semantics), accessibility (idiomaticity), and readability (reading speed and semiotic cohesion). The inclusion of the third category in the assessment introduces a multimodal dimension to the model, as it recognises the intricate semiotic relationship between the source and target texts within the constraints of the audiovisual medium. The initial findings of this study indicate that while AI-generated subtitles may adhere to technical and structural standards, Gen-AI still struggles with cultural nuance and idioms. They also highlight the significant influence of prompting on output quality, showing that more specific and contextually informed prompts tend to yield higher-quality results. The study ultimately underscores the ongoing need for human expertise to ensure culturally and linguistically accurate subtitles, despite recent advancements in AI technology that may entice both professionals and amateurs to place undue trust in its outputs.

Keywords: artificial intelligence (AI), audiovisual translation (AVT), subtitle quality assessment, Pedersen's FAR model, *Tamaghrabit*

[1] PhD Student, King Fahd School of Translation

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL E | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

Rewriting Cape Helles: Multimodal Translation in Battlefield 1 and the Question of Translaboration

Osman Rüçhan Şeker[1]

ABSTRACT

Translation has never been treated as a fixed concept but has been repeatedly redefined under changing communicative, medial, and theoretical conditions. Digitalization now makes this redefinition more visible by showing that meaning can be produced through visual and auditory resources rather than through language alone. This raises two related questions: how does such an expanded translational act operate, especially in a digital product such as a historical video game, and who or what participates in carrying it out? The multimodal construction of history in such games offers a productive site for addressing these questions. Against this background, the study examines how the historical atmosphere of the Cape Helles Landing is reinterpreted in the "The Runner" mission of *Battlefield 1*. Conceptually, this reinterpretation is approached as *rewriting*, in which historical meanings are reconfigured across semiotic modes. Methodologically, the study draws on *multimodal translation* and focuses on how visual and auditory resources operate simultaneously within this act of *rewriting*. Using a qualitative design, the analysis focuses on three purposively selected clusters: spatial elements covering the coastline and the Seddulbahir fortification; military elements, ranging from soldiers and artillery batteries to trenches and a warship; and supportive elements, namely cut-scenes, background music, and on-screen texts. The study argues that these multimodal resources produce a coherent atmosphere that renders Cape Helles as a digitally "felt" historical space. More significantly, historical meaning appears here neither as a simple transfer by a single agent nor as the product of a single semiotic mode. Rather, it can be read as collaborative translational labor shaped by the convergence of different semiotic resources. In this sense, the study relates the digital reinterpretation under examination to *translaboration* and opens a discussion on the reconceptualization of translation and the human translator in the digital age within a complex multimodal digital production context.

Keywords: multimodal translation, rewriting, translaboration, video games, human translator

[1] Res. Asst., Kafkas University

DAY 2 · BLOCK 5 · HALL E | AUDIOVISUAL TRANSLATION AND COMMUNICATION

The Practice of Official Translation in the Era of AI: The Brazilian Scenario

Valeria Brisolara[1]

ABSTRACT

The context of official translation is subject to variation from country to country. Notwithstanding the noted discrepancies in their respective systems, a shared commitment to ensuring the integrity of translations and the security of data emerges as a prominent concern. The recent years have witnessed significant transformations in the practices of translators, precipitated by the pandemic and the post-pandemic era. These changes have been compounded by the steady rise in demand for translations of electronic documents, the transition to digital formats for delivery of translations, and the emergence and increasing ubiquity of AI technologies. Technological tools are being integrated into the translator's work across various fields, creating the need for digital or computational literacy in all areas of translation. The advent of generative AI has given rise to a debate surrounding the integration, impact, and utilization of AI technologies to enhance the linguistic competencies of translators, as well as the evolving role of the translator (PYM; HAO, 2025). Despite their importance, issues related to the practice of official translation are rarely discussed outside the realm of translators' associations in Brazil. In consideration of the aforementioned context, the objective of this paper is twofold: first, to present the current state of official translation in Brazil, and second, to reflect on the possible impact of the changes brought about by the growing use of IA technologies on the translator's practice, authorship, and ethics. Moreover, the objective is to underscore the significance of public translation in a context of increasing globalization and global mobility, as well as to the training of translators for the development of translation competencies.

Keywords: official translation, AI, authorship, Brazil, ethics

[1] Assoc. Prof., UNISINOS

The Birth, Death and Rebirth of Tango Translation in Türkiye An Ad Hoc Social Westernization Experiment

Beyza Havvanur Sarımehmet[1], Ayşe Şirin Okyayuz[2]

ABSTRACT

Tango originated in the late 19th century in the Río de la Plata region, emerging from working-class port cultures as both a dance and musical form associated with eroticism and marginalized social figures (Chasteen, 2004; Viladrich, 2006). As it traveled to Europe, particularly Paris, it underwent a process of "sanitization," losing its sensual elements and being reshaped to suit elite, bourgeois tastes (Guy, 1991; Savigliano, 1995). By the time tango reached Turkey, it had already been significantly transformed. It was further reinterpreted, both in its musical and dance forms within a romantic, moral, and domestic framework in line with the Republic's modernization and Westernization policies (Akgül, 2011). In this process, tango served as a symbol of modernity, normalizing the public co-existence of men and women in contrast to the "haremlik–selamlık" understanding specific to the Ottoman period (Yuna, 2021). This study examines the introduction of Argentine tango, both as a dance practice and a musical genre, to Turkey and its transformation within the context of the Republican era from a translation studies perspective. Tango is not merely a dance form; it is considered a multi-layered cultural text that carries cultural values such as the body, gender, morality, and modernity (Eco, 1976; Kaeppler, 1985; Akgül, 2011). Therefore, this phenomenon can be evaluated as an intersemiotic translation process. Drawing on Lotman's concept of the semiosphere (2005, 2009) and Eco's understanding of cultural signs (1976), this study reveals how tango has been recoded as it moved across cultural contexts, with a particular focus on its transformation within the Turkish setting. Ultimately, this study argues that tango's presence in Turkey is not a fixed transmission, but the product of a dynamic translation process shaped by ideological, social, and cultural needs (Torop, 2002).

Keywords: tango, cultural translation, intersemiotic translation, semiosphere, cultural recoding

[1] Res. Asst., Çankaya University
[2] Prof., Hacettepe University

Ötekiliğin Çevirisinde Çevirmen Edimi: *Koku*'nun Türkçe Çevirisine Yeniden Bir Bakış

Şaziye Çıkrıkcı[1]

ÖZET

Edebi çeviride ötekiliğin temsili çoğunlukla metin merkezli yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmış, çevirmenin bu temsilleri nasıl yeniden kurduğu ise sınırlı biçimde tartışılmıştır. Çeviri çalışmalarında metin odaklı analizlerin hâlen baskın olduğu, çevirmenin deneyim ve karar süreçlerine dayalı katılımcı araştırmaların ise daha sınırlı kaldığı görülmektedir. Buradan hareketle, Radhika Jha'nın *Koku* (2002) adlı romanının Türkçe çevirisinin (2006) çevirmen odağında yeniden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. *Koku*, duyusal deneyim, beden ve bellek üzerinden şekillenen anlatısıyla ötekiliğin çok katmanlı temsillerini sunmaktadır. Çalışma, daha önce metin merkezli olarak yürütülen ve çeviri eleştirisi kapsamında üç aşamalı bir yöntemle (kaynak metin çözümlemesi, dil içi ve dil dışı etmenler) gerçekleştirilen analizi, bu kez çevirmenin karar alma süreçlerini merkeze alarak yeniden ele almaktadır. Özellikle dil dışı etmenler bağlamında ötekiliğin çeviride nasıl yeniden yapılandırıldığı incelenmektedir. Bu doğrultuda çalışma, çevirmeni anlamın yeniden üretiminde etkin bir özne olarak konumlandırmaktadır. Nitel araştırma tasarımı kapsamında, seçili metin parçalarının karşılaştırmalı yakın okuması çevirmenle gerçekleştirilecek görüşme verileriyle birleştirilecektir. Bu yaklaşımın, çeviri sürecinin çevirmenin farklı bilgi ve anlam üretim biçimleri arasında seçim yaptığı bir süreç olarak ele alınmasını mümkün kılacağı düşünülmektedir. Görüşmenin, çevirmenin ötekiliğin temsili söz konusu olduğunda metinsel sadakat ile okunabilirlik ve kültürel anlaşılabilirlik arasında nasıl bir denge kurduğunu ortaya koyması beklenmektedir. Bu bağlamda, insan çevirmenin kültürel duyarlılık ve bağlamsal yorumlama kapasitesinin çeviri sürecinde belirleyici bir rol oynadığına işaret eden bir analiz sunulması amaçlanmaktadır. Sonuç olarak bu çalışmanın, ötekiliğin çevirideki temsiline ilişkin tartışmayı metin düzeyinden çevirmen düzeyine taşıyarak çevirmeni farklı bilgi biçimleri arasında denge kuran etkin bir özne olarak yeniden düşünmeye katkı sunacağı öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: çevirmen edimi, ötekilik, edebi çeviri, çeviri eleştirisi, insan çevirmen

[1] Öğr. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Arapça'da Bir Madonna: Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna* Adlı Eserinin Arapça Çevirisinin Yan Metinsel Unsurlarının İncelenmesi

Nur Kıroğlu[1]

ÖZET

Türk edebiyatının klasiklerinden *Kürk Mantolu Madonna* Sabahattin Ali tarafından 1943'te yazılmıştır. Bireyin iç dünyasını, yabancılaşmasını ve toplumsal konumunu psikolojik derinlikle ele alan eser, 2000'li yıllarda Türkiye'de yeniden keşfedilmiştir. 2007'de Fransızcaya 2008'de Almancaya 2016'de İngilizceye yapılan çevirilerinin ardından Batıda büyük ilgi uyandırmıştır. Eserin Arapça çevirisi ise *مادونا صاحبة معطف الفرو* 2015'te, جهاد الاماسي (Cihâd el-Emâsî) tarafından yapılmış ve دار أثر للنشر (Eser yayınevi) tarafından Suudi Arabistan'da yayımlanmıştır. Bu çalışmanın amacı *Kürk Mantolu Madonna*'nın Arapça diline yolculuğunu Betimleyici Çeviribilimsel Yöntem (Toury, 1995) çerçevesinde yan metinsel unsurlara odaklanarak incelemektir. Yan metinler, çeviri normlarının izlenebildiği özerk alanlardır, çevirmenin hedef kültüre yönelimini ve çevirinin konumlandırılma biçimini ortaya koyarlar. Bu bağlamda çalışma, Gérard Genette'in (1975) kuramsallaştırdığı yan metinsellik (paratextuality) yaklaşımını temele alarak, metnin çevresinde yer alan ve okurun metni algılayışını yönlendiren unsurları ele almaktadır. Erek metni çevreleyen ön kapak görseli, arka kapak yazısı, çevirmenin notu, Sabahattin Ali'nin kısa biyografisi ve Sevengül Sönmez tarafından kaleme alınan "*Madonna'yı neden sevdik*" adlı sonsöz yan metinsel unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Bulgular ışığında çevirmen, çeviri sürecine doğrudan atıf yaparak kendisini görünür kılmakta, teşekkür ve açıklamalar kısmında çevirmenin sürece aktif katılımını göstermektedir. Aynı şekilde yazım süreci ve başlık tartışmaları, çeviri sürecinde dikkate alınan dışsal unsurları göstermektedir. Sonsöz bölümü de eserin okur tarafından nasıl alımlandığına dair bir işlev üstlenmektedir. Ayrıca Maria Puder'in gerçekliği ve Sabahattin Ali'nin mektupları gibi biyografik veriler, metnin anlamını genişleten yan metinler olarak değerlendirilmektedir. Sonuç olarak eser, çeviribilimde Toury'nin normları açısından değerlendirildiğinde, hedef okurun beklentilerini şekillendiren bir araç olarak kabul edilebilirlik boyutunu güçlendirirken, eserin özgün bağlamını koruyan unsurlarla da yeterlilik ilkesine işaret etmektedir. Bu çalışma, Türk edebiyatının kült bir eser olmasının yanında son yıllarda bir çeviri fenomeni haline gelen eseri Arapça bağlamına aktarımı açısından incelenmesiyle yenilikçi bir nitelik taşımaktadır ve bu çeviri fenomenini farklı bir bakış açısıyla ele almaktadır.

Anahtar sözcükler: *Kürk Mantolu Madonna*, betimleyici çeviri kuramı, çevirmen görünürlüğü, yan metinsel unsurlar, Arapça çeviri

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Göçmen Söylemini Çevirmek: Chimamanda Ngozi Adichie'nin Eserleri Üzerine Örnek Çalışma

Ayşe Bilge Topaloğlu[1], Nesrin Tekin Çetin[2]

ÖZET

Küreselleşen dünyada, hedef kültür odaklı çeviri yaklaşımlarına ek olarak, hegemonik kültürel yapılar altında yaşayan göçmenlerin seslerinin görünür kılınması, çeviribilim açısından önemli bir araştırma alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışma, göçmen yazar Chimamanda Ngozi Adichie'nin *Americanah* ve *The Thing Around Your Neck* adlı eserlerini ele alarak; kimlik inşası, ırkçılık, aidiyetsizlik, yabancılaşma ve muğlaklık gibi göçmenlik deneyimlerinin getirdiği temaların söylemsel inşasını ve bu söylemlerin Türkçe çevirilere aktarımını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma, kaynak metinler ile hedef metinler arasındaki söylemsel dönüşümleri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Araştırmada ilk olarak, Teun A. van Dijk'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemi ışığında metinler makro ve mikro düzeylerde çözümlenmiştir. Bu bağlamda, tematik ve şematik yapı, sözcük seçimi, sözdizimi, yerel bağdaşıklık ve söz bilimi stratejileri doğrultusunda kaynak eserlerdeki göç temalarına vurgu yapan örtük ideolojik anlamlar ele alınmıştır. Çeviri çözümlemesinde ise Andrew Chesterman'ın anlamsal, sözdizimsel ve edimsel çeviri stratejileri üzerinden, eserlerdeki söz konusu ideolojik anlamların çevirisinde yapılan seçimler değerlendirilmiştir. Çözümleme sonucunda, Adichie'nin metinlerinde göçmen söyleminin; sözcük seçimi, sözdizimi, retorik ve metaforlar gibi söylem stratejileri aracılığıyla üretildiği, Türkçe çevirilerde ise bu söylemlerin kimi zaman sözcüğü sözcüğüne aktarıldığı, kimi zaman ise çeşitli çeviri stratejileri ile güçlendirildiği, yumuşatıldığı ya da dönüştürüldüğü görülmüştür. Sonuç olarak bu çalışma, çeviri sürecinde eleştirel söylem çözümlemesi ile çeviri stratejilerinin birlikte ele alınmasının, göç ve ideoloji temelli metinlerin çevirilerinde kaynak metne daha yakın sonuçlar ürettiğini ve bu yolla göçmen öznenin hedef kültürde daha görünür hâle geldiğini göstermektedir. Ayrıca çalışma, çeviri incelemeleri için, söylemsel stratejiler ile çeviri stratejileri eşleşmesine yönelik disiplinler arası bir yöntem önerisi sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: göç yazını, göçmen söylemi, eleştirel söylem çözümlemesi, çeviri stratejileri, Chimamanda Ngozi Adichie

[1] Öğr. Gör. Dr., Gümüşhane Üniversitesi
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Çeviri Tarihinde Unutulmuş Bir Kuramsal Metin: İbrahim Aşkî'nin *İngilizceden Tercüme Nümuneleri* (1914)

Devrim Ulaş Arslan[1], Deniz Karadeniz[2], Ayşe Ece Arslan[3]

ÖZET

Çeviribilim tarihyazımı, genellikle disiplinin 1970'lerin başlarında James Holmes ile doğduğunu ve bundan önceki dönemde çeviri üzerine üretilen düşüncenin bilimsellikten uzak, döngüsel ve kısır tartışmalardan ibaret olduğunu savunan ilerlemeci bir anlatıya dayanmaktadır (Batchelor & Odrekhivska, 2026). Brian James Baer (2020) tarafından "mit-tarih [*mythistory*]" olarak adlandırılan bu anlatı, çeviribilim disiplininin tarihsel gelişimini çok katmanlı karmaşık bir süreçten ziyade, Batı ekseninde gerçekleşen kaçınılmaz bir ilerleme süreci olarak kurgulamakta ve yirminci yüzyılın ikinci yarısından önce çeşitli coğrafyalarda çeviri hakkında üretilmiş düşünsel mirası geri plana itmektedir. Çok katmanlı ve çok sesli bir tarih anlayışıyla hareket eden bu araştırma, İbrahim Aşkî [Tanık] (1874-1977) tarafından kaleme alınmış *İngilizceden Tercüme Nümuneleri* (1914) isimli kitabı ilk defa gün yüzüne çıkararak söz konusu metnin Türk çeviri düşüncesi ve çeviri tarihi açısından önem arz eden ve yenilikçi niteliği haiz kuramsal ve uygulamalı bir rehber olduğunu savunmaktadır. Çalışmada, ilk olarak, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerine tanıklık etmiş çok yönlü bir aydın olan İbrahim Aşkî'nin biyografisi ve çevirmen kimliği ele alınmaktadır. Sonrasında, çalışma kapsamında Arap harfli Türkçe metinden transkripsiyonu yapılmış olan *İngilizceden Tercüme Nümuneleri*'nde hâkim olan çeviri söylemi ve "çeviri normları" (Toury, 1996) içerik analizi yöntemi ile incelenerek İbrahim Aşkî'nin özgün çeviri anlayışı açığa çıkarılmaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde, İbrahim Aşkî'nin bugüne kadar unutulmuş olan çeviri kuramcısı kimliğine dikkat çekilmekte ve "mit-tarih" anlatılarının aksine, çeviri düşüncesi tarihinin son derece karmaşık, zengin ve çok boyutlu olduğu savunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: çeviri tarihi, çeviri kuramı, İbrahim Aşkî, *İngilizceden Tercüme Nümuneleri*, mit-tarih

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi
[2] Bağımsız Araştırmacı
[3] Arş. Gör., Yozgat Bozok Üniversitesi

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL A | TRANSLATION HISTORY

Tanzimat Döneminde Ermeni Harfli Türkçe Edebiyat Dizgesinde Bir Halk Hikayesinin Yeniden Yazımı: *Hikâye-i Arzu ile Kamber*

Osman Çeviktay[1]

ÖZET

Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Ermeni toplumunun matbaacılıkta ve romancılıkta öncü olduğu bilinmektedir. Yayınlanan ilk Türkçe roman Vartan Paşa'nın Ermeni harfleriyle Türkçe yazdığı *Akabi Hikayesi*'dir. Topluluk kendi okur kitlesi için Ermeni harfleriyle Türkçe çeviri ve telif kitaplar ve sözlükler yayınlamıştır. Başkent İstanbul'da olduğu kadar, Avrupa'da, 1960'lı yıllara kadar Beyrut'ta ve Kahire'de, Buenos Aires'te okur oldukça bu yayınlama süreci devam etmiştir. Bu araştırmanın konusu olarak Arzu ile Kamber olarak bilinen halk hikâyesinin 1875 yılında biri Âsitâne'de (İstanbul) diğeri Beyrut'ta Ermeni harfleriyle Türkçe basılmış iki versiyonu seçilmiştir. İstanbul'da yazılan eserin adı *Hikâye-i Arzu ile Kanber: İki Pakibaz Aşıkmaşukların Hikâyesi ve Suzişli Beyitlerle Vasfolunmuş*'tur. Beyrut'ta yazılan eserin adı ise *Hikâye-i Arzu ile Kamber: Türküleriyle Beraber*'dir. Araştırmanın amacı yeniden yazım olduğu düşünülen bu iki hikâyeyi çeviri tarihi açısından çeviri kuramları bağlamında incelemektir. Bu amaçla biri 32 diğeri 55 sayfa olan iki hikâyenin Latin harflerine dil içi çevirisi yapılmıştır. Hikâyeler yeniden yazım açısından benzerlikler ve farklar çerçevesinde betimlenecek ve betimleme sonunda elde edilen veriler Ermeni Harfli Türkçe Edebiyatın sözlü ve yazılı gelişimindeki faktörlerin yorumlanmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar sözcükler: yeniden yazım, halk hikâyesi, Ermeni harfli Türkçe edebiyat, Arzu ile Kamber, Arzu ile Kanber

[1] Öğr. Gör. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi

Mehmed Emin Efendi Seyahatnamesi'nin Üç Ayrı Diliçi Çevirisinin Karşılaştırmalı İncelenmesi

Ayşe Özkan[1]

ÖZET

Bu çalışma, İstanbul'dan Asya-yı Vustâ'ya Seyahat adlı eserin diliçi çevirilerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın bütüncesi, Mehmed Emin Efendi'nin Osmanlı Türkçesiyle yazdığı İstanbul'dan Asya-yı Vustâ'ya Seyahat ile bu seyahatnamenin üç diliçi çevirisinden oluşmaktadır. Seyahatname ilk olarak Tercümân-ı Hakîkat gazetesinde tefrika edilmiş, ardından 1878'de Kırk Anbar Matbaası tarafından kitap olarak yayımlanmıştır. Kitabın önsözünü Tanzimat döneminin önde gelen yazar, gazeteci, tercüman ve yayıncılarından Ahmet Midhat Efendi kaleme almıştır. Seyahatnamenin ilk diliçi çevirisi Rıza Akdemir tarafından hazırlanmış ve 1986 yılında yayımlanmıştır. 2000 yılında yeniden basılan bu metin, her iki baskıda da İstanbul'dan Orta Asya'ya Seyahat başlığını taşımaktadır. İkinci diliçi çeviri İsmail Aka, Cahit Telci ve Vehbi Günay tarafından hazırlanmış ve 1998 yılında yayımlanmıştır. Üçüncü diliçi çeviri ise A. Muhibbe Darga tarafından yayına hazırlanmış ve 2007 yılında yayımlanmıştır. Darga, Sunuş bölümünde eserin çağının Türkçesini değiştirmeden yayımlamayı uygun gördüklerini belirtmektedir. Çalışmada kaynak metin ile üç erek metnin karşılaştırılması yoluyla çeviri olguları betimlenmekte; bu olguların oluşturduğu örüntüler üzerinden erek metinlerdeki genel çeviri yönelimleri değerlendirilmektedir. Ayrıca önsöz ve sunuşlar yanmetinsel veri olarak ele alınarak burada kaynak metnin diline ve metnin yayıma hazırlanışına ilişkin dile getirilen yaklaşımlar metinsel bulgularla karşılaştırılmaktadır. Böylece üç erek metinde gözlenen çeviri davranışları ile yanmetinlerde dile getirilen yayın yaklaşımları arasındaki ilişkinin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: diliçi çeviri, çeviri davranışları, yanmetinler, çeviri olguları

[1] Öğr. Gör. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL A | TRANSLATION HISTORY

Yapay Zekânın Çeviri Sürecinde Kullanımında Çok Boyutlu Etik Çerçeve: Küresel ve Ulusal Yaklaşımlar

Ayşe Nur Işık[1]

ÖZET

Son yüzyılda gerçekleşen yapay zekâ teknolojilerindeki gelişmeler her alanı etkilediği gibi Çeviribilim'de de birtakım değişimlere ve tartışmalara sebep olmuştur. Yapay zekâ teknolojilerinin çeviri ediminde kullanılmaya başlanması uygulama sahasında özellikle veri güvenliği, çevirmenin özerkliği, mesleki sorumluluklar ve şeffaflık gibi konulardaki karmaşık sorunları ve çeviri ediminde teknoloji ile birlikte gelen etik tartışmaları gündeme getirmiştir. Bu sebeple ulusal ve uluslararası meslek örgütleri, uluslararası üst kuruluşlar, standart belirleyici kurumlar tarafından çeviri ediminde yapay zekânın kullanımının şeffaflaştırılması ve yapılan işin güvenilirliğini arttırmak amaçlı etik üzerine çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, çeviri ediminde yapay zekâ kullanımına ilişkin küresel ve ulusal düzeyde ilgili kurumların yürüttükleri mevcut çalışmalar incelenerek elde edilen bulgular betimlenerek ulusal alandaki etik standartların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. İlgili çalışma yürütülürken nitel araştırma yöntemlerinden olan karşılaştırmalı doküman analizi kullanılmıştır. Küresel boyutta çalışma yapan AB Çeviri Genel Müdürlüğü, UNESCO, ATA gibi kurumların ve ulusal ölçekte ÇEVBİR, TKTD, Çeviri Derneği gibi derneklerin güncel çalışmaları incelenecektir.

Anahtar sözcükler: çeviri teknolojisi, yapay zekâ destekli çeviri, çeviri etiği, uluslararası çeviri örgütleri, çevirmen dernekleri

[1] Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi

Halk Masalı Çevirilerine Yönelik Çok Katmanlı Bir Çözümleme Modeli Önerisi

Aslı Çelik[1]

ÖZET

Bu çalışmada Türk halkbilimci Pertev Naili Boratav tarafından derlenip Fransızcaya çevrilen *Dünya Güzeli* adlı halk masalı, çeviribilimde farklı kuramsal yaklaşımlarda yer alan çözümleme düzeylerinden hareketle tarafımızca geliştirilen ve halk masalı çevirilerinin çözümlenmesine yönelik çok katmanlı bir çözümleme modeli çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, halk masalı çevirilerinin yalnızca dilsel bir aktarım süreci olarak değerlendirilemeyeceğini; aynı zamanda kültürel, anlatısal ve pragmatik boyutlar taşıyan çok yönlü bir yeniden üretim süreci olduğunu ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda önerilen çözümleme modeli; dilsel ve kültürel çeviri stratejileri, kültürel göstergelerin aktarımı, sözlü anlatım unsurları, anlatıcı sesi, folklorik ritim, tekrar yapıları ve çevirmen görünürlüğü gibi farklı katmanların sistematik bir biçimde incelenmesini esas almaktadır. İnceleme sonucunda, çeviride bazı kültürel unsurların korunmasının, kaynak kültüre ait folklorik yapının erek metinde görünür kılınmasına katkı sağladığı tespit edilmiştir. Masal formelleri, tekrarlı kalıp ifadeler ve sözlü anlatım ritminin büyük ölçüde korunması, çeviride halk anlatılarına özgü sözlü anlatım özelliklerinin sürdürüldüğünü göstermektedir. Çalışma sonunda, halk masalı çevirilerinin çok katmanlı bir çözümleme modeli çerçevesinde değerlendirilmesinin, çevirilerin dilsel, kültürel ve anlatısal özelliklerinin bütüncül bir yaklaşımla analiz edilmesine olanak sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Pertev Naili Boratav, halk masalı çevirisi, çok katmanlı çözümleme modeli, kültürel aktarım, çeviri stratejileri

[1] Bağımsız Araştırmacı

"Çocuğun Katılım Hakkı İlkesi"ne Göre "Çeviride Yeniden Üretim Seçenekleri"

Aslı Araboğlu[1]

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, çocuk edebiyatı çevirmenlerinin çevirilerinde "çocuğun katılım hakkı" ilkesini göz önünde bulundurup bulundurmadığını sorgulamak ve "yeniden üretim seçenekleri olarak" çevirmenin üslubunun izlerini sürmektir. Birleşmiş Milletler tarafından 1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi gereği 54 maddenin içerisinde temel düzeyde çocuğun yaşamsal, gelişimsel ve korunma yönündeki haklarının yanı sıra katılım hakkı da yer almaktadır. Örneğin 13. maddede çocuğun katılım hakkıyla ilgili şu ifadeler yer alır: "Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir". Katılım hakkı çocukların birey olarak kendileri ile ilgili konularda görüş bildirmesiyle ilgilidir ve 13. maddede belirtildiği üzere ülke sınırlarının ötesinde çocukların düşüncelerini ifade etmesini sağlayacak kuşkusuz en güzel yol çeviridir. Yetişkinler için yazılmış ama günümüzde çocuklar için çevrilen klasik eserlerin birçoğunda (örneğin, Wilde'ın The Happy Prince adlı eserinin Türkçe çevirileri) çocuğun katılım hakkıyla ilgili söylemler çevirmen tarafından üslup olarak algılanıp kaynak metinle yakın eşdeğerlik içerisinde çeviriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı çevirilerde ise bu söylemler farklı kültürel kodlar olarak algılanıp dönüşüme uğramaktadır (örneğin, Simon'ın Horrid Henry adlı eserinin Türkçe çevirileri). Kaynak metin ve erek metin karşılaştırmalarında "çocuğun katılım hakkı" ilkesi kapsamında üslup çevirilerine odaklanarak çevirmenin izlerini sürmek mümkündür. Bu bağlamda çalışmada sorgulamanın kapsamını Jean Boase-Beier'in *Stylistic Approaches to Translation* (2006) adlı eserindeki "the translator's choices" (çevirmen tercihleri) ve "recreated choices in translation" (çeviride yeniden üretim seçenekleri) üzerine görüşleri oluşturmaktadır. Boase-Beier'in işaret ettiği üslubun ifade ediliş şekilleri doğrultusunda "çocuğun katılım ilkesi"ni gösteren kaynak metin ve erek metin karşılaştırmaları örnek olarak alınacak ve çevirinin "seçenekler" olarak karşımıza nasıl çıktığı değerlendirilecektir. Sonuç olarak, bu çalışmanın çocuk edebiyatı çevirisi bağlamında "çocuğun katılım hakkı"nın çevirilerde gözetilmesiyle, çocuk edebiyatı eserlerinin farklı "seçenekler" olarak nasıl çevrilebileceği sorunsalına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: çocuk edebiyatı çevirisi, çocuk hakları, çocuğun katılım hakkı, çevirmen kararları, çevirmenin üslubu

[1] Doç. Dr., Trakya Üniversitesi

Çocuk Edebiyatı Çevirisinde Görsel-Metinsel Bütünlük

Şilan Karadağ Berber[1]

ÖZET

Bu çalışma, çocuk kitaplarının çeviri sürecinde illüstrasyonlar ve yazılı metnin birbirini tamamlayan ayrılmaz bir bütün olarak ele alınmasını incelemektedir. İllüstrasyonlar, çevirmenin çeviri kararlarını doğrudan etkileyen birer "görsel çeviri" olarak değerlendirilmektedir. Antoine Berman'ın "çevirinin etik boyutu" ve "yabancının korunması" ilkeleri doğrultusunda, görsel–metinsel bütünlüğün çocuk edebiyatı çevirilerinde korunarak aktarılmasının önemi, seçilmiş çeviri örnekleri ile tartışılmaktadır. Bu yaklaşım, çevirmenin yalnızca dilsel değil, aynı zamanda etik bir sorumluluk taşıdığını göstermektedir. Çeviri çocuk edebiyatında görsel–metin birlikteliğini erek dil ve kültürde yeniden yaratan çevirmen kaynak metnin ve kültürün özgünlüğünü korurken, aynı zamanda erek metnin hedef kitlesi olan çocukların, farklı bakış açıları ve farklı dünya görüşleriyle ilişki kurmasına aracılık ederek, onlara kültürel bağlamda bir çeşitlilik ve zenginlik sunar.

Anahtar sözcükler: çeviri çocuk edebiyatı, görsellerin çevirisi, kültürel aktarım, Antoine Berman, çevirmen etiği

[1] Öğr. Gör. Dr., Galatasaray Üniversitesi

Çocuk Tiyatrosunda Eko-Çeviri: 'Çimidi' Adlı Çocuk Oyunu Üzerine Bir İnceleme

Yeşim Pirpir[1]

ÖZET

Antroposen etkilerinin giderek belirginleştiği 21. yüzyılda Çeviribilimin ekolojik araştırmalarla kurduğu disiplinler arası ilişki insan-merkezci bakış açısının dil ve kültür boyutlarında da sorgulanmasının önünü açmıştır. Çevirmenler farklı coğrafyalardan çevre konulu metinleri çevirerek veya doğanın sesinin susturulduğu metinleri yeniden çevirerek bu alandaki farkındalığın artmasına katkıda bulunmaya başlamışlardır. Çeviribilimde sınırlı çalışılmış bir alan olan çocuk tiyatrosu çevirisi alanında yapılan bu çalışma, bir çocuk oyunu uyarlaması aracılığıyla, çevirmenin ve çeviri/uyarlama sürecinin çocukların çevre bilincinin gelişimindeki rolünü betimlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın bütüncesini Boş Sahne tiyatro topluluğunun bir üyesi olan oyuncu, eğitmen ve yönetmen Semih Ali Aksoy'un Amerikalı yazar ve hikaye anlatıcısı Aaron Shepard'ın The Wings of the Butterfly - A Tale of the Amazon Rainforest adlı kısa hikayesinden uyarladığı "Çimidi" adlı çocuk oyunu oluşturmaktadır. Bu çocuk anlatısının çeviri/uyarlama ve sahneleme süreçleri üzerinden, doğanın temsilinin ve ekolojik farkındalığın çocuk izleyicilere nasıl aktarıldığı Michael Cronin'in "eko-çeviri" kavramından yola çıkılarak eko-eleştirel bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda, İngilizce özgün hikayedeki karakterlerin, diğer bir deyişle, yağmur ormanlarında yaşayan hayvanların sayısının Türkçe çocuk oyununda arttığı, bu nedenle ormanda yolunu kaybeden kız çocuğuyla bu karakterler arasında geçen diyalogların zenginleştiği, çocuk oyununda hayvanların ve ağaçların kendi duygu, düşünce ve dillerinin olduğunun ve kulak verilirse bu dillerin insanlar tarafından anlaşılacağının altı çizilerek insan dışındaki türler için de dil vurgusu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Performans boyutunda ise, Çimidi adlı bu çocuk oyununda oyunculardan birinin bir hikâye anlatıcısına dönüştüğü, farklı hayvan kılıklarına giren oyuncuların hayvanların çıkardıkları sesleri bir dile dönüştürerek konuştukları, ışık, müzik, ritim, mekân ve beden kullanımının ön plana çıktığı bir tür olan fiziksel tiyatrodan faydalanıldığı, böylelikle sabit bir sahne dekoru yerine, bazen hayvan bazen ağaç kılığına giren oyuncuların oyun boyunca birbirleriyle etkileşim içinde ve birbirlerine veya fırtına, yağmur gibi doğa olaylarına dönüşümlerine tanıklık edilmiştir. Bu çalışmanın, akademik anlamda çocuk tiyatrosu çevirisi alanına ekolojik bir bakış açısı sunacağı; sosyal, kültürel ve çevresel anlamda ise, dünyada insan dışı varlıkların da ekosistemin bir parçası olduğu gerçeğini hem çocuklara hem de ebeveynlere sunarak çevre bilincinin gelişmesine katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: çeviribilim, çocuk tiyatrosu çevirisi, uyarlama, eko-çeviri, eko-eleştiri

[1] Öğr. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Ardıl Çeviri Performansının Değerlendirilmesinde İnsan ve Yapay Zekâ: Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Yaşar Akgün[1]

ÖZET

Bu çalışma, ardıl çeviri performansının değerlendirilmesinde insan değerlendiriciler ile büyük dil modelleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları incelemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda yapay zekâ tabanlı sistemlerin eğitim ve değerlendirme süreçlerine entegrasyonu giderek artmakta, ancak bu sistemlerin sözlü çeviri gibi yüksek düzeyde bağlamsal ve edimsel beceriler gerektiren alanlarda ne ölçüde güvenilir olduğu hâlen tartışmalıdır. Bu bağlamda çalışma, yapay zekânın çeviri değerlendirme süreçlerindeki rolünü ampirik olarak sınamayı hedeflemektedir. Araştırma kapsamında, İngilizceden Türkçeye iki dakikalık bir konuşma, sözlü çeviri eğitimi alan beş öğrenciye ardıl olarak çevirtilecektir. Öğrencilerin sözlü çıktıları manuel olarak yazıya dökülecek ve böylece hem kaynak metnin hem de öğrenci çevirilerinin yazılı transkriptleri elde edilecektir. Transkriptleri elde edilen döküm, Seleskovitch ve Lederer'in (1995) *sense* kuramı bağlamında irdelenecek; doğruluk ve bütünlük gibi ölçütleri içeren analitik bir değerlendirme rubriği aracılığıyla akademik ve pratik anlamda sözlü çeviri alanında çalışan iki insan değerlendirici tarafından puanlanacaktır. Aynı çeviri çıktıları, aynı rubrik kullanılarak ChatGPT ve Gemini olmak üzere iki farklı yapay zekâ sistemi tarafından da aynı istemler üzerine değerlendirilecektir. Çalışmanın temel amacı, insan ve yapay zekâ değerlendirmeleri arasındaki uyum düzeyini belirlemek ve özellikle hangi hata türlerinde sistematik ayrışmaların ortaya çıktığını tespit etmektir. Bu doğrultuda, nicel olarak puanlar arasındaki korelasyon Spearman'ın sıralama korelasyonu katsayısı (Saldanha & O'Brien, 2014) bağlamında analiz edilecek; nitel olarak ise seçili örnekler üzerinden değerlendirme farklılıkları ayrıntılı biçimde tartışılacaktır. Elde edilen bulguların, yapay zekâ destekli çeviri değerlendirme sistemlerinin güvenilirliği ve sınırlılıklarına dair eleştirel bir çerçeve sunması ve sözlü çeviri eğitiminde otomatik değerlendirme araçlarının potansiyel kullanım alanlarını yeniden düşünmeye katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: büyük dil modelleri, ardıl çeviri, Seleskovitch, Lederer, yapay zekâ

[1] Arş. Gör., İzmir Ekonomi Üniversitesi

Sözlü Çeviride İnsan Çevirmen ile Yapay Zekâ Araçları İş Birliği

Burak Durmuş[1], Osman Coşkun[2]

ÖZET

Yapay zekâ araçlarının sözlü çeviri uygulamalarına yaygın biçimde katılması, insan çevirmenin çeviri sürecindeki işlevini köklü biçimde yeniden biçimlendirmektedir. Bu çalışma, ardıl ve eş zamanlı çeviri ortamlarında yapay zekâ destekli araçların sunduğu gerçek zamanlı ses dökümü, terim önerileri ve konuşma çözümleme işlevlerinin insan çevirmenin karar alma özerkliğini nasıl destekleyebileceğini ele almaktadır. Çevirmenin görevi yalnızca kaynak dildeki sözlü iletiyi erek dile aktarmakla sınırlı değildir. Bu süreç, bağlama duyarlı anlam kurma, kültürel arabuluculuk ve çıktı denetimi gibi birbirini izleyen karmaşık bilişsel işlemleri kapsamaktadır. Yapay zekâ araçları çevirmene yalnızca araçsal bir destek sunmakla kalmamakta, çevirmenin dikkat gücünü daha üst düzey bilişsel işlemler için serbest bırakmaktadır. Bu çalışma söz konusu işlevsel değişimi betimleyici bir bakış açısıyla incelemeyi ve yapay zekânın sözlü çeviride nasıl daha etkin biçimde kullanılabileceğine ilişkin somut öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Alanyazından ve uygulama örneklerinden hareketle bu çalışmada yapay zekânın insan çevirmenin yerini almadığı, aksine çevirmenin uzmanlık alanını genişleten bir araç olarak işlev gördüğü ortaya konulmaktadır. Human-in-the-loop (HITL) veya "Döngüde İnsan" yaklaşımıyla insan çevirmen bu yeni düzende üretilen çıktıların doğruluğunu denetleyen, kültürel ve edimsel uyumu gözeten ve son kararı veren uzman konumuna yükselmektedir. Bu dönüşüm çeviri eğitiminde de köklü bir yeniden yapılanmayı zorunlu kılmaktadır. Çevirmen adaylarının yalnızca dil becerileri değil, aynı zamanda yapay zekâ araçlarını eleştirel biçimde değerlendirme ve bu araçlarla etkili çalışma yetkinlikleri de geliştirilmelidir. Sonuç olarak bu çalışma yapay zekânın sözlü çevirideki varlığını bir tehdit olarak değil, insan çevirmenin mesleki derinliğini artıran bir olanak olarak değerlendirmekte ve insan odaklı bir bütünleşik kullanım anlayışı geliştirmeyi önermektedir.

Anahtar sözcükler: sözlü çeviri, yapay zekâ araçları, karar alma, çevirmen yetkinlikleri, döngüde insan

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Çeviri Teknolojileri Bağlamında Hitap Şekilleri ve Nezaket Kalıpları Üzerine Bir İnceleme

Ayça Gürdal[1], Gülhanım Ünsal[2]

ÖZET

Her toplum dünyaya kendi anadili penceresinden bakar. Toplumların kendine özgü bir düşünce biçimi, bir dünyayı alımlama ve yorumlama biçimi vardır. Diller arasındaki bu farklılık dünya görüşüne de yansır. Her toplum diğerine göre bilişsel, duyuşsal, davranışsal, kültürel vb. farklılık ve farkındalıklar geliştirir. Dolayısıyla diller ve kültürler birbirlerinden sesleniş biçimi, hitap etme şekli, kibarlık ifade etme biçimleri, nezaket kalıpları vb. alanlarda da ayrılır. Başlangıçta iletişim kurmak için karşısındaki bireye seslenme biçimi olan hitap, bireyler arası etkili iletişim kurabilmenin temelini oluşturur. Günlük yaşamın en önemli ama sıradan kabul edilen iletişim becerilerinden hitap şekilleri yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, içinde yetiştiği kültürel ortam, makam vb. göre şekillenen bir dil davranışıdır. Bir toplumda sık kullanılan, son derece doğal karşılanan bir hitap şekli ve nezaket kalıbı başka kültürlerde bilinmediği için yadsınabilir. Günümüzde dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte çeviri teknolojileri ve özellikle yapay zekâ destekli çeviri araçları çeviri süreçlerinde erişilebilir çözümler sunmaları nedeniyle yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bununla birlikte, dilin kültürel ve toplumsal boyutunu yansıtan hitap şekilleri ve nezaket kalıpları gibi bağlama duyarlı unsurların aktarımında bu araçların çeşitli sınırlılıklarla karşılaşabildiği görülmektedir. Dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal ilişkileri düzenleyen bir unsur olduğu gerçeğinden hareketle, betimsel bir nitelik taşıyacak olan bu çalışmada, Fransızca yazılı örnekler üzerinden hitap şekilleri ve nezaket kalıplarının erek dile aktarımı sürecinde yapay zekâ araçlarının çevirisi ve çevirisinde uygulanan çeviri stratejileri irdelenecek; insan çevirmenin önemi ortaya koyulacak ve bu doğrultuda anlam, bağlam, kültürel normlar ve erek kitlenin beklentileri vurgulanacaktır. Bu bağlamda, insan çevirmenin kültürlerarası iletişim becerisi, çevirinin başarısını belirleyen temel unsurlardan biri olarak değerlendirilecektir. Bu çalışmanın alanyazına bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: hitap şekilleri, nezaket kalıpları, kültürlerarası iletişim becerisi, insan çevirmen, çeviri teknolojileri

[1] Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
[2] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

Fransızca Altyazı Çevirisinde Kültürel Unsurların Aktarımında Kullanılan Stratejilerin Yorumlayıcı Çeviri Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi

Dilek Çalışkan[1], Perihan Yalçın[2]

ÖZET

Bu çalışma, altyazı çevirisinde kültürel unsurların aktarımında kullanılan çeviri stratejilerini Yorumlayıcı Çeviri Kuramı (YÇK) çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Altyazı çevirisi, yalnızca dilsel bir aktarım süreci olmayıp, anlamın bağlamsal ve kültürel düzlemde yeniden yapılandırılmasını gerektiren çok katmanlı bir çeviri türüdür. Bu bağlamda, çeviri sürecinde tercih edilen stratejilerin yalnızca dilsel karşılıklarla değil, aynı zamanda anlamın çözümlenmesi ve yeniden ifade edilmesi süreçleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yorumlayıcı Çeviri Kuramı, çeviri sürecini anlama (compréhension), sözcüklerden sıyrılma (déverbalisation) ve yeniden sözcükleme (réexpression) olmak üzere üç temel aşamada ele almaktadır. Bu kuram, çevirinin yüzeysel dil aktarımının ötesinde, anlamın yorumlanması ve erek dilde yeniden yapılandırılması süreci olduğunu vurgulamaktadır. Bu çalışmada, altyazı çevirisinde kullanılan çeviri stratejileri ile bu üç aşama arasındaki ilişki incelenmiştir. Bulgular, tüm stratejilerde anlamın öncelikli olduğunu, ancak her bir stratejinin bu üç aşamayı aynı düzeyde etkinleştirmediğini göstermektedir. Genelleme ve değiştirme stratejilerinin anlama, sözcüklerden sıyrılma ve yeniden ifade etme süreçlerini en etkin biçimde devreye soktuğu ve YÇK ile güçlü bir uyum gösterdiği belirlenmiştir. Özelleştirme stratejisinin de bu aşamalarla yüksek düzeyde örtüştüğü görülmektedir. Buna karşılık, doğrudan çeviri, tutma ve yerleşik eşdeğer stratejilerinde anlama süreci baskın olmakla birlikte yeniden sözcükleme sürecinin sınırlı kaldığı; atlama stratejisinde ise yeniden sözcüklemenin bilinçli olarak devre dışı bırakıldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, kullanılan çeviri stratejileri YÇK ile genel olarak uyum göstermekle birlikte, bu uyum stratejilere göre farklı düzeylerde gerçekleşmektedir.

Anahtar sözcükler: altyazı çevirisi, çeviri stratejileri, Yorumlayıcı Çeviri Kuramı, anlam aktarımı, kültürel unsurlar, Fransızca

[1] Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
[2] Prof. Dr., Gazi Üniversitesi

Beyond the Interface: Trauma-Sensitive, Ecologically-Aware, and Human-in-the-Loop Translation as Emerging Competence Architecture for the 21st-Century

Nazım Işık[1]

ABSTRACT

In recent years, discussions in translation studies have increasingly foregrounded artificial intelligence and automation, often framing the role of the translator in relation to technological replacement or enhancement. However, emerging developments in crisis communication, sustainability discourse, and Human-in-the-Loop (HITL) translation workflows suggest that the contemporary human translator is better understood as a context-responsive interpretive coordinator operating within complex socio-technical communication environments. This paper proposes a competence-architecture model termed Context-Responsive Translator Agency (CRTA), which conceptualizes translators as mediators across affective, ecological, and algorithmic domains. The study adopts a qualitative micro-corpus design based on three datasets: Turkish–English multilingual earthquake preparedness and emergency-response communication materials, sustainability-oriented public awareness texts produced by institutional and non-governmental actors, and AI-generated audiovisual subtitle drafts examined alongside human post-editing interventions. Through modality-shift analysis, terminology accessibility mapping, and discourse-level semantic repair tracking, the study demonstrates that translators increasingly regulate communicative trust, accessibility, and interpretive reliability rather than performing equivalence-based transfer alone. Findings indicate that translators function as affective risk mediators in crisis contexts, ecological knowledge accessibility designers in sustainability communication, and semantic risk managers in hybrid machine-assisted workflows. Building on these observations, the paper introduces a triangular competence architecture integrating trauma-sensitive mediation, ecological discourse adaptation, and algorithmic interaction literacy as interdependent components of professional expertise. By repositioning the human translator at the intersection of ethical responsibility, technological collaboration, and sustainability-oriented communication practices, the study contributes to current debates on translator education, professionalization, and the evolving scope of translation studies beyond automation-centered narratives.

Keywords: human translator, crisis translation, ecological translation, Human-in-the-Loop translation, translator competence architecture

[1] Asst. Prof., Bandırma Onyedi Eylül University

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL D | SUSTAINABILITY, ENVIRONMENT AND TRANSLATION

Displaying the Ecological Crisis: Eco-Translation and the Mediation of Ecological Knowledge in the Climate Museum in İstanbul

Harika Karavin Yüce[1]

ABSTRACT

This paper examines the Climate Museum in İstanbul through the lens of eco-translation, exploring how global environmental discourses are reinterpreted and mediated within local, cultural, linguistic, and spatial narratives. As Turkey's first climate-focused museum, the Climate Museum functions not merely as an exhibition space but as a site of cultural and ecological mediation, where scientific knowledge, affective storytelling, and environmental ethics converge. Drawing on Michael Cronin's notion of "eco-translation", which conceptualizes translation as a mode of ecological communication extending beyond mere linguistic transfer, this study investigates how the museum "translates" complex scientific data, ecological concepts, and global ecological crises into meaningful and accessible narratives for diverse audiences. To this end, it also investigates how scientific terminology and global sustainability discourses are localized and recontextualized through the museum's visual and verbal communication practices. This study further explores how multimodal elements in the museum – such as visual displays, spatial design, and sensory experiences – contribute to the construction and transmission of ecological knowledge in society. The findings underline that the Climate Museum in İstanbul exemplifies how museums can operate as dynamic sites of eco-translation, fostering a deeper understanding of the ecological crisis and encouraging public engagement with it.

Keywords: Ecological crisis, eco-translation, ecological mediation, museum studies, the Climate Museum

[1] Asst. Prof., Trakya University

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL D | SUSTAINABILITY, ENVIRONMENT AND TRANSLATION

Beyond Human Exceptionalism: An Analysis of the Documentary 'Our Planet' from an Eco-Translation Perspective

Sinan Alyurt[1]

ABSTRACT

It is clearly observed that the negative impact of global warming and the accompanying climate change on nature has been increasing especially in the last decade, thereby restricting the living space of all living things. In the face of this clear reality, translation studies, like every other scientific field, must undertake a role and act accordingly. This study aimed to examine how Michael Cronin's eco-translation theory, through its four prominent criteria, is applied in the Turkish dubbing of *Our Planet*, a nature documentary released on Netflix, within the context of audiovisual content. A qualitative research approach based on a case study design was adopted. Accordingly, the analysis of the first episode of the nature documentary *Our Planet* was conducted using the four criteria that form the conceptual basis of the study: human exceptionalism, anthropomorphism and engaging difference, the rehabilitation of the animal subject, and technocratic language. In the study, the first episode of *Our Planet* was analysed through a simultaneous examination of the Turkish dubbing and the English subtitles of the documentary in its original language. Furthermore, audiovisual elements such as the narrator's voice, intonation, and camera angles in the Turkish-dubbed version were incorporated into the analysis. The analysis revealed that, although ecological sensitivities were appropriately conveyed both aurally and visually, there were also instances suggesting that the use of ecological language was not handled with sufficient sensitivity. In the Anthropocene, an age in which our planet has been subjected to irreversible human-induced destruction, the proliferation of such studies will help translators become more conscious in the translation process and will increase awareness of the inseparable relationship between nature and humanity.

Keywords: eco-translation, Cronin, audio-visual translation, nature documentary, Anthropocene

[1] Lecturer, Kafkas University

Translation as Epistemic Mediation: The Human Translator's New Role in English and Turkish Coverage of the COP30 Climate Summit

Sara Bokaie[1]

ABSTRACT

Environmental journalism asks more of translators than the careful transfer of words. As climate science and environmental policy move across languages, translators must negotiate between scientific and lay registers, weigh expert framings against public ones, and render culturally specific terms and concepts related to the environment and human relationship for new readers. Reading translation through this lens repositions the human translator as an ethical agent in environmental communication, raising questions about what is at stake when such mediation is delegated to GenAI tools. These questions become especially pressing as Türkiye prepares to host COP31 in Antalya in November 2026. Therefore, building on Goldstein's (2010) account of epistemic mediation in environmental policy and Hatim and Mason's (1990) figure of the translator as mediator, this study argues that translation in environmental journalism is best understood as a form of epistemic mediation, a practice that shapes what counts as environmental knowledge for readers in the target language. The study consists of three stages. Firstly, it maps environmental news as an epistemically dense site where scientific uncertainty, political contestation and cultural specificity complicate any notion of neutral transfer. Secondly, drawing on the concepts of transediting (Stetting, 1989) and journalator (Van Doorslaer, 2012), the extent to which these concepts make visible the routines of selective omission, recontextualisation, headline reframing and terminological choice operating as the mechanisms of epistemic mediation will be examined. The last stage focuses on a comparative study of News published in English and in Turkish reporting on the COP30 climate summit tracing how the related terms are reframed for Turkish readers.

Keywords: news translation, transediting, journalator, epistemic mediation, BBC News

[1] Asst. Prof., İstanbul Arel University

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL E | LITERARY TRANSLATION

How Valid Is the Term "Translation" Today?

Anna Rędzioch-Korkuz[1]

ABSTRACT

In 2019, Venuti published his anti-instrumentalist polemic through which he sought to underline the hermeneutic nature of translation. The fact that such a prominent scholar felt the urge to publish a full book on some basic misconceptions about translation proves that the discipline has not made much progress (see also Bassnett 2025: 20). Indeed, recently we have been experiencing numerous attempts at reconceptualizing translation, aimed at revisiting the scope of the term, so that it reflects the *real* nature of translation and responds to new challenges and changing technologies (see e.g. Marais 2019; Mus 2021; Zheng et al. 2023). That has led to the proliferation of terms, conceptual ambiguity and tension. Addressing the question: "Can we have TS with no static object of investigation?" posed by Gambier (2023: 319), the paper will aim to critically engage with the current switch towards extended conceptualisations of translation and contribute to the debate by recognising the valence of "more traditional" frameworks of theoretical translation studies and the potential of semiotics, as well as by establishing the dialectic between the seemingly conflicting paradigms of translation studies. Translation will be defined as a semiotic process of meaning-making, based on a dynamic interplay of constraints. However, the conceptualisation of "translation" will be restricted by underlining the role of prior interpretation and the concept of necessary similarity, which will allow us to distinguish translation from e.g. acts of primary communication. Thus, it will be argued that translation, indeed seen as a semiosic process (Marias 2019: 111), involves the creation of interpretants within a framework of specific temporal, spatial, material, socio-cultural, but also metatheoretical and interpretative constraints.

Keywords: (re)conceptualisation, translation, theoretical translation studies, semiotics, constraints

[1] Prof., University of Warsaw

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL E | LITERARY TRANSLATION

Emerging Literary Translator Studies for a Sustainable and Inclusive Translation Publishing Industry

Burcu Kanıdinç Kılınçarslan[1]

ABSTRACT

Industry-focused academic research on literary translators, as well as many reports and surveys by professional organisations and bodies, for the most part, tend to focus on the production and circulation of translated books rather than on the human characteristics of the translator. Aware of the significance of literary translators and their role in the book market, this paper encourages bringing to the fore the contribution of emerging human translators and their soft and social skills. Academic research about the literary translators is gradually increasing and promising for the future of the field; albeit there is still a need for more time to obtain transparent and accessible information on collaborative professional industry research. The academia has recently been discussing literary translator studies (Kaindl *et al*., 2021) and literary translation industry studies (Pickford, 2025). Considering the new roles of literary translators in new contexts, research into translation students, professional translators and translator-academics is growing rapidly. Yet, a vital bridging point is missing: emerging literary translators. This point is a bridge to career survival for literary translators and for the sustainability of the field. This paper proposes a new sub-field of the Literary Translator Studies: Emerging Literary Translator Studies. Translation scholars often overlook the humanistic experiences of emerging literary translators—who make up most of the industry—by prioritising the stories of the far fewer "celebrity" or "famous" translators. Issues such as AI and copyright, translator training, and industry knowledge relating to translation publishing are closely linked to the new roles of emerging translators within the changing context of the translation publishing industry. Building an inclusive sector can enhance opportunities for survival across a much wider spectrum. Then, literary translation can move beyond being merely a decent career for a select few, but instead supports overall industrial prosperity and wellbeing.

Keywords: emerging literary translators, translation publishing industry, sustainability, inclusion

[1] Asst. Prof., Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL E | LITERARY TRANSLATION

Sympoietic Subversions: Re-Reading the Cyborg Translator as a Feminist-Posthumanist Intervention in the AI 'Third Space'

Muzaffer Derya Nazlıpınar Subaşı[1]

ABSTRACT

Contemporary discourses regarding Artificial Intelligence (AI) in the field of translation frequently reinforce a simplistic binary framework of either substitution or subservience, thereby confining the translator to the role of a 'human-in-the-loop' post-editor. This study aims to challenge such technocratic determinism by advocating for a feminist posthumanist framework that reconceptualizes the translator not merely as a custodian of human integrity, but rather as a cyborg translator. Drawing upon the synthesis of Lori Chamberlain's critique of the patriarchal 'sexualization of translation' and Donna Haraway's repudiation of wholeness, this study asserts that the apprehension surrounding AI reflects the historical marginalization of the female translator—both perceived as secondary, reproductive laborers who serve the 'original' male author. By engaging with Homi K. Bhabha's concept of the 'Third Space', this study positions the human-AI interface not as a locus of loss, but as a productive domain of hybridity and distributed agency. Within this space, the cyborg translator participates in 'sympoiesis' (making-with) to deconstruct the intertwined relationship between the creator and the imitator. Grounding this theoretical proposition in practical application, the article references case studies from a graduate curriculum on 'Gender and Culture in Translation', wherein participants functioned as 'cyborg agents' to interrogate the patriarchal frameworks of 'man-made language'. Through the application of feminist translation methodologies to AI-generated outputs, these initiatives overtly highlight the 'otherized' and subordinated status of women, thereby disrupting the machine's inherent androcentrism. These illustrations underscore that the cyborg subject possesses the capacity to subvert rigid binaries, thereby nurturing a post-gender milieu and an inclusive realm where authorship is fluid and collective. Ultimately, this article contends that the acceptance of cyborg subjectivity empowers translators to navigate and subvert the ideological structures of algorithmic systems, thereby transforming translation from a mere passive conveyance of meaning into a radical, ethical, and post-anthropocentric endeavor.

Keywords: cyborg translator, feminist posthumanism, Artificial Intelligence (AI), third-space, sympoiesis

[1] Assoc. Prof., Kütahya Dumlupınar University

DAY 3 · BLOCK 6 · HALL E | LITERARY TRANSLATION

Translator Habitus in Action: A Comparative Study of Stylistic Variation in Turkish Translations of "All the World's a Stage"

Eylem Öztekin İblikci[1], Ayşe Selmin Söylemez[2]

ABSTRACT

This study examines the translator as an active participant in meaning construction, emphasizing the influence of habitus on stylistic decisions in literary translation. It comparatively analyzes three Turkish translations of Jacques' famous monologue "All the world is a stage" from As You Like It by Özdemir Nutku, Bülent Bozkurt and Halide Edib Adıvar and Prof. Dr. Vahit Turhan. Furthermore, the study moves beyond a descriptive stylistic analysis by adopting a sociological framework and drawing on the concept of habitus developed by Pierre Bourdieu and its application to Translation Studies by Daniel Simeoni and seeks to address the relatively underexplored question of how different habitus can influence micro-level stylistic features. The study adopts a qualitative, comparative, and interpretive approach in which the texts are analyzed across linguistic levels, and recurring stylistic patterns are identified and interpreted as reflections of the translators' habitus. The results show that translators display consistent stylistic choices that reflect their professional trajectories and internalized dispositions. While Bozkurt shows a tendency towards syntactic complexity, textual density and strict faithfulness to the source text, suggesting an academic and source-oriented habitus, Nutku prioritizes clarity, performability and rhythmic flow, which reflects a more theatrical and audience-oriented habitus. The translation by Halide Edib Adıvar and Vahit Turhan is examined in relation to their intellectual, literary, and professional positions rather than through the lens of a single translator identity. The study argues that the aforementioned differences are not simply stylistic preferences but also, they are socially conditioned practices shaped by the translators' lived experiences and their professional dispositions. In this regard, the study both emphasizes the translator's agency and takes into account the structural conditions that guide translational behaviour. Thus, by suggesting a textual analysis at the micro level and sociological explanation at the macro level, the study contributes to existing habitus-based Translation Studies by showing how embedded dispositions can be reflected in linguistic patterns.

Keywords: translation stylistics, translator style, translator habitus, stylistic variation, literary translation, Shakespeare

[1] Lecturer, Atılım University
[2] Asst. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University

Training Lecturers and Higher-Education Students Towards Audiovisual Translation for Inclusion and Accessibility: The AVTIA Project (2024-2026)

Mariazell Eugènia Bosch Fábregas[1], Mariona Sabaté-Carrové[2]

ABSTRACT

Accessibility and inclusion have become central priorities in the contemporary European landscape, driven not only by regulatory frameworks such as the European Accessibility Act (EAA) but also by growing social and educational demands for universal accessibility. Despite increasing awareness, there remains a significant shortage of accessible digital training resources, particularly for lecturers and higher education students. Both groups often struggle to find reliable online materials to support their learning in accessibility and inclusion. In response to this need, the AVTIA project (Audiovisual Translation for Inclusion and Accessibility), an Erasmus+ initiative scheduled for completion by the end of this year, was developed to provide targeted solutions. The project focuses on fostering digital literacy, raising awareness of inclusion, and enhancing access to audiovisual content through inclusive practices. Specifically, AVTIA supports lecturers and students in developing and consolidating essential knowledge, competences, and skills in audiovisual translation (AVT), accessibility, and inclusion. The main objective of the project is to design, implement, and disseminate innovative training materials for lecturers and higher education students, with a particular focus on Audio Description (AD) and Subtitling for the Deaf and Hard-of-Hearing (SDH). The content development phase has now been completed, and a set of policy recommendations has been produced based on the project's research findings. This paper presents the AVTIA training packages for lecturers and students, discusses feedback collected during the pilot phase, and outlines a series of best-practice recommendations and guidelines that can be adopted by higher education institutions.

Keywords: accessibility, audiovisual translation, higher education, inclusion, policy recommendations

[1] Asst. Prof., Pompeu Fabra University
[2] Lecturer, University of Lleida

Multilingual Communication in Live and Hybrid Events: Humans, Artificial Intelligence and Accessibility

Ömür Özcan[1]

ABSTRACT

Multilingual communication in live and hybrid events is no longer limited to simultaneous interpreting. Remote interpreting systems, AI-powered live captions, automated translation, browser-based broadcasting and accessibility tools can now be used together within the same event workflow. This development is changing not only the technical infrastructure of events, but also how participants access content in different languages and through different forms of accessibility. In practical applications, the main challenge is not to use every available technology, but to apply the right solution at the right point. Human interpreters continue to play an important role in content that requires context, terminology, tone and subject-matter expertise, while AI-powered systems can provide strong support through live captions, additional language options, wider access and scalability. For this reason, rather than treating humans and AI as alternatives to one another, it is more realistic to see them as two components with different strengths. A similar transformation is taking place in video accessibility. In addition to captions, audio description, explanation of visual context and making complex content easier to understand are becoming increasingly important. AI has the potential to automate parts of these services and make them applicable to a broader range of content. Browser-based systems can also make it easier for both in-person and online participants to access different language and accessibility options within the same event. From the user's perspective, the ideal experience is not to see the complexity of the technology being used, but to access the required audio, captions, translation or accessibility option through a simple interface. In this approach, user experience is just as important as technical performance. When different services work together within a single workflow, participants can focus on the content rather than the technology, helping create a more inclusive event experience. The aim is not to make the technology visible, but to make access as natural and seamless as possible. At the same time, accuracy, latency, terminology, audio quality and human oversight remain important in live environments. This presentation approaches these technologies not primarily as a theoretical model, but through practical experience in live broadcasting and multilingual events, focusing on how human expertise, artificial intelligence and accessibility tools can be positioned together within the same event workflow.

Keywords: multilingual communication, simultaneous interpreting, artificial intelligence, live captions, automated translation, video accessibility, hybrid events

[1] Apuvia Technology Solutions

Translating Food as Cultural Code: The Human Translator as Intercultural Mediator in Literary and Functional Texts

Katarzyna Cieplińska[1]

ABSTRACT

Food is deeply embedded in culture. Names of dishes, ingredients and eating practices often carry meanings that go beyond simple reference, evoking memory, identity, place and belonging. Translating food therefore requires more than lexical substitution. In today's information-rich environment, translators, and especially translators in training, have unprecedented access to dictionaries, corpora, online resources and AI-assisted tools that can quickly provide information and multiple lexical equivalents. Food-related language, however, is strongly shaped by cultural specificity: national and regional dishes, local varieties and dialectal names may allow for several possible translations or descriptive renderings. The central challenge for the contemporary translator is therefore no longer simply to find an equivalent, but to decide which of the available options best represents a particular dish for a particular audience and purpose. Such decisions require cultural knowledge, sensitivity to register and awareness of the expectations of target readers, whether tourists, younger consumers or other specific groups. This paper examines the human translator as an intercultural mediator in literary and functional texts. In literary texts, culinary references may carry sensory, emotional and symbolic meanings. In functional texts, clarity and accessibility are combined with persuasive and marketing considerations, requiring sensitivity to current usage, register and the expectations of specific audiences. The paper argues that the contemporary translator's distinctive role lies not simply in finding equivalents, but in making informed choices among them while preserving culturally significant meanings.

Keywords: intercultural competence, translation pedagogy

[1] Dr., University of Warmia and Mazury in Olsztyn

Negative Emotionality in Translation: A Case Study of Kosinski's "The Painted Bird"

Fatemeh Parham[1]

ABSTRACT

Words inherently carry positive and negative emotional valence, and emotions themselves are complex reactions encompassing behavioral, experiential, and physiological components. How emotionally charged language is treated in translation has recently emerged as a significant area of inquiry within translation studies. Following this line of research, the present study investigates the translation of negative emotional content. It focuses on Jerzy Kosinski's "The Painted Bird", an English semi-autobiographical novel translated into Persian as "Preserve the Memory of Flight". The novel recounts the experiences of a Jewish child lost amid the turmoil of the Second World War. Since the work portrays evil in all its manifestations and is replete with graphic scenes depicting rape, torture, and bestiality, this study focuses on the translation of negative emotions such as fear, resentment, hate, anger, distress, and disappointment. Instances of such emotions were extracted from the English source text and compared with their counterparts in the Persian translation. The results reveal that the emotional charge of the original novel has undergone alteration in the Persian translation. One possible reason for this attenuation is censorship; in many cases, negative emotions were intertwined with rape- and sex-related content, which were censored in the Persian translation, resulting in diminished negative emotional intensity in the target text.

Keywords: negative emotions, Jerzy Kosinski, The Painted Bird, translation of emotion, emotional valence

[1] Assoc. Prof., Allameh Tabataba'i University

Kore Edebiyatının Simgesel Temsilinde Uluslararası Edebiyat Ödülleri: Han Kang Örneği

Tuğçe Apaydın Azman[1]

ÖZET

Son yıllarda küresel ölçekte giderek daha görünür hale gelen Kore edebiyatına yönelik ilgi, Han Kang'ın 2024 yılında Nobel Edebiyat Ödülü kazanmasının ardından dünyada ve Türkiye'de önemli ölçüde artış göstermiştir. Böylece başta Han Kang'ın eserleri olmak üzere Kore edebiyatı daha geniş bir okuyucuya ulaşmış, farklı dillere çevrilmiş ve yeni yayın anlaşmalarıyla uluslararası edebiyat alanında daha güçlü bir konum elde etmiştir. Bununla birlikte Kore edebiyatından çeviri yapan yayınevlerinin ve çevirmenlerin sayısı da giderek artmıştır. Bu durum, edebiyat ödüllerinin yalnızca edebi değer göstergesi olmadıklarını, aynı zamanda çeviri süreçlerini ve kültür dolaşımını yönlendiren önemli mekanizmalar olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, Han Kang'ın Nobel Edebiyat Ödülü'nün ardından artan uluslararası görünürlüğün yalnızca yazarın bireysel konumunu değil, aynı zamanda Kore edebiyatının simgesel sermayesini ve alandaki çeviri hareketliliğini nasıl etkilediğini incelemektir. Bu bağlamda, özellikle Pierre Bourdieu'nün Pratik Alan Kuramındaki kavramlar temel alınarak Han Kang'ın aldığı Nobel Edebiyat ödülünün Korece-Türkçe edebiyat çevirisi alanı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Han Kang eserlerinin Nobel öncesi ve sonrası dönemlerdeki çeviri hareketliliği Türkiye odağında karşılaştırmalı olarak değerlendirilirken aynı dönemde Kore edebiyatının görünürlüğünde meydana gelen artış da ele alınmıştır. Bu bağlamda çalışma, Han Kang örneği üzerinden edebiyat ödüllerinin simgesel sermayesi ve çeviri hareketliliği arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Kore edebiyatı, çeviri sosyolojisi, Pierre Bourdieu, Han Kang, Nobel Edebiyat Ödülü

[1] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi

Rusça-Türkçe Çeviri Alanında Terminoloji Sorunu: Noter Onaylı Çeviriler

Nilüfer Denissova[1], Renaz İncesu[2]

ÖZET

Eski SSCB ülkeleriyle Türkiye arasındaki ilişkiler kendi dinamiği içinde artışlar ve düşüşler göstermekle birlikte uzun yıllar boyunca kesintisiz olarak devam etmiştir. Bu artışların son örneğiyse yaklaşık iki yıldır Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan gerilimin sonucunda Rusça konuşan önemli bir nüfus kitlesinin Türkiye'ye yerleşmesidir. Bu nüfus, örneğin oturma ve çalışma izni alabilmek için çeşitli belgelerin noter onaylı çevirisine gereksinim duymuştur. Bunun yanı sıra, söz konusu jeopolitik gelişmeler sonucunda Rusya ile Batı ülkeleri arasındaki ticarete ciddi kısıtlamalar getirilmiş ve halihazırda Rusya'nın önemli ticari partneri olan Türkiye öncelikli konuma yerleşmiştir. Bu değişimler Rusça-Türkçe yönünde yeminli tercüman olarak çalışan ya da ticari metinlerde uzmanlaşan kişilerin çalışma yükünü belirgin ölçüde artırmıştır. Her ülkede özel, sabit bir dille yazılan, önceden belirlenmiş bir formata sahip olan bu belgelerin aynı biçimde çevrilmesi beklenmektedir. Ancak literatür taraması sırasında Rusça-Türkçe noter işlemleri çeviri kılavuzu ya da ticari terimler sözlüğü niteliğini taşıyan güncel ve erişilebilir bir kaynağa rastlanmamıştır. Bu ön tespitler; noter onaylı belgeler ve uluslararası ticaret alan çevirisinin günümüzdeki gerçek durumunu, terminoloji sorunlarının derecesini ve niteliğini araştırma düşüncesini ortaya çıkarmıştır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda şu adımlar belirlenmiştir: (1) yarı-yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla ilgili alana ilişkin somut veriler elde etmek ve (2) bu verilerin ışığında ortak geçerlilik taşıyabilecek bir kaynak hazırlamaktır. Bir Bilimsel Araştırma Projesi olarak yürütülen bu çalışma Ocak 2026 tarihinde başlamış ve aynı yılın Aralık ayında tamamlanması planlanmıştır. Nitel araştırma örneği olan bu çalışma için fenomenoloji deseni tercih edilmiş, veri toplama yöntemi yarı-yapılandırılmış görüşmeler, örnekleme tekniği ise kar topu olarak yürütülmüştür. Bu sunumda görüşmelerden elde edilen bulgular paylaşılacak, terimce hazırlanması aşamasında uygulanan kararlara ve karşılaşılan zorluklara ilişkin bilgi verilecektir.

Anahtar sözcükler: Rusça, çeviri, terminoloji, yeminli tercümanlık

[1] Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi
[2] Albayrak Makine Elektronik San. ve Tic. A.Ş.

Rap'ten Alt Yazıya, R&B'den Sahneye: Hamilton'un İngilizceden Türkçeye Çokkipli Çeviri Çözümlemesi*

Tarık Samet Özdemir[1], Zeynep Süter Görgüler[2]

ÖZET

Müzikal çevirisi, çeviribilim alanında yakın zamana kadar üzerine az çalışılmış bir araştırma konusu olmuştur. Şarkıların çevrilemez olduklarının varsayılması ve çeviribilim odaklı çalışmaların metin düzeyinde kısıtlı kalması bu durumu beraberinde getirmiştir. Ancak çeviribilim alanında gerçekleşen kültürel dönemeçle beraber yapılan araştırmalarda metnin ötesine geçilmesi, müzikal çevirisi üzerine yapılan çalışmaların artmasıyla sonuçlanmıştır. Müzikallerin metinsel ve işitsel boyutunu inceleyen bu çalışmalar, alana yeni bir bakış açısı getirmelerine karşın müzikallerin tam potansiyelinden yararlanamamıştır. Metinsel ve işitsel boyutun ötesine geçmek ve müzikallerin performans odaklı doğasını da inceleyebilmek için çalışmalarda görsel içeriklerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. 1990'lardan beri birçok farklı alanda anlam çözümlemesi için kullanılan çokkiplilik, bu eksikliğin giderilmesi için uygun bir yöntemdir. Dolayısıyla, bu çalışmada araştırma nesnesi olarak *Hamilton* müzikalinin İngilizceden Türkçeye yapılan alt yazı çevirisi çokkipli bir yaklaşım ekseninde çözümlenecektir. Lin-Manuel Miranda tarafından yazılan *Hamilton*, ilk olarak 2015 yılında sahnelenmiştir ve 2020 yılında Disney+ platformunda Türkçe alt yazı çevirisiyle yayınlanmıştır. Rap ve R&B ögelerini kullanarak geçmişin hikâyesini günümüz sokak diliyle ve içinde bulunduğumuz çağın kültürel-toplumsal sorunlarını da dile getirerek aktaran *Hamilton* müzikali, müzikal normlarının ötesinde üretilmiş bir eser olarak anlam kazanmaktadır. Sonuç olarak, kaynak içerikte üretilen sokak dilinin ve günümüz kültürel-toplumsal sorunlarının dilsel, görsel ve işitsel boyutları, İngilizceden Türkçeye aktarım sürecinde Peter Low'ün pentatlon yaklaşımı kuramı (2003), Johan Franzon'un çevirmenin tercihleri kuramı (2014), Beatrice Carpi'nin çokkipli çözümleme modeli (2020) ve Henrik Gottlieb'in alt yazı çevirisi kuramı (1994) çerçevesinde çokkipli bir çözümleme yöntemiyle incelenecektir. Bu bağlamda, Hamilton müzikalinin İngilizceden Türkçeye alt yazı çevirisinin çokkipli bir yaklaşımla incelenmesinin, müzikalin aktarmak istediği ileti hakkında daha kapsamlı veriler sunduğu ortaya konacaktır. Ayrıca, çevirmenin, kaynak metindeki sokak dilini ve güncel toplumsal sorunları erek kitleye etkili bir biçimde aktarabilmek için müzik çevirisi kuramları doğrultusunda metinsel sınırların ötesine geçtiği gösterilecektir.

Anahtar sözcükler: müzikal çevirisi, çokkiplilik, Hamilton, alt yazı çevirisi, Rap ve R&B

* Bu bildiri Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim Programında hazırlanmakta olan "Çok Modlu Ortamda Bir Müzikal Çevirisi Örneği: Hamilton" adlı tez çalışmasından üretilmiştir.

[1] Arş. Gör., İstanbul Beykent Üniversitesi
[2] Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi

Toplum Çevirmenliği Üzerine Bibliyometrik Derleme Araştırması

Mustafa Mahir[1], Oktay Eser[2]

ÖZET

Bibliyometrik araştırmalar, bilimsel araştırmaların nicel olarak değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Bu yöntem ile özellikle büyük veri setleri analiz edilerek yayınlar, atıflar ve anahtar kelimeler üzerinden bilimsel alanların nasıl geliştiği ve hangi eğilimlerin ortaya çıktığı keşfedilmeye çalışılır. Derleme araştırmaların yeterince kullanılmadığı alanlardan biri de çeviribilim disiplinidir. Toplum Çevirmenliği, farklı dil ve kültürlere mensup bireylerin kamu hizmetlerine eşit erişimini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen sözlü ve yazılı çeviri faaliyetlerini ifade eden çeviribilimin alt alanıdır. Bu bibliyometrik derleme araştırmanın amacı, Toplum Çevirmenliği alanındaki araştırma eğilimlerini betimlemektir. Çalışmada kaynak olarak Web of Science ve Scopus veri tabanları tercih edilmiş ve elde edilen veriler, bibliyometrik araştırmalarda kullanılan VOSviewer programı ile analiz edilmiştir. Alanda öne çıkan araştırmacılar ve çalışmaları, ülkeler arasındaki iş birliği ağları, atıf bağlantıları, yıllara göre en çok kullanılan anahtar kelimeler ve bunlar arasındaki ilişkiler üzerine bulgular elde edilmiş ve değerlendirilmiştir. Bu bulgular, Toplum Çevirmenliği üzerine çalışan akademisyenlere ve lisansüstü öğrencilere bir üst bakış sunması açısından önemlidir.

Anahtar sözcükler: bibliyometrik analiz, toplum çevirmenliği, VOSviewer, Web of Science, Scopus

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya Üniversitesi
[2] Prof. Dr., Amasya Üniversitesi

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL C | COMMUNITY INTERPRETING

Yapay Zekâ Çağında Mahkeme Çevirmeninin Rolünü Disiplinlerarasılık Ekseninde Yeniden Düşünmek

Enise Eryılmaz[1]

ÖZET

Teknolojik gelişimin ve dijitalleşmenin ivme kazandığı günümüzde yapay zekânın hızlı ilerleyişi; tıp, hukuk ve medya disiplinlerine bağlı meslekleri olduğu kadar, çevirmenlik mesleğini de doğrudan etkilemektedir. Etkinin küçük ölçekli kalmayıp mesleği şekillendiren yeni bir boyuta ulaştığı görülmekte; bu durum ise meslek yalnızca bir değişimden mi geçiyor yoksa artık yapısal bir dönüşümün eşiğinde mi tartışmalarını beraberinde getirmektedir. Bu tartışmanın yapıldığı alanlardan biri de mahkeme çevirmenliğidir. Gelinen noktada, duruşma salonları ile sorgu odalarındaki sözlü beyanlar ve bu konuşmaların yazıya döküldüğü tutanaklar gibi kişisel verilerin en üst düzeyde işlendiği adli ortamlarda icra edilen mahkeme çevirmenliği, yapay zekânın sunduğu iş akışını kolaylaştırıcı katkılar ile bu teknolojinin barındırdığı hata payı ve etik gibi risklerin kesiştiği bir zeminde yeniden konumlanmaya çalışır. Araştırmanın çıkış noktasını yapay zekâ teknolojilerinin mahkeme çevirmeninin mesleki rolünü hangi açılardan ve ne derecede etkilediği soruları oluşturur. Bu doğrultuda çalışma, mahkeme çevirmenliğinde yapay zekâ kullanımını hukuk ve çeviribilimin kesiştiği disiplinlerarası bir bakış açısıyla analiz etmeyi ve bu bağlamda mahkeme çevirmeninin rolünü yeniden tanımlamayı amaçlar. Disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsenme nedeni; mahkeme çevirmeninin çalışma ortamı, hizmet sunduğu bağlam ve etkileşimde olduğu paydaşlar dikkate alındığında, hukuk disiplini ile arasındaki mesleki sınırların iç içe geçmiş olmasıdır. Betimleyici yöntemin esas alındığı bu çalışmada, yapay zekâ kullanımının hukuk ve çeviribilim disiplinlerindeki yeri yazılı kaynaklar doğrultusunda incelenecek, elde edilen bulgular ışığında mahkeme çevirmeninin rolü yeniden tanımlanacaktır.

Anahtar sözcükler: mahkeme çevirmenliği, yapay zekâ, hukuk ve çeviribilim, mesleki rol tanımı, disiplinlerarasılık

[1] Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL C | COMMUNITY INTERPRETING

Görünmez Ama Sorumlu Mu? Türkiye'de Psikolog Perspektifinden Psikoterapide Çevirmen Rolünün Analizi

Filiz Şan[1]

ÖZET

Yoğun göç hareketleriyle birlikte ortaya çıkan dilsel çeşitlilik, toplum çevirmenliği alanının önemli bir alt bağlamı olan ruh sağlığı hizmetlerinde çevirmen kullanımını yaygınlaştırmıştır. Ancak Türkiye'de bu alandaki paydaş beklentilerine ilişkin çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Mevcut çeviribilim literatürü büyük ölçüde çevirmenlerin kendi deneyimlerine odaklanırken, psikologların çevirmenlerin rol ve sorumluluklarını nasıl kavramsallaştırdığı daha az ele alınmıştır. Oysa psikologların çevirmen rolüne ilişkin algı ve beklentileri, çevirmenin klinik ortamdaki konumunu, etkileşim içindeki davranışlarını ve görünürlük derecesini doğrudan şekillendirmektedir. Bu çalışma, psikologların psikoterapi bağlamında çevirmen rolüne ilişkin beklenti ve algılarını çeviribilimsel bir perspektiften ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmış, elde edilen veriler çevirmenin rol ve sorumluluklarına ilişkin psikolog beklentileri çerçevesinde analiz edilmiştir. Analiz sonucunda altı temel tema belirlenmiştir: çeviri doğruluğu ve sadakat, rol sınırları ve tarafsızlık, etik ilkeler ve gizlilik, profesyonel tutum ve disiplin, etkileşim yönetimi ile duygusal hassasiyet ve farkındalık. Psikologların çevirmeni çoğunlukla müdahalesiz ve görünmez bir aktarıcı olarak konumlandırmalarına karşın ondan yüksek düzeyde etik duyarlılık, duygusal uyum ve profesyonel sorumluluk beklemeleri, sınırlı teknik aracılık ile genişletilmiş profesyonel sorumluluklar arasında çevirmen rolüne ilişkin kavramsal bir belirsizliğe işaret etmektedir. Bu durum, psikologların çevirmenin rolünü mesleki standartlar ve psikoterapi ortamının etkileşimsel gereklilikleri doğrultusunda kavramalarının ve çevirmenlerin kendi rol ve sorumluluklarının bilincinde olarak mesleki eylemlerinde belirleyici olabilecek ve rollerini uzmanlarla müzakere edebilecek bir formasyona sahip olmalarının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: toplum çevirmenliği, psikoterapi çevirmenliği, çevirmen rolü, görünmezlik, psikolog beklentileri

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi

Ruh Sağlığı Çevirmenliğinde Uzman ve Çevirmen İş Birliğine Duyulan İhtiyaç

Seda Koçlu[1]

ÖZET

Ruh sağlığı çevirmenliği, terapi sürecinde uzman ve danışan arasında sağlıklı bir iletişimin kurulması için sunulan bir sözlü çeviri hizmetidir. Bahsi geçen çeviri türüne duyulan ihtiyaç yaşanan göç hareketleriyle birlikte artmış ve görünür hale gelmiştir. Bu çalışmada ruh sağlığı çevirmenliği konusu ele alınmıştır. Çalışmanın amacı literatürde sıkça değinilen uzman ve çevirmen iş birliğine duyulan ihtiyacı Türkiye özelinde ortaya koymaktır. Aktörlerin iş birliği içerisinde çalışmasının terapi sürecine olumlu etkisi olacağı hipoteziyle, bu iş birliğine duyulan ihtiyacın belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Alanda duyulan ihtiyaçların belirlenmesinin ehemmiyetine binaen bir ihtiyaç analizi yapılmıştır. Sahada çalışan uzmanlara ve çevirmenlere yönelik bir ihtiyaç analizi mülakatı yapılmıştır ve veriler nitel yöntemle toplanmıştır. İhtiyaç analizi, uzmanların ve çevirmenlerin iş birliğine dair ihtiyaçlarını belirlemek, bilimsel çalışmalar tarafından sıklıkla vurgulanan iş birliği ihtiyacını ortaya koymak üzeredir. Bu kapsamda bu mülakattan elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Amaca uygun olarak katılımcılara mülakat soruları yöneltilmiştir ve yanıtları toplanmıştır. Yanıtlardan hareketle tematik bir kodlama yapılmış ve bir kod kitabı oluşturulmuştur. Kod kitabı, katılımcıların yoğunlukla değindikleri konular ve verdikleri yanıtlar üzerine hazırlanmış bir listedir. Bu kitap kodların kendisini, tanımlarını ve alt temaları içermektedir. Elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda ortaya çıkan alt temalar ‘çevirmen ruh durumu’, ‘çevirmen sayısı’, ‘davranış’, ‘uzmanlık’, ‘sınırlar ve roller’, ‘eğitim’, ‘etik’ ve ‘görüşme’ alt temaları olmuştur. Hazırlanan bu kod kitabı daha sonra yorumlanmıştır. Sonuç verilerinden hareketle uzmanların ve çevirmenlerin iş birliği içerisinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç görünür hale gelmiştir. Bu kapsamda alan dinamikleri de göz önünde bulundurularak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: toplum çevirmenliği, ruh sağlığı çevirmenliği, psikoterapi çevirmenliği, iş birliği

[1] Arş. Gör. Dr., Sakarya Üniversitesi

Berufspolitische Interessenvertretung von Übersetzer und Dolmetschern: Is there anybody out there?

Elvira Iannone[1]

ZUSAMMENFASSUNG

Während Franz Pöchhacker diese Frage vor 30 Jahren in Bezug auf die Forschung zum Dolmetschen im Gemeinwesen aufwarf, soll sie sich hier auf die alltagspraktischen Aspekte der Berufsausübung beziehen, auch über dieses Setting hinaus. Denn gerade die tiefgreifende Verunsicherung in der Branche durch die Digitalisierung, insbesondere Entwicklungen im Bereich der sog. Künstliche Intelligenz und deren Nicht-/Regulierung in unterschiedlichsten Anwendungsbereichen, sowie dadurch veränderte Kommunikations- und Arbeitsprozesse wirft diese Frage umso stärker auf. Hierbei spielen nicht nur konkrete monetäre Bedingungen wie Honorarverhandlungen, sondern eben auch die Rahmenbedingungen des rechtlich Zulässigen/Möglichen eine Rolle, sei es etwa beim Urheber- und Nutzungsrecht, sei es bei den Rahmenbedingungen der selbstständigen Berufsausübung. Konkret: Wer setzt sich wie für die vielfach geforderten besseren Rahmenbedingungen für die Berufstätigkeit von Übersetzern und Dolmetschern ein? In demokratischen Staaten sind bei konkreten Gesetzgebungsvorhaben alle betroffenen gesellschaftlichen Akteure zu hören und deren Interessen bei der politischen Kompromissfindung einzubeziehen. Für diese explorative Untersuchung soll dabei explizit nicht von den Staaten ausgegangen werden, die in der einschlägigen Literatur als besonders fortgeschritten bezüglich der Aspekte Dolmetschen (und Übersetzen) in der Justiz oder im Gemeinwesen – und entsprechender staatlicher Regulierung – bekannt sind. Die Perspektive wird vielmehr umgedreht: Ausgehend von Deutschland als Mitgliedsstaat der Europäischen Union (EU) soll in diesem politischen Mehrebenensystem die berufspolitische Interessenvertretung von Übersetzern und Dolmetschern analysiert werden, wobei zunächst die relevanten Akteure deskriptiv erfasst werden sollen. Der Fokus liegt dabei auf Berufsverbänden. Anschließend erfolgt – wo vorhanden – ein Abgleich mit Transparenzregistern, die also Akteure auflisten, die Einfluss auf Gesetzgebungsvorhaben nehmen (wollen). Abschließend soll die Wirkungsmacht dieser Aktiven kritisch diskutiert werden.

Schlüsselwörter: Berufsverband, Interessenvertretung, Lobbying, Politik, Arbeitsbedingungen

[1] Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer e.V. (BDÜ)

Mehrfachrollen und Machtverschiebungen: Eine relationale Perspektive auf die Dolmetschdidaktik

Birsen Serinkoz[1]

ZUSAMMENFASSUNG

Die Didaktik bewegt sich im Spannungsfeld zwischen curricularer Planung, situativer Lehrpraxis und unterschiedlichen Erwartungen der am Lernprozess Beteiligten. Der Beitrag nimmt die (Wirk)macht der Lehrenden in der Dolmetschausbildung in den Blick und untersucht, wie didaktische Entscheidungen, Rollenverständnis und institutionelle Rahmungen asymmetrische Lehr-Lern-Verhältnisse produzieren, stabilisieren oder verschieben. Ausgangspunkt ist die (Selbst-)Beobachtung, dass Lehrende in der Dolmetschausbildung eine Mehrfachrolle einnehmen, in der sich Dolmetschpraxis, -forschung und -lehre überlagern. (vgl. Bahadır 2007, 2010) Diese Rollenüberlagerung erzeugt einen performativen Lehrraum und trifft auf Lernende, mit denen Lehrbedarf identifiziert und Lernprozesse nicht nur anhand von Planung ausgeführt werden, sondern in der Situation selbst entstehen. Vor diesem Hintergrund wird diskutiert, wie sich die Lehrveranstaltungskonzeption und Durchführung auf die Verteilung von Deutungs- und Handlungsmacht zwischen Lehrenden und Lernenden auswirkt. Dabei wird die Frage aufgeworfen, inwiefern didaktische Öffnungen tatsächlich zu einer Relativierung hierarchischer Strukturen in der Lehre beitragen oder diese lediglich neu konfigurieren. Die Konstitution des Lehrraums (vgl. Löw 2009) wird dabei als relationaler Prozess verstanden, in dem Macht nicht unbedingt als fixe Ressource vorhanden ist, sondern in Interaktionen entsteht. Anhand typischer Szenarien der Dolmetschlehre wird exemplarisch gezeigt, wie sich Lehrmacht in situativen Entscheidungen, Bewertungspraktiken und Rollenzuweisungen manifestiert. Gleichzeitig wird sichtbar, dass Lernende den Lehrraum aktiv mitgestalten und damit die scheinbar asymmetrische Struktur teilweise unterlaufen oder neu ausbalancieren. Abschließend wird ein Rollenprofil für Lehrende in der Dolmetschdidaktik skizziert, das die bewusste Reflexion von Machtverhältnissen als integralen Bestandteil professioneller Lehrkompetenz versteht. Es wird argumentiert, dass Professionalisierung nicht nur durch Forschung, Qualifizierungskonzepte und dolmetschdidaktische Methoden sondern auch durch ethische Positionen und Perspektiven der Lehrenden mitgestaltet werden. Der Beitrag plädiert damit für eine reflexive Didaktik, die die Wirkmechanismen von Lehrmacht nicht verdeckt, sondern produktiv in die Gestaltung von Lehr-Lern-Prozessen integriert.

Schlüsselwörter: Dolmetschdidaktik, Dolmetschlehre, Rollenverständnis, Lehr-Lern-Verhältnisse, performativer Lehrraum

[1] Promovierende, Johannes Gutenberg-Universität Mainz

Quand le « Turc » de Molière revient en Turquie: le traducteur humain comme médiateur diploculturel dans Le Bourgeois gentilhomme

Yalçın Aydın[1]

RESUME

La traduction littéraire ne fait pas seulement circuler des textes : elle déplace aussi des regards, des images et des mémoires culturelles. Le Bourgeois gentilhomme de Molière offre à cet égard un cas particulièrement révélateur. Créée en 1670 dans le prolongement d'un épisode diplomatique franco-ottoman, la pièce construit une « turquerie » qui revient ensuite vers l'espace ottoman puis turc par la traduction, l'adaptation, la scène et l'école. Le parcours du café à Paris fournit un contrepoint matériel particulièrement éclairant : connu dans des cercles restreints avant 1669, il est mis à la mode dans la sociabilité parisienne par les réceptions de Süleyman Ağa, ce qui permet d'observer un effet culturel concret issu de la même rencontre diplomatique que celle qui nourrit la turquerie moliéresque. L'article propose le qualificatif analytique « diploculturel » pour désigner l'effet qu'un objet culturel peut produire sur la représentation d'un pays, d'une culture ou d'une communauté, que cet effet ait été recherché ou non. Il distingue en outre une trajectoire congruente et une trajectoire inversée ou paradoxale lorsque l'effet ultérieur ne correspond plus à l'intention initiale identifiable. À partir du contexte de 1669-1670, d'une comparaison avec Les Fourberies de Scapin, de trois traductions turques contemporaines et de données de circulation scénique et scolaire, l'étude montre un double apprentissage historique : un lecteur français ou turc peut reconstruire les écarts entre bourgeoisie et noblesse dans la France de Louis XIV, tandis qu'un lecteur turc peut redécouvrir des éléments de sa propre histoire ottomane — prestige de la Porte, protocole, vêtements, acteurs historiques et regard européen — à travers une œuvre française. La traduction devient ainsi une médiation réflexive : elle transmet une culture étrangère tout en rendant à la culture cible une image d'elle-même fabriquée ailleurs.

Mots-clés: traduction littéraire, diplomatie culturelle, médiation culturelle, traducteur, interculturalité

[1] Dr., chargé de cours, Université Hacettepe

DAY 3 · BLOCK 7 · HALL D | PROFESSIONALIZATION IN TRANSLATION

Translation and Interpretation in North Africa: Acute Need for CPD

Example of Algeria

Farouk Tazerouti[1]

ABSTRACT

Translation and interpretation standards vary from a country to another and from a region to another. The talk will focus on current translation and interpreting practices in North African countries in general (with examples from Morocco/Tunisia) and in Algeria in particular where both translation and interpretation practices are quite different from the rest of the World (such as, but not limited to: translation processes, billing by page instead of billing by word, low interpretation rates compared to the region and to the Middle East and Europe, insufficient number of interpreters especially in the French booth, etc, mainly due to the sharp decline in education standards in general and language learning in particular, made worse by the wrong use of technology (texting language) and in light of political and historical reasons, making English emerge and French decline in a country known for being Francophone). Evidence will be projected (if time allows and if need be) of poor translations and how that is affecting the image of the country overseas. At the heart of these issues: poor education standards and total lack of CPD / specialized translation & interpreting (except for specialization by language combinations).

Keywords: Algeria, education, standards, sworn - official translation, affiliations, CPD

[1] Sworn Legal Translator and Conference Interpreter

Dracula'nın Türkçe Çevirisinde Tıbbi Söylem ve Çeviri Tercihleri

Mehmet Ali Çelikel[1]

ÖZET

Bu çalışma, *Dracula* romanının Türkçe çevirisindeki tıbbi terminoloji ve farmasötik söylemin aktarımını inceleyerek çevirmenin bilimsel kesinlik, tarihsel özgünlük ve anlatısal akıcılık arasında nasıl bir denge kurduğunu tartışmaktadır. Bram Stoker'ın *Dracula*'sı, geç Viktorya dönemi tıbbi uygulamalarını, psikiyatrik söylemleri ve dönemin bilimsel gelişmelerini yoğun biçimde anlatıya dahil etmesi bakımından on dokuzuncu yüzyıl edebiyatı içinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Kan nakilleri, hipnoz, teşhis süreçleri, yatıştırıcı ilaçlar ve tıbbi ekipmanlara yapılan göndermeler yalnızca arka plan unsurları değil; otorite, akılcılık ve bedensel kriz temalarının kurulmasında merkezi anlatı araçlarıdır. Bu çalışma, Türkçe çeviride yer alan *morfin*, kan nakli uygulamaları, anesteziyle ilişkili ifadeler ve psikiyatrik terminoloji gibi örneklerden hareketle tıbbi dilin çağdaş Türkçe okur için nasıl yeniden yapılandırıldığını incelemektedir. İnceleme, çevirinin bilimsel söylemi bütünüyle modern tıbbi terminolojiye uyarlayan yerelleştirici bir yaklaşım ile Viktorya dönemi terminolojisini koruyan yabancılaştırıcı bir yaklaşım arasında ara bir strateji izlediğini göstermektedir. "Kan nakli", "morfin" ve "narkoz" gibi tercihlerin, bir yandan on dokuzuncu yüzyıl tıbbının atmosferini korurken diğer yandan metnin anlaşılabilirliğini ve anlatısal akışını sürdürmeyi amaçladığı görülmektedir. Çalışma, bu çeviri tercihlerinin çift yönlü bir işleve sahip olduğunu ileri sürmektedir: bir yandan uzmanlık gerektiren tıbbi söylemi okura aktarırken diğer yandan özgün metnin gotik gerilimini sürdürmektedir. Tıbbi terminoloji ile edebi üslup arasındaki etkileşimi inceleyerek çalışma, çevirinin yalnızca dilsel anlamı değil, aynı zamanda romandaki bilimsel düşüncenin tarihsel ve kültürel tahayyülünü de yeniden şekillendirdiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Böylece çalışma, teknik dil, tarihsel bağlam ve okur beklentileri arasındaki ilişkinin edebi çeviri bağlamında nasıl müzakere edildiğine dair tartışmalara katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: *Dracula*, tıbbi söylem, çeviri tercihleri, edebi çeviri, Viktorya dönemi, tıbbi terminoloji

[1] Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

1985'ten 2026'ya Pride and Prejudice'ı Yeniden Çevirmek: İnsan Çevirmen, Yapay Zekâ ve Değişen Roller

Naci Serhat Başkan[1], Mahmut Serhan Altan[2]

ÖZET

Bu çalışmada, Jane Austen'ın 1813'te yayımlanan Pride and Prejudice romanının Türkçedeki yeniden çevirilerini ve 2026'da yapay zekâ desteğiyle üretilecek deneysel çeviri çıktılarını birlikte ele alarak, klasik edebiyatın yapay zekâ çağında yeniden çevrilmesinin insan çevirmenin rolünü nasıl dönüştürdüğünü tartışmayı amaçlamaktadır. Söz konusu çalışmada Nihal Yeğinobalı'nın 1985 tarihli çevirisi ile Hamdi Koç'un 2007 tarihli çevirisi, çevirmen kişiliklerine indirgenen bir karşıtlık içinde değil; yayın ekosistemi, dönemsel dil normları, klasikler dizisi poetikası, hedef okur beklentisi ve çeviri teknolojilerindeki dönüşüm bağlamında değerlendirilecektir. Yeniden çeviri kuramı ve insan-makine etkileşimi tartışmalarının kesişiminde konumlanan bu çalışmada, Austen'ın romanındaki evlilik, miras, kadın öznesi, toplumsal statü ve ironi ekseninde yoğunlaşan kesitler seçilmiştir. Söz konusu kesitler iki ayrı prompt türüyle yapay zekâya çevirtilecek, her bir prompt türü için üçer bağımsız koşum yapılarak her kesit için altı yapay zekâ çıktısı elde edilecektir. Bu çıktılardaki ortak yönelimler, sapmalar ve ideolojik/üslupsal düzleşme, 1985 ve 2007 çevirileriyle karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Çalışma, yapay zekâ çıktısını nihai bir çeviri olarak değil, "yeniden çeviri adayı" olarak değerlendirmektedir. Dönemsel dil değişiminin çeviri kararlarıyla iç içe geçtiği çalışmanın temel sınırlılığı olarak kabul edilmektedir. Söz konusu deneysel düzenek, insan çevirmenin yapay zekâ çağında "yeniden çeviri tasarımcısı", "prompt yöneticisi", "yapay zekâ çıktılarının edebi editörü", "ideolojik denetçi" ve "önceki çevirilerle ilişkiyi kuran çeviri tarihçisi" gibi yeni rollerle yeniden konumlanabileceğini tartışmaya açmaktadır. Bu açıdan çalışma, klasik edebiyatın yapay zekâ destekli yeniden çevirisinde insan çevirmenin değişen konumunu görünür kılmayı ve yeniden çeviri tartışmalarına güncel bir insan-makine etkileşimi boyutu eklemeyi hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: yeniden çeviri, insan çevirmen, yapay zekâ, Pride and Prejudice, human-in-the-loop

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi
[2] Arş. Gör., Atlas Üniversitesi

Postkolonyal Edebi Çevirilerde Dilsel, Toplumsal ve Kültürel Bağlam: Plantasyon Örneği

Cansu Avcı[1]

ÖZET

Çeviri, toplumsal ve kültürel unsurların yeniden şekillendirildiği dinamik bir süreçtir. Postkolonyal edebî çeviriler ise çokdilliliği yeniden anlamlandırarak baskın söylemlere müdahale eder ve alternatif kültürel, dilsel ve toplumsal kimlikler üretir. Bu bağlamda Afrika edebiyatı çevirisi egemen dil ve kültürlere alternatif söylemlerin gelişmesine katkı sağlayan bir alandır. Çevirinin postkolonyal bağlamdaki rolünü inceleyen Paul F. Bandia, postkolonyal çevirinin sözlü gelenek, Ötekilik ve kültürlerarası unsurların hedef dilde yeniden üretilmesi gerektirdiğini belirtir. Bu doğrultuda postkolonyal metinler melez yapılar, çeviri ise bu yapıların hedef kültürde yeniden anlamlandırıldığı kültürlerarası bir süreçtir. Çağdaş Frankofon edebiyatın önemli isimlerinden Calixthe Beyala, *La Plantation* (2005) adlı romanında sömürge mirasının postkolonyal dünyadaki sürekliliğini ırk, sınıf, emek sömürüsü ve toplumsal cinsiyet ekseninde ele alır. Ömür İlbaş'ın 2006 tarihli *Plantasyon* çevirisi ise kültürel, dilsel ve toplumsal unsurlar ile postkolonyal kimlik ve Ötekilik temsillerinin hedef kültürde yeniden şekillendirildiği bir alandır. Bu çalışmanın amacı, *La Plantation*'un Türkçe çevirisini Bandia'nın; postkolonyal metnin kültürel ve dilsel açıdan çok katmanlı ve melez bir yapı taşıdığı yönündeki yaklaşımı çerçevesinde inceleyerek, eserin hedef dilde dilsel, toplumsal ve kültürel açıdan nasıl yeniden kurgulandığını ortaya koymaktır. Çalışmanın bulguları, *La Plantation*'un Türkçe çevirisinin yalnızca kaynak metindeki anlamın aktarımına dayanmadığını; romanda işlenen ırksal ve ekonomik iktidar ilişkilerinin hedef kültürde yeniden üretildiğini ve görünür kılındığını göstermektedir. Ayrıca çeviri sürecinde kültürel farklılıkların ve Ötekilik temsillerinin yeniden anlamlandırılarak hedef kültüre aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: postkolonyal çeviri, dil, kültür, toplum, Calixthe Beyala

[1] Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Taklitten Virale: Yeni Bir Çeviri Eleştirisi Mecrası Olarak Sosyal Medya

Selin Soylu[1]

ÖZET

Günümüzde dijital gelişmeler ve sosyal medyanın etkileri, edebiyatın ve çeviri eserlerin algılanış biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Dijital çağda, ünlü kişilerin okudukları kitapları sosyal medya platformlarında paylaşması ya da kamusal alanlarda bu kitaplarla görünür olmaları okuyucu tercihlerini doğrudan etkilemektedir. Bu çalışma, Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna* adlı eserine son zamanlarda artan uluslararası ilgiden yola çıkarak, çeviri eleştirisine dair yeni bir bakış açısı olan "sosyal medya ve ünlü etkisini" irdelemeyi hedeflemektedir. Kendall Jenner, Dua Lipa ve Sarah Jessica Parker gibi uluslararası üne sahip kişilerin sosyal medya paylaşımlarında ve yaşantılarında belirli çeviri eserleri öne çıkarması, bu eserleri salt edebî metin olmaktan çıkararak o kitapları edinmeyi bir yaşam tarzı haline getirmektedir. Ünlülerin kitaplarla kurduğu bu ilişki, geniş bir hayran kitlesinin aynı eserleri okuma isteğini artırarak küresel bir okuyucu ağı oluşturmaktadır. Bu süreç, çeviri eserlerin uluslararası yayılımını hızlandırmakta ve farklı kültürlerden yazarların tanınmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda, TikTok, Instagram ve GoodReads gibi sosyal medya platformlarında kitaplar üzerine içeriklerin üretildiği hesaplar ve ünlülerin kendi hesaplarından yaptıkları paylaşımlar gözlemlenerek, Türk edebiyatından çevrilen yapıtların bu bağlamda ne ölçüde yaygınlaştığı amaçlı örnekleme yöntemiyle tespit edilecektir. Çalışmada, ünlülerin geniş kitlelerin okuma tercihlerini nasıl yönlendirdiğini anlamlandırmak üzere Fransız düşünür René Girard'ın Mimetik Arzu (1961) kavramı temel alınarak, okurların bu tercihleri ne ölçüde kopyalıyor ve uyguluyor olduğu incelenecektir. Ardından bu durum, Bruno Latour'un (1996) geliştirdiği Aktör-Ağ kuramı çerçevesinde ele alınacak ve edebî eleştirinin çağımızda ünlüler, sosyal medya platformları, algoritmalar ve okurların oluşturmuş olduğu ağ etrafında nasıl yeniden şekillenmekte olduğu betimlenecektir. Bu çalışma, yeni edebî eleştiri mecrası olarak sosyal medya ve ünlülerin bu anlamdaki etkisinin Türk yazarların dünya edebiyatındaki görünürlükleri üzerindeki etkisine, çeviri eserlerin popülarite kazanma sürecindeki rolüne ve çeviri edebiyat eleştirisinin dijital çağda ve ortamda nasıl dönüştüğüne odaklanmaktadır. Çeviribilimde son yıllarda öne çıkan dijital kültür ve sosyal medya etkisini ünlü kültürü üzerinden ele alarak çeviri eleştirisine güncel ve disiplinlerarası bir bakış kazandırmaktadır.

Anahtar sözcükler: çeviri eleştirisi, dijital kültür, mimetik arzu, aktör-ağ kuramı, sosyal medya

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

MU-ICASTIS 2026

III. Uluslararası Akademik Çeviribilim Çalışmaları Kongresi

3rd International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies

30 Eylül – 2 Ekim 2026 | 30 September – 2 October 2026

icastis-kongre.marmara.edu.tr

